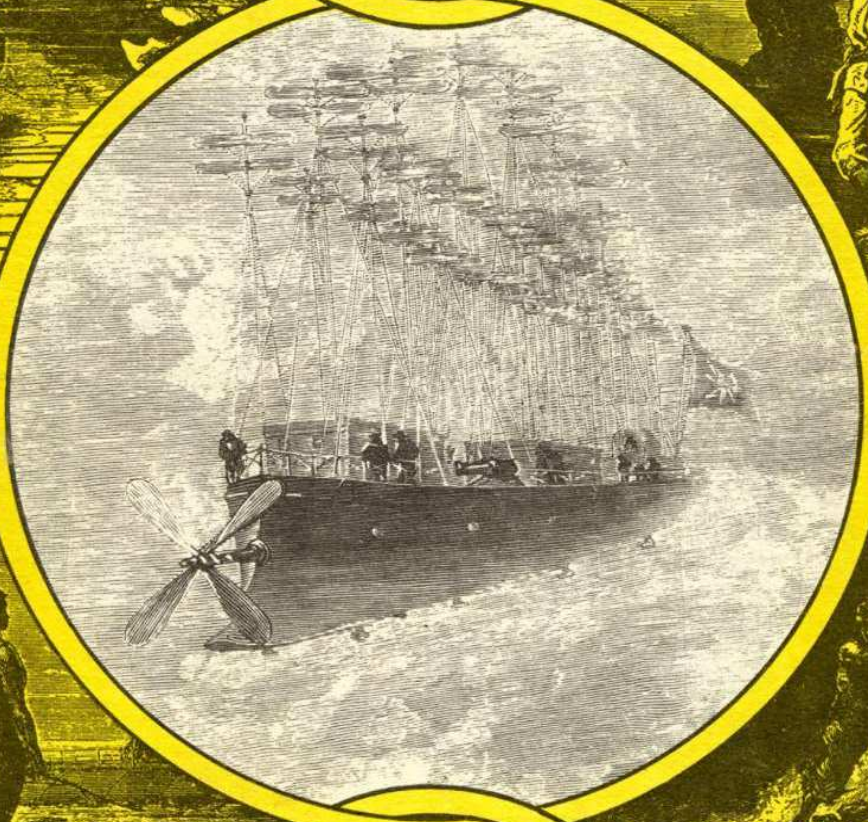
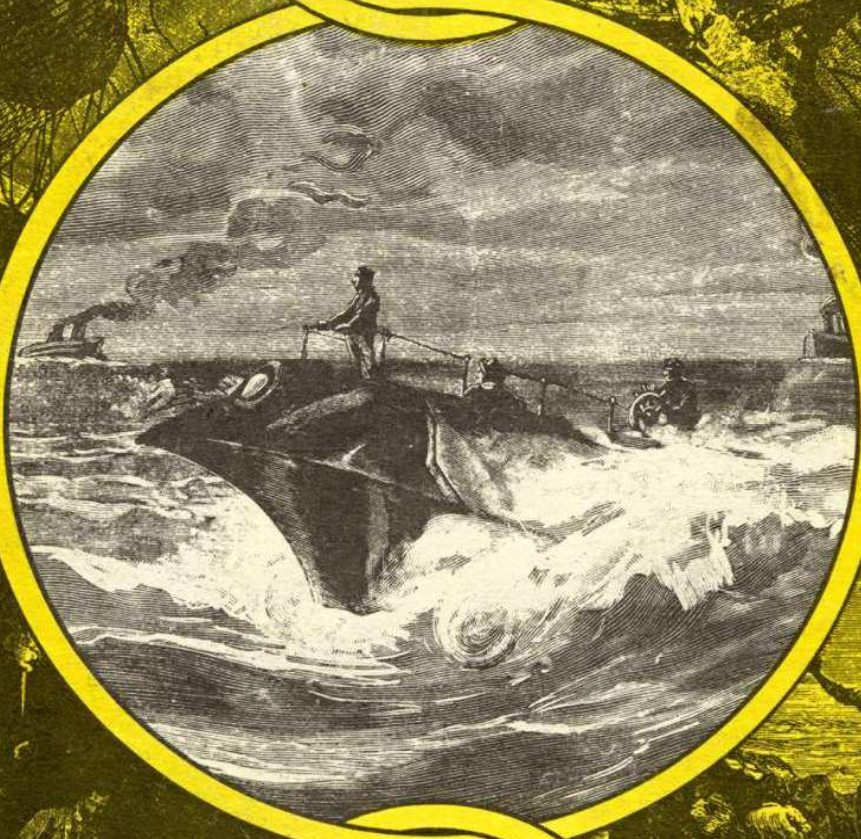
JULES VERNE

ROBUR DOBYVATEL
a
PÁN SVĚTA

PODIVUHODNÉ CESTY

SNDK

13-069-64 14/3 Vázaný výtisk 29,— Kčs

SN
DK

PODIVUHODNÉ CESTY

Svazek 16

ROBUR DOBYVATEL
a
PÁN SVÉTA

JULES VERNE

ROBUR DOBYVATEL
a
PÁN SVĚTA

PRAHA 1964

Státní nakladatelství
dětské knihy

Translation © Václav Netušil 1964
© Státní nakladatelství dětské knihy, Praha 1964

ROBUR DOBYVATEL

KAPITOLA PRVNÍ,

v které je vědecký i nevědecký svět přiveden
do značných rozpaků

Prásk…! Prásk…!

Obě rány z revolverů zazněly téměř současně. Kráva, která se pásla asi padesát kroků odtud, dostala jednu z obou kulí do hřbetu. A přece neměla s tou věcí pranic společného.

Ani jeden, ani druhý z obou soků nebyl zasažen.

Kdo byli ti dva pánové? Nevíme, ač to byla jistě příležitost k tomu, aby jejich jména vešla do dějin. Můžeme jen říci, že starší z nich byl Angličan a mladší Američan. Snadno však můžeme označit místo, kde pokojný přežvýkavec spásl právě svůj poslední chomáč trávy. Byl to pravý břeh Niagary nedaleko řetězového mostu, který spojuje americký břeh s břehem kanadským, asi pět kilometrů pod vodopádem.

Angličan pak přistoupil k Američanovi se slovy:

„Nicméně trvám na tom, že to byla píseň *Rule Britannia!“*

„Ne! Byla to píseň *Yankee Doodle!“* odpověděl Američan.

Hádka by byla vypukla znovu, kdyby ji byl jeden ze svědků – bezpochyby v zájmu všeho dobytka – nepřerušil vyzváním:

„Dejme tomu, že to byla píseň *Yankee Britannia* nebo *Rule Doodle,* a pojďme se nasnídat!“

Tento smír anglické národní písně s národní písní americkou byl přijat se všeobecným uspokojením. Američan i Angličan přešli na levý břeh Niagary a usadili se v hotelu na Goat Islandu, což je neutrální území mezi oběma částmi vodopádu. Protože se tam octli před smaženými vejci s tradiční šunkou, studeným hovězím, pekelně pálivou zeleninou v octě a před celou záplavou čaje, která by byla vyvolala žárlivost i u slavných vodopádů, nebudeme ty muže už rušit. Je ostatně málo pravděpodobné, že o nich bude v této historii ještě někdy řeč.

Měl pravdu Angličan, nebo Američan? Těžko říci. Tento souboj však rozhodně dokazuje, jaké vzrušení myslí vládlo tehdy na nové i staré pevnině nad nevysvětlitelnými jevy, které už asi měsíc obracely všechny mozky naruby. Vždyť od objevení člověka na Zemi se lidé opravdu nikdy nedívali na oblohu tak často.

Právě ve včerejší noci se ozvaly prostorem měděné zvuky nebeské trubky nad touto částí Kanady mezi jezerem Ontario a jezerem Erie. Někteří lidé v tom slyšeli *Yankee Doodle,* jiní zas *Rule Britannia.* Z toho vznikla i ona anglosaská hádka, která skončila snídaní na Goat Islandu. Možná že to nebyla ani jedna, ani druhá z obou vlasteneckých písní. Nikdo však nepochyboval o tom, že onen podivný zvuk byl tak zvláštní, jako by se snášel na zem z nebes.

Šlo snad o nějaké trouby u úst archandělů nebo andělů? Nebyl to spíš nějaký vzduchoplavec, který hrál na tento zvučný nástroj, jehož známá hlučnost tím ještě vzrostla?

Ne! Nešlo ani o balón, ani o letoun. Podivný ten jev vznikal v největších výškách a jeho podstatu a příčinu nemohl nikdo rozpoznat. Dnes se ozval nad Amerikou, po osmačtyřiceti hodinách nad Evropou, za týden v Asii nad Čínou. Co to vlastně bylo za nástroj?

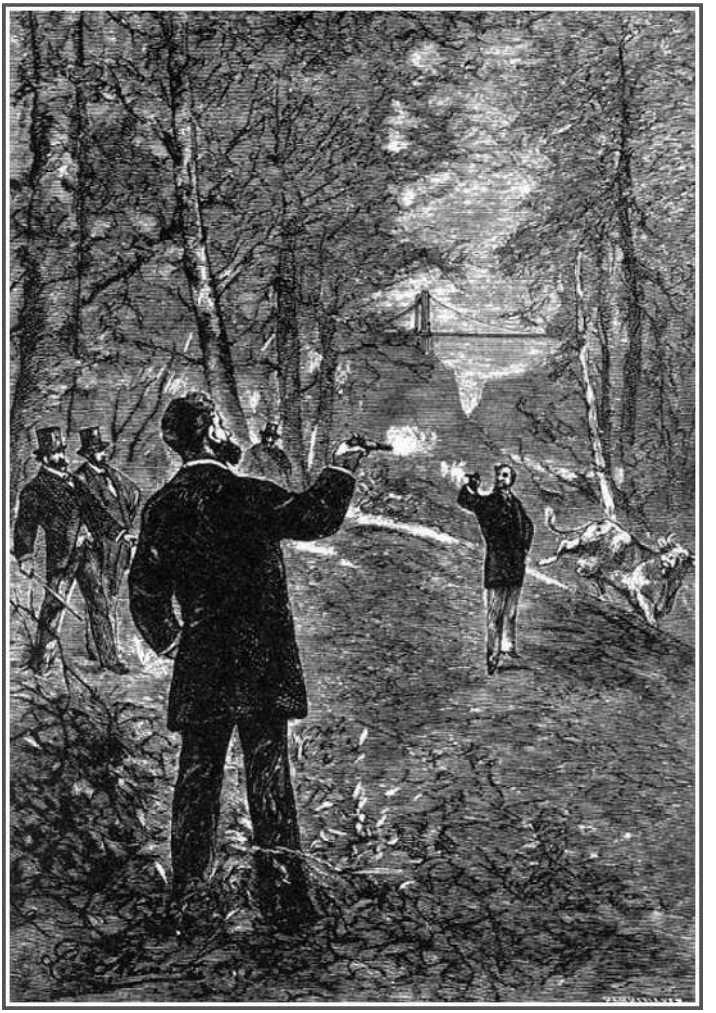
Ve všech zemích, v královstvích i v republikách, vznikal rozruch, který bylo nutno uklidnit. Kdybyste zaslechli ve svém domě podivné a nevysvětlitelné zvuky, snažili byste se také objevit jejich původ. A kdybyste na nic nepřišli, nepřestěhovali byste se do jiného domu? Bezpochyby ano. Ale tady byla domem celá zeměkoule. A nemáme přece možnost odstěhovat se na Měsíc, na Mars, na Venuši, na Jupitera nebo na jinou planetu sluneční soustavy. Bylo tedy nutno zjistit, co se děje, ne v nekonečném vesmíru, nýbrž ve vzdušném obalu Země. Tam, kde není vzduch, není ani zvuk, a protože tady zvuk byl – stále ta úžasná trouba! – musil tento jev vznikat ve vzdušném prostoru, jehož hustota neustále klesá a který sahá do výše asi tří set kilometrů kolem naší zeměkoule.

Této otázky se přirozeně zmocnily tisíce časopisů; projednávaly ji všemi možnými způsoby, osvětlovaly ji i zatemňovaly, přinášely pravdivé i falešné zprávy, plašily i uklidňovaly své čtenáře v zájmu nákladu a nakonec pobláznily stejně už dost rozrušené davy. Zkrátka politika zůstala stranou a obchody nešly o nic hůř. Ale co to vlastně bylo?

Lidé se ptali všech hvězdáren na světě. Ale k čemu byly, když neuměly odpovědět? Jestliže astronomové, kteří si dovedou dvakrát až třikrát přiblížit hvězdy vzdálené statisíce miliard kilometrů, nejsou schopni rozpoznat původ kosmického jevu ve vzdálenosti pouhých několika kilometrů, k čemu potom jsou?

Nedá se vůbec odhadnout, kolik teleskopů, refraktorů, dalekohledů, kukátek, brýlí a monoklů bylo zamířeno k nebi za oněch krásných letních nocí a kolik očí bylo u okulárů přístrojů všech světelností a velikostí. Snad nejméně několik set tisíc. Desetkrát dvacetkrát víc, než kolik je

hvězd viditelných na nebeské báni pouhým okem. Ne! Žádné zatmění, pozorované současně ze všech míst na zeměkouli, nevyvolalo nikdy takový rozruch.

Ani jeden, ani druhý z obou soků nebyl zasažen

Hvězdárny odpověděly, ale nedostatečně. Každá řekla své mínění, a každá řekla jiné. Z toho vznikly v posledních týdnech dubna a v prvních týdnech května ve vědeckém světě občanské války.

Pařížská hvězdárna byla velmi zdrženlivá. Žádné z jejích oddělení se

nevyjádřilo. Oddělení matematické astronomie pohrdalo pozorováním; oddělení poledníkových měření nic neobjevilo; oddělení fyzikálních pozorování nic nespatřilo; geodetické oddělení o ničem nevědělo; meteorologické oddělení nic nezahlédlo a konečně oddělení hvězdářských výpočtů také nic nevidělo. Stejnou upřímnost projevila i hvězdárna v Montsouris a stanice zemského magnetismu v parku Saint-Maur. Stejnou úctu k pravdě projevil i Ústav zeměpisné délky. Francouzi byli opravdu upřímní.

Venkov už toho řekl trochu víc. V noci ze 6. na 7. května se objevila zář elektrického původu, trvající necelých dvacet vteřin. Na hoře Pic-du-Midi ji zpozorovali mezi devátou a desátou hodinou večerní. Na meteorologické stanici v Puy-de-Dôme zahlédli zář mezi jednou a druhou hodinou ranní. Na Mont Ventoux v Provenci mezi druhou a třetí hodinou; v Nizze mezi třetí a čtvrtou a konečně v Semnoz-Alpes, mezi Annecy, Bourgetem a Lémanem, v době, kdy už svítalo.

Tato pozorování se opravdu nemohou šmahem zavrhnout. Nelze pochybovat o tom, že ona zář byla pozorována na různých místech, postupně v odstupu několika hodin. Buď tedy byla způsobena několika zdroji, které se pohybovaly v zemském ovzduší, nebo pocházela ze zdroje jediného, ale ze zdroje, který byl s to řítit se rychlostí dvou set kilometrů za hodinu.

A bylo vidět něco neobvyklého ve vzduchu za dne?

Nikdy.

Ozvala se vzduchem aspoň ta trouba?

Ne, mezi východem a západem slunce nezazněl ani nejslabší zvuk trouby.

V Anglii zavládlo velké vzrušení. Hvězdárny se nemohly dohodnout. Greenwich se neshodl s Oxfordem, ač obě hvězdárny trvaly na tom, že „to nic není“.

„Zrakový přelud,“ říkala jedna.

„Sluchový přelud,“ tvrdila druhá.

A o to se hádaly. Přelud to však rozhodně byl. Hádka berlínské hvězdárny s hvězdárnou vídeňskou hrozila mezinárodní zápletkou. Ale Rusko v osobě ředitele Pulkovské hvězdárny jim dokázalo, že mají pravdu obě. Záleželo jen na hledisku, z jakého se určovala podstata jevu, teoreticky nemožného, ale prakticky existujícího.

Na švýcarských hvězdárnách v Santisu v appenzellském kantonu, v Righi, v Gäbrisu, na svatobernardské a svatogothardské stanici, v Jupiteru, v Simplonu, v Curychu a v Sombikku v tyrolských Alpách byli

všichni hodně zdrženliví k faktu, který nemohl nikdo zjistit. A to bylo velmi rozumné.

Ale v Itálii pozorovatelé z meteorologických stanic na Vesuvu, na Etně, kde je stanice umístěna v bývalé Casa Inglese, a na Monte Cavo neváhali připustit hmotnou podstatu tohoto jevu, zvlášť když jej mohli jednoho dne pozorovat jako malý obláček a jedné noci jako padající hvězdu. Neměli však ani zdání, co to je.

A takové tajemství už opravdu počalo vědecký svět nudit. Ovšem stále ještě vzrušovalo a děsilo prosté a nevědomé lidstvo, které tvořilo, tvoří a bude tvořit nesmírnou většinu tvorstva na tomto světě, díky jednomu z nejrozumnějších přírodních zákonů. Astronomové a meteorologové už by se byli dalšího pátrání vzdali, kdyby se byli v noci z 26. na 27. hvězdáři na finské hvězdárně v Kantokeino, z 28. na 29. na norské hvězdárně v Isfjordu a Švédové i Norové na Špicberkách neshodli na tomto popisu: Uprostřed polární záře se objevil jakýsi obrovský pták, zvláštní vzdušná příšera. I když nebylo možné rozpoznat jeho tvar, bylo aspoň nepochybné, že vyvrhuje jakási tělesa, která vybuchují jako bomby.

V Evropě nechtěli pochybovat o pozorování hvězdáren ve Finsku a na Špicberkách. Mnohem podivnější bylo, že se mohli v jakékoli věci shodnout Švédové s Nory.

Tomuto objevu se však smály všechny jihoamerické hvězdárny, v Brazílii a v Peru stejně jako v La Plata, a hvězdárny australské, v Sydney a v Adelaide stejně jako v Melbourne. A australský smích je nejnakažlivější.

Zkrátka pouze jediný ředitel meteorologické stanice se vyjádřil k této věci jasně, navzdory posměchu, který mohlo jeho tvrzení vyvolat. Byl to Číňan, ředitel hvězdárny v Zi-Ka-Wey, postavené uprostřed široké planiny nejméně čtyřicet kilometrů od pobřeží, v místě s nesmírným obzorem a s čirým vzduchem.

„Je možné," řekl, „že tento předmět je prostě aviatický přístroj, létající stroj!"

Jak směšné!

Jestliže došlo k tak prudkým hádkám ve Starém světě, můžete si představit, jaké to bylo v Novém světě, kde největší území zabírají Spojené státy.

Víme, že Yankee nejde nikdy čtyřmi cestami. Vybere si vždy jen jednu, a vždycky tu, která vede přímo k cíli. Proto také hvězdárny ve Spojených státech neváhaly a řekly k tomu své. Jestliže si přitom nehodily své dalekohledy na hlavu, pak to bylo jen proto, že by je byly

musely nahrazovat jinými v době, kdy je nejvíc potřebovaly.

V této sporné otázce se washingtonská hvězdárna v kraji Columbia a cambridgeská hvězdárna ve státě Duna postavily proti connecticutské hvězdárně v Darmouth College a proti michiganské hvězdárně v Aun Arboru. Předmět jejich sporu se netýkal pozorovaného tělesa, nýbrž přesně doby jeho pozorování. Všechny hvězdárny tvrdily, že je spatřily téže noci a ve stejnou dobu, ve stejnou minutu a ve stejnou vteřinu, ačkoli tajemné pohyblivé těleso letělo jen v malé výši nad obzorem. Ale mezi Connecticutem a Michiganem a mezi Dunou a Columbií je vzdálenost příliš velká, než aby je mohli pozorovat na všech těchto místech současně; to bylo nutno pokládat za nemožné.

Dudley z Albany ve státě New York a vojenská akademie ve West Pointu se postavili proti svým kolegům prohlášením, v němž vypočetli přímý postup a sklon řečeného tělesa.

Později však bylo zjištěno, že se pozorovatelé zmýlili, že šlo jen o povětroň, který proletěl střední částí ovzduší. Ten povětroň ovšem nemohl být oním tělesem. A jak by byl mohl povětroň hrát na troubu?

Onu troubu s pronikavým hlasem se hvězdáři marně snažili zařadit do skupiny sluchových přeludů. Uši se při této příležitosti nemýlily o nic víc než oči. Bylo to opravdu vidět, bylo to opravdu slyšet. V noci z 12. na 13. května – v noci velmi temné – mohli si pozorovatelé yalské university a sheffieldské akademie zaznamenat dokonce hudební motiv, začínající velkým D a mající čtyřčtvrteční rytmus. Nota za notou, takt za taktem vytvořily refrén francouzské *Písně na rozloučenou.*

„Dobrá," prohlásili šprýmaři. „V ovzduší tedy vyhrává francouzská kapela!"

Ale žert není žádná odpověď. Prohlásila to hvězdárna v Bostonu, založená *Atlantskou ocelářskou společností.* A mínění této hvězdárny ve věcech astronomických i meteorologických začínalo mít ve vědeckém světě značnou váhu.

Vmísila se do toho i hvězdárna v Cincinnati, založená roku 1870 na hoře Lookout díky šlechetnosti pana M. Kilgoora a proslavená mikrometrickým měřením dvojhvězd. Její ředitel prohlásil, že to je opravdu nějaké pohyblivé těleso, které se ve velmi krátkých časových odstupech objevuje v různých místech atmosféry. Nemohl se však vyjádřit ani o podstatě tělesa, ani o jeho rozměrech, o rychlosti a o dráze.

Tehdy taky dostaly nesmírně rozšířené noviny *New York Herald* od jednoho ze svých čtenářů anonymní sdělení tohoto znění:

Lidstvo ještě nezapomnělo na soupeřství, které vzniklo před několika lety mezi oběma dědici Begumy z Radžinahry, totiž mezi francouzským lékařem Sarrasinem z Francouzského města a německým inženýrem Herr Schultzem z Ocelového města. Obě města ležela v jižním Oregonu ve Spojených státech.

Nezapomnělo se především na to, že Herr Schultze chtěl zničit Francouzské město obrovským nábojem, který měl na ono město dopadnout.

Tím spíš se nezapomnělo na onen náboj, jehož počáteční rychlost při opuštění nestvůrného děla byla špatně propočítána, takže náboj, vystřelený šestkrát větší rychlostí než obyčejné střely – rychlostí šesti set šedesáti kilometrů za hodinu – nedopadl vůbec na Zemi a jako družice teď obíhá a bude věčně obíhat kolem naší zeměkoule.

Proč by tedy nemohl být oním tělesem, jehož existenci nemůže nikdo popřít?

Čtenář *New York Heraldu* musel být člověk velmi důvtipný. Ale co ta trouba? V náboji Herr Schultzeho přece žádná trouba nebyla!

A tak všechna tato vysvětlení nic nevysvětlila a všichni pozorovatelé pozorovali špatně.

Zbývala stále jen domněnka vyslovená ředitelem hvězdárny v Zi-Ka-Wey. Ale to bylo jen mínění nějakého Číňana!

Nedá se však říci, že veřejnost ve Starém i Novém světě se tím nakonec unavila. Kdepak! Hádky pokračovaly ještě intenzivněji a lidé se nemohli shodnout. Ale přesto nastala jakási přestávka. Uplynulo několik dní a odnikud nebyl hlášen žádný povětroň ani cokoli jiného, nikde v ovzduší nezazněl hlas trouby. Nespadlo ono těleso na nějaké místo zemského povrchu, kde se jeho stopa nemohla najít? Třeba do moře? Neleželo teď v hlubinách Atlantiku, Pacifiku nebo Indického oceánu? Co k tomu říci?

Ale mezi 2. a 9. červnem došlo k novým událostem, které už nebylo možné vysvětlovat jen existencí kosmického jevu.

V tom týdnu spatřili lidé vlajky, které vlály na velmi těžko dostupných místech: obyvatelé Hamburku objevili vlajku na špičce chrámu sv. Michala, Turci na nejvyšším minaretu Aja Sofia, Roueňané na konci kovového hrotu své katedrály, obyvatelé Štrasburku na vrcholu Münsteru, Američané na hlavě své sochy svobody při ústí Hudsonu a na vrcholu Washingtonova pomníku v Bostonu, Číňané na kupoli chrámu pěti set duchů v Kantonu, Indové na šestém patře chrámové pyramidy v Tanžuru,

Římané na kříži svatopetrského chrámu, Angličané na kříži londýnského chrámu sv. Pavla, Egypťané na ostrém hrotu Velké pyramidy v Gizehu a Pařížané na hromosvodu tři sta metrů vysoké Eiffelovy věže.

A všechny tyto vlajky byly z černého hedvábí posetého hvězdami, se zlatým sluncem uprostřed.

KAPITOLA DRUHÁ,

v které se členové Weldonova klubu hádají a nemohou se dohodnout

„A první, kdo řekne něco jiného…“

„Opravdu? Ale my to řekneme, bude-li třeba to říci!“

„Přes vaše hrozby…“

„Dejte si pozor na jazyk, Bate Fyne!“

„A vy také, strýče Prudente!“

„Trvám na tom, že vrtule musí být vzadu!“

„My také! My také!“ odpovědělo padesát hlasů naprosto jednotně.

„Ne! Musí být vpředu!“ zvolal Phil Evans.

„Vpředu!“ odpovědělo padesát jiných hlasů stejně důrazně.

„Nikdy s tím nebudeme souhlasit!“

„Nikdy! Nikdy!“

„Proč se tedy hádáme?“

„To není hádka! To je diskuse!“

Nikdo by tomu nebyl věřil, kdyby byl slyšel námitky, spílání a křik, který plnil jednací síň už dobrou čtvrthodinu.

Tato síň byla vskutku největší místností Weldonova klubu, nejslavnějšího ze všech klubů, který stál ve Walnutově ulici ve Philadelphii ve státě Pensylvánii ve Spojených státech amerických.

Ale v předvečer došlo v městě k veřejným manifestacím u příležitosti volby rozsvěcovače plynových lamp, při čemž se na hlučných shromážděních oba tábory porvaly. Pobouření se dosud neuklidnilo a z něho také pramenilo vzrušení, jež členové Weldonova klubu právě projevovali. A šlo přece jen o prostou schůzi „vzduchoplavců“, kteří se přeli o palčivou otázku řiditelnosti balónů.

Odehrávalo se to v severoamerickém městě Philadelphii, které svým prudkým rozvojem předstihlo i rozvoj New Yorku, Chicaga a San Franciska, v městě, které není ani přístavem, ani střediskem uhelné nebo naftové těžby, ani železničním uzlem, v městě, které je větší než Berlín, Manchester, Edinburgh, Liverpool, Vídeň, Petrohrad nebo Dublin, v městě, do jehož parku by se vešlo všech sedm parků hlavního města Anglie a jež bylo toho času čtvrtým největším městem na světě.

Philadelphie je mramorové město s velmi významnými budovami a s veřejnými zařízeními, které nemají nikde obdoby. Nejdůležitější z amerických universit je universita Girardova a ta je ve Philadelphii. Nejširší železný most na světě je most přes řeku Schuylkill a ta protéká Philadelphií. Nejkrásnější chrám Svobodných zednářů je Zednářský chrám a ten je ve Philadelphii. A konečně největší klub přívržence vzduchoplavby je také ve Philadelphii. A chcete-li ho navštívit dnes večer, 12. června, možná že se trochu pobavíte.

Ve velké síni se tísnilo, strkalo, mávalo rukama, hovořilo, přelo se a hádalo asi sto vzduchoplavců, všichni s klobouky na hlavách. Schůzi řídil předseda, jemuž pomáhal tajemník a pokladník. Nebyli to žádní inženýři z povolání, ale jen prostí milovníci všeho, co se týkalo vzduchoplavby; ovšem milovníci zanícení, a především nepřátelé těch, kdo dávali před balóny přednost letadlům „těžším než vzduch“, létajícím strojům, vzdušným korábům a jiným zařízením. Je možné, že ti stateční lidé dokážou jednou řídit balón. Ale jejich předseda měl rozhodně velkou práci, chtěl-li řídit je.

Tímto předsedou byl v celé Philadelphii známý a proslulý strýc Prudent. Prudent bylo jeho rodinné jméno. Přídomek „strýc“ v Americe nikoho nepřekvapí. Tam se může stát strýcem i ten, kdo nemá žádné synovce ani neteře. Říkají tam lidem „strýče“ tak, jako jinde říkají někomu „otče“, ačkoli s ním nejsou v rodinném příbuzenství.

Strýc Prudent byla pozoruhodná osobnost, přes své jméno známá svou odvahou[*]. Byl velmi bohatý, což nijak nevadí, dokonce ani ve Spojených státech ne. A proč by nebyl bohatý, když vlastnil většinu akcií Niagarských vodopádů? V té době byla v Buffalu založena společnost inženýrů na využití vodopádů. Byl to výborný obchod. Sedm tisíc pět set kubických metrů vody, která se řítí Niagarou každou vteřinu, představuje energii sedmi miliard koní. Tato strašná síla, rozvedená do továren v okruhu pěti set kilometrů, ušetřila ročně pět set miliónů franků, z nichž část se vracela do pokladny společnosti, a tím především do kapes strýce Prudenta. Byl to ostatně starý mládenec, žil velmi prostě a měl jediného sluhu, Frycollina, který si vůbec nezasloužil místo u muže tak odvážného. Ale k takovým nesrovnalostem dochází.

Je pochopitelné, že bohatý strýc Prudent měl mnoho přátel. Měl však také mnoho nepřátel, protože byl předsedou klubu. Mezi nimi byli hlavně všichni ti, kdo mu jeho funkci záviděli. Z jeho nejzavilejších nepřátel

[*] *Prudent znamená opatrný.*

nutno jmenovat tajemníka Weldonova klubu.

Byl to Phil Evans, také velmi bohatý muž, totiž ředitel *Waltonovy hodinářské společnosti*. Byla to důležitá hodinářská továrna, vyrábějící pět set hodinek denně a dodávající výrobky, které se vyrovnaly nejlepším výrobkům švýcarským. Phil Evans mohl být tedy pokládán za jednoho z nejšťastnějších lidí na světě, a dokonce i ve Spojených státech, nebýt postavení strýce Prudenta. Jako strýci Prudentovi bylo i Philu Evansovi pětačtyřicet let, jako on těšil se pevnému zdraví, jako on projevoval příkladnou odvahu a jako on nehodlal vyměnit jisté výhody svobodného stavu za nejisté výhody manželství. Byli to dva muži jako stvoření k tomu, aby si rozuměli. Nerozuměli si však a nutno říci, že se lišili krajně vyhrocenými povahami: strýc Prudent byl krajně vznětlivý a Phil Evans krajně chladnokrevný.

A jak se stalo, že předsedou klubu se nestal Phil Evans? Hlasy se rozdělily mezi strýce Prudenta a Phila Evanse přesně na polovinu. Dvacetkrát se hlasovalo a dvacetkrát nezískal ani jeden, ani druhý většinu. Byla to svízelná situace, která mohla trvat po celý život obou kandidátů.

Tehdy navrhl jeden z klubu řešení, jak věc rozhodnout. Byl to Jem Cip, pokladník Weldonova klubu. Jem Cip byl přesvědčený vegetarián, jinak řečeno milovník zeleniny, jeden z lidí, kteří zavrhují všechnu živočišnou potravu a všechny kvašené nápoje; byl to napůl bráhmán a napůl musulman, sok Niewmanů, Pitmanů, Wardů a Daviesů, kteří proslavili sektu těch neškodných potřeštěnců.

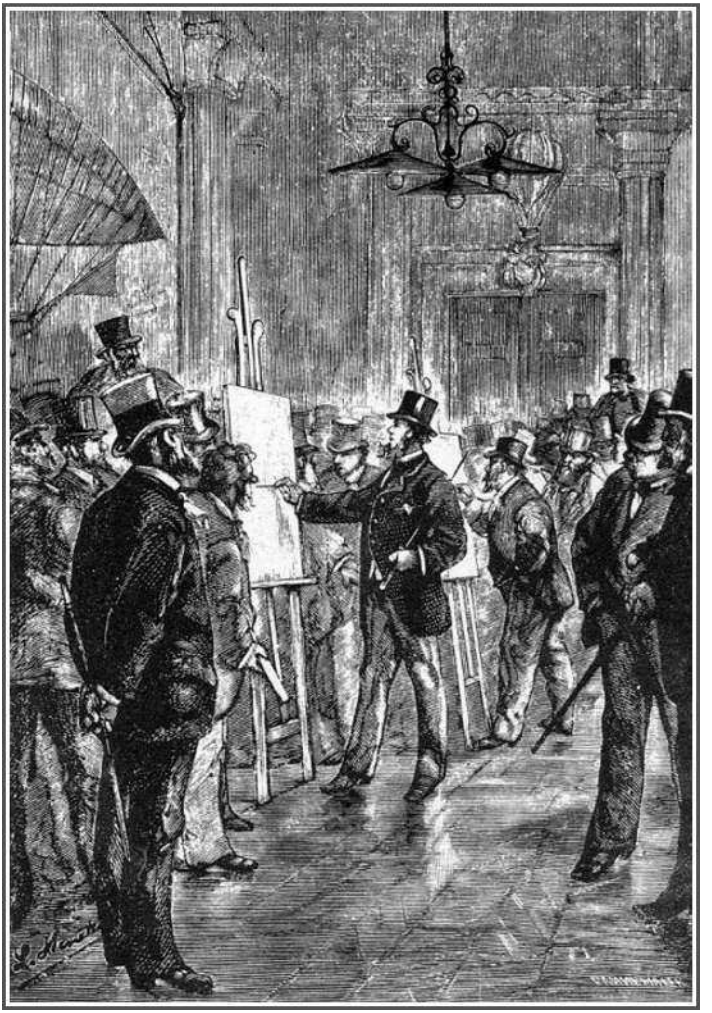
Při té příležitosti byl Jem Cip podporován jiným členem klubu, Williamem T. Forbesem, ředitelem velké továrny, kde se vyráběla glukóza působením kyseliny sírové na tkaniny, což umožňovalo vyrábět cukr ze starých hadrů. William T. Forbes byl velmi bohatý muž a otec dvou půvabných, už starších dcer, slečny Doroty, řečené Doll, a slečny Marty, řečené Mat, které udávaly tón v nejlepší philadelphské společnosti.

Na základě návrhu Jema Cipa, podporovaného Williamem T. Forbesem, bylo rozhodnuto, že předseda klubu bude určen „středovou zkouškou“.

Tohoto způsobu volby mohlo být užito všude, i když šlo o volbu nejčestnější, a mnoho docela rozumných Američanů pomýšlelo na to, použít ho i při volbě presidenta Spojených států.

Na dvou bílých tabulích byly nakresleny dvě černé úsečky. Délky obou byly matematicky stejné, protože byly určeny s takovou přesností,

jako by šlo o základnu prvního trojúhelníku triangulační sítě. Pak byly obě tabule postaveny v týž den uprostřed volební místnosti, oba soupeři se ozbrojili tenkou jehlou a vykročili společně každý ke své tabuli. Ten ze

Strýc Prudent vbodl jehlu současně s Philem Evansem

soupeřů, který vbodne jehlu blíže středu úsečky, bude prohlášen předsedou Weldonova klubu. Celý postup měl být proveden samozřejmě naráz, bez měření a zkoušení, jenom podle oka. Vše záleželo na kompasu v očích, jak se lidově říká.

Strýc Prudent vbodl svou jehlu současně s Philem Evansem. Rozhodčí pak zjišťovali, kdo z obou soupeřů se víc přiblížil přesnému středu narýsované úsečky.

A jaký div! Oba soupeři to provedli tak přesně, že měřením nebyl zjištěn žádný rozdíl. I když to nebyl přesný matematický střed úsečky, odchylka obou jehel byla jen nepatrná a zdála se u obou stejná.

Ve shromáždění z toho vznikly rozpaky.

Naštěstí navrhl jeden z členů, Truk Milnor, aby bylo měření provedeno znovu s pomocí Perreauxova mikrometrického měřítka, kterým lze rozdělit milimetr na tisíc pět set dílků. Toto měřítko s dílky vyrytými štěpinou diamantu posloužilo k novému měření a po přečtení stupnice pod mikroskopem byly zjištěny tyto výsledky:

Strýc Prudent se přiblížil ke středu na méně než šest patnáctisetin milimetru, Phil Evans na méně než devět patnáctisetin.

Tak se stal strýc Prudent předsedou Weldonova klubu, kdežto Phil Evans byl prohlášen jen za tajemníka.

Stačil rozdíl pouhých tří patnáctisetin milimetru, aby ve Philu Evansovi vypukla ke strýci Prudentovi nenávist, která tím, že byla skryta, nebyla o nic menší.

V té době, po zkušenostech posledních pětadvaceti let devatenáctého století, učinila otázka řiditelnosti balónů značný pokrok. Balónové koše opatřené vrtulemi přinesly jisté výsledky vzducholodím protáhlého tvaru. Zasloužil se o to svými pokusy zejména Henri Giffard roku 1872, Dupuy de Lôme roku 1883, bratři Tissandierové roku 1884 a kapitáni Krebs a Renard. Jejich stroje, plující v prostředí, které bylo těžší než ony samy, pohybovaly se s pomocí vrtule, pluly kose na směr větru, a dokonce se i proti větru vracely na své východiště. Byly to tedy vzducholodi opravdu „řiditelné“, ale měly úspěch jen za okolností obzvlášť příznivých. V obrovských krytých halách to šlo. Za úplného bezvětří také. Šlo to i za větru o rychlosti pěti až šesti metrů za vteřinu. Ale nic praktického z toho celkem nevzešlo. Proti větru o rychlosti pětadvaceti až třiceti metrů za vteřinu byly odnášeny jako pírko. Ve vichřici o rychlosti pětačtyřiceti metrů by se byly roztrhaly na kusy. A ve větrné smršti, jejíž rychlost přesahuje sto metrů za vteřinu, nenašel by se z nich ani kousek.

Je sice pravda, že i když po významných pokusech Krebse a Renarda získaly řiditelné vzducholodi trochu na rychlosti, mohly se pohybovat jen ve středním větru. Z toho plynula nemožnost využít těchto vzdušných lokomotiv prakticky.

Vedle problému řiditelnosti vzducholodí, to jest vedle prostředků,

které jim dodávaly vlastní rychlost, učinila otázka motorů nesrovnatelně větší pokroky. Parní stroj Henriho Giffarda a svalová síla Dupuyho de Lorna byly nahrazeny elektrickými motory. Baterie článků s dvojchromanem draselným daly bratřím Tissandierům napětí, s nímž dosáhli rychlosti čtyř metrů za vteřinu. Dynamoelektrické stroje kapitánů Krebse a Renarda vyvinuly sílu dvanácti koní, s níž dosáhli průměrné rychlosti šesti a půl metru.

Na této cestě se tedy sešli inženýři a elektrotechnikové, kteří se snažili dosáhnout požadovaného ideálu „koně v hodinkovém pouzdru“. Tak byly postupně překonávány účinky článků, které kapitáni Krebs a Renard drželi v tajnosti, a vzduchoplavci mohli použít motorů, jejichž váha klesala úměrně s růstem jejich výkonnosti.

To jen povzbudilo vzduchoplavce, kteří věřili v použití řiditelných balónů. Ale mnoho lidí toto použití odmítalo. Najde-li vzducholoď ve vzduchu oporu, stává se součástí prostředí, v kterém pluje. A jak by mohla za těchto podmínek vzdorovat její hmota vzdušným proudům, jak by mohla vzdorovat větrům silnějším než její pohonné zařízení?

To byla palčivá otázka. Vzduchoplavci však doufali, že ji rozřeší s pomocí velmi silných strojů.

V tomto boji vynálezců, v němž šlo o konstruování lehkého a silného stroje, přiblížili se vytouženému ideálu nejvíc Američané, Od dosud neznámého chemika z Bostonu byl zakoupen dynamoelektrický stroj, založený na použití nového článku, jehož přesné složení bylo do té doby tajemstvím. Pečlivé propočty a nesmírně přesné diagramy ukazovaly, že tento stroj, používající vrtule patřičných rozměrů, může dodat vzducholodi rychlost osmnácti až dvaceti metrů za vteřinu.

To bylo opravdu úžasné.

„A není to drahé,“ dodal strýc Prudent k vynálezci, odevzdávaje mu na řádné potvrzení poslední svazek bankovek, kterými mu proplatil za vynález sto tisíc dolarů.

Weldonův klub se pustil hned do práce. Jakmile jde o pokus s nějakými praktickými vyhlídkami, dávají Američané peníze bez zdráhání. Dolary se hrnuly, aniž bylo zapotřebí zakládat akciovou společnost. Do pokladny klubu se sešlo na první výzvu tři sta tisíc dolarů. Bylo započato s pracemi řízenými nejslavnějším vzduchoplavcem Spojených států Harrym W. Tinderem, který se proslavil hlavně třemi z tisíce svých letů: v jednom z nich vystoupil do výše tisíce dvou set metrů, výš než Gay-Lussac, Coxwell, Sivel, Croce-Spinelli, Tissandier a Glaisher; v druhém výstupu přelétl celou Ameriku z New Yorku do San Franciska, překonal

dálkový rekord Nadara, Godarda i mnoha jiných, nemluvě o Johnu Wisovi, který uletěl dvě stě osmdesát kilometrů ze Saint Louisu do Jeffersonu; konečně třetí vzlet skončil tím, že se Tinder zřítil z výše čtyř set metrů. Zlomil si při tom jen pravé zápěstí, kdežto méně šťastný Pilâtre de Rozier se při pádu z výše dvou set metrů na místě zabil.

V době, kdy počíná náš příběh, bylo možno soudit, že Weldonův klub si vede velmi čile. V Turnerově philadephské loděnici se dokončovala stavba obrovské vzducholodi, jejíž pevnost byla zkoumána tím, že vzducholoď byla na zkoušku naplněna stlačeným vzduchem pod velkým tlakem. Zasloužila si opravdu označení obří vzducholodi.

Jak velký byl Nadarův *Obr?* Měl obsah šesti tisíc krychlových metrů. A balón Johna Wise? Dvacet tisíc krychlových metrů. A co Giffardův balón na výstavě roku 1878? Měl obsah dvacet pět tisíc krychlových metrů a osmnáct metrů v průměru. Srovnejte tyto tři balóny se vzdušným kolosem Weldonova klubu – ten měl objem čtyřicet tisíc krychlových metrů – a jistě pochopíte, že strýc Prudent a jeho přátelé byli trochu v právu, když se nadouvali pýchou.

Tento balón nebyl určen k výzkumu horní části atmosféry a neměl se jmenovat *Excelsior,* což je označení v Americe velmi oblíbené. Ne! Jmenoval se prostě *Go ahead,* což znamená „Jdi vpřed“, a měl ospravedlnit své jméno tím, že bude poslušně provádět všechny manévry řízené kapitánem.

V době, kdy počíná náš příběh, bylo možno soudit, že Weldonův klub si vede dle návodu zakoupeného Weldonovým klubem. Za šest týdnů bude moci *Go ahead* vyplout do prostoru.

Je ovšem jasné, že všechny potíže mechaniky nebyly ještě vyřešeny. Mnoho schůzí bylo zasvěceno poradám o vrtuli. Nešlo o její velikost a tvar, ale o její umístění buď na přídi, kde ji měli Krebs a Renard, nebo na zádi, kam si ji dali bratři Tissandierové. Je zbytečné dodávat, že se na těchto poradách vyskytli přívrženci obou řešení. Skupina „předáků“ byla stejně silná jako skupina „zadáků“. Strýc Prudent sám se ještě nevyjádřil.

A protože se nemohli dohodnout, nemohli dosud vrtuli umístit. To však mohlo trvat ještě dlouho, nezakročí-li ovšem vláda. Ale je známo, že ve Spojených státech se vláda nerada míchá do soukromých věcí a nevšímá si toho, co se jí netýká. A má v tom pravdu.

Celá záležitost se rozvíjela tak, že na schůzi 13. června bylo zřejmé, že k rozhodnutí opět nedojde nebo že dojde k všeobecné rvačce. Už se ozývaly nadávky, padaly rány pěstí, ty byly vystřídány ranami holí, a potom dokonce výstřely z revolverů. V osm hodin třicet pět minut však

nastal zvrat.

K předsednickému stolku prošel klidně a chladně zřízenec klubu jako strážník všeobecnou vřavou a položil tam lístek. Pak čekal na rozkaz,

Při třetím vzletu se zřítil z výše čtyř set metrů

který mu strýc Prudent udělí.

Strýc Prudent uvedl v činnost parní sirénu, které používal místo předsednického zvonku, protože by mu byl nestačil ani kremelský zvon. Hluk však ještě vzrostl.

Předseda tedy smekl klobouk a po tomto krajním zákroku nastalo okamžitě ticho.

„Sdělení!“ prohlásil strýc Prudent, když si vzal pořádný šňupec ze své tabatěrky, kterou nikdy neodkládal.

„Mluvte! Mluvte!“ odpovědělo mu devětadevadesát hlasů, tentokrát shodně.

„Jakýsi cizinec, vážení přátelé, žádá, aby směl vstoupit do poradního sálu.“

„Nikdy!“ ozvaly se všechny hlasy.

„Zdá se, že nám ten muž chce dokázat,“ pokračoval strýc Prudent, „že víra v řiditelné balóny je směšná utopie.“

Toto prohlášení bylo přijato s mručením.

„Ať vstoupí…! Ať vstoupí…!“

„Jak se ten podivný člověk jmenuje?“ ptal se tajemník Phil Evans.

„Robur,“ odpověděl strýc Prudent.

„Robur…! Robur…! Robur…!“ řvalo shromáždění.

Jestliže se Weldonův klub tak rychle shodl na tom podivném jménu, bylo to proto, že si chtěl na jeho nositeli vylít plně své rozhořčení.

Bouře se na chvíli ztišila – aspoň zdánlivě. Jak by se také mohla utišit bouře u národa, který ji dvakrát nebo třikrát měsíčně posílá do Evropy v podobě smrští?

KAPITOLA TŘETÍ,

v které nemusíme novou osobnost představovat,
protože se představí sama

„Občané Spojených států amerických, jmenuji se Robur, což znamená Silný, a toho jména jsem opravdu hoden. Je mi čtyřicet let, ač vypadám na třicet. Mám železnou konstrukci, pevné zdraví, pozoruhodné svaly a výtečný žaludek, který by mohl vzbudit závist všech pštrosů! Tolik po tělesné stránce!“

Všichni naslouchali. Ano! Nejhlučnější z přítomných byli zprvu zaraženi nezvyklostí jeho úvodu. Byl to blázen, nebo podvodník? Rozhodně však dovedl zapůsobit. V sále, kde před chvílí hřměla bouře, nikdo ani nedýchal. Po bouři nastal klid.

Robur opravdu vypadal jako člověk odpovídající jeho popisu. Měl střední postavu geometrického tvaru, připomínající lichoběžník, jehož delší základnu tvoří linie ramenou. Na této linii seděla na silném krku velká kulatá hlava. K jaké zvířecí hlavě bychom ji přirovnali, kdybychom chtěli mermomocí srovnávat? K hlavě býka, ale býka s inteligentní tváří. Jeho oči při sebemenším odporu ihned jiskřily. Trvalé sevření nadočních svalů prozrazovalo nezlomnou energii. Krátké, mírně kučeravé vlasy měly kovový lesk jako železné okuje. Široká hruď se zdvihala a klesala jako kovářský měch. Nohy i ruce pak se hodily k jeho trupu.

Neměl ani kníry, ani licousy, jen široký americký námořnický plnovous, odkrývající čelistní klouby, které musely mít strašnou žvýkací sílu. Bylo kdysi vypočteno – a co vše se nevypočte? – že čelist obyčejného krokodýla dosáhne tlaku čtyř set atmosfér, kdežto čelist velkého loveckého psa vyvine jen tlak sto atmosfér. Z toho byla odvozena zajímavá formule: Jestliže každý kilogram psa vyvine osm kilogramů žvýkací síly, každý kilogram krokodýla jich vyvine dvanáct. Jeden kilogram Robura musil vyvozovat nejméně deset kilogramů žvýkací síly. Byl tedy Robur něčím mezi psem a krokodýlem.

Z které země ten pozoruhodný člověk pocházel? Těžko říci. Anglicky se však vyjadřoval rozhodně plynně, bez onoho zrádného přízvuku, který prozrazuje každého Yankeeho ze Spojených států.

Pokračoval:

„A teď po duševní stránce, vážení občané! Vidíte před sebou inženýra stejných vlastností duševních jako tělesných. Nebojím se nikoho a ničeho. Mám silnou vůli, která před nikým nikdy neustoupila. Jestliže si určím nějaký cíl, neodvrátí mě od něho ani celá Amerika, spojená třeba s celým světem. Tvrdím-li něco, musí se mnou každý souhlasit. Odpor nesnesu. Trvám na těchto podrobnostech, vážení občané, protože je nutné, abyste mě dobře znali. Zdá se vám snad, že mluvím příliš o sobě? Na tom nezáleží. Než mě však přerušíte, uvažujte! Přicházím vám totiž říci něco, co se vám nebude líbit.“

V prvních lavicích sálu se ozvalo hučení – náznak, že moře se začíná opět vzdouvat.

„Mluvte, ctihodný cizinče!“ řekl strýc Prudent, který se s námahou ovládal.

A Robur se rozhovořil, nestaraje se o své posluchače:

„Ano, vím to! Po století plném marných pokusů a bezvýsledných snah je ještě mnoho nevyvážených duchů, kteří si umínili věřit v řiditelné vzducholodi. Myslí si, že nějakého elektrického nebo jiného motoru může být použito na vratkých plavidlech, která jsou jen hříčkou vzdušných proudů. Představují si, že ovládnou vzducholoď jako kapitán parník. Protože se několika vynálezcům podařilo za bezvětří nebo za slabého větru plout šikmo k větru, nebo dokonce proti větru, neznamená to ještě, že řízení letadel lehčích než vzduch je prakticky možné. Kdepak! Vás je zde asi sto a všichni věříte v uskutečnění svých snů. Vyhazujete tisíce dolarů ne do vody, ale do vzduchu! A bojujete tak s nemožností!“

Podivná věc. Členové Weldonova klubu se při tomto tvrzení ani nepohnuli. Byli snad stejně němí jako trpěliví? Zdrželi se proto, že chtěli vědět, kam až se odvážný řečník dostane?

Robur pokračoval:

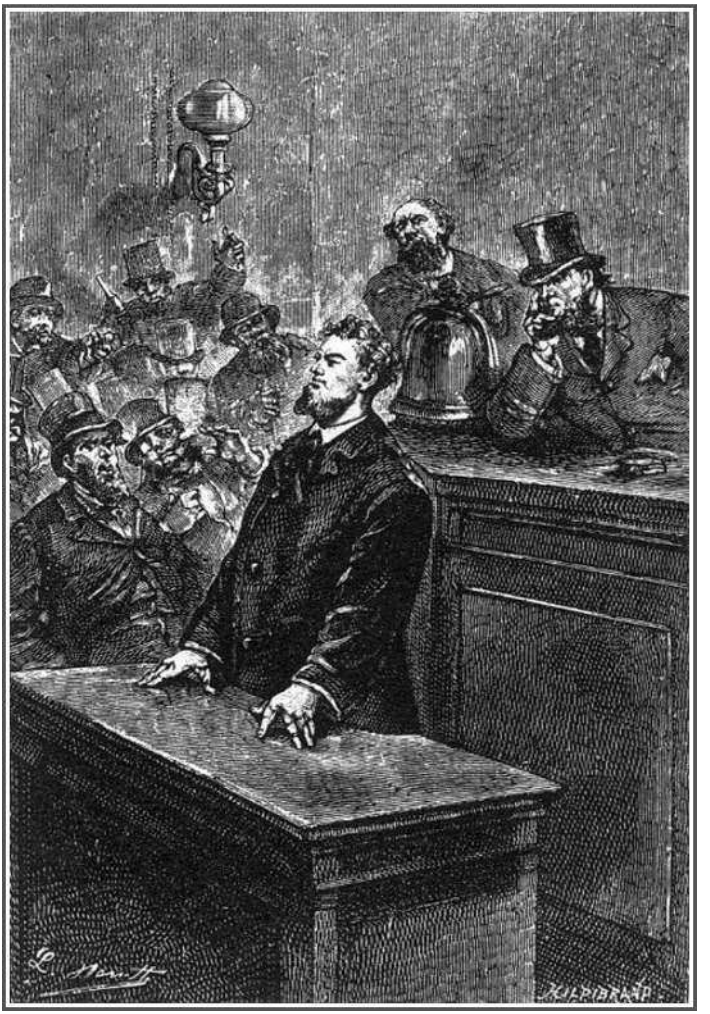
„Co s balónem? Abyste dosáhli nosnosti jednoho kilogramu, musíte mu dát krychlový metr plynu. Chcete, aby balón vzdoroval větru s pomocí svého mechanismu, ač víte, že prudký vítr působí na plachty lodí silou čtyř set koní. Při zboření tayského mostu bylo zjištěno, že větrná smršť dosáhla tlaku čtyř set čtyřiceti kilogramů na jeden čtvereční metr. Stavíte balón, ačkoli příroda nevytvořila tímto způsobem ani jednoho létajícího tvora. Ozbrojila ptáky křídly a některé ryby a savce blánami…“

„Savce?“ zvolalo několik členů Weldonova klubu.

„Ano. Netopýr létá, nemýlím-li se. A jestliže myslíte, že netopýr není savec, pak mi dokažte, že jste někdy jedli netopýří vejce!“

Rušitelé si nechali další poznámky pro sebe a Robur pokračoval:

„Vyplývá snad z toho, že se člověk musí vzdát myšlenky na dobytí vzduchu, na přeměnu politického a hospodářského stavu světa s pomocí tohoto nádherného dopravního prostředku? Ne. Stejně jako ovládl vody

„Jmenuji se Robur.“

lodí, veslem, plachtou, kolesem a šroubem, ovládne i vzdušný prostor přístroji těžšími než vzduch. Máme-li být totiž silnější než vzduch, musíme být i těžší než vzduch.“

Tentokrát shromáždění vstalo. Ozval se ryk, vycházející ze všech úst

namířených na Robura jako ústí revolverů a děl. Tohle přece znamenalo otevřené vyhlášení války zastáncům balónů! Znamenalo to boj mezi zastánci teorií „lehčí než vzduch“ a „těžší než vzduch“.

Robur ani nemrkl. S rukama zkříženýma na prsou klidně čekal, až nastane ticho.

Strýc Prudent pokynem ruky nařídil „konec palby“.

„Ano,“ pokračoval Robur, „budoucnost patří létajícím strojům. Vzduch je prostředí, které skýtá pevnou oporu. Dejte vzdušnému sloupci vzestupnou rychlost čtyřiceti metrů za vteřinu a člověk se v něm udrží, budou-li mít podrážky jeho bot plochu aspoň osminy čtverečního metru. A dáte-li vzduchovému sloupci rychlost devadesáti metrů, bude v něm člověk moci chodit bos. A necháte-li za stejných podmínek procházet vzduch lopatkami vrtule udanou rychlostí, dosáhnete stejných výsledků.“

To, co tu Robur říkal, říkali už před ním všichni průkopníci letectví, jejichž práce pomalu, ale jistě směřovaly k vyřešení celého problému. Tyto prosté myšlenky obhajovali pánové Ponton d’Amécourt, La Landelle, Nadar, de Luzy, de Louvrié, Liais, Béléguic, Moreau, bratři Richardové, Babinet, Jobert, du Temple, Salives, Penaud, de Villeneuve, Gauchot a Tatin, Michel Loup, Edison, Planavergne a četní jiní. Mnohokrát ztroskotali, ale jednoho dne zvítězí! Neslyšeli snad jejich odpověď nepřátelé letectví, kteří tvrdili, že se pták udržuje ve vzduchu proto, že zahřívá vdechovaný vzduch? Nebylo snad dokázáno, že pět kilogramů těžký orel by se musil nadýchnout padesáti krychlových metrů teplého vzduchu, aby se udržel v povětří?

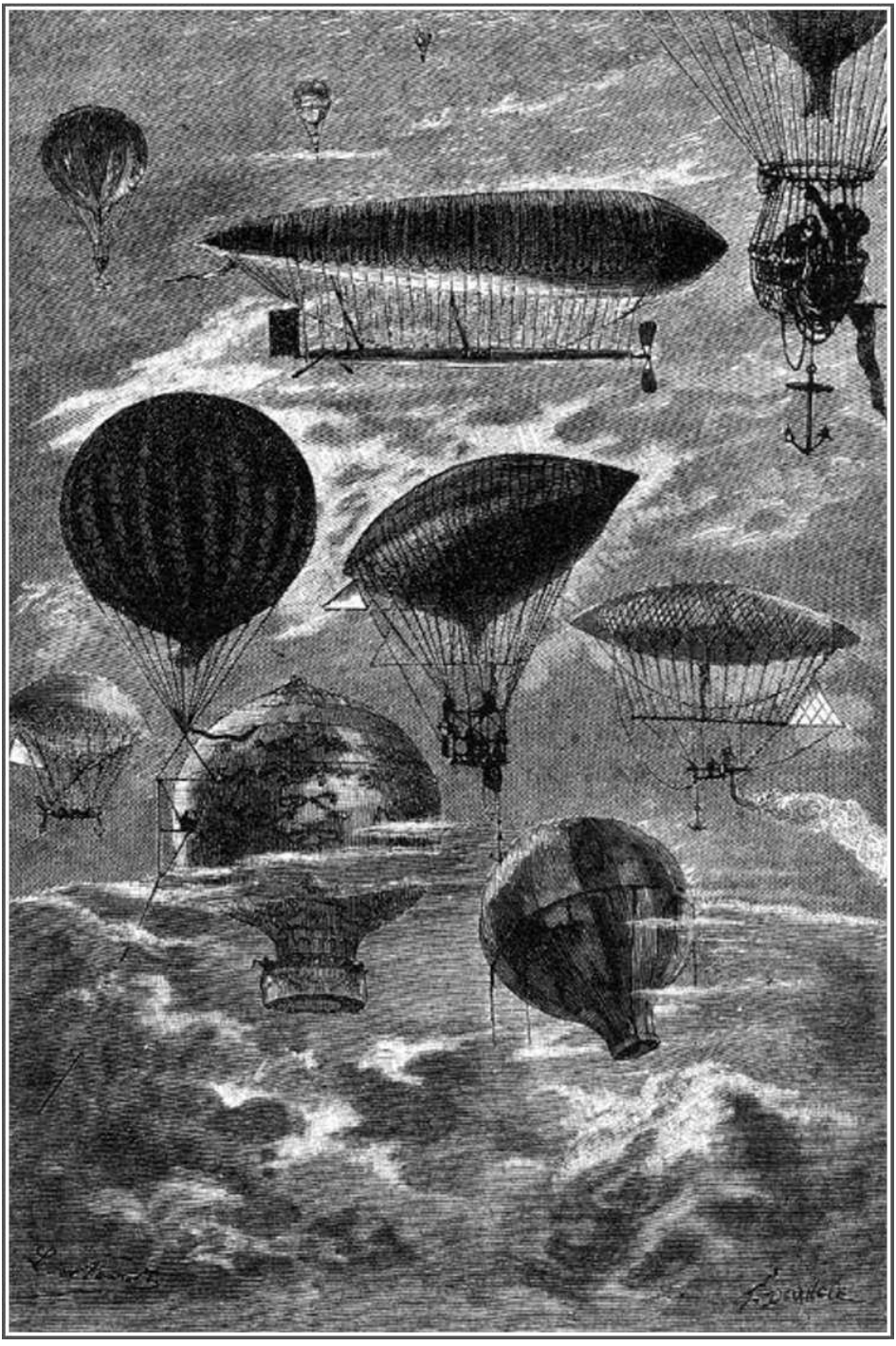
To dokazoval nezlomnou logikou i Robur ve vřavě, která se zdvihala na všech stranách. Na závěr pronesl tváří v tvář vzduchoplavcům tyto věty:

„S vašimi balóny se nikam nedostanete, nic nedokážete! Nejstatečnější z vašich vzduchoplavců, John Wise, proletěl sice už vzdáleností dvou tisíc kilometrů nad Amerikou, ale odmítl by letět nad Atlantským oceánem. A od té doby jste se na této cestě nedostali ani o krok kupředu!“

„Pane,“ přerušil ho předseda, který se marně snažil se ovládnout, „zapomínáte na to, co řekl náš nesmrtelný Franklin ještě před objevením první montgolfiéry, v době, kdy se balón teprve rodil: »Je to teprve dítě, ale ono vyroste!« A ono skutečné vyrostlo!“

„Ne, pane předsedo, ne! Nevyrostlo…! Jen ztloustlo! A to není totéž.“

To byl přímý útok na práci Weldonova klubu, který naplánoval, podporoval a platil stavbu obrovské vzducholodi. Sálem se počaly ozývat hrozivé výkřiky:

Vzduchoplavci věřili v řiditelnost balónů

„Pryč s vetřelcem!“

„Shoďte ho z tribuny!“

„Dokažte mu, že je těžší než vzduch!“

A mnoho jiných.

Zatím však zůstalo jen při slovech. K činům nedošlo. Klidný Robur mohl ještě zvolat:

„Budoucnost nenáleží vzducholodím, páni vzduchoplavci, nýbrž letounům. Pták létá, a není balón. Je to stroj!“

„Ano, létá!“ vykřikl rozzuřený Bat Fyn. „Ale létá proti zákonům mechaniky!“

„Opravdu?“ pokrčil rameny Robur.

Pak pokračoval:

„Když byl prostudován let velkých i malých ptáků, bylo toto tvrzení změněno. Nezbývá než napodobit přírodu, která se nikdy nemýlí. Mezi albatrosem, který mávne křídly sotva desetkrát za minutu, mezi pelikánem, který mávne sedmdesátkrát…“

„Jedenasedmdesátkrát,“ ozval se výsměšný hlas.

„A včelou, která mává křídly stodvaadevadesátkrát za vteřinu…“

„Stotřiadevadesátkrát,“ přerušil ho posměšně jiný.

„A mouchou, která mává až miliónkrát…“

„Ne, miliardkrát!“

Ale přerušovaný Robur pokračoval ve výkladu:

„Mezi těmito různými případy…“

„… je velký rozdíl,“ dopověděl čísi hlas.

„… je možno najít praktické řešení. Toho dne, kdy pan de Lucy zjistil, že brouk roháč, vážící jen dva gramy, může zdvihnout závaží čtyři sta gramů těžké, tedy dvěstěkrát víc, než sám váží, byl problém letectví rozřešen. Bylo ostatně dokázáno, že plocha křídel roste úměrně s růstem rozměrů a váhy zvířete. Od té doby bylo vymyšleno i konstruováno přes šedesát přístrojů.“

„Které nemohly nikdy létat!“ zvolal tajemník Phil Evans.

„Které létaly a, budou létat,“ odpověděl Robur klidně. „Ať se jim říká stereofóry, helikoptéry nebo ortoptéry, ať se jejich jména odvozují od slova »navis«, což znamená loď, nebo od slova »avis«, což znamená pták, jde rozhodně o stroj, který jednou člověku umožní ovládnout vzduch.“

„Aha, vrtule!“ zvolal Phil Evans. „Ale ptáci nemají vrtuli… pokud víme!“

„Mají!“ odpověděl Robur. „Jak to dokázal Penaud, působí ptačí křídlo jako vrtule a let ptáka je stejný jako let helikoptéry. Proto je motorem

budoucnosti vrtule…“

Jeho poslední slova zanikla ve strašné vřavě. Strýc Prudent, využívaje chvíle utišení, pokládal za svou povinnost prohlásit:

„Občane cizinče, až dosud jsme vás nechali mluvit bez přerušení…“

Zdá se, že předseda Weldonova klubu nepokládal výkřiky, posměšky a hrubosti za přerušování, nýbrž za prostou výměnu názorů.

„Nyní však,“ pokračoval, „vám chci připomenout, že teorie létání je předem odmítána většinou amerických i cizích inženýrů. Je to teorie, která přinesla smrt »létajícímu« Turkovi v Cařihradě, mnichu Voadorovi v Lisabonu, roku 1852 Leturovi, roku 1864 Grofovi, nemluvě o obětech, na které jsem už zapomněl, jako byl mytologický Ikaros.“

„Tento způsob,“ namítl Robur, „není o nic více zavrženíhodný než onen, který má na svědomí smrt Pilâtra de Roziera v Calais, paní Blanchardové v Paříži, Donaldsona a Grimwooda, kteří se zřítili do Michiganského jezera, Sivela, Croce-Spinelliho, Eloye a mnoha jiných, na které nikdy nezapomenu!“

Byla to odpověď odrážející a zároveň útočící, jako v šermu.

„Ostatně,“ pokračoval Robur, „vaše balóny nedosáhnou nikdy – ani při sebevětším zdokonalení – prakticky užitelné rychlosti. K cestě kolem světa byste potřebovali deset let, kdežto letounu by stačil týden.“

Ozvaly se nové výkřiky odporu a nesouhlasu a trvaly tři dlouhé minuty, dokud se neujal slova Phil Evans.

„Pane letče,“ řekl, „chlubíte se tady přednostmi letectví, ale létal jste už někdy?“

„Zajisté!“

„Dobyl jste tedy vzduchu?“

„Snad, pane.“

„Sláva Robura Dobyvateli!“ zvolal výsměšný hlas.

„Dobrá,“ řekl Robur. „Přijímám jméno Robur Dobyvatel a budu ho užívat, protože na to mám právo.“

„Dovolujeme si o tom pochybovat!“ zvolal Jem Cip.

„Pánové,“ pokračoval Robur se svraštělým obočím, „jestliže vážně hovořím o vážných věcech, nepřipustím, aby mě někdo obviňoval ze lhaní! Rád bych znal jméno pána, který mě přerušil…“

„Jmenuji se Jem Cip… a jsem vegetarián!“

„Občane Jeme Cipe,“ odpověděl Robur, „vím, že vegetariáni mají střeva delší než obyčejní lidé – nejméně o třicet centimetrů. A to je dost… Nenuťte mě, abych vám je ještě prodlužoval, počínaje ušima!“

„Ven!“

„Vyhoďte ho!“

„Zlynčujte ho!“

„Zkruťte ho do vrtule!“

Zuřivost vzduchoplavců vrcholila. Všichni vstávali. Obklopili tribunu. Robur zmizel uprostřed lesa rukou zmítajících se kolem něho jako ve vichřici. Parní siréna marně houkala, rozléhajíc se celým shromážděním… Obyvatelstvo Philadephie si mohlo toho večera myslet, že v některé z městských čtvrtí vypukl požár, který nedokáže uhasit ani všechna voda z řeky Schuylkillu.

Náhle počal hučící dav ustupovat. Robur vytáhl ruce z kapes a namířil je na přední řadu zuřivců.

V obou rukou měl americké železné zabijáky, konstruované zároveň jako revolvery, které je možno pouhým stiskem ruky vypálit. Jsou to vlastně malé kapesní kulomety.

Když útočníci ustoupili, využil Robur nastalého ticha a prohlásil:

„Vy nejste Američané, ale komedianti!“

Po těchto slovech zaznělo pět nebo šest výstřelů vypálených do vzduchu. Nikoho nezranily. V oblaku kouře inženýr zmizel. Když se kouř rozptýlil, nebylo po něm ani stopy. Robur Dobyvatel se ztratil, jako by ho byl ze shromáždění odnesl do vzduchu nějaký letoun.

KAPITOLA ČTVRTÁ,

v které se Frycollin projevuje jako dokonalý strašpytel

Členové Weldonova klubu naplnili už mnohokrát při odchodu ze schůze philadelphské ulice bouřlivým hlukem. Mnohokrát si už obyvatelstvo této čtvrti stěžovalo na hlučně a dlouhé hádky, které ruší jejich domácí klid. Mnohokrát musila zakročit i policie ve prospěch občanů, kterým byla otázka vzduchoplavby úplně vedlejší. Až dosud to však nikdy nebyla taková vřava, nikdy nebyly stížnosti občanstva tak oprávněné a zásahy policie tak nutné.

A přece bylo jednání členů Weldonova klubu trochu omluvitelné. Nikdy by nebyli řekli, že budou napadeni ve svém středisku. Mezi zuřivé přívržence strojů „lehčích než vzduch“ přišel neméně zuřivý přívrženec strojů „těžších než vzduch“ a řekl jim do očí mnoho nepříjemných věcí. A ve chvíli, kdy se s ním chtěli po zásluze vyrovnat, zmizel.

To volalo po pomstě. To by nesměli mít v žilách americkou krev, aby nechali takové příkoří bez trestu! Američané byli nazváni komedianty! Taková urážka!

Členové klubu se rozběhli po skupinách Ořechovou ulicí, pak ulicemi přilehlými a napříč celou čtvrtí. Vzbudili všechny obyvatele. Přinutili je, aby svolili k prohlídce svých domů, uvědomujíce si, že později je budou musit odškodnit za to, že rušili jejich soukromý život, který anglosaské národy velmi respektují.

Marně však slídili a pátrali. Robura nikde nespatřili. Ani stopy po něm! Kdyby byl odletěl s *Go ahead,* se vzducholodí Weldonova klubu, nebyl by se hledal hůř. Po hodinovém hledání se musili přátelé rozejít, zapřísahajíce se, že rozšíří pátrání na celé území Severní i Jižní Ameriky.

K jedenácté hodině nastal v celé čtvrti opět klid. Philadelphie se mohla zas ponořit do klidného spánku, na který mají záviděníhodné právo neprůmyslová města. Různí členové klubu toužili už jen po svém domově. Uveďme z nich aspoň některé nejvýznamnější: William T. Forbes zamířil ke své továrně na výrobu cukru z hadrů, kde už mu slečny Doll a Mat připravily šálek večerního čaje, oslazeného jeho vlastní glukózou; Truk Milnor se pustil ke své továrně, jejíž parní stroje hučely dnem i nocí na odlehlém předměstí; pokladník Jem Cip, veřejně naříčený,

že má o třicet centimetrů delší střeva než obyčejní lidé, došel do své jídelny, kde už ho čekala vegetariánská večeře.

Jen dva nejdůležitější vzduchoplavci nepomýšleli ještě na své domovy. Využili této příležitosti k rozhořčené hádce. Byli to nesmiřitelní sokové Phil Evans a strýc Prudent, tajemník a předseda Weldonova klubu.

U vchodu do klubu čekal na strýce Prudenta jeho sluha Frycollin. Šel pak za oběma muži, nestaraje se o předmět jejich sporu.

Jednání, které předseda a tajemník vedli, nedá se nijak nazvat rozhovorem. Ve skutečnosti to byla prudká hádka, pramenící z jejich dávného soupeřství.

„Ne, pane," opakoval Phil Evans, „kdybych já měl čest předsedat Weldonovu klubu, nikdy, pravím, nikdy by nedošlo k takovému skandálu!"

„A co byste udělal, kdybyste měl tu čest?" ptal se strýc Prudent.

„Vzal bych tomu nezdvořákovi slovo, dříve než by otevřel ústa."

„Ale mně se zdá, že má-li být někomu vzato slovo, musí napřed začít mluvit!"

„Ale ne v Americe, pane, ne v Americe!"

Oba muži si vyměňovali nejostřejší výtky a kráčeli přitom ulicemi, které je zaváděly stále dál a dál od jejich obydlí. Prošli celou čtvrtí, jejíž poloha je přinutila k veliké zacházce.

Frycollin šel neustále za nimi. Počínal být znepokojen tím, že jeho pán zachází do míst tak opuštěných. Frycollin taková místa nemiloval, především před půlnocí ne. Byla hluboká tma a srpek měsíce sotva začínal svou osmadvacetidenní pouť.

Sluha se rozhlížel vpravo i vlevo, netáhne-li se za nimi nějaký podezřelý stín. A skutečně se mu zdálo, že se za nimi plíží pět nebo šest velkých ďáblů.

Frycollin se pudově přiblížil ke svému pánovi; ale za nic na světě by se byl neodvážil přerušit ho v hovoru, jehož úryvky zaslechl.

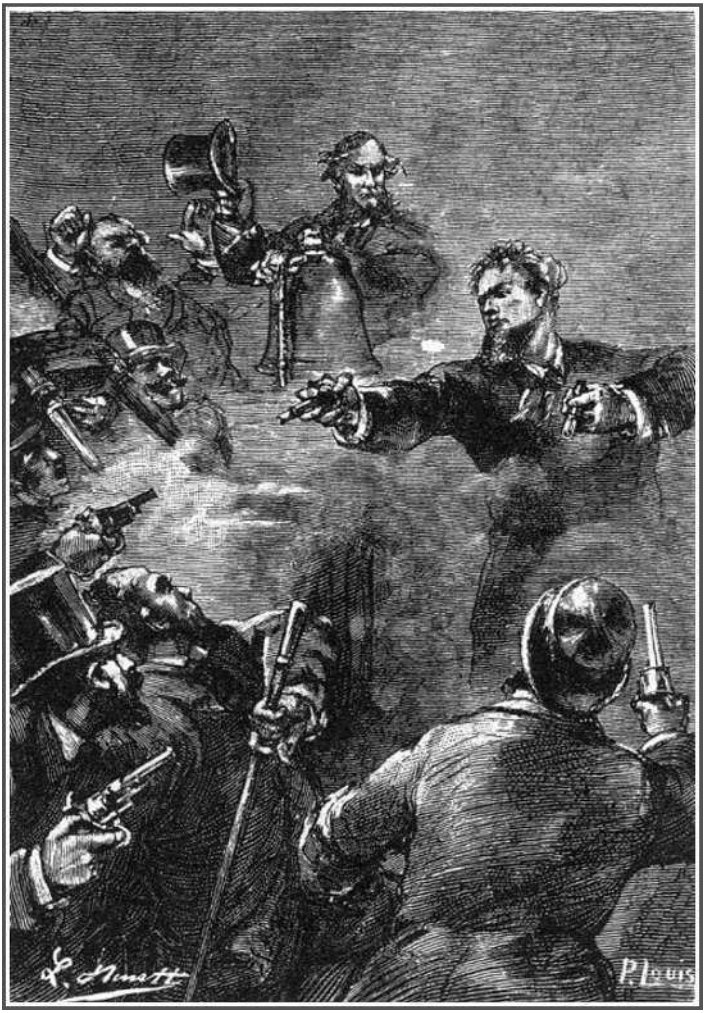
Předseda i tajemník Weldonova klubu zamířili bezděčně k Fairmontovu parku. Tam v zápalu hádky přešli přes řeku Schuylkill po proslulém železném mostě. Potkali jen několik opozdilých chodců a octli se konečně uprostřed prostranství, jež na jedné straně přecházelo ve velkou louku a na druhé bylo ohraničeno nádhernými stromy, kterými je tento park proslulý.

Tady Frycollinův strach ještě vzrostl, zvlášť když oněch pět nebo šest stínů přeběhlo most za nimi. Zornice se mu strachem rozšířily přes celou duhovku. Tělo se mu zároveň jaksi zmenšilo, vtáhlo se do sebe, jako by

byl sluha obdařen schopností některých mlžů a členovců.

Frycollin byl totiž hrozný strašpytel.

Byl to černoch z Jižní Karolíny, s hloupou tváří a s neduživým tělem.

„Vy nejste Američané, ale komedianti!“

Bylo mu jedenadvacet let. Znamenalo to, že nebyl nikdy otrokem a ani se jím nenarodil. Byl to šklebivý labužník, líný, a především úžasně bojácný. Sluhou strýce Prudenta už byl tři roky. Stokrát mu hrozilo propuštění, ale nakonec si ho strýc Prudent vždycky nechal z obavy, že by

dostal sluhu ještě horšího. Tím, že černoch spojil svůj život s životem muže stále připraveného pustit se do nějakého dobrodružství, dostával se do situací, v nichž jeho bázlivost podstupovala kruté zkoušky. Ale za to byl odměňován tím, že mu nikdo nevyčítal jeho labužnictví a jeho lenost. Ach Frycolline, kdybys tak uměl číst v budoucnosti!

Proč nezůstal Frycollin raději v Bostonu ve službách rodiny Sneffelovy, s kterou se rozešel před jejím odjezdem do Švýcarska ze strachu před zřícením do nějaké propasti! Tam byla služba, která Frycollinovi vyhovovala lépe než služba u strýce Prudenta, kde byla jeho odvaha vystavována neustálým zkouškám.

Sluha i pán si však brzy zvykli na své chyby. Měli ostatně i dobré vlastnosti.

Jak už jsme řekli, Frycollin byl strašpytel.

V této chvíli – byla už skoro půlnoc – počínal srpek bledého měsíce mizet pod západním obzorem za vysokým parkovým porostem. Jeho paprsky proklouzávaly větvemi a rozhodily po zemi několik světlých skvrn. Lesní podrost se tím trochu zjasnil.

Frycollinovi to umožnilo pozorněji se rozhlédnout.

„Br!“ odfrkl si. „Ti taškáři tam jsou pořád. A určitě se blíží!“

Nevydržel to a rozběhl se k svému pánovi.

„Pane strýče!“ ozval se.

Tak totiž svého pána oslovoval, protože tak chtěl být předseda Weldonova klubu oslovován.

Hádka obou mužů dostoupila v této chvíli vrcholu. Poněvadž přitom vzrušeně pobíhali, musil se Frycollin jejich divoké procházky zúčastnit.

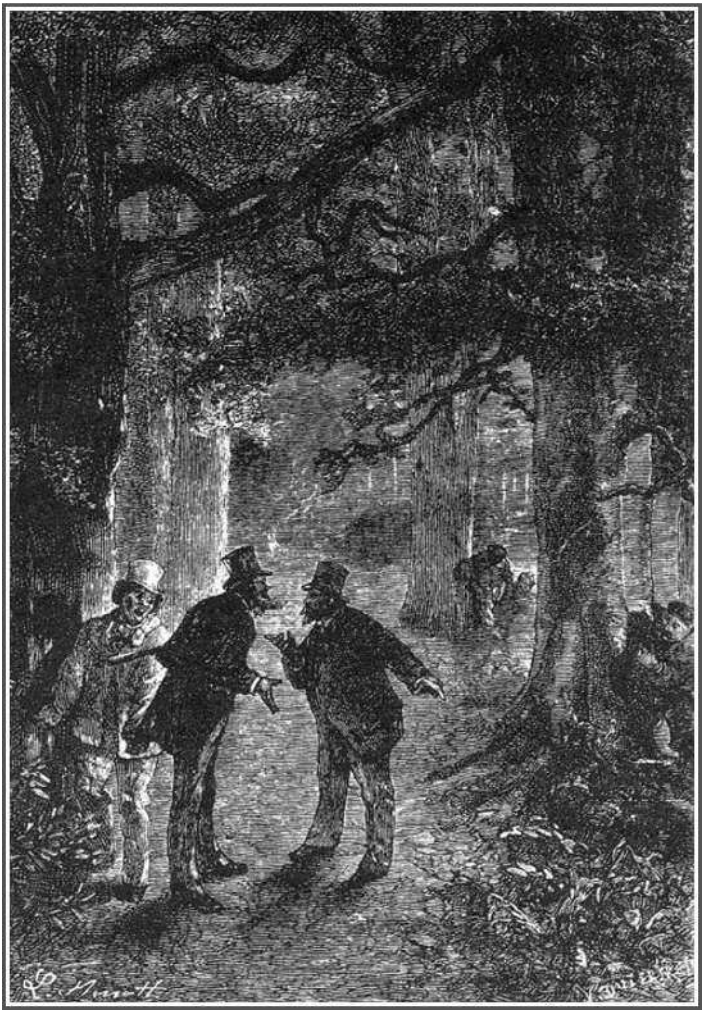
Zatímco na sebe křičeli, zacházel strýc Prudent stále hlouběji do Fairmontova parku, vzdaluje se od Schuylkillu a od mostu, přes který se musili vrátit do města.

Všichni tři se konečně octli v hustém podrostu pod stromy, jejichž vrcholky byly ozářeny posledním svitem měsíce. Na konci skupiny stromů se otvíral velký palouk oválného tvaru, jako stvořený pro jezdecké závody. Naprosto rovná půda nebránila koním v jízdě a žádný keř nebránil divákům v rozhledu po několikakilometrovém obvodu palouku.

Ale kdyby strýc Prudent a Phil Evans nebyli bývali tak zaujati hádkou, kdyby se byli pozorněji rozhlédli, byli by zjistili, že palouk nemá svůj obvyklý vzhled. Nebyly zde snad od večera postaveny nové mlýny? Aspoň to vypadalo jako soubor větrných mlýnů, jejichž nehybná křídla se tu teď šklebila v polostínu.

Ale ani předseda, ani tajemník Weldonova klubu si nevšimli této

zvláštní změny Fairmontova parku. Frycollin také nic nezpozoroval. Zdálo se mu jen, že se slídiči přiblížili a srazili k sobě, jako by se chystali k něčemu nekalému.

Všichni tři se octli v hustém podrostu

Přepadla ho křečovitá hrůza, která mu ochromila údy a naježila všechny vlasy; jeho strach dostoupil nejvyššího stupně.

Kolena mu podklesávala, ale měl ještě sílu naposledy zvolat:

„Pane strýče…! Pane strýče…!“

„Tak co je?“ zeptal se strýc Prudent.

Phil Evans i strýc Prudent by si byli možná ulehčili ve svém vzteku tím, že by byli vynadali nešťastnému sluhovi, ale neměli na to už čas, stejně jako sluha neměl čas odpovědět.

V křoví se totiž ozval ostrý hvizd a zároveň se uprostřed palouku rozzářilo prudké elektrické světlo.

Byl to zřejmě signál, v tomto případě znamení, že je čas provést násilný čin.

V čase kratším, než si je možno představit, vyskočilo z křoví šest mužů. Dva se vrhli na strýce Prudenta, dva na Phila Evanse a dva na Frycollina. Poslední dvojice ovšem zcela zbytečně, protože černoch nebyl schopen se bránit.

Předseda a tajemník Weldonova klubu byli také útokem překvapeni, ale chtěli se bránit. Neměli však k tomu ani čas, ani sílu. V několika vteřinách měli v ústech roubíky, přes oči pásky, byli svázáni jako balíky a rychle přeneseni přes palouk. Mohli si jedině myslit, že padli do rukou oněm málo ohleduplným lidem, kteří olupují v lesích opozdilce, ale nebylo tomu tak. Nikdo jim neprohlížel kapsy, ač strýc Prudent měl podle svého zvyku v peněžence několik tisíc dolarů.

Zkrátka minutu po zahájení útoku, aniž si útočníci řekli jediné slovo, byli strýc Prudent, Phil Evans a Frycollin měkce uloženi, ne ovšem na trávníku palouku, ale na jakési prkenné podlaze, která pod jejich tíží zapraskala. Byli tam položeni pěkně vedle sebe. Dveře se za nimi zavřely. Zaskřípění závory u zámku jim prozradilo, že jsou uvězněni.

Jaké zděšení nastalo ráno ve Philadelphii! Hned po rozednění všichni lidé věděli, co se včera stalo ve Weldonově klubu. Všichni věděli o objevení tajemné osoby, jakéhosi inženýra Robura – Robura Dobyvatele. Vědělo se o jeho sporu se vzduchoplavci i o jeho nevysvětlitelném zmizení.

Vzrušení však ještě stouplo, když se lidé dověděli, že také předseda a tajemník klubu v noci z 12. na 13. června zmizeli.

Bylo prohledáno celé město i jeho okolí. Marně. Philadelphské noviny a po nich pensylvánské deníky a listy v celé Americe počaly záhadu vysvětlovat tisícerým způsobem, z nichž ani jeden nebyl ten pravý. Byly vypsány pozoruhodné částky jako odměna za vypátrání ctihodných zmizelých, ale nikdo nemohl udat jedinou maličkost, která by přivedla pátrání na pravou stopu. Nic nevedlo k cíli. Jako by se země rozevřela, aby je pohltila, jestliže ovšem předseda a tajemník Weldonova klubu

nebyli odneseni ze zemského povrchu.

Vládní noviny k tomu prohlašovaly, že by měl být okamžitě zesílen stav policie, protože podobné atentáty mohou hrozit i nejvýznamnějším občanům Unie.

Opoziční noviny ovšem uváděly, že policie stejně není k ničemu, když mohlo k tomuto únosu dojít a když nelze pachatele vypátrat. A měly snad také pravdu!

A tak policie zůstala, jaká byla a jaká bude vždycky na nejlepším ze světů, který není a ani nemůže být dokonalý.

KAPITOLA PÁTÁ,

v které skončí nepřátelství mezi předsedou a tajemníkem Weldonova klubu

S páskou přes oči, s roubíkem v ústech, s pouty na rukou a na nohou nelze vidět, mluvit a chodit. To nebylo opatření, které by ulehčilo postavení strýce Prudenta, Phila Evanse a Frycollina. Kromě toho ti chlapíci ani nevěděli, kdo byl původcem únosu, na kterém to místě byli složeni jako balíky v zavazadlovém voze, kde jsou a jaký osud je čeká. To by bylo rozzuřilo i nejtrpělivější ovci a my víme, že členové Weldonova klubu nebyli co do trpělivosti žádní beránci. Známe vášnivou povahu Prudentovu, a proto si jistě dovedeme představit jeho stav.

Ani strýc Prudent, ani Phil Evans si rozhodně nemohli myslet, že budou moci zaujmout zítra večer svá místa v kancelářích klubu.

Co se týče Frycollina, ten ležel se zavřenýma očima a s otevřenými ústy, neschopen myslit na cokoli. Byl víc mrtev než živ.

Situace vězňů se po celou hodinu nezměnila. Nikdo je nepřišel navštívit ani jim vrátit svobodu, volnost pohybu a řeči, po které už tolik toužili. Byli odkázáni jen na tlumené vzdechy, na „ach“ vyrážené přes roubík a na pohyby kaprů, kteří se tlučou na suchu vedle rodného rybníka. Je pochopitelné, že němý vztek a spoutaná zuřivost jsou ještě horší. Po marné námaze zůstali vězni dlouho ležet. Protože nemohli užívat zraku, pokoušeli se zachytit aspoň sluchem nějaké známky, které by jim osvětlily jejich znepokojivý stav. Marně se však namáhali zachytit jiný zvuk kromě neustálého vrčení, kterým jako by bylo naplněno rozechvělé ovzduší.

A přece se jim něco podařilo. Phil Evans si po klidném úsilí uvolnil provaz na zápěstí. Uzel pomalu povoloval, prsty jeden za druhým vyklouzly a obě ruce byly konečně zas volné.

Zuřivým třením si v nich tajemník obnovil krevní oběh a okamžik poté si sňal pásku, která mu zakrývala oči, vyňal z úst roubík a přeřízl si kapesním nožem pouta na nohou. Američan, který nemá kapesní nůž, proslulý bowie-knife, stále v kapse, není žádný Američan.

Tím získal Phil Evans možnost mluvit a pohybovat se; to však bylo vše. Jeho oči mu posloužit nemohly – aspoň v této chvíli ne. V místnosti

byla úplná tma. Jen malým, přes dva metry vysoko ve zdi umístěným okénkem vnikalo trochu světla.

Je pochopitelné, že Phil Evans přes svůj poměr ke strýci Prudentovi neváhal ani okamžik a osvobodil i svého protivníka. Několik řezů bowie-knifem stačilo k uvolnění pout, kterými byl předseda spoután na rukou i na nohou. Strýc Prudent, napůl mrtvý vztekem, vyrval si z úst roubík a přiškrceným hlasem zvolal:

„Děkuji!“

„Ne… žádné díky!“ odpověděl Phil Evans.

„Phile Evansi!“

„Strýče Prudente!“

„Tady už není ani předseda, ani tajemník Weldonova klubu. Nejsme už protivníci!“

„Máte pravdu,“ souhlasil Phil Evans. „Jsou tu jen dva muži, kteří se musí pomstít třetímu, jehož atentát vyžaduje nejpřísnější potrestání… A ten třetí je…“

„Robur!“

„Ano, Robur!“

To byl bod, na kterém se dávní soupeři okamžitě shodli. V této věci nehrozila žádná hádka.

„A co váš sluha?“ upozornil Phil Evans, ukazuje na Frycollina, který funěl jako tuleň. „Musíme ho rozvázat.“

„Zatím ne,“ zarazil ho strýc Prudent. „Zasypal by nás svým nářkem, a my si teď musíme pohovořit o jiných věcech.“

„O čem, strýče Prudente?“

„O svém osvobození, bude-li možné.“

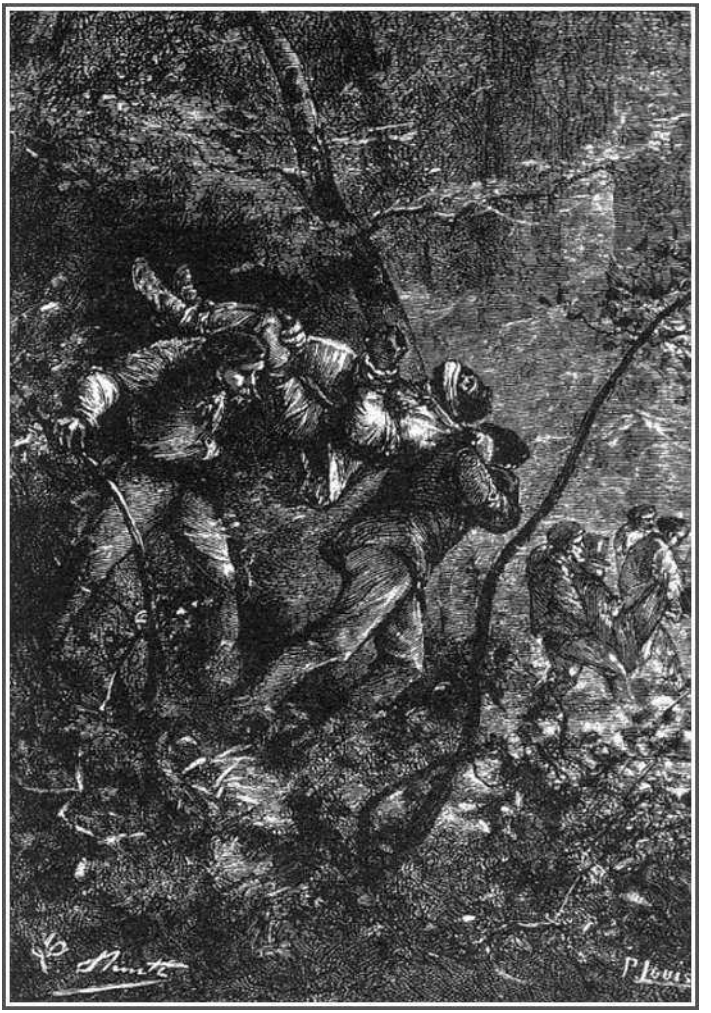
„I když bude nemožné.“

„Máte pravdu, Phile Evansi. I když bude nemožné.“

Předsedu a tajemníka klubu ani na okamžik nenapadlo pochybovat o tom, že tento únos má na svědomí záhadný Robur. Prostí a počestní zloději by jim odebrali hodinky, šperky a peněženky a hodili by je do Schuylkillu s nožem v krku. Nikdy by je nezavírali do… Do čeho? To byla vpravdě vážná otázka a oba muži ji musí rozřešit, dříve než začnou připravovat útěk s nějakou nadějí na úspěch.

„Phile Evansi,“ řekl strýc Prudent, „po našem odchodu ze schůze jsme neměli být tak roztržití a neměli jsme si říkat nepříjemnosti, ke kterým se už nesmíme vrátit. Kdybychom byli zůstali ve philadelphských ulicích, nebylo by se nám to stalo. Ten Robur jistě předvídal vše, co se v klubu stane. Předvídal i pobouření, které jeho provokativní řeč vyvolá. Proto

postavil ke dveřím nějaké své stvůry, aby mu pomohly. Když jsme přešli Ořechovou ulici, ti ničemové nás špehovali, a když jsme tak neprozřetelně vešli do temného Fairmontova parku, provedli krásně

Byli rychle přeneseni přes palouk

svou.“

„Souhlasím, strýče Prudente,“ odpověděl Phil Evans. „Ano, udělali jsme velkou chybu, že jsme nešli rovnou domů.“

„Když nedělá člověk rozumné věci, dělá vždycky hlouposti,“ dodal

strýc Prudent.

V této chvíli se ozval z temného kouta dlouhý vzdech. „Co je to?“

„Nic… To se Frycollinovi něco zdá.“

Strýc Prudent pokračoval:

„Od chvíle, kdy jsme byli v parku přepadeni, do chvíle, kdy jsme byli vhozeni do téhle místnosti, uplynuly nejvýše dvě minuty. Je tedy jasné, že ti ničemové nás z Fairmontova parku neodnesli…“

„A i kdyby to byli udělali, byli bychom odnášení vnímali.“

„Správně,“ odpověděl strýc Prudent. „Z toho plyne, že jsme teď uzavřeni v oddělení nějakého dopravního prostředku, buď v prérijním, nebo v komediantském voze…“

„Máte pravdu. Kdyby to byla loď kotvící u břehu Schuylkillu, poznali bychom to podle houpání, které způsobuje proud…“

„Ano, ano, správně,“ opakoval strýc Prudent. „Proto myslím, že jsme pořád ještě na palouku. Právě teď musíme utéci a později vyhledat Robura…“

„A zatraceně ho potrestat za to, že omezil svobodu dvou občanů Spojených států amerických!“

„To mu přijde draho!“

„Ale co je to za člověka? Odkud je? Je to Angličan, Němec nebo Francouz?“

„Je to ničema, a to stačí!“ odpověděl strýc Prudent. „A teď do práce!“

Oba dva vstali, vztáhli ruce a ohmatávali stěny místnosti, snažíce se objevit někde nějakou skulinu. Nikde nic, ani ve dveřích ne. Ty byly neprodyšně uzavřeny a bylo marné chtít je odemknout. Bude nutné udělat někde díru a tou uniknout. Zbývalo zjistit, dokáže-li bowie-knife zeď prorazit, neotupí-li se nebo nezlomí-li se jeho ostří.

„Ale co je to pořád za vrčení?“ ptal se Phil Evans, překvapený neustálým bzukotem.

„Asi vítr,“ odpověděl strýc Prudent.

„Vítr…? Zdá se mi, že po celý večer až do půlnoci bylo úplné bezvětří.“

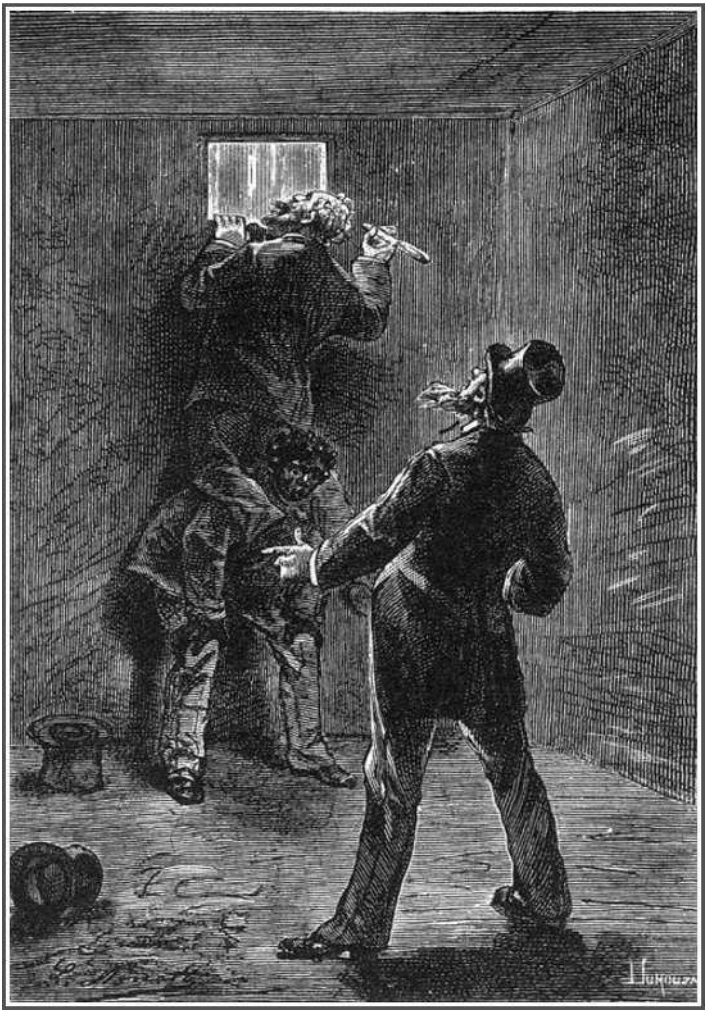
„To je pravda, Phile Evansi. Ale není-li to vítr, co to tedy je?“

Phil Evans zatím otevřel nejlepší ostří svého nože a pokoušel se vyříznout stěnu u dveří. Snad postačí otvor, aby si otevřeli zámek zvenčí, je-li zajištěn jen závorou nebo je-li v klíčové dírce klíč.

Po několikaminutové práci však dokázali jen to, že ztupili ostří nože, ulomili mu špičku a nadělali na něm zubů jako na pile.

„Nejde to, Phile Evansi?“

„Ne.“
„Jsme snad v ocelové cele?“
„To ne, strýče Prudente. Tyto stěny nevydávají při řezání vůbec

Phil Evans udeřil rukojetí nože do skla

kovový zvuk.“
„Je to snad nějaké železné dřevo!“
„Ne, ani dřevo, ani železo.“
„Co je to tedy?“

„To nevím. Ale je to rozhodně hmota, která se nedá řezat ocelí.“

Strýc Prudent byl zachvácen návalem vzteku. Zaklel, kopl do zvučné podlahy a natáhl ruce, jako by chtěl nepřítomného Robura uškrtit.

„Klid, strýče Prudente!“ napomínal ho Phil Evans. „Klid! Pokuste se o to teď vy!“

Strýc Prudent se o to pokusil, ale bowie-knife nezmohl pranic proti stěně, na které ztroskotalo i nejlepší ostří jako na křemeni.

Útěk se zdál nemožný – aspoň pokud budou dveře zavřeny.

S tím se musili zatím smířit, ač se to příčilo jejich yankeeským povahám. A čekat na náhodu zase popuzovalo jejich ryze praktický smysl. Neobešlo se to přirozeně bez proklínání viníka a bez zuřivého spílání Roburovi, kterého by se to však asi sotva dotklo, byl-li ve svém životě stejný jako na oné schůzi Weldonova klubu.

Frycollin zatím počal projevovat známky nevolnosti. Ať už to byly žaludeční nebo svalové křeče, zmítal se opravdu zoufale.

Strýc Prudent pokládal za svou povinnost ukončit jeho prostocviky a přeřízl černochovi pouta.

Jistě toho ihned litoval. Černoch propukl v nekonečný nářek, v němž se projevy hrůzy mísily s projevy hladu. Frycollin trpěl stejně tělesně jako duševně. Těžko říci, zda se o jeho potíže zasloužil spíš mozek, nebo žaludek.

„Frycolline!“ zvolal strýc Prudent.

„Pane strýče…! Pane strýče…!“ zasténal černoch mezi dvojím žalostným zaječením.

„Je možné,“ pokračoval strýc Prudent, „že jsme v tomto vězení odsouzeni k smrti hladem. Rozhodli jsme se však, že nezemřeme dříve, dokud nevyčerpáme všechny možnosti k prodloužení života.“

„Chcete mě sníst?“ vykřikl Frycollin.

„Tak se to za podobných okolností dělá! Snaž se tedy, Frycolline, abychom na tebe zapomněli.“

„Nebo tě sníme,“ dodal Phil Evans.

Frycollin zcela vážně uvěřil, že by mohl posloužit k prodloužení dvou životů, jistě vzácnějších, než byl jeho, a proto se uchýlil jen k tichému sténání.

Ale čas ubíhal a všechny snahy o proražení dveří zůstaly bezvýsledné. Nebylo ani možno zjistit, z čeho stěny jsou. Nebyl to kov ani dřevo, nebyl to ani kámen. I podlaha cely se zdála ze stejné hmoty. Když na ni dupli, vydávala zvláštní zvuk, který strýc Prudent nedovedl zařádit do známých zvuků. Dále si všimli, že to pod podlahou zní dutě, jako by cela nestála na

půdě palouku. A zdálo se, že to věčné vrčení se ozývá za stěnou cely. To vše nebyly věci nijak uklidňující.

„Strýče Prudente,“ ozval se Phil Evans.

„Co je, Phile Evansi?“ ptal se strýc Prudent.

„Myslíte, že naše cela změnila místo?“

„Rozhodně ne.“

„Já si však v prvních minutách uvěznění všiml výrazné vůně čerstvé trávy a pryskyřičného pachu parkových stromů. Nyní, ať čichám jak chci, zdá se mi, že ta vůně zmizela…“

„Opravdu.“

„Jak si to vysvětlit?“

„Vysvětlete si to jak chcete, Phile Evansi. Jen netvrďte, že naše vězení změnilo místo. Opakuji vám, že kdybychom jeli na voze nebo pluli lodí, cítili bychom to.“

Frycollin vyrazil dlouhý sten, který mohl být pokládán za jeho poslední, kdyby byla nenásledovala řada vzdechů dalších.

„Věřím, že si nás ten Robur brzy zavolá;“ řekl Phil Evans.

„Doufám také,“ zvolal strýc Prudent. „A pak mu řeknu…“

„Co?“

„Že začal jako hrubián a skončil jako ničema.“

V této chvíli si Phil Evans všiml, že svítá. Úzkým okénkem v horní půli stěny proti dveřím začal pronikat ještě matný svit. Byly asi čtyři hodiny ráno, protože tou dobou začíná v tomto měsíci ve Philadelphii svítat.

Když však strýc Prudent nechal odbít své kapesní hodinky – mistrovské dílo z továrny jeho přítele – jejich slabé odbíjení mu oznámilo, že jsou tři čtvrtě na tři. Jestliže se mu ovšem hodinky nezastavily!

„To je divné,“ řekl Phil Evans. „Ve tři čtvrtě na tři by měla být ještě tma.“

„Možná že se mi hodinky opozdily,“ odpověděl strýc Prudent.

„Hodinky z *Waltonovy hodinářské společnosti?*“ zvolal Phil Evans.

Ať tomu bylo jakkoli, opravdu svítalo. Otvor ve stěně se rýsoval jako světlý čtverec v temnotě cely. Jestliže však nastávalo svítání dříve, než je obvyklé na čtyřicáté rovnoběžce města Philadephie, nepostupovalo zase tak rychle jako v menších zeměpisných šířkách.

To bylo nové pozorování strýce Prudenta a nový nevysvětlitelný jev.

„Což kdybychom vylezli k okénku a vyhlédli ven?“ navrhl Phil Evans.

„To můžeme,“ souhlasil strýc Prudent a obrátil se k Frycollinovi:

„Rychle, Fry, vyskoč!“

Černoch vstal.

„Opři se zády o zeď!“ pokračoval strýc Prudent. „A vy, Phile Evansi, vystupte mu na ramena. Já vás podržím, abyste nespadl.“

„Rád,“ odpověděl Phil Evans.

Za okamžik už klečel na Frycollinových ramenou s očima ve výši okénka.

Okénko bylo zaskleno, ale ne kulatým lodním sklem, nýbrž obyčejným sklem čtvercovým. Ač sklo nebylo příliš silné, značně ztěžovalo výhled, ponechávajíc oku jen malé zorné pole.

„Rozbijte sklo!“ řekl strýc Prudent. „Snad uvidíte lépe.“

Phil Evans udeřil rukojetí nože prudce do skla; vydalo stříbrný zvuk, ale neroztříštilo se.

Druhá rána byla ještě prudší. Stejný výsledek!

„Aha! Nerozbitně sklo!“ zvolal Phil Evans.

Musilo to být opravdu sklo kalené Siemensovým způsobem, protože i po několika opakovaných ranách zůstalo neporušené.

Prostor však už byl dostatečně osvětlen, aby umožnil výhled – aspoň v zorném poli ohraničeném rámem okénka.

„Co vidíte?“ ptal se strýc Prudent.

„Nic.“

„Jak to? Žádné stromy?“

„Ne.“

„Ani nejvyšší větve?“

„Ne.“

„Nejsme tedy už uprostřed palouku?“

„Ani na palouku, ani v parku.“

„Vidíte aspoň střechy domů nebo vrcholky velkých staveb?“ ptal se strýc Prudent, jehož zklamání a vztek neustále vzrůstaly.

„Ani střechy, ani budovy.“

„Cože? Ani vlajkový stožár, ani věže kostela, ani vysoké budovy, ani žádný tovární komín?“

„Vůbec nic!“

Vtom se náhle otevřely dveře. Na prahu se objevil člověk.

Byl to Robur.

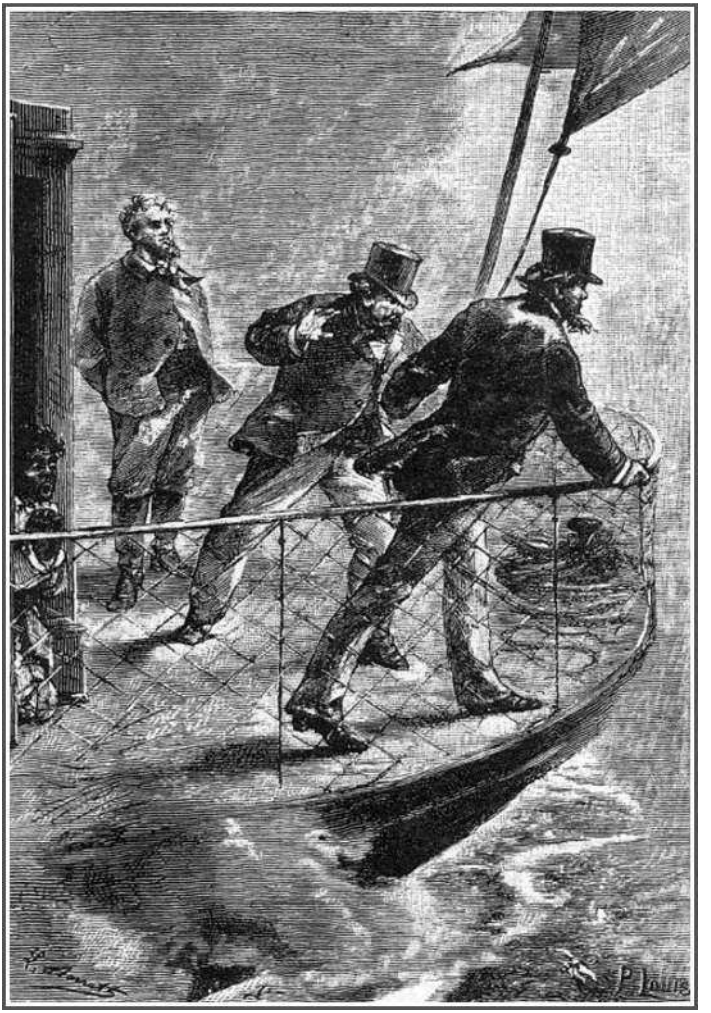
„Vážení vzduchoplavci,“ řekl vážným hlasem, „jste nyní docela volní.“

„Volní?“ vykřikl strýc Prudent. „Ano… v prostorách *Albatrosu!*“

Strýc Prudent a Phil Evans se vyřítili z cely.

A co viděli?

Dvanáct až třináct set metrů pod sebou spatřili kraj, který se marně snažili rozpoznat.

Strýc Prudent a Phil Evans se vyřítili z cely

KAPITOLA ŠESTÁ,

kterou by inženýři, mechanikové a jiní vědci měli raději přeskočit

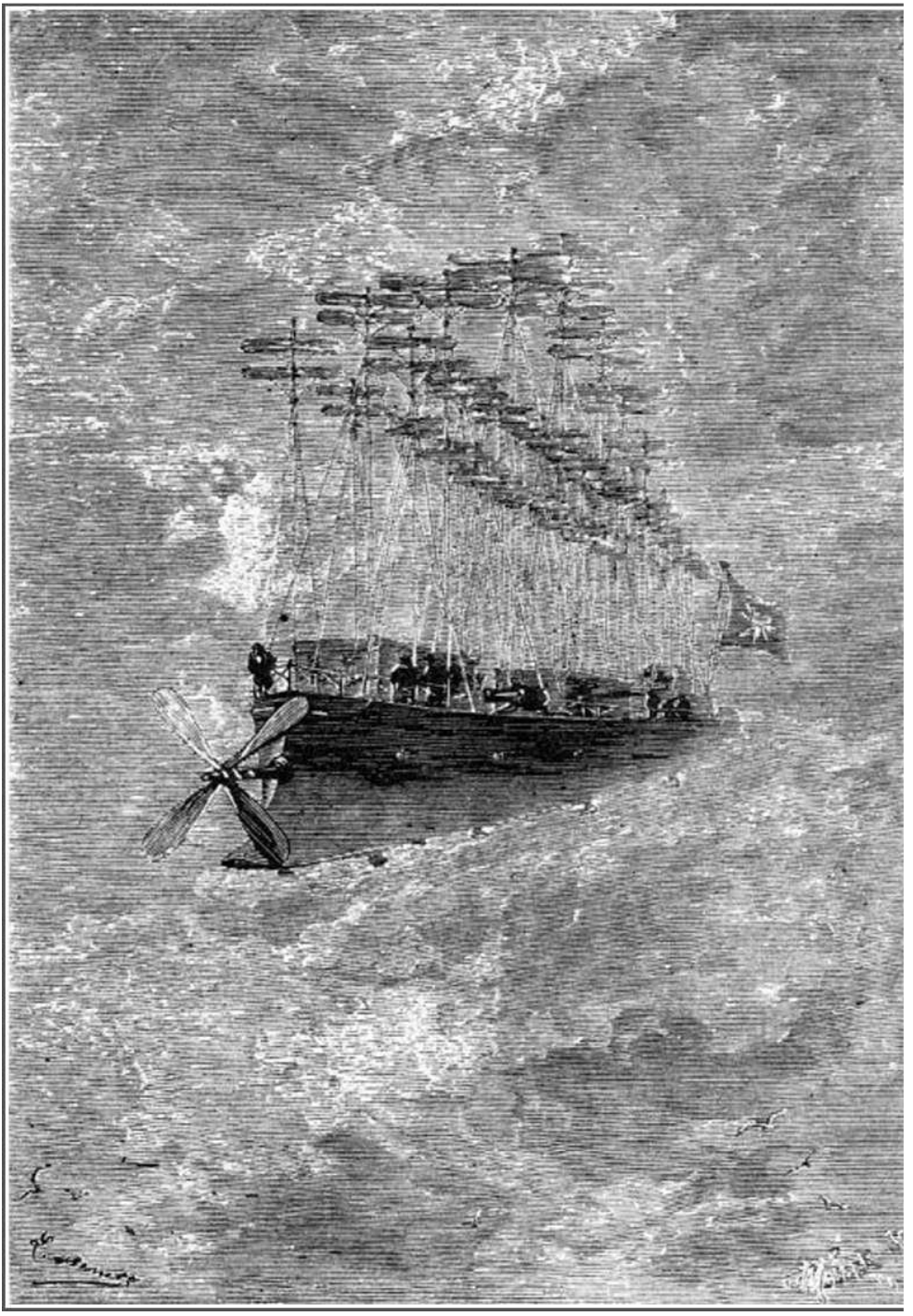
Kdy se člověk přestane plazit po zemi a začne žít v azuru a v míru nebes?

Na tuto otázku slavného hvězdáře Camilla Flammariona je lehká odpověď: Bude to tehdy, až pokrok mechaniky rozřeší problém létání. A k řešení tohoto problému přispěje v několika letech praktické využití elektřiny.

Roku 1783, dříve než bratři Montgolfierové sestrojili první montgolfiéru a fyzik Charles svůj první balón, snilo už několik dobrodružných povah o dobytí vzduchu mechanickými přístroji. První vynálezci nemyslili vůbec na přístroje lehčí než vzduch – to jim soudobá fyzika neumožňovala. Dobytí vzduchu očekávali od přístrojů těžších než vzduch, které by napodobovaly ptáky.

To udělal i šíleně odvážný Daidalos se svým synem Ikarem; jejich voskem slepená křídla se však v blízkosti slunce rozpadla.

Ale nemluvě o bájných dobách, nemluvě o Archytasovi z Tarentu, řeckém filosofovi a příteli Platona, nacházíme zmínky o pohybových vzdušných strojích už u duchů, jako byli Dante Alighieri, Leonardo da Vinci a Guidotti. Roku 1742 markýz de Bacqueville vyrobil jakousi soustavu křídel, s níž se pokusil přeletět Seinu. Při pádu si zlomil ruku. Roku 1768 sestrojil Paucton přístroj se dvěma vrtulemi, s jednou poháněj ící a s druhou nadnášející. Roku 1781 architekt bádenského knížete Meerwein zkonstruoval stroj s mávajícími křídly na důkaz nesouhlasu s balóny tehdejších vynálezců. Roku 1784 Launoy a Bienvenu sestrojili helikoptéru pohybující se s pomocí per. Roku 1808 pokoušel se létat Rakušan Jakub Degen. Roku 1810 vydal Deniau v Nantes spis, v kterém vyložil zásady letadel těžších než vzduch. Pak od roku 1811 do roku 1840 se objevily spisy i vynálezy Berblingera, Viguala, Sartiho, Dubocheta, Cagniarda a Latoura. Roku 1842 přišel Angličan Henson se svým strojem s nosnými plochami a s vrtulí poháněnou párou. Roku 1845 sestrojil Cossus přístroj s kolmou vrtulí. Roku 1847 postavil Camile Vert helikoptéru s křídly z peří.

Albatros

Roku 1852 zkonstruoval Letur řiditelný padák, s nímž se zabil. Téhož roku Michel Loup sestrojil kluzák se čtyřmi otáčivými křídly. Roku 1853 sestrojil Béléguic aeroplán s tažnou vrtulí a Vaussin-Chardannes řiditelný drak. Georges Gauley pak přišel s plánem na létací stroj s plynovým motorem.

Od roku 1854 do roku 1863 vystoupili další: Josef Pline s patenty na několik systémů letounů, Bréant, Carlingford, Le Bris, du Temple a Bright, jehož kolmé vrtule se otáčely protisměrně, Smythies, Panafieu, Crosnier atd. Konečně roku 1863 byla Nadarovým úsilím založena v Paříži společnost *Těžší než vzduch.* V ní zkonstruovali vynálezci řadu strojů, z nichž některé byly patentovány. Byli to Ponton d'Amécourt se svou parní helikoptérou, La Landelle s kombinací vrtule, nosných ploch a padáku, Louvrié se svým aeroscafem, Esterno se svým mechanickým ptákem, Groof s letounem, jehož křídly pohybovaly páky. Za všeobecného nadšení vynálezci vynalézali a počtáři propočítávali vše, co mohlo létání prakticky uskutečnit. Bourcart, Le Bris, Kaufmann, Smyth, Stringfellow, Prigent, Danjard, Pomès, de la Pauze, Moy, Pénaud, Jobert, Hureau, de Villeneuve, Achenbach, Garapon, Duchesne, Danduran, Parisel, Dieuaide, Melkisff, Forlanini, Brearey, Tatin, Dandrieux a Edison, všichni vymýšleli, vyráběli, konstruovali a zdokonalovali své stroje s vrtulemi, s křídly i s nosnými plochami, připravené na den, kdy jim nějakým vynálezcem bude dodán dostatečně silný a patřičně lehký motor.

Snad nám čtenáři odpustí ten dlouhý výčet. Bylo však nutno ukázat celý žebříček nejvýznamnějších vzduchoplavců, na jehož vrcholu se nyní objevil Robur Dobyvatel.

Bez tápání a pokusů svých předchůdců nebyl by mohl inženýr Robur sestrojit stroj tak dokonalý. A jestliže hluboce pohrdal těmi, kteří si umínili jít dál směrem balónů, nesmírně si vážil všech přívrženců letounů těžších než vzduch, ať to byli Angličané, Italové, Američané, Rakušané nebo Francouzi – a především Francouzi, jejichž myšlenky zdokonalil a uskutečnil zkonstruováním *Albatrosu,* letounu, který se teď řítil vzdušným prostorem.

„Holub létá!" zvolal jeden z nejtvrdohlavějších aviatiků.

„Ovládneme vzduch tak, jako jsme ovládli zemi," odpověděl mu jeden z jeho nejvášnivějších přívrženců.

„Po lokomotivě sestrojíme aeromotivu!" volal nejhlučnější ze všech, který využil hlásné trouby tisku k vyburcování Starého i Nového světa.

Zkušenosti i výpočty jasně prokázaly, že vzduch poskytuje velmi

pevnou oporu. Padák metrového průměru může nejen zmírnit volný pád, ale změnit jej v rovnoměrný pohyb. To se vědělo.

Vědělo se také, že při velkých rychlostech se mění účin tíže v nepřímém poměru ke čtverci rychlosti a stává se složkou bezvýznamnou.

Vědělo se konečně také, že čím víc vzrůstá váha létajícího tvora, tím pomaleji vzrůstá plocha křídel, nezbytná k jeho udržení ve vzduchu, a tím pomalejší že jsou jejich pohyby.

Letoun musí být tedy konstruován v souhlase s těmito zákony, musí napodobovat ptáky, „tento podivuhodný typ vzdušného pohybu“, jak řekl doktor Marey z Francouzského institutu.

Stroje, které mohou tento problém rozřešit, dělí se do tří skupin:

1. Helikoptéry, které jsou vlastně jen vrtulemi se svislou osou.

2. Ortoptéry, to jest stroje, které se snaží napodobovat přirozený ptačí let.

3. Aeroplány, které jsou v podstatě jen nosnou plochou jako draci, tažené však nebo poháněné vrtulemi s vodorovnou osou.

Každý z těchto typů měl a má rozhodné přívržence.

Robur však po dlouhých úvahách oba první typy zavrhl.

Není pochyb o tom, že ortoptéry, mechaničtí ptáci, mají některé výhody. Práce a pokusy Renaudovy roku 1884 to dokázaly. Ale bylo už řečeno, že není třeba napodobovat přírodu otrocky. Lokomotiva také nenapodobuje zajíce a parník rybu. Lokomotiva má kola, a ne nohy. Parník má šroub, a ne ploutve. A nejezdí tím o nic pomaleji. Naopak. Je vůbec známo, jak složitou mechaniku mají velmi různorodé pohyby ptačího křídla? Doktor Marey se domníval, že ptačí letky se při pohybu křídla vpřed rozevírají, aby propustily vzduch. Je však možné tento pohyb napodobit u umělých strojů?

Nelze pochybovat o tom, že dobré výsledky přinesly aeroplány. Vrtule ve spolupráci s nosnou plochou může dokázat vzestupný pohyb. Malé pokusné stroje dokázaly, že zatížení letounu vzrůstá se čtvercem jeho rychlosti. To byla velká výhoda, která převyšovala výhody balónů při pohybu vpřed.

Robur si však myslel, že nejvýhodnější je to, co je nejprostší. Podle něho stačí jeho létajícímu stroji jen vrtule. Jedny měly udržovat stroj ve vzduchu a druhé jím měly pohybovat se zázračnou rychlostí a jistotou.

Teoreticky je možno jednou vrtulí s krátkými lopatkami, ale s velkou plochou – podle Victora Tatina – zdvihnout v krajním případě nesmírnou váhu s vynaložením nejmenší síly.

Jestliže ortoptéra, stroj s ptačími křídly, vzlétne, opírajíc se normálně o

vzduch, stoupá helikoptéra šikmo, otáčejíc šikmými lopatkami vrtule, jako by stoupala po nakloněné rovině. Ve skutečnosti pracuje vrtule stejně jako lodní šroub. Vrtule táhne letoun ve směru své osy. Je-li osa vodorovná, pohybuje se letoun vodorovně, je-li svislá, pohybuje se letoun svisle.

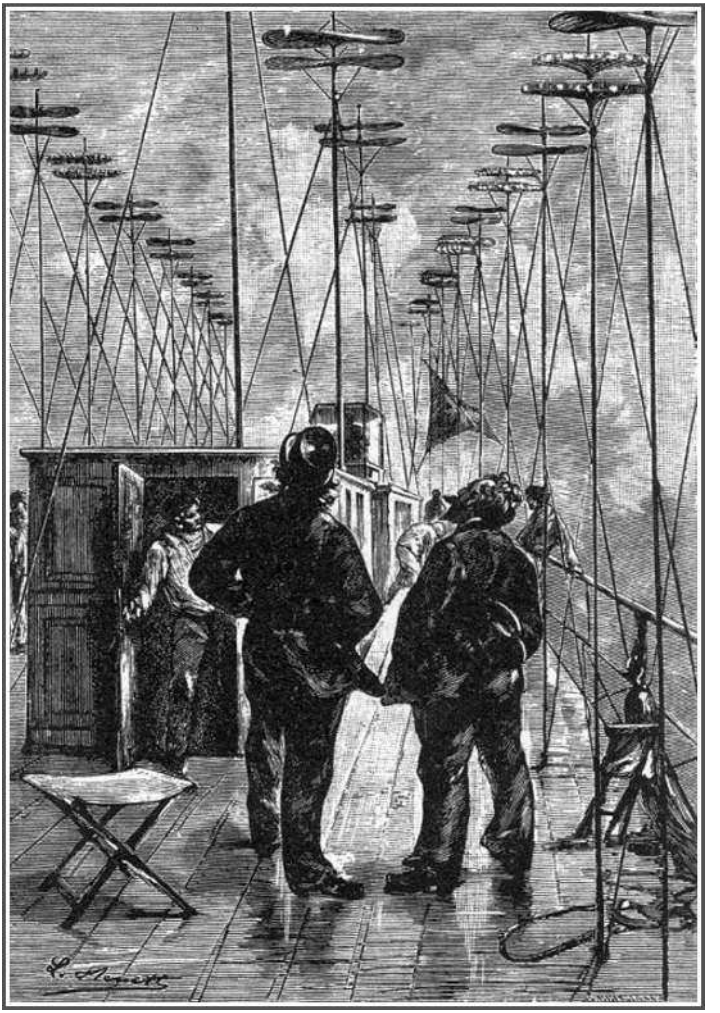
A Roburův letoun byl založen na těchto dvou funkcích vrtulí. Uveďme jeho přesný popis! Měl tři hlavní části: palubu, nosné a hnací vrtule a strojovnu.

Paluba. – Byla třicet metrů dlouhá a čtyři metry široká. Vypadala přesně jako paluba lodi s přídí ve tvaru ostruhy. Pod ní byl trup letounu, vyztužený pevnými žebry a skrývající stroje k výrobě mechanické energie, skladiště střeliva, přístroje a nástroje, hlavní skladiště potravin všeho druhu a nádrže na vodu. Kolem paluby bylo lehké zábradlí s drátěnou mříží a s ocelovým lanem jako držadlem. Na palubě stály tři kajuty, jejich kabiny sloužily jako ložnice posádky a jako strojovny. Ve střední kajutě pracovaly stroje poháněj ící svislé vrtule. V přední kajutě byl stroj přední vrtule a v zadní kajutě stroj zadní vrtule. Tyto stroje měly svůj vlastní pohon. V první kajutě na přídi byla kuchyně, spižírna a místnost palubní hlídky. Na zádi v poslední kajutě bylo několik kabin, mezi nimi i inženýrova kabina, jídelna a zasklená kabina, kde stál kormidelník, řídící letoun silným kormidlem. Všechny kajuty byly osvětleny stropními tělesy z kaleného skla, jež má desetkrát větší pevnost než sklo obyčejné. Pod trupem byla soustava pružných per, která zmírňovala nárazy při přistávání, ač *Albatros* přistával velmi lehce, protože inženýr Robur svůj stroj dokonale ovládal.

Stoupací a hnací vrtule. – Nad palubou se tyčilo třicet sedm svislých os. Patnáct vpředu, patnáct po stranách a sedm vyšších uprostřed. Letoun vypadal jako loď se sedmatřiceti stožáry. Jenomže tyto stožáry nesly místo plachet po páru vodorovných vrtulí s lopatkami celkem malého průměru, otáčejících se však s úžasnou rychlostí. Každá z vrtulí se otáčela nezávisle na druhých. Jen vrtule na téže ose se otáčely závisle na sobě, ale protisměrně. Bylo to nezbytné zařízení, aby se celý letoun nedostal do otáčivého pohybu. Tím způsobem všechny vrtule zdvihající letoun vzhůru zajišťovaly stroji vodorovnou polohu. Letoun byl tedy vyzbrojen čtyřiasedmdesáti vrtulemi, jejichž tři lopatky byly nasazeny na kovovém nákružku, který šetřil motorickou sílu. Vpředu i vzadu byly na vodorovných osách upevněny hnací vrtule o čtyřech dlouhých lopatkách, které se otáčely také protisměrně a hnaly letadlo vpřed. Tyto vrtule měly průměr mnohem větší než vrtule stoupací a mohly se otáčet stejně

úžasnou rychlostí.

Celkem spojoval Roburův letoun systémy prosazované Cossusem, La Landellem a Pontonem d'Amécourtem, ale Robur tyto systémy

Nad palubou se tyčilo třicet sedm svislých os

zdokonalil. Byl zejména prvním, kdo si zvolil pro svůj letoun motorickou sílu a náležitě jí využil.

Strojovna. – Robur nepoužil k pohonu vrtulí ani parního stroje, ani stlačeného vzduchu, ani jiného plynu, ani výbušné směsi, schopné vyvíjet

mechanickou sílu. Sloužila mu elektřina, která se jednou stane duší průmyslu. Neměl však žádné stroje na výrobu elektřiny. Používal jen článků a akumulátorů. Prvky, z nichž byly články sestaveny, a kyseliny, kterých v nich bylo použito, zůstaly Roburovým tajemstvím. Stejně tomu bylo i s akumulátory. Nikdo nevěděl, z jaké hmoty byly jejich kladné a záporné póly. Inženýr si je právem nedal patentovat. Jeho články měly neuvěřitelnou elektromotorickou sílu, jeho kyseliny téměř absolutně vzdorovaly vypařování i tuhnutí, jeho akumulátory daleko předstihly všechny dosud známé výrobky a množství jím vyrobeného proudu dávalo čísla až dosud neznámá. Tím získal téměř nekonečný počet elektrických koní, kterými mohl nadnášet a pohánět svůj letoun podle potřeby a za všech okolností.

Opakujeme však, že to vše znal jen inženýr Robur a choval to v naprosté tajnosti. Kdyby to byli předseda a tajemník Weldonova klubu nespatřili, bylo by možná vše zůstalo lidstvu navěky skryto.

Poloha těžiště zajišťovala letounu dokonalou stabilitu. Nemusel se bát žádného nebezpečného výkyvu, a tím méně překocení.

Zbývá ještě vysvětlit, z jaké hmoty inženýr Robur vyrobil svůj *Albatros.* Jaký to byl materiál, že s ním ani bowie-knife Phila Evanse nic nesvedl a že si jeho složení nedovedl vysvětlit ani strýc Prudent? Byl to prostý papír!

Výroba papíru učinila v posledních letech značné pokroky. Neklížený papír, napuštěný dextrinem a amidonem a hydraulicky lisovaný, dává hmotu tvrdou jako ocel. Lze z ní vyrábět hřídele, kolejnice a kola vagónů, pevnější než výrobky kovové a zároveň mnohem lehčí. Této pevnosti a lehkosti využil Robur při výrobě své vzdušné lokomotivy. Celý trup, paluba, kajuty a kabiny byly ze slaměného papíru změněného tlakem v kov. Velkou výhodou tohoto materiálu, pohybujícího se ve velkých výškách, byla i jeho nehořlavost. Různé součástky stoupacích i hnacích vrtulí, jejich osy a lopatky byly vyrobeny z hmoty, jejíž hlavní složkou byla pružná a pevná želatinová vlákna. Tato hmota se dá libovolně tvarovat, je nerozpustná v plynech i v kyselinách a jako dokonalý izolátor se zvlášť dobře hodila k elektrickým strojům *Albatrosu.*

Inženýr Robur, jeho zástupce Tom Turner, jeho mechanik se dvěma pomocníky – kormidelníky – a palubní kuchař, to byla šestičlenná posádka letounu, která plně stačila ovládat vzdušnou lokomotivu. Výstroj a výzbroj letounu tvořily lovecké a válečné zbraně, rybářské náčiní, elektrické reflektory, pozorovací přístroje, kompasy a sextanty k určování cesty, teploměry na zjišťování teploty, různé tlakoměry na měření

dosažených výšek i atmosférického tlaku, aneroid k předvídání bouřek, malá knihovna, přenosná tiskárna, malé dělo na můstku uprostřed paluby, nabíjené odzadu a vystřelující šesticentimetrové náboje, zásoby střelného prachu, nábojů a dynamitových střel, elektrická kuchyňská kamna, kupa masových a zeleninových konzerv ve spižírně a konečně několik soudků brandy, whisky a džinu. To vše umožňovalo letounu několikaměsíční let bez přistání.

Kromě toho byl na palubě lehký, nepotopitelný gumový člun, který unesl na hladině jezera nebo klidného moře osm mužů.

Měl snad Robur pro případ nehody i padáky? Ne! Nevěřil v nehody. Osy vrtulí na sobě nezávisely. Zastavení jedné z nich nevyřazovalo z činnosti druhé. A funkce poloviny vrtulí stačila, aby se *Albatros* ve svém prostředí pohyboval, jak chtěl.

Robur Dobyvatel měl teď příležitost říci svým hostům:

„S *Albatrosem* jsem pánem tohoto sedmého dílu světa, většího než Amerika, Austrálie, Oceánie, Asie, Afrika a Evropa, této vzdušné Ikarie, kterou budou jednou obývat tisíce Ikarů!“

KAPITOLA SEDMÁ,

v níž se strýc Prudent a Phil Evans nechtějí dát přesvědčit

Předseda Weldonova klubu byl překvapen, jeho společník oněměl. Ale ani jeden, ani druhý nechtěl dát najevo své docela přirozené zděšení.

Zato Frycollin nijak neskrýval svou hrůzu, když zjistil, že je unášen prostorem na tak strašném stroji.

Nad hlavami tří mužů se rychle otáčely svislé vrtule. Ač byla jejich rychlost úžasná, mohla být ještě ztrojnásobena, kdyby se chtěl *Albatros* dostat do větší výšky.

Obě hnací vrtule se otáčely celkem zvolna a dodávaly letounu rychlost jen dvaceti kilometrů za hodinu.

Když se cestující *Albatrosu* nahnuli přes zábradlí, spatřili pod sebou dlouhou a klikatou vodní stuhu, vinoucí se jako potůček hornatým krajem mezi jezery zalitými světlem šikmých slunečních paprsků.

Tento potůček byla největší řeka celého kraje. Na jejím levém břehu se táhl horský hřeben, ztrácející se v nedozírnu.

„Řeknete nám, kde jsme?“ ptal se strýc Prudent hlasem vzteky rozechvělým.

„To vám nemusím říkat,“ odpověděl Robur.

„A řeknete nám, kam letíme?“ dodal Phil Evans.

„Napříč prostorem.“

„A jak dlouho to bude trvat?“

„Jak dlouho bude potřebí.“

„Neděláte snad cestu kolem světa?“ ptal se ironicky Phil Evans.

„Něco víc!“ odpověděl Robur.

„A což když s tou cestou nebudeme souhlasit?“ namítl strýc Prudent.

„Musíte s ní souhlasit.“

To byl úvod ke vztahu, který měl vzniknout mezi pánem *Albatrosu* a jeho hosty, či spíše vězni. On je však chtěl nejdříve nechat vzpamatovat a obdivovat se jeho zázračnému stroji, který je unášel vzduchem. Snad čekal i poklony na adresu tvůrce letounu. Proto chvíli předstíral, že se prochází po palubě. Vězňové si mohli prohlédnout uspořádání strojů i zařízení letounu nebo věnovat pozornost krajině.

„Strýče Prudente,“ řekl Phil Evans, „nemýlím-li se, letíme nad střední částí Kanady. Řeka, která teče pod námi, je řeka sv. Vavřince. Město, které jsme právě přeletěli, je Quebec.“

K snídani měli různé konzervy

Bylo to opravdu ono staré město, jehož střechy z bílého plechu zářily v slunci jako reflektory. *Albatros* tedy doletěl až ke čtyřicáté šesté rovnoběžce severní šířky. Tím bylo vysvětleno i předčasné svítání a jeho neobvyklá délka,

„Ano,“ pokračoval Phil Evans, „odtud máme celkový pohled na město, na jeho pahorky s pevností, s oním Gibraltarem Severní Ameriky. Tamhle je anglický a francouzský chrám! Tamhle celnice s budovou ozdobenou anglickým praporem!“

Phil Evans ještě nedokončil, když se hlavní město Kanady už ztrácelo za obzorem. Letoun vletěl do pásma mráčků, které pohled na zem poznenáhla zakryly.

Když Robur viděl, že předseda i tajemník Weldonova klubu obrátili pozornost k vnějšímu zařízení *Albatrosu*, přistoupil k nim se slovy:

„Nuže, pánové, věříte už v možnost letu na letounu těžším než vzduch?“

Bylo nesnadné to popřít. Ale strýc Prudent a Phil Evans neodpověděli.

„Mlčíte?“ pokračoval inženýr. „Snad vám brání v hovoru hlad… Jestliže jsem vás však unesl do vzduchu, nechci vás vůbec krmit tímto málo výživným plynem. Vaše první snídaně je připravena.“

Protože strýc Prudent i Phil Evans pociťovali už opravdu velký hlad, nedělali žádné okolky. Jídlo ostatně k ničemu nezavazuje, a až je Robur vysadí opět na zem, budou s ním jednat zcela volně.

Oba dva byli odvedeni k zadní kajutě do malé jídelny. Tam stál právě prostřený stůl, u kterého měli po dobu cesty jíst sami dva. K snídani měli různé konzervy a zvláštní druh chleba, vyrobeného z mouky, z masa a ze slaniny. Tento chléb, vařený ve vodě, dává výbornou polévku. K tomu dostali ještě šunku a k pití čaj.

Ani na Frycollina nebylo zapomenuto. Dostal na přídi silnou chlebovou polévku. Musel mít pořádný hlad, když jedl přes to, že se mu čelisti klepaly hrůzou a málem mu vypověděly službu.

„Kdyby se to rozbilo…! Kdyby se to rozbilo…!“ opakoval neustále nešťastný černoch.

To byl zdroj jeho ustavičného strachu. Pomyslete jen! Spadnout z výše tisíce pěti set metrů! To by byl člověk na kaši!

Po hodině se strýc Prudent a Phil Evans objevili zas na palubě. Robur zatím zmizel. Na zádi stál ve své kabině kormidelník a s okem upřeným na kompas udržoval trvale a bez váhání směr udaný inženýrem.

Zbytek posádky byl patrně ještě ve své kajutě u snídaně. Jen mechanikův pomocník, bdící nad stroji, přecházel od kajuty ke kajutě.

I když byla rychlost letounu značná, mohli ji oba přátelé odhadovat jen nedokonale, ačkoli *Albatros* už vyletěl z mraků a plul patnáct set metrů nad zemí.

„To je neuvěřitelné!“ prohlásil Phil Evans.

„Nevěřme tomu tedy!“ odpověděl strýc Prudent. Oba odešli na příď a zahleděli se k západnímu obzoru. „Nějaké další město!“ upozornil Phil Evans.

Na zádi stál ve své kabině kormidelník

„Poznáte je?“

„Ano. Zdá se mi, že to je Montreal.“

„Montreal? Vždyť jsme teprve před dvěma hodinami byli nad Quebecem!“

„To dokazuje, že letoun letí rychlostí nejméně sto kilometrů za hodinu.“

Taková byla opravdu rychlost letounu, a jestliže ji cestující nevnímali, bylo to jen proto, že letěli po větru. Za bezvětří by to byla rychlost nepříjemná, protože to je rychlost rychlíku. Za protivětru by vůbec nebylo možno ji snést.

Phil Evans se nemýlil. Pod *Albatrosem* se objevil Montreal, snadno poznatelný podle Viktoriina mostu přes řeku sv. Vavřince, podobného železničnímu mostu přes benátské laguny. Rozeznávali i široké ulice, obrovská obchodní skladiště, bankovní paláce, katedrálu, baziliku, postavenou podle chrámu sv. Petra v Římě, a konečně horu Mont-Royal, tyčící se nad celým městem a pokrytou nádherným parkem.

Strýc Prudent byl rád, že Phil Evans navštívil kdysi všechna větší kanadská města. Poznával teď jedno po druhém, aniž se musil ptát Robura. Po Montrealu přeletěli v půl druhé odpoledne Ottawu; její vodopády pozorované z výšky vypadaly jako kotel s vroucí vodou, z něhož vystřikuje nádherně jiskřící pára.

„Tamhle je palác parlamentu!“ zvolal Phil Evans.

A ukazoval na jakousi hračičku na pahorku. Tato hračka s mnohobarevnou architekturou se podobala londýnskému parlamentu stejně jako montrealská katedrála chrámu sv. Petra v Římě. Na tom však nezáleželo. Byla to Ottawa.

Brzy i toto město zmizelo za obzorem a jevilo se jen jako světlý bod na zemi.

Byly asi dvě hodiny, když se objevil Robur. Šel s ním jeho zástupce Tom Turner. Robur mu řekl pár slov. Turner je opakoval svým pomocníkům, kteří stáli u přední a u zadní kajuty. Kormidelník na dané znamení stočil *Albatros* o dva stupně k jihozápadu. Strýc Prudent a Phil Evans si zároveň všimli, že se hnací vrtule letounu roztočily ještě rychleji.

Ale tato rychlost mohla být ještě zdvojnásobena a letoun mohl dosáhnout rychlosti převyšující rychlost nejlepších pozemských lokomotiv.

Uvažme! Torpédovky mohou dosáhnout rychlosti dvaceti uzlů, to jest čtyřiceti kilometrů za hodinu. Anglické a francouzské vlaky jezdí rychlostí stokilometrovou. Plachtové saně na severoamerických jezerech dosahují rychlosti sto patnácti kilometrů. Lokomotiva postavená v Pattersonově továrně a poháněná ozubeným soukolím dosáhla na trati při jezeru Erie rychlosti sto třiceti kilometrů; jiná lokomotiva na trati Treton-

Jersey jela rychlostí sto třiceti sedmi kilometrů.

Ale *Albatros* mohl při maximálním využití hnacích vrtulí letět rychlostí dvou set kilometrů za hodinu, to jest přes padesát metrů za vteřinu.

A to je rychlost, kterou měla větrná smršť vytrhávající stromy i s kořeny, když 21. září 1881 dosáhla v Cahorsu rychlosti sto devadesáti čtyř kilometrů za hodinu. Je to průměrná rychlost poštovního holuba, kterou překonává jen vlaštovka (67 metrů za vteřinu) a rorýs (89 metrů)

Robur měl tedy pravdu, tvrdil-li, že *Albatros* letící plnou rychlostí mohl by vykonat cestu kolem světa za dvě stě hodin, to jest za osm dní.

Co záleželo tomuto létajícímu stroji na tom, že na zeměkouli bylo v oné době čtyři sta padesát tisíc kilometrů železnic – jedenáctkrát víc, než je obvod rovníku! Vždyť jeho kolejnicemi byl celý vzdušný prostor.

Co máme ještě dodat? Onen jev, který tak vzrušil obyvatelstvo celého světa, byl inženýrův letoun. Ona trubka, která vysílala do prostoru své břeskné fanfáry, byla trubka Toma Turnera. Ony vlajky posazené na nejvyšší stavby Evropy, Asie a Ameriky byly vlajky Robura Dobyvatele a jeho *Albatrosu.*

Inženýr až dosud dbal o to, aby se nikde neprozradil. Nejraději létal v noci, svítě si občas elektrickými reflektory. Ve dne se schovával za mraky. Dnes se však zdálo, že už nechce svůj vynález skrývat. A nepřišel snad do Philadelphie na schůzi Weldonova klubu jen proto, aby tam oznámil svůj úžasný vynález a přesvědčil tak všechny nevěřící?

Víme už, jak byl přijat, a uvidíme, jak se za to pomstí předsedovi a tajemníkovi uvedeného klubu.

Robur přistoupil k oběma společníkům. Ti se tvářili, jako by nebyli nijak překvapeni zvláštní podívanou a celým tím pokusem, prováděným proti jejich vůli. Pod jejich anglosaskými lebkami vzrůstala umíněnost, kterou bude jistě těžko přemáhat.

Také Robur se tvářil, jako by to nepozoroval, a klidně pokračoval v rozmluvě přerušené před dvěma hodinami.

„Pánové, jistě byste chtěli vědět, jak může tento stroj, tak báječně uzpůsobený pro pohyb vzduchem, dosáhnout takové rychlosti. Nemohl by nikdy ovládnout prostor, kdyby jej nemohl polykat. Chtěl jsem, aby se mu vzduch stal pevnou oporou – a on se jí stal. Pochopil jsem, že bojovat proti větru znamená být silnější než vítr, a to já jsem. Nepotřebuji k letu žádné plachty, ani vesla, ani koleje, a přece létám rychleji. Vzduch je prostě vše. Vzduch mě obklopuje tak, jako voda obklopuje ponorku, a mé vrtule se v něm otáčejí jako šroub parníku. Tak jsem rozřešil problém

létání. Proto také nikdy nepoužiji ani balónu, ani jiného přístroje lehčího než vzduch.“

Vzdorné mlčení obou společníků nepřivedlo inženýra nijak z míry. Slabě se usmál a tázavě pokračoval:

„Snad byste chtěli vědět, jakým způsobem spojuje *Albatros* schopnost vodorovného pohybu se stejně mocnou schopností pohybu svislého. *Zkrátka* zdali může i při výstupu do velkých výšek soupeřit s balónem. Nuže, neradím vám, aby se váš *Go ahead* pouštěl s *Albatrosem* v boj!“

Oba společníci pokrčili rameny. Inženýr to zřejmě očekával. Na další Roburův pokyn se nosné vrtule počaly otáčet takovou rychlostí, že mohly v počtu obrátek soupeřit se zvukovými sirénami. Jejich vrčení o oktávu stouplo, ale síla tohoto zvuku po výstupu letounu do řidšího vzduchu klesla. Stroj se vznesl svisle vzhůru jako skřivánek vzlétající se zpěvem do oblak.

„Pane…! Pane…!“ volal Frycollin. „Ať se to nerozbije!“

Robur na to odpověděl pohrdavým úsměvem. V několika minutách dosáhl *Albatros* výše dvou tisíc sedmi set metrů, čímž rozšířil svůj obzor na okruh sto třiceti kilometrů. Stoupal dál do výše čtyř tisíc metrů, což ukázal tlakoměr tím, že poklesl na čtyři sta osmdesát milimetrů.

Po této zkoušce *Albatros* zase sestoupil. Snížení tlaku ve velké výšce je doprovázeno i snížením obsahu kyslíku ve vzduchu, a tím i v krvi. To bývá u vzduchoplavců příčinou vážných poruch. Proto Robur pokládal za zbytečné setrvávat dlouho ve výši.

Albatros se snesl do vhodnější výše a jeho hnací vrtule jej zvýšenou rychlostí hnaly k jihozápadu.

„Nyní, pánové, si můžete odpovědět na otázku, kterou jste mi snad kladli.“

A Robur se sklonil nad zábradlí, pohroužen do svých myšlenek.

Když zdvihl hlavu, stáli předseda a tajemník Weldonova klubu vedle něho.

„Inženýre Robure,“ řekl strýc Prudent, marně se pokoušeje ovládnout, „nechtěli jsme klást otázky, které jste očekával. Ale položíme vám otázku, na kterou čekáme odpověď.“

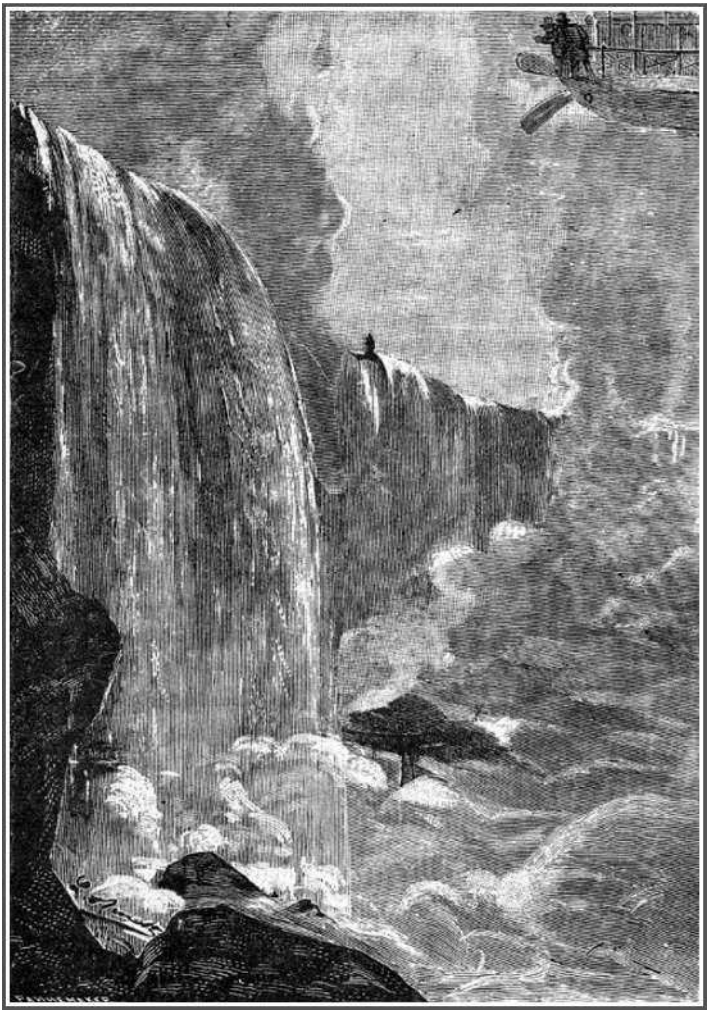
„Mluvte!“

„Jakým právem jste nás přepadl ve Fairmontově parku ve Philadelphii? Jakým právem jste nás zavřel do té cely? Jakým právem nás proti naší vůli unášíte na palubě tohoto létajícího stroje?“

„A jakým právem, páni vzduchoplavci, jakým právem jste mě napadli, křičeli na mne a ohrožovali mě ve svém klubu, z kterého jsem jen taktak

vyšel živ?“

„Otázka není odpovědí,“ namítl Phil Evans. „Opakuji vám: jakým právem?“

Pod letounem se řítily vody přes vodopád

„Chcete to vědět?“
„Prosím.“
„Nuže, právem silnějšího!“
„To je cynické!“

„Ale je to tak.“

„A jak dlouho, občane inženýre,“ vybuchl strýc Prudent, „jak dlouho chcete toto právo uplatňovat?“

„Jak mi můžete, pánové, dávat takovou otázku?“ ptal se ironicky Robur. „Vždyť stačí podívat se jen dolů a radovat se z podívané, která nemá obdoby.“

Albatros se právě zrcadlil v hladině jezera Ontario. Letěl nad krajem tak poeticky opěvovaným spisovatelem Cooperem. Sledoval jižní okraj rozsáhlého jezera a zamířil pak podle slavné řeky, která se vlévá do jezera Erie a vytváří světoznámé vodopády.

V jedné chvíli dolehl až k letounu mohutný hluk, jakoby rachot vzdálené bouře. Protože vlhká pára stoupala až nahoru, ovzduší se velmi citelně ochladilo.

Pod letounem se řítily vody přes vodopád tvaru podkovy. Vypadal jako obrovský proud krystalů, nad nímž se vytvořila rozkladem slunečních paprsků velká duha. Byl to nádherný pohled.

Přes vodopády se táhl od břehu k břehu jako nitka tenký visutý most, po němž se právě plazil vlak od kanadského břehu k břehu americkému.

„Niagarské vodopády!“ vykřikl Phil Evans.

Tento výkřik mu unikl bezděčně; strýc Prudent se ze všech sil snažil ničemu z těchto zázraků se neobdivovat.

Minutu poté přeletěl *Albatros* řeku oddělující Spojené státy od Kanady a zamířil nad rozlehlá území Severní Ameriky.

KAPITOLA OSMÁ,

v které se Robur rozhodne odpovědět na důležitou otázku

V jedné kabině zadní kajuty našli strýc Prudent a Phil Evans dvě báječná lůžka, dostatečnou zásobu prádla i oděvů, pláště a cestovní přikrývky. Transatlantský parník by jim nemohl nabídnout větší pohodlí. Jestliže ihned neusnuli, bylo to jen proto, že nechtěli spát nebo že jim v tom bránilo vážné znepokojení. Do jakého dobrodružství se to vydávají? K jakému výzkumu to byli přizváni? Jak to všechno skončí a co inženýr Robur vlastně chce? Bylo tu opravdu o čem přemýšlet.

Sluha Frycollin byl uložen na přídi v kabině vedle kabiny kuchařovy. Toto sousedství se mu zamlouvalo. Rád se přátelil s mocnými tohoto světa. Když nakonec usnul, zdálo se mu o samých pádech a o letu prázdnem. Celou noc ho tlačila strašná můra.

A přece to byla ta nejklidnější pouť ovzduším, které se zvečera uklidnilo. Kromě vrčení vrtulí se v této výši neozýval žádný zvuk. Jen občas zazněl ostrý hvizd pozemské lokomotivy uhánějící po kolejích nebo křik domácích zvířat. Pozemští tvorové vycítili podivným pudem stroj, který nad nimi letěl, a vydávali poděšený křik.

Nazítří, 14. června, v pět hodin ráno procházel se už strýc Prudent s Philem Evansem po palubě letounu. Od včerejška se tu nic nezměnilo. Vpředu stála hlídka a vzadu kormidelník.

Proč ta hlídka? Snad z obavy před srážkou s nějakým podobným strojem? To jistě ne. Robur neměl ještě následovatele. A možnost setkání s nějakým balónem ve vzduchu byla tak nepatrná, že se s ní nemuselo vůbec počítat. Setkání by dopadlo pro balón rozhodně špatně, jako srážka železného hrnce s hliněným. *Albatros* se takové srážky bát nemusel.

Mohlo se tedy vůbec něco stát? Ano! Letoun by mohl ztroskotat, kdyby se mu postavila do cesty nějaká hora, kterou by nemohl obletět nebo přeletět. To byla vzdušná úskalí a těch se musel bát jako loď úskalí v moři.

Je pravda, že inženýr Robur řídil letoun jako kapitán loď, počítaje s výškou vhodnou i pro přelet nejvyšších vrcholů kraje. A protože se letoun blížil k hornatému území, bylo nutno dávat pozor pro případ, že bude muset někde odbočit.

Když tak strýc Prudent a Phil Evans pozorovali kraj pod sebou, spatřili velké jezero, k jehož jižnímu cípu mířili. Usoudili, že v noci přeletěli jezero Erie po celé jeho délce a že teď letí k cípu Michiganského jezera.

„Je to tak!“ zvolal Phil Evans. „To moře střech na obzoru je Chicago!“

Nemýlil se. Bylo to ono město, k němuž se sbíhá sedmnáct železničních tratí, královna Západu, obrovská nádrž, do níž proudí výrobky ze států Indiana, Ohio, Wisconsin, Missouri a ze všech krajů, které tvoří západní část Unie.

Strýc Prudent, ozbrojený výtečným námořním dalekohledem, který našel ve své kabině, poznal snadno nejvýznamnější stavby města. Jeho společník ho upozorňoval na kostely, na veřejné budovy, na četné obilní elevátory a na obrovský Shermanův hotel, podobný velké hráčské kostce, jehož okna tvořila na každé straně stovky skvrn.

„Protože to je Chicago,“ řekl strýc Prudent, „znamená to, že jsme byli odneseni mnohem dál na západ, než je nám vzhledem k návratu na místo našeho odletu milé.“

Albatros skutečně letěl přímým směrem od hlavního města Pensylvánie.

Ale kdyby byl chtěl strýc Prudent přinutit Robura, aby s nimi letěl na východ, nebyl by to teď mohl provést. Inženýr Robur dnes ráno zřejmě nijak ze své kabiny nespěchal. Buď tam měl práci, nebo ještě spal. Oba společníci museli posnídat, aniž ho spatřili.

Rychlost letounu se od včerejška nezměnila. Poněvadž letěl po východním větru, nebylo to nijak nepříjemné. A protože při stoupnutí o sedmdesát metrů klesá teploměr jen o jeden stupeň, byla i teplota snesitelná. Strýc Prudent a Phil Evans tedy přemýšleli, hovořili a čekali na inženýra, procházejíce se pod vrtulemi, které se otáčely tak rychle, že jejich lopatky tvořily průhledný kotouč.

Stát Illinois tak přelétli po celé jeho severní hranici za necelé dvě a půl hodiny. Přeletěli i Otce vod, Mississippi, jehož dvoupatrové parníky vypadaly z výše jen jako čluny. Pak zamířil *Albatros* ke státu Iowa. Přes město Iowa přeletěl v jedenáct hodin dopoledne.

Tímto územím se táhlo několik horských hřebenů, které se stáčely od jihu k severozápadu. Jejich střední výška nenutila letoun k výstupu. Hory ostatně brzy ustoupily rozlehlým pláním Iowy v západní části tohoto státu a v Nebrasce. Byly to ohromné prérie, které se táhnou až k úpatí Skalistých hor. Na mnoha místech se objevily četné řeky, přítoky Mississippi. Na jejich březích ležela města i vesnice, ovšem čím dál k západu, tím řidčeji.

Během toho dne se nestalo nic zvláštního. Strýc Prudent i Phil Evans byli ponecháni sami sobě. Sotva zahlédli i Frycollina, který ležel na přídi se zavřenýma očima, aby nic neviděl. Přesto však nijak netrpěl závratí, jak by si mohl někdo myslet. Při nedostatku zrakových opěrných bodů se závrať nemohla projevit tak, jako se projevuje třeba na vrcholu vysokých budov. Propast neděsí, díváme-li se na ni z koše balónu nebo z paluby letounu. Prostor, který se táhne pod očima vzduchoplavce a obklopuje ho ze všech stran, není vlastně ani propast.

Ve dvě hodiny přeletěl *Albatros* hranici Nebrasky. Letěl nad městem Omahou, hlavní stanicí Pacifické dráhy, železniční trati dlouhé přes šest tisíc kilometrů a vedoucí z New Yorku do San Franciska. Na okamžik spatřili vzduchoplavci žlutavé vody Missouri a hlavní město s dřevěnými i cihlovými domy, postavenými uprostřed úrodné pánve jako knoflík na železném pásu, který obepíná Severní Ameriku. Zatímco cestující na palubě pozorovali tyto podrobnosti, musili obyvatelé Omahy podivný stroj určitě zahlédnout. Ale jejich údiv při pohledu na letoun nemohl být větší než údiv předsedy a tajemníka Weldonova klubu nad tím, že se nacházejí na jeho palubě.

Bylo to rozhodně něco, o čem budou všechny americké noviny psát. Vysvětlí to také všechny záhady, jimiž se svět už delší dobu zabýval.

Za hodinu *Albatros* přelétl Omahu. Plul vytrvale k západu, odchyluje se od řeky Platte, v jejímž okolí se táhne napříč prérií Pacifická dráha. To ovšem nemohlo strýce Prudenta a Phila Evanse uspokojit.

„Že by bral vážně ten bláznivý úmysl odletět s námi k protinožcům?“ uvažoval jeden ze společníků.

„A proti naší vůli?“ dodal druhý. „Ach, ať si dá ten Robur pozor! Nejsem z těch, kdo by ho nechali dělat, co chce!“

„Já taky ne,“ potvrdil Phil Evans. „Ale věřte mi, strýče Prudente, že se musíte ovládat…“

„Já a ovládat se…?“

„Nechte si svůj hněv na dobu, kdy bude vhodné, aby vybuchl!“

K páté hodině přeletěl *Albatros* Černé hory, porostlé borovicemi a cedry, a zamířil k území nazvanému oprávněně Zlý kraj Nebrasky. Je to seskupení žulových pahorků a kusů hor, jakoby spadlých na zem a nárazem rozbitých na kousky. Z dálky vypadaly tyto útvary nesmírně fantasticky. Tu a tam ležely v obrovské změti skal zbytky starých měst s pevnůstkami a hradů s věžemi a cimbuřími. Ve skutečnosti je Zlý kraj jen obrovským hřbitovem, plným vybělených kostí tlustokožců i ještěrů.

Kvečeru bylo už povodí řeky Platte za *Albatrosem*. Pláň se táhla bez

přerušení až k obzoru, který byl vzhledem k výši *Albatrosu* velmi rozsáhlý.

V noci nebylo ticho hvězdného nebe rušeno ani pískotem lokomotiv, ani řevem parníkových sirén. Jen občas dolehlo k letounu bučení stád bizonů, táhnoucích prérií za vodou a za pastvou. Ale i když zvířata mlčela, bylo slyšet šelest trávy pod jejich kopyty. Podobalo se to zvuku vodních záplav a jasně se to lišilo od neustálého vrčení vrtulí.

Občas se ozval hlas vlka, lišky nebo divoké kočky i vytí kojotů.

Čistým nočním vzduchem stoupala vzhůru výrazná vůně máty, šalvěje a pelyňku, smíšená s ostrou vůní jehličin.

A abychom uvedli všechny zvuky nesoucí se od země, nesmíme zapomenout na chmurné ječení, které však nevydávali kojoti. Byl to pokřik Indiánů, který každý zálesák ihned rozezná od křiku divoké zvěře.

Nazítří, 15. června, k páté hodině ranní vyšel Phil Evans ze své kabiny. Setká se snad dnes s Roburem?

Chtěl stůj co stůj vědět, proč se inženýr včera neobjevil. Obrátil se tedy na jeho zástupce Toma Turnera.

Tom Turner byl anglického původu a bylo mu pětačtyřicet let. Měl širokou hruď, silné údy, železnou kostru a velkou, charakteristickou hlavu, jakou tak často zobrazoval malíř anglosaské ošklivosti Hogarth. Turnerova hlava, sedící na trupu vězeňského strážce, nebyla nijak povzbuzující.

„Uvidíme dnes inženýra Robura?“ ptal se Phil Evans.

„Nevím,“ odpověděl Tom Turner.

„Je snad pryč?“

„Snad.“

„A vrátí se?“

„Patrně až skončí své pochůzky.“

Po těchto slovech se Tom Turner vrátil do své kabiny.

Phil Evans se musel spokojit s jeho odpovědí, ač byla tak málo uspokojivá jako pohled na kompas, podle kterého letěl *Albatros* nyní na severozápad.

Jaký to rozdíl mezi včerejším pustým Zlým krajem, který v noci opustili, a krajinou, jež se teď odvíjela na povrchu země!

Letoun urazil od Omahy už tisíc kilometrů a letěl teď nad krajinou, kterou Phil Evans nemohl rozpoznat, protože tu nikdy nebyl. Několik pevnůstek proti Indiánům zdobilo svými pravidelnými obrysy vrcholky pahorků. Byly obehnány spíš jen kolovou hradbou než zdmi. Od zlatonosných krajin Colorada, ležících o několik stupňů jižněji, lišila se

zdejší krajina tím, že tu bylo málo vesnic a málo obyvatelstva.

V dáli se počala zdvihat dosud nejasná řada hor a vycházející slunce je ozdobilo zlatým hřebenem.

Byly to Skalisté hory.

Toho rána strýc Prudent a Phil Evans pocítili značný chlad. Pokles teploty však nevyvolala změna počasí. Vždyť slunce nádherně zářilo!

„Je to tím, že *Albatros* vystoupil do výše!“ řekl Phil Evans.

Výškoměr na vnější stěně střední kajuty klesl opravdu na pět set čtyřicet milimetrů, což znamenalo výšku asi tří tisíc metrů. Letoun se držel v této značné výši, aby se vyhnul vysokým horám.

A před hodinou musel vystoupit dokonce do výše čtyř tisíc metrů, protože se proti němu tyčily vysoké, věčným sněhem pokryté hory.

Ani strýc Prudent, ani jeho společník se nedovedli upamatovat, co je to za kraj. *Albatros* mohl v noci odbočit k severu nebo k jihu a to stačilo, aby se dostali úplně jinam.

Po vyslovení různých, víceméně pravděpodobných domněnek shodli se oba společníci na názoru, že toto území obklopené horami není nic jiného než území prohlášené zákonem z března 1872 za Národní park Spojených států.

Byl to skutečně onen zajímavý kraj. Názvu park si plně zasloužil. Byl to park s horami místo pahorků, s jezery místo rybníčků, s řekami místo potůčků, se spletí údolí místo bludiště a s mohutnými gejzíry místo vodotrysků.

V několika minutách proklouzl *Albatros* nad řeku Yellowstone, zanechal vpravo horu Stevenson a přeletěl velké jezero stejného jména. Jaká pestrost vodních toků v tomto kraji! Jejich břehy, pokryté sklovitým obsidiánem a drobnými krystalky, odrážely sluneční paprsky tisícerými ploškami. Jak pestré rozložení ostrůvků v řekách! Jak modrý svit, odrážený obrovským zrcadlem jezera! A okolo jezera, jednoho z nejvýše položených na světě, jaká to směsice ptáků: pelikánů, labutí, racků, hus, kachen a potáplic! Některé strmější části břehů byly zakryty porostem zelených stromů, borovic a modřínů. Na úpatí srázů vyvěraly bílé páry nesčetných gejzírů. Tyto páry stoupají z obrovských podzemních nádrží, kde je voda podzemními ohni udržována ve stálém varu.

Palubní kuchař měl jedinečnou příležitost opatřit zásoby pstruhů, jediných ryb, kterých žije v jezeře Yellowstone nesmírné množství. Ale *Albatros* se držel stále ve velké výši, takže cestujícím se nenaskytla příležitost k rybolovu.

Za tři čtvrti hodiny jezero zmizelo a letoun se přiblížil k území gejzírů,

jež mohou soupeřit i s nejkrásnějšími gejzíry islandskými.

Skloněni nad zábradlím, pozorovali strýc Prudent a Phil Evans sloupy vod, které se vymršťovaly vzhůru tak, jako by chtěly *Albatros* obklopit novým prostředím. Byl to gejzír *Vějíř,* vrhající vodu jiskřivými a rozloženými proudy, gejzír *Pevnost,* chránící se vodní smrští, *Starý věrný* s duhou nad tryskající vodou a *Obr,* jehož vnitřní tlak vymršťuje sloup vody o obvodu šesti metrů do výše přes šedesát metrů.

Tato úžasná podívaná je jediná na celém světě. Ale Robur ji musil už dokonale znát, protože se na palubě vůbec neobjevil. Zamířil snad s letounem nad Národní park jen pro potěšení svých hostů? Rozhodně však odmítal přijmout jejich dík. Nevyrušil ho ani přelet Skalistých hor, k nimž *Albatros* doletěl v sedm hodin ráno.

Je známo, že toto horské pásmo se táhne jako mohutná páteř od pasu až ke krku Severní Ameriky jako pokračování mexických And. Je to pásmo tři tisíce pět set kilometrů dlouhé, s nejvyšší horou Pic James, vysokou přes čtyři tisíce tři sta metrů. *Albatros* mohl zvýšit obrátky vrtulí a přeletět jako obrovský pták i nejvyšší horu tohoto hřebenu; tak se mohl dostat jediným skokem do Oregonu nebo do Utahu. Ale tento manévr nebyl nutný. Jsou tam průsmyky, kterými lze horstvem proletět bez zdolávání jeho hřebenů. Mnoha úzkými a více nebo méně hlubokými kaňony je možno proklouznout. Jedním z nich je i průsmyk Bridger, kterým proniká Pacifická dráha na území mormonů*. Mnoho jiných se otvírá ještě na severu i na jihu.

Jedním z těchto kaňonů prolétl i *Albatros,* ale podstatně zmírnil rychlost, aby snad nenarazil na stěny soutěsky. Kormidelník ostatně řídil letoun s naprostou jistotou, kterou ještě zvyšovala nesmírná citlivost kormidla, a vedl jej jako nejlepší člun při závodech klubu Royal Thames. Přes své opovržení k letounům těžším než vzduch byli oba společníci okouzleni dokonalostí vzdušné lokomotivy.

Za necelé dvě a půl hodiny *Albatros* přeletěl velký horský řetěz a pokračoval v letu původní rychlostí sto kilometrů za hodinu. Zamířil k jihozápadu napříč územím státu Utah; letěl v mnohem menší výši. Sestoupil až na několik set metrů a tam strýc Prudent a Phil Evans zaslechli náhle ostrý hvizd. Byl to vlak Pacifické dráhy, jedoucí k městu Salt Lake City.

V této chvíli poslechl *Albatros* jakýsi tajný rozkaz a sestoupil ještě níž,

* *Mormoni jsou příslušníci náboženské sekty, kteří, pronásledováni vládou Spojených států, uchýlili se na Západ, kde si založili vlastní stát.*

sleduje vlak jedoucí tady plnou parou. Byl ihned zpozorován. V oknech vagónů se objevily hlavy cestujících. Mnozí z nich vyběhli na spojovací můstky vagónů, a jiní dokonce vylezli na střechy, aby létající stroj lépe

Jedním z kaňonů prolétl i *Albatros*

viděli. Do prostoru se vzneslo volání hurá! Ale ani teď se Robur neobjevil.

Albatros sestoupil ještě níž – snížil počet obrátek svislých vrtulí – a zpomalil let, aby neunikl vlaku, který mohl nechat snadno za sebou. Letěl

nad ním jako obrovský brouk, či spíš jako gigantický dravý pták. Oblétal vlak zprava i zleva, vrhal se vpřed, vracel se zpět a pak vztyčil hrdě svou černou vlajku se zlatým sluncem, kterou vlakvedoucí pozdravil tím, že mával pruhovaným praporem americké Unie.

Oba vězňové se marně snažili využít této příležitosti k tomu, aby oznámili lidem, co se s nimi stalo. Marně předseda Weldonova klubu křičel nejsilnějším hlasem:

„Jsem strýc Prudent z Philadelphie!“

A tajemník:

„Jsem Phil Evans, jeho společník.“

Jejich volání se ztratilo v hromovém hurá, kterým cestující vlaku letoun zdravili.

Tři nebo čtyři členové posádky letounu se objevili na palubě. Jeden z nich pak jako námořník míjející pomalejší loď ukázal vlaku konec lana, což byla ironická nabídka, že ho vezme do vleku.

K jedné hodině odpolední se dole objevila kulatá lesklá plocha, odrážející sluneční paprsky jako zrcadlo.

„Tady je hlavní město mormonů Salt Lake City!“ zvolal strýc Prudent.

Bylo to skutečně Salt Lake City a onen lesklý kotouč byla střecha mormonského chrámu Deseti tisíc svatých. Jako vypuklé zrcadlo odrážela sluneční paprsky do všech stran.

Tady leželo rozsáhlé město na úpatí hory Wasatsh, porostlé do poloviny svahů cedry a borovicemi, na březích řeky Jordánu, která se vlévá do Velkého Solného jezera. Pod letounem se rozvíjela šachovnice města podobného všem americkým městům. Kolem něho ležela vzorně obdělávaná pole, bohatá na rostliny používané v textilním průmyslu, a pastviska s tisíci stád ovcí.

Ale i tento kraj brzy zmizel a *Albatros* zamířil k jihozápadu zvýšenou rychlostí, kterou cestující jasně vnímali, protože převyšovala rychlost větru.

Letoun se brzy octl nad Nevadou a nad její stříbronosnou oblastí, která je Sierrou Nevadou oddělena od zlatonosných krajů kalifornských.

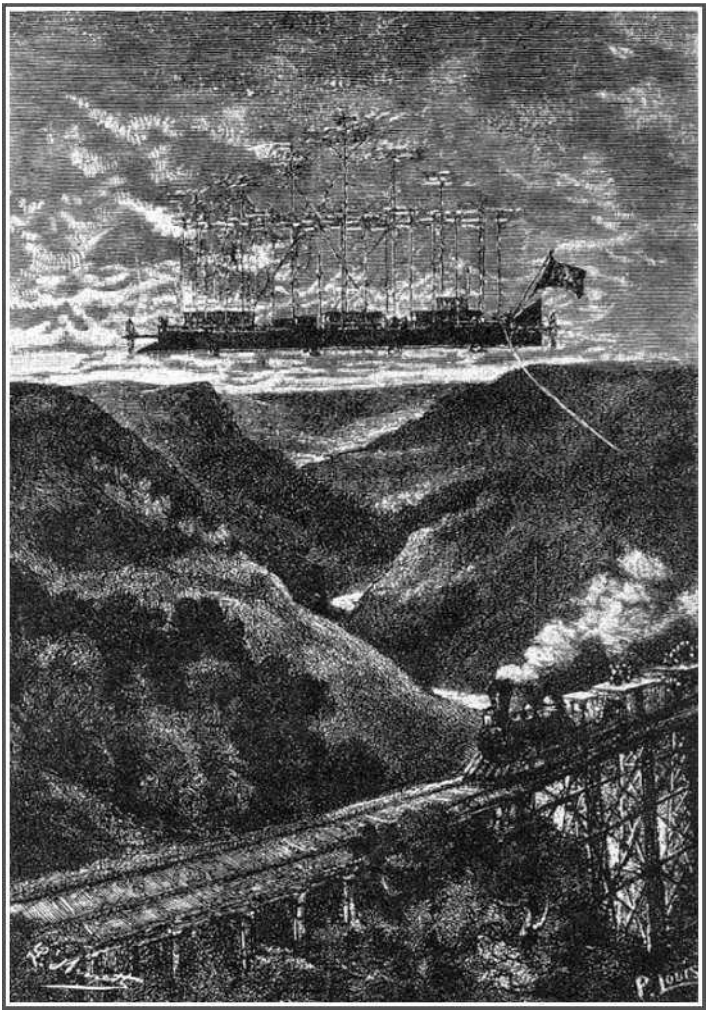
„Takhle spatříme ještě dnes večer San Francisco!“ prohlásil Phil Evans.

„A co pak?“ ptal se strýc Prudent.

Bylo šest hodin večer, když letoun přelétl Sierru Nevadu průsmykem Truckie, kterým vede i trať. Zbývalo už jen tři sta kilometrů, aby zahlédli když ne San Francisco, tedy Sacramento, hlavní město Kalifornie.

Rychlost *Albatrosu* byla taková, že věž Kapitolu v Sacramentu, která

vystoupila nad západním obzorem, zmizela v sedm hodin večer za obzorem východním. V této chvíli vyšel na palubu Robur. Oba společníci k němu zamířili.

Ukázali vlaku konec lana

„Inženýre Robure,“ řekl strýc Prudent, „dosáhli jsme konce Ameriky. Myslíme, že by ten žert mohl už končit.“

„Já nikdy nežertuji,“ odpověděl Robur.

Dal jakési znamení. *Albatros* se rychle přiblížil k zemi, ale zároveň

zvýšil svou rychlost tak, že větrem srážení cestující musili vstoupit do přikázaných kabin. Sotva se za oběma společníky zavřely dveře kabiny, řekl strýc Prudent: „Ještě chvíli a byl bych ho uškrtil!“

„Musíme se pokusit o útěk,“ odpověděl Phil Evans. „Ano… stůj co stůj!“ K jejich sluchu dolehl dlouhý hukot. Byl to hukot moře, bijícího do pobřežních skal. Byl to Tichý oceán.

KAPITOLA DEVÁTÁ,

v níž *Albatros* vykoná cestu deset tisíc kilometrů dlouhou a zakončí ji úžasným přeletem

Strýc Prudent a Phil Evans se tedy rozhodli utéci. Kdyby se posádka letounu neskládala z osmi velmi silných mužů, pokusili by se o zápas. Odvážný kousek je mohl učinit pány na palubě a pak by mohli vystoupit na kterémkoli místě Spojených států. Ale sami dva, když s Frycollinem nelze vůbec počítat? Na to nebylo ani pomyšlení. Protože nemohli použít násilí, musí se uchýlit ke lsti, jakmile *Albatros* někde přistane. O tom se snažil přesvědčit prchlivého strýce Prudenta Phil Evans, který se bál, aby předčasný násilný čin jejich situaci nezhoršil.

Teď na to nebyl rozhodně čas. Letoun letěl plnou rychlostí nad severní částí Tichého oceánu. Nazítří ráno, 16. června, nebylo už pobřeží vidět. A protože se pobřeží od ostrova Vancouveru stáčí k Aleutám – k části ruské Ameriky, prodané roku 1867 Spojeným státům – bylo velmi pravděpodobné, že *Albatros* tento oblouk přeletí přímo, nezmění-li ovšem směr.

Jak teď byly oběma společníkům noci dlouhé! Čekali jen na chvíli, kdy budou moci vyjít z kajuty. Když vyšli dnes ráno na palubu, byl už východní obzor osvětlen jitřní září. Blížil se den letního slunovratu, nejdelší den v roce na severní polokouli. Na šedesáté rovnoběžce v tu dobu nejsou téměř žádné noci.

Inženýr Robur buď ze zvyku, nebo úmyslně ze své kabiny nijak nespěchal. Když toho dne vyšel na palubu, spokojil se jen tím, že pozdravil oba společníky ve chvíli, kdy se s nimi na zádi letounu setkal.

I Frycollin se odvážil ze své kabiny ven. S očima zarudlýma nevyspáním, s vytřeštěným pohledem a s podlamujícími se koleny kráčel jako člověk, který pod sebou nemá pevnou půdu. Jeho první pohled patřil nosným vrtulím, jež pracovaly s uspokojivou pravidelností, aniž příliš pospíchaly.

Pak klopýtající černoch zamířil k zábradlí a chytil se ho oběma rukama, aby měl pevnější postoj. Chtěl se zřejmě podívat na zem, nad níž *Albatros* ve výši dvou set metrů právě letěl.

Frycollin musil vyvinout nesmírné úsilí, než se k tomu odhodlal. A

musil mít jistě velkou odvahu, když vystavil svou osobu takové zkoušce.

Černoch stál chvíli u zábradlí s tělem zakloněným nazad. Pak zábradlím otřásl, aby se přesvědčil o jeho pevnosti. Potom se napřímil, nahnul se vpřed a vystrčil hlavu ven. Je zbytečné dodávat, že to všechno prováděl se zavřenýma očima. Konečně je otevřel.

Ale vtom vyrazil strašný výkřik a uskočil zpět. Hlavu vtáhl až mezi ramena.

V hloubi propasti pod sebou spatřil nesmírný oceán. Kdyby byl neměl kudrnaté vlasy, byly by se mu naježily hrůzou.

„Moře…! Moře…!“ vykřikl.

A byl by přitom padl na palubu, kdyby ho byl mistr kuchař nezachytil.

Kuchař byl Francouz, patrně Gaskoněc, a jmenoval se François Tapage. A nebyl-li Gaskoněc rodem, jistě vdechoval už od dětství vítr od řeky Garonny. Jak se dostal do inženýrových služeb? Jakou náhodou přišel mezi posádku *Albatrosu?* Nevíme. Anglicky však ten taškář hovořil jako Yankee.

„Vzhůru, chlapče, vzhůru!“ zavolal na černocha, dávaje mu notný štulec do zad.

„Pane Tapage…!“ kňoural ten ubožák, vrhaje zoufalé pohledy k vrtulím.

„Co je, Frycolline?“

„Nerozbije se to někdy?“

„Ne… vlastně jednou se to také rozbije.“

„Proč…? Proč…?“

„Protože nic na světě netrvá věčně, jak se říká u nás doma.“

„A co to moře pod námi?“

„Kdybychom spadli, není nad moře!“

„Ale pak se utopíme!“

„Utopíme, ale ne-roz-mlá-tí-me!“ slabikoval François Tapage.

V příštích vteřinách se Frycollin hadovitými pohyby odplazil do své kabiny.

Dne 16. června letěl letoun jen střední rychlostí. Zdálo se, že se dotýká hladiny klidného moře prozářeného sluncem, nad nímž letěl ve výši pouhých třiceti metrů.

Také strýc Prudent a jeho společník zůstali v kabině, aby se nesetkali s Roburem, který si pokuřoval, procházeje se po palubě chvíli sám, chvíli se svým zástupcem Tomem Turnerem. Vrtulí pracovala jen polovina. Stačilo to, aby letoun v této výši letěl dostatečně rychle.

Za takových podmínek se mohla posádka *Albatrosu* věnovat rybolovu

a zpestřit si tím jednotvárnost dnů, jsou-li ovšem tyto vody na ryby bohaté. Ale na povrchu moře se objevilo jen několik velryb se žlutým břichem, dlouhých až pětadvacet metrů. Jsou to nejobávanější kytovci severních moří. Velrybáři je nenapadají, protože se bojí jejich úžasné síly.

Ovšem z paluby letounu mohli velrybu harpunovat bez nebezpečí. Buď obyčejnou harpunou, nebo Flechterovou střelou či výbušným nábojem, což vše měli na palubě.

Ale k čemu by to bylo dobré? Robur však přesto chtěl ukázat oběma členům Weldonova klubu, co všechno dokáže se svým letounem, a rozhodl se jednu velrybu ulovit.

Na pokřik: „Velryba! Velryba!“ vyšli strýc Prudent a Phil Evans z kabiny. Myslili, že se v dohledu ukázala velrybářská loď… Oba byli rozhodnuti v takovém případě uniknout z létajícího vězení skokem do vody. Doufali, že by je velrybáři vzali do člunu.

Celá posádka *Albatrosu* byla na palubě. Čekala.

„Máme se o to pokusit, pane Robure?“ ptal se zástupce Turner.

„Ano, Tome,“ odpověděl inženýr.

V obou kabinách strojovny stáli mechanik a jeho dva pomocníci, připraveni provést každý manévr, který jim Robur pokynem ruky nařídí. *Albatros* se brzy snesl až k hladině a zastavil se asi patnáct metrů nad ní.

Oba společníci zjistili, že na moři žádná loď není. Neviděli ani žádnou zemi, k níž by mohli doplavat, ovšem za předpokladu, že se jich Robur nebude chtít zase zmocnit.

Několik mocných trysků vody a páry prozradilo přítomnost velryb, které se vypluly k hladině nadýchnout.

Tom Turner s pomocí jednoho ze svých kamarádů připravil na přídi harpunové dělo kalifornské výroby. Nábojem byl kovový válec s výbušnou náplní, opatřený na konci zpětnými trny.

Robur vystoupil na lávku na přídi a řídil odtamtud pravou rukou mechaniky a levou kormidelníka. Ovládal tak vodorovné i svislé pohyby letounu. Bylo až neuvěřitelné, s jakou rychlostí a přesností poslouchal letoun všechny jeho rozkazy. Choval se jako živá bytost, jejíž duší byl Robur.

„Velryba…! Velryba…!“ zvolal znovu Tom Turner.

Skutečně! Několik desítek metrů před *Albatrosem* se jeden kytovec vynořil.

Albatros letěl ihned směrem k velrybě a zastavil se asi osm metrů od ní.

Tom Turner zamířil své dělo, opřené do vidlice u zábradlí. Vyšla rána

a náboj, vlekoucí dlouhé lano připevněné koncem na palubě, vnikl do těla velryby. Výbušná nálož vybuchla a vymrštila druhou harpunu se dvěma trny, která vnikla zvířeti do masa.

„Pozor!“ zvolal Tom Turner.

Strýc Prudent a Phil Evans byli tím přes svou špatnou náladu velmi zaujati.

Těžce zraněná velryba bušila do moře koncem ocasu s takovou silou, že vrhala spousty vod až na palubu letounu. Pak se potopila do značné hloubky, rozvinujíc za sebou dlouhé lano, uložené v kádi s vodou, aby se třením nevznítilo. Když se velryba zase vynořila, počala prchat plnou rychlostí k severu.

Nelze si představit, jak rychle byl *Albatros* vlečen! Hnací vrtule byly zastaveny. Letoun se nechal vléci velrybou. Kdyby se zvíře znovu potopilo a vlek se stal nebezpečným, byl Tom Turner připraven přeseknout lano.

Celou půlhodinu byl letoun vlečen na vzdálenost deseti kilometrů. Bylo však už znát, že zvíře ochabuje.

Na Roburův pokyn dali mechanikové vrtulím zpětný chod a letoun počal klást velrybě odpor a zároveň ji k sobě přitahovat.

Brzy se velryba octla na sedm metrů od letounu. Ocasem tepala vodu s neuvěřitelnou zuřivostí. Převracela se ze hřbetu na břicho a přitom dělala ve vodě prudké víry.

Náhle se prohnula a ponořila se hlavou napřed tak rychle, že Tom Turner měl jen taktak čas povolit jí lano.

Letoun byl rázem stržen až k hladině. Na místě, kde zvíře zmizelo, vznikl obrovský vír. Vzdutá vlna udeřila do přídě letounu jako vlny do přídě lodi plující proti větru a vlnám.

Turnerova sekera však lano naštěstí přeťala a *Albatros,* zbavený svého vlečného člunu, vystoupil do výše dvou set metrů, tažen svými nosnými vrtulemi.

Robur řídil manévr se stále stejnou chladnokrevností.

Po několika minutách se velryba opět vynořila – tentokrát už mrtvá.

Ze všech stran se počali slétat mořští ptáci a s ohlušujícím křikem se vrhali na mrtvolu.

Albatros, který už o mrtvé tělo neměl zájem, pokračoval v letu na západ.

Nazítří, 17. června, objevila se v šest hodin ráno na obzoru země. Byla to Aljaška a dlouhý vlnolam Aleut.

Albatros se přehoupl přes hradbu ostrovů posetých tuleni, které

aleutští lovci loví pro Ruskoamerickou společnost. Lov tuleňů je výnosný obchod. Tito ploutvonožci, až dva metry dlouzí, váží sto padesát až dvě stě padesát kilogramů. Vzduchoplavci je viděli v dlouhých řadách,

Letoun byl stržen až k hladině

sražené v bojovném útvaru po celých tisících.

Tuleni se při přeletu *Albatrosu* ani nepohnuli. Zato potáplice zmizely s pronikavým křikem pod vodou, jako by byly ohroženy nějakým strašným dravcem.

Dva tisíce kilometrů Beringova moře, oddělujícího první ostrovy Aleut od Kamčatky, byly zdolány za čtyřiadvacet hodin, Strýc Prudent a Phil Evans se octli v podmínkách, které jejich plánu na útěk nebyly nijak příznivé. Útěk na opuštěné břehy východní Asie nebo do vod Ochotského moře nemohl mít naději na úspěch. *Albatros* však zřejmě mířil k japonským nebo k čínským břehům. Ač nebylo právě opatrné svěřovat se do rukou Japonců nebo Číňanů, rozhodli se oba společníci, že utečou, jakmile tam letoun někde přistane. Ale přistane vůbec? Nebyl to pták, který se dlouhým letem unaví, ani balón, který musí sestoupit, když mu dojde plyn. *Albatros* měl zásob ještě na mnoho týdnů a jeho zázračně jisté stroje vzdorovaly oslabení i únavě.

Jedním skokem se přenesl *Albatros* přes Kamčatku, z níž spatřil 18. června jen na okamžik město Petropavlovsk a sopku Ključev. Druhým skokem se dostali přes Ochotské moře na výši Kurilských ostrovů, které tvoří hradbu přerušenou stovkami průlivů. Dne 19. června dosáhl *Albatros* La Pérousovy úžiny mezi severním cípem Japonska a ostrovem Sachalinem, do níž se vlévá velká sibiřská řeka Amur.

Tam se snesla hustá mlha, kterou musil letoun nechat pod sebou. Neudělal to ovšem proto, že by v ní nemohl být řízen. Letěl ve výši, kde mu nehrozila žádná překážka, žádná vysoká hora nebo stavba, do níž by mohl za letu vrazit. Kraj byl celkem málo hornatý. Mlha však byla nepříjemná tím, že v ní na palubě všechno vlhlo.

Letounu stačilo vylétnout nad mlžnou clonu, vysokou tři až čtyři sta metrů. Vrtule se roztočily rychleji a *Albatros* se brzy octl v jasném slunečním světle.

Za těchto podmínek by byli strýc Prudent a Phil Evans jen těžko uskutečňovali svůj plán na útěk i za předpokladu, že by mohli letoun opustit.

Když kráčel Robur toho dne kolem nich, zastavil se na chvilku a docela lhostejně řekl:

„Pánové, plachetní loď nebo parník, ztracený v mlhách, z nichž nemůže vyplout, je vždycky ve velmi svízelné situaci. Musí neustále pískat nebo zvonit. Musí zpomalit plavbu a přes všechnu opatrnost může každým okamžikem dojít ke srážce. *Albatros* se o to starat nemusí. Co jsou pro něho mlhy, když se jich tak lehce zbavuje? Patří mu celý prostor!“

Po těchto slovech pokračoval Robur klidně v procházce, nečekaje na odpověď. Kouř z jeho dýmky se zvolna rozplýval ve vzduchu.

„Strýče Prudente,“ řekl Phil Evans, „zdá se, že se ten úžasný *Albatros*

ničeho nebojí.“

„To uvidíme,“ odpověděl pohotově předseda Weldonova klubu.

Mlha trvala s politováníhodnou vytrvalostí tři dny, od 19. do 21. června. *Albatros* musil vystoupit ještě výš, aby se vyhnul japonskému pohoří s horou Fudžijamou. Když se mlžná clona roztrhala, spatřili cestující pod sebou obrovské město s paláci, s vilami, s letohrádky, se zahradami a s parky. Robur se na ně nemusil ani dívat a byl by je poznal podle štěkotu tisíců psů, podle křiku dravých ptáků, a především podle mrtvolného pachu, který stoupal do vzduchu z těl popravenců.

Oba společníci stáli na palubě právě ve chvíli, kdy si Robur poznamenával polohu pro případ, že by musel zas letět mlhou.

„Pánové,“ oslovil je, „nechci před vámi skrývat, že toto město je Tokio, hlavní město Japonska.“

Strýc Prudent neodpověděl. V inženýrově přítomnosti vždycky lapal po vzduchu, jako by se dusil.

„Pohled na Tokio je velmi zajímavý,“ pokračoval Robur.

„Ať je zajímavý jak chce…,“ vpadl do toho Phil Evans.

„… nevyrovná se pohledu na Pej-ťing,“ pokračoval klidně inženýr. „Jsem téhož názoru a vy to sami brzy poznáte.“

Nemohl být příjemnější.

Albatros za letu k jihovýchodu změnil směr, aby si našel novou cestu na východě.

V noci se mlha rozptýlila. Objevily se příznaky vzdáleného tajfunu: mlha se roztrhala, tlakoměr rychle poklesl a na měděném pozadí oblohy vznikla velká elipsovitá mračna. Na západním obzoru se ukázaly rudé pruhy, jasně se odrážející od břidlicového nebe, a na severu jasný světlý pás. Moře bylo klidné, ale při západu slunce se zbarvilo zlověstnou šarlatovou barvou.

Naštěstí se tajfun rozpoutal dále na jihu a tady se projevil jen tím, že rozehnal třídenní mlhy.

Za hodinu přeletěl *Albatros* dvě stě kilometrů široký Korejský průliv při jižním cípu Koreje. Zatímco tajfun řádil na jižních březích Číny, letěl *Albatros* nad Žlutým mořem; ve dnech 22. a 23. června přeletěl Po-chajský záliv a 24. června již plul nad údolím Pei-ho směrem k hlavnímu městu Číny.

Vykloněni přes zábradlí paluby, mohli se oba přátelé podle Roburova slibu obdivovat tomuto nesmírnému městu, rozdělenému na dvě části, mandžuskou a čínskou. Kolem města bylo dvanáct předměstí, od nichž se táhly do středu města široké třídy. Žluté a zelené střechy chrámů byly

zality světlem vycházejícího slunce; domy mandarínů stály uprostřed zahrad. Ve středu mandžuského města spatřili Žluté město o rozloze osmašedesáti hektarů, s pagodami, s císařskými zahradami, s umělými jezírky a s horou čnějící nad celé město. Uprostřed Žlutého města stálo jako čtverhran čínských mlatů v jiném čtverhranu Rudé město, to jest císařský palác s nejfantastičtějšími prvky své neuvěřitelné architektury.

V této době zazněla vzduchem pod *Albatrosem* podivná hudba. Připomínala koncert eolských harf*. Ve vzduchu se totiž houpalo na sto draků vyrobených z palmových nebo pandánových listů a opatřených v horní části jakýmisi luky z lehkého dřeva a s bambusovými tětivami. Ve větru vydávaly tyto tětivy, zladěné do různých tónů, zvuky nesmírně smutného zabarvení, podobné zvukům harmoniky. Cestujícím se zdálo, že vdechují hrající kyslík.

Z Roburova vrtochu se *Albatros* snesl až k tomu vzdušnému orchestru, a tak se doslova koupal ve zvukových vlnách, které se nesly vzduchem od draků.

Ale v hustě zabydleném městě nastalo okamžitě nesmírné vzrušení. Ozvaly se údery do gongů a jiných hlučných nástrojů čínského orchestru, tisíce výstřelů z pušek a stovky ran z moždířů. To vše proto, aby byl letoun zahnán. Jestliže čínští astronomové viděli dnes tento vzdušný stroj a poznali v něm onen jev, který způsobil mnoho sporů, pak milióny Číňanů od nejprostších kuliů až po nejvznešenější mandaríny pokládaly ho za nadpřirozenou příšeru, která se objevila na Buddhově nebi.

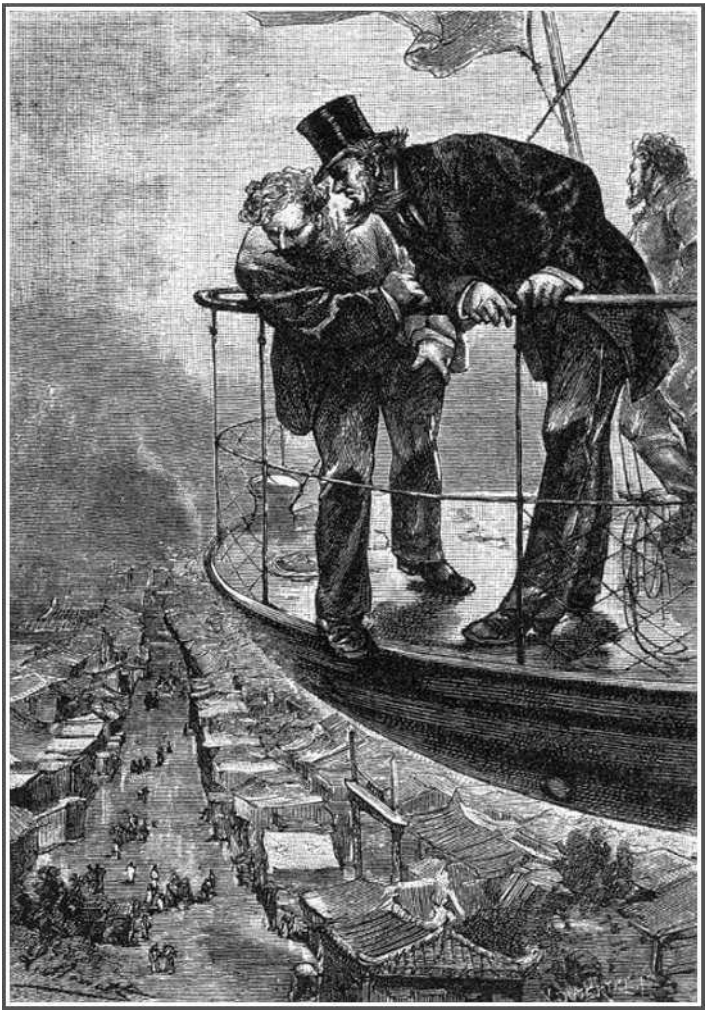
Na nedostupném *Albatrosu* se o tyto projevy nijak nestarali. Ale provazy draků, upevněné na kůlech v císařských zahradách, byly buď přetrženy, nebo rychle staženy k zemi. Někteří z lehkých draků se prudce snesli dolů, přičemž zvuk jejich bambusových strun zesílil. Jiní padali jako ptáci s přeraženými křídly a jejich zpěv posledním vzdechnutím skončil.

Pronikavá fanfára z trubky Toma Turnera se snesla na hlavní město a přerušila akordy vzdušného orchestru. Nepřerušila však pozemskou střelbu. Když pak jeden náboj vybuchl několik desítek metrů pod palubou *Albatrosu*, vznesl se letoun do nedosažitelné výšky.

Co se stalo v několika dalších dnech? Nic zvláštního, čeho by oba vězni mohli využít. Jakým směrem letoun letěl? Stále k jihozápadu. Plynul z toho jasný záměr přiblížit se k Indii. Bylo to zřejmé i z toho, že

* *Eolská harfa je nástroj se strunami zladěnými do akordů a rozezvučovanými větrem. (Eolus či Aiolos byl ve starém Řecku bůh větru.)*

neustále stoupající půda nutila *Albatros,* aby se přizpůsoboval profilu zemského povrchu. Dvanáct hodin po přeletu Pej-ťingu zahlédli strýc Prudent a Phil Evans část Velké čínské zdi na hranicích provincie Šen-si.

Vykloněni přes zábradlí, mohli se obdivovat nesmírnému městu

Když se vyhnuli pohoří Lung, proletěli údolím Vang-ho k hranicím Číny a Tibetu.

Tibet je vysoká náhorní plošina bez rostlinstva, se zasněženými horami, s vyschlými řekami a s bystřinami napájenými ledovci, s

proláklinami solných ložisek a s jezery obklopenými zelenými lesy. Vane tam většinou studený vítr.

Tlakoměr klesl na čtyři sta padesát milimetrů, což znamenalo výšku čtyř tisíc metrů. V této výši nestoupá teplota ani v nejteplejších letních měsících nikdy nad nulu. Ochlazení, zvyšované ještě rychlostí *Albatrosu*, bylo téměř nesnesitelné. Ač měli oba přátelé velmi teplé cestovní přikrývky, zůstávali raději ve své kabině.

Nosné vrtule se otáčely pochopitelně největší rychlostí, aby udržely letoun ve značně řídkém vzduchu. Pracovaly však dokonale. Zdálo se, že cestující jsou šuměním lopatek uspáváni.

Toho dne mohli spatřit letoun, velký jako poštovní holub, ve městě Garloku, hlavním městě provincie Guari-Korsum.

Dne 27. června uviděli strýc Prudent a Phil Evans obrovský horský řetěz, převýšený mohutnými zasněženými horami a zakrývající celý obzor. Oba dva, opřeni o stěnu přední kabiny, aby lépe vzdorovali nárazům větru, hleděli na obrovské hory. Zdálo se jim, že se horské štíty řítí proti letounu.

„Asi Himálaj," řekl Phil Evans. „Snad Robur oblétne jen jeho úpatí a do Indie se nepustí."

„Tím hůř," odpověděl strýc Prudent. „Nad rozsáhlou Indií bychom snad mohli…"

„Jestliže ovšem nepoletí na východ do Barmy nebo na západ do Nepálu."

„Rozhodně nedokáže přeletět Himálaj."

„To je pravda."

Nazítří, 28. června, octl se *Albatros* přímo před obrovským masívem, který se tyčil nad provincií Zang. Na druhé straně Himálaje už byl Nepál.

Cestu do Indie od severu tu přetínají postupně tři horské hřebeny. Dva severní, mezi které právě vklouzl *Albatros* jako loď mezi dvě obrovská úskalí, jsou první dvě předhoří středoasijského horského masívu, totiž Kuen-lun a Karakorum; vytvářejí podélné údolí rovnoběžné s Himálajem a táhnou se skoro až k vodnímu předělu řek Hindu na západě a Brahmaputry na východě.

Jaký to úžasný horský masív! Má přes dvě stě zatím změřených hor, z nichž sedmnáct přesahuje sedm tisíc pět set metrů! Před *Albatrosem se*, do výše osmi tisíc osmi set metrů tyčila Čhomolungma. Vpravo od ní hora Dwalaghiri, vysoká osm tisíc dvě stě metrů, a vlevo Kančidžinga, která je vysoká osm tisíc pět set metrů a po posledním měření Čhomolungmy se dostala až na druhé místo.

Jaká to nádherná podívaná na shluk hor!

Robur jistě neměl v úmyslu letět přes vrcholky těchto hor. Zřejmě znal různé přechody Himálaje, mezi nimi i průsmyk Ibi-Gamin, kterým roku 1856 prošli bratři Schlagintweitové ve výši šesti tisíc osmi set metrů. Do tohoto průsmyku se *Albatros* také odvážně pustil.

Trvalo to několik vzrušujících a obtížných hodin. Ač hustota vzduchu neklesla natolik, aby si posádka letounu musila vzít dýchací přístroje, přece bylo nutno zapnout aspoň přístroje, které dodávaly kyslík do kabin. K tomu byla velká zima.

Robur, zabalený do pláště, stál na přídi a řídil pohyby letounu. Tom Turner držel pevně kormidelní kolo. Mechanik dozíral pozorně na články, jejichž kyselina však naštěstí nemohla zmrznout. Vrtule, otáčející se největší rychlostí, vydávaly i v řídkém vzduchu stále ostřejší zvuk neobyčejné intenzity. Tlakoměr klesl na dvě stě devadesát milimetrů, což značilo výšku sedmi tisíc metrů.

Jaká to nádherná podívaná na shluk hor! Všude čněly bílé vrcholky. Místo jezer se tu táhly ledovce, sestupující až do výše tří tisíc metrů. Nikde žádná tráva, jen na hranici rostlinného pásma několik zástupců jevnosnubných rostlin. Zmizely obrovské kapradiny i dlouhé cizopasné rostliny, táhnoucí se od kmene ke kmeni jako liány v džunglích. Zmizela i zvířata: divocí koně, jakové, tibetští buvoli. Jen občas zabloudí do těchto míst osamělá gazela. Zmizeli ptáci kromě několika párů vran, létajících až k hranici dýchatelného vzduchu.

Albatros prolétl průsmykem a počal sestupovat. Když vyletěl z údolí daleko za pásmem lesů, rozevřela se pod ním nekonečná planina.

Robur se obrátil ke svým hostům a řekl přátelským hlasem:

„Indie, pánové!“

KAPITOLA DESÁTÁ,

v níž se dozvíme, proč a jak byl vzat sluha Frycollin do vleku

Inženýr neměl jistě v úmyslu létat se svým letounem nad kouzelnou indickou říší. Nechtěl nic jiného než přeletět Himálaj, ukázat všechny možnosti svého úžasného stroje a přesvědčit ty, kteří nechtěli být přesvědčeni. Chtěl je přinutit, aby uznali dokonalost *Albatrosu,* i když nic na světě není dokonalé. Podaří se mu to?

Strýc Prudent i jeho přítel musili však v hloubi duše uznávat sílu tohoto stroje a obdivovat se mu. Ale nedali na sobě nic znát. Čekali jen na příležitost k útěku. Neobdivovali se ani nádherné podívané, rozvíjející se pod jejich očima, když *Albatros* letěl podle malebného kraje Pandžábu.

Na úpatí Himálaje leží pruh močálovitého území, trvale zamořeného bahenní zimnicí. To však nemohlo nijak ohrozit zdraví posádky letounu. *Albatros* mířil beze spěchu k místu, kde se stýká Indie s Čínou a s Turkestánem. Dne 29. června za ranních hodin se pod ním otevřelo kouzelné kašmírské údolí.

Je to opravdu kouzelné údolí, ohraničené malým a velkým Himálajem. Je zbrázděno stovkami předhoří, které obrovské horské pásmo vysílá až do povodí řeky Hydaspe, a zavlažováno rozmarnými zákruty řeky, jež kdysi zastavila vojska Porusova a Alexandra Velikého a na níž se střetla ve Střední Asii Indie s Řeckem. Řeka Hydaspe je tu dodnes, ale dvě města, která Řekové vystavěli na památku vítězství, zmizela tak, že teď už nenajdeme ani místa, kde stála.

Toho rána letěl *Albatros* nad Srinagarem, známějším pod jménem Kašmír. Strýc Prudent a jeho společník spatřili nádherné město, ležící na obou březích řeky překlenuté sítí dřevěných mostů, na město s letohrádky plnými členitých balkónů a s břehy zastíněnými vysokými topoly, se střechami porostlými trávou, které vypadaly jako velké krtiny, s četnými průplavy, na nichž plavaly jako oříšky velké lodi s mnoha lodníky, na město s paláci, s chrámy, s kiosky, s mešitami a s předměstskými bungalovy. To vše bylo zalito září z jiskřící vody. A nad městem na vrcholku kopce se tyčila stará pevnost Hari-Parvata.

„Kdybychom byli nad Evropou, mohly by to být Benátky!“ řekl Phil

Evans.

„Kdybychom byli nad Evropou, našli bychom brzy cestu do Ameriky," odpověděl strýc Prudent.

Albatros přelétl rychle jezero, kterým řeka protéká, a pokračoval v letu nad údolím Hydaspe.

Za půl hodiny sestoupil až na deset metrů nad řeku a zastavil se tam. Tom Turner se svými lidmi se spustil s kaučukovým člunem dolů, aby doplnil zásoby vody. Čerpal ji gumovou hadicí, do níž byla voda nasávána elektrickým motorem. Za této práce se Phil Evans a strýc Prudent rozhlíželi krajinou. Oba napadla táž myšlenka: jsou jen několik metrů nad hladinou a nedaleko břehu, Robur se jich už nebude moci zmocnit. Aby se totiž letoun udržel ve vzduchu, nesměl sestoupit níž než na dva metry nad hladinu.

Hlavou jim prolétly všechny důvody pro a proti. Ve vteřině je zvážili. V další vteřině se vrhli k zábradlí, ale tam se jich chopilo několik paží. Byli hlídáni! Útěk byl znemožněn.

Tentokrát se nevzdali bez odporu. Chtěli odrazit ty, kdož je drželi v zajetí. Ale posádku *Albatrosu* tvořili silní lidé.

„Pánové," řekl jen inženýr Robur, „když máte tu čest cestovat ve společnosti Robura Dobyvatele – jak jste ho sami nazvali – na palubě jeho obdivuhodného *Albatrosu*, nemůžete ho opustit… takhle po anglicku! A dodal bych, že ho nemůžete opustit vůbec nijak!"

Phil Evans musil odtáhnout strýce Prudenta pryč, aby nedošlo k nějaké násilnosti. Oba dva odešli do své kabiny, rozhodnuti utéci kdekoli, třeba za cenu života.

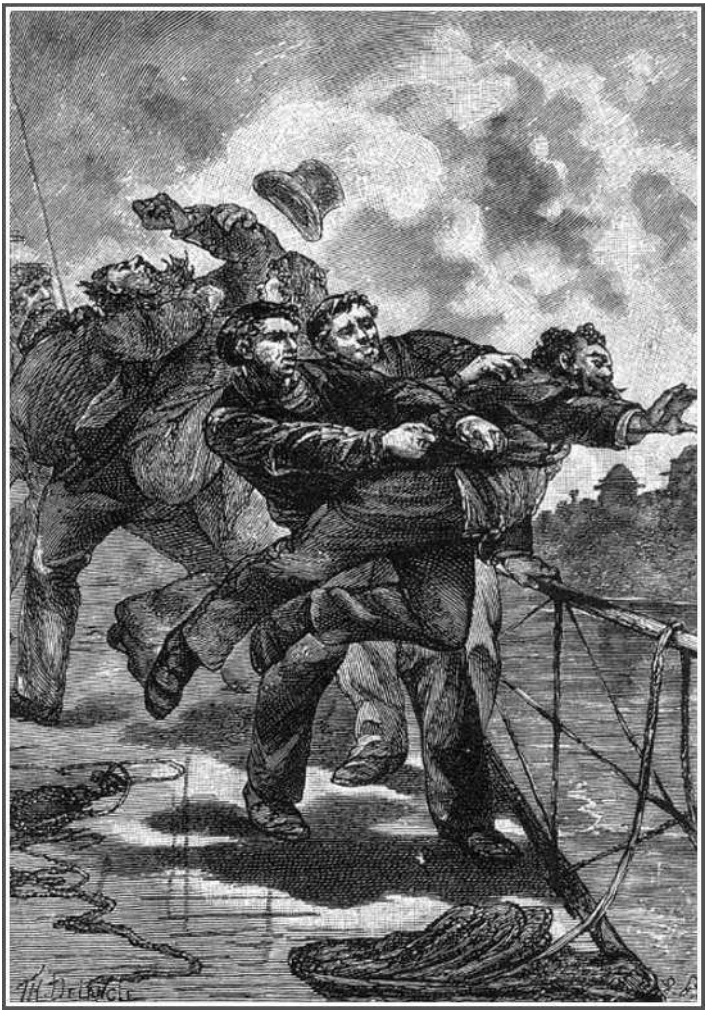
Albatros pokračoval v letu na západ. Celý den letěl střední rychlostí, přeletěl území Kabulistánu, minul jeho hlavní město a osm set kilometrů od Kašmíru dosáhl hranic království Heratu.

V kraji, o nějž se ještě vedly časté spory, na cestě otvírající Rusům vstup na anglické panství v Indii, objevil se proud lidí, kolony a vojenské útvary, prostě všechno mužstvo a výzbroj pochodující armády. Cestující zaslechli i výstřely z děl a palbu z pušek. Inženýr se však nevměšoval do cizích záležitostí, nešlo-li o jeho čest nebo o lidskost. Letěl tedy dál. Říká se, že Herat je klíčem ke Střední Asii. A jemu nezáleželo na tom, je-li ten klíč v kapse anglické nebo ruské. Pozemské zájmy nijak nevábily odvážlivce, který si vytvořil svou říši ve vzduchu.

Kraj se brzy zahalil v obrovská oblaka písku, jež se tu zdvihají velmi často. Vítr, nazývaný tebadd, přenáší se zdviženým prachem i zárodky nemocí. V jeho vírech už zahynulo mnoho karavan. Aby *Albatros* unikl

prachu, který mohl porušit chod ozubených soukolí strojů, vystoupil do výše dvou tisíc metrů.

Za ním zmizely hranice Persie s rozlehlými planinami. *Albatros* letěl

Útěk byl znemožněn

velmi zvolna, ač se nemusil bát žádného úskalí. Mapa kraje uváděla jen několik horských pásem nevelké výšky. Ale před příletem k hlavnímu městu se musili vyhnout hoře Demávend, jejíž zasněžený vrcholek se tyčí do výše šesti tisíc šesti set metrů. V dáli spatřili pohoří Elborz, pod nímž

leží Teherán.

Za úsvitu 2. července se nad clonou písečné bouře objevil Demávend. *Albatros* zamířil nad město, které vítr zahalil mračny jemného prachu.

K desáté hodině dopolední spatřili široké příkopy kolem městských hradeb a uprostřed hlavního města šachův palác se zdmi obloženými porcelánem a s jezírky jakoby vyřezanými z obrovských tyrkysů.

Byl to jen letmý pohled. Za městem změnil *Albatros* směr přímo k severu. Po několika hodinách se octl nad malým městem, postaveným v severním výběžku perských hranic u nesmírné vodní plochy, táhnoucí se k severu a k východu.

Bylo to město Ašurada, nejjižnější ruská stanice. Ona vodní plocha bylo Kaspické moře.

Oblaka písku zmizela. Bylo vidět evropské domy, seskupené podél výběžku pevniny a převýšené vysokou zvonicí.

Albatros se snesl nad moře, jehož hladina leží osmadvacet metrů pod hladinou oceánů. Kvečeru letěl podél kdysi turkestánského a nyní ruského pobřeží, které se táhne k zálivu Kara Bugaz, a nazítří, 3. července, pokračoval v letu sto metrů nad hladinou Kaspického moře. Ani na evropské, ani na asijské straně nebyla v dohledu žádná země. Na moři bylo několik větrem vzdutých plachet. Byly to čluny domorodců, nazývané kesebeje, se dvěma stěžni. Dále tam pluly kajuky, staré jednostěžňové pirátské čluny, a konečně tejmily, prosté rybářské bárky. Tu a tam stoupaly k *Albatrosu* sloupy kouře z komínů parníků, které konaly ruskou strážní službu u tureckých vod.

Toho jitra hovořil Tom Turner s kuchařem Tapagem, na jehož otázku odpověděl:

„Ano, budeme asi dva dny nad Kaspickým mořem.“

„Dobrá,“ řekl kuchař. „To tedy budeme moci lovit!“

„Správně.“

Protože letoun potřeboval k přeletu tohoto moře, tisíc dvě stě kilometrů dlouhého a tři sta sedmdesát kilometrů širokého, osmačtyřicet hodin, znamenalo to, že letí velmi pomalu a za rybolovu že se docela zastaví.

Odpověď Toma Turnera zaslechl Phil Evans, který stál právě na přídi.

V té chvíli si Frycollin usmyslil zahrnout Phila Evanse stížnostmi a prosbami za přímluvu u jeho pána, aby ho dal „vysadit na zem“.

Phil Evans na Frycollinovu nesmyslnou žádost vůbec neodpověděl a odešel na záď za strýcem Prudentem. Když se přesvědčil, že je nikdo neposlouchá, prozradil mu, o čem Tom Turner hovořil s kuchařem.

„Phile Evansi,“ řekl Strýc Prudent, „myslím, že si nesmíme dělat mylné představy o záměrech, které s námi ten ničema má.“

„Souhlasím,“ odpověděl Phil Evans. „Vrátí nám svobodu, až ho to samotného napadne – vrátí-li nám ji vůbec.“

„Pak se musíme pokusit o útěk z *Albatrosu!*“

„I když musíme přiznat, že to je stroj přímo úžasný.“

„To je možné,“ zvolal strýc Prudent. „Ale je to stroj taškáře, který nás tu vězní na výsměch vší spravedlnosti. A je to stroj, který je pro nás i naše přátele stálým nebezpečím. Nepodaří-li se nám ho zničit…“

„Pomýšlejme nejdříve na útěk…!“ namítl Phil Evans. „Ostatní uvidíme.“

„Dobrá,“ souhlasil strýc Prudent. „Využijme každé vhodné příležitosti. *Albatros* přelétne Kaspické moře a poletí do Evropy, buď severně přes Rusko, nebo západně přes Středozemní moře. Ať se octneme na jakémkoli území, máme zajištěnou cestu k Atlantiku. Proto musíme být stále ve střehu!“

„Ale jak utéci?“ ptal se Phil Evans.

„Poslyšte! Často se stává, že *Albatros* letí v noci jen několik desítek metrů nad zemí. A na palubě je dostatek dlouhých lan. S trochou odvahy bychom se po nich mohli spustit dolů…“

„Ano,“ souhlasil Phil Evans. „Hodí-li se to, nebudu se rozmýšlet.“

„Já taky ne,“ pokračoval strýc Prudent. „Chci ještě říci, že v noci kromě kormidelníka na zádi nikdo nehlídá. Jedno z lan je uloženo právě na přídi. Bylo by možné nepozorovaně je rozvinout.“

„Dobrá,“ řekl Phil Evans. „S radosti konstatuji, strýče Prudente, že jste se už uklidnil. A to je k jednání lepší. Ale teď jsme zatím nad Kaspickým mořem. V dohledu je mnoho lodí. *Albatros* sestoupí při rybolovu k hladině, zastaví se… Nemohli bychom toho využít?“

„Vždyť nás hlídají, i když si myslíme, že nejsme pozorováni,“ řekl strýc Prudent. „Viděl jste to, když jsme chtěli skočit do řeky Hydaspe.“

„Ale kdo může tvrdit, že v noci hlídáni nejsme?“ ptal se Phil Evans.

„A přece to musíme skoncovat!“ zvolal strýc Prudent. „Ano! Skoncovat s *Albatrosem* i s jeho pánem!“

Je jasné, že v návalu vzteku byli oba přátelé – a především strýc Prudent – schopni nejodvážnějších činů, ohrožujících i jejich vlastní bezpečnost.

Pocit bezmocnosti, ironické pohrdání Robura Dobyvatele a jeho neuctivé odpovědi, to vše jen přispívalo ke ztížení jejich situace, která byla den ze dne vážnější.

Téhož dne došlo k nové scéně, jež málem vyvolala prudkou hádku obou přátel s Roburem. Původcem všeho byl Frycollin.

Ten strašpytel byl nad nedozírnou vodní plání zachvácen novou hrůzou. Počal jako malé dítě kňourat, protestovat, křičet a sténat, přičemž se šklebil a křečovitě sebou škubal.

„Chci odejít… Chci odejít…," volal. „Nejsem přece pták! Nejsem stvořen k létání! Chci být vysazen na zem! A hned!"

Strýc Prudent se nijak nesnažil černocha uklidnit – naopak. Ale Frycollinův řev hrozně dopálil Robura.

Protože Tom Turner s posádkou se začal zabývat přípravami k rybolovu, nařídil Robur, aby byl Frycollin zavřen ve své kabině. Ale Frycollin i tam řádil, kopal do stěn a řval ještě víc.

Bylo poledne. *Albatros* se vznášel ve výši pěti nebo šesti set metrů nad hladinou. Dole prchalo několik poděšených člunů. Tato část Kaspického moře byla brzy opuštěná.

Protože za této situace stačil k útěku jen skok, musili být oba přátelé – a také byli – dobře hlídáni. I kdyby se ovšem vrhli dolů, byli by brzo dostiženi gumovým člunem *Albatrosu*. Phil Evans chtěl přihlížet rybolovu, kdežto trvale rozzuřený strýc Prudent odešel do své kabiny.

Je známo, že Kaspické moře leží v proláklině sopečného původu. Vlévají se do něho vody velkých řek Volhy, Uralu, Kury, Kumy, Eneby a jiných. Nebýt vypařování, kterým ztrácí vodní přebytky, zaplavila by tato vodní proláklina o rozloze tří set devadesáti pěti tisíc čtverečních kilometrů a hluboká osmnáct až devět set osmdesát metrů všechny okolní nízké a močálovité kraje. Ačkoli toto moře není spojeno ani s Černým mořem, ani s Aralským jezerem, které mají hladiny položené mnohem výše, je velmi bohaté na ryby. Jsou to ryby zvyklé na hořkost zdejších vod prosycených naftou, jejíž prameny vnikají do jižní části moře.

Při pomyšlení na rozmanitost úlovků neskrývala posádka *Albatrosu* nijak svou radost z lovu.

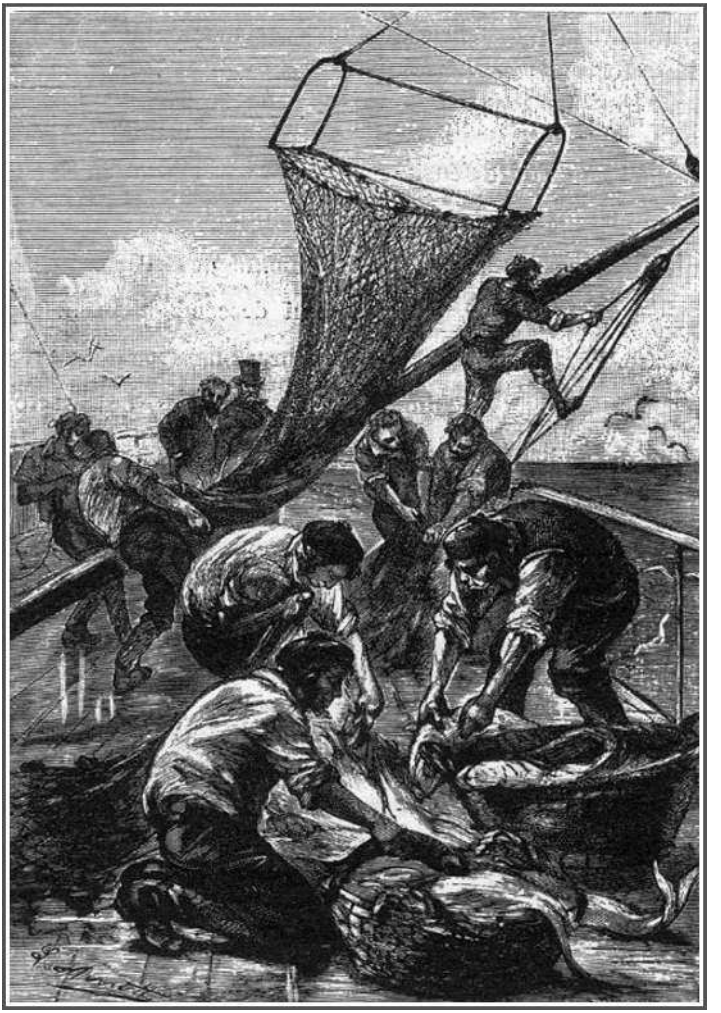
„Pozor!" zvolal Tom Turner, když právě harpunoval statnou rybu, velmi podobnou žraloku.

Byla to obrovská vyza, dlouhá přes dva metry, z jejíchž jiker, smíchaných s octem, solí a bílým vínem, se dělá kaviár. Vyzy ulovené v řekách jsou sice lepší než vyzy mořské, ale tahle byla na palubě *Albatrosu* přivítána se stejným nadšením.

Mnohem větší úlovek však dodaly sítě, které letoun vlekl vodou. Zachytily plno nejrůznějších ryb, jako kaprů, pražem, lososů, mořských štik, a především množství sterledí, které si dávají bohatí labužníci

přivážet živé až do Moskvy a do Petrohradu. Zde ulovené sterledě putovaly ihned do palubní kuchyně bez dopravních výdajů.

Roburovi lidé vesele vytahovali sítě, které *Albatros* táhl několik

Roburovi lidé vesele vytahovali sítě

kilometrů za sebou. Gaskoněc Tapage křičel radostí. Hodina rybolovu stačila, aby si letoun naplnil špižírny a vznesl se do výše.

Během rybolovu Frycollin neustále řval a tloukl na dveře kabiny.

„Copak ten prokletý černoch nebude mlčet?“ ptal se Robur, kterému

už docházela trpělivost.

„Mám dojem, pane,“ řekl mu Phil Evans, „že má právo si stěžovat.“

„A já mám zase právo na to, abych si šetřil uši!“ odpověděl Robur.

„Inženýre Robure,“ ozval se strýc Prudent, který právě vyšel na palubu.

„Prosím, pane předsedo Weldonova klubu?“

Oba se postavili proti sobě a měřili se zuřivými pohledy.

Robur pak pokrčil rameny.

„Na lano!“ zvolal.

Tom Turner pochopil. Frycollin byl vytažen z kabiny.

Když ho Tom Turner s kamarády vecpal do velkého koše, k němuž přivázali konec lana, nešťastník začal strašlivě řvát.

Bylo to právě ono lano, kterého chtěl strýc Prudent použít známým způsobem.

Černoch byl zřejmě přesvědčen, že ho chtějí pověsit. Ne! Chtěli ho jen zavěsit!

Lano se rozvinulo do délky šedesáti metrů a Frycollin se houpal v prázdnu. Mohl teď křičet, jak chtěl. Ale hrůza ho ochromila, a on mlčel.

Strýc Prudent a Phil Evans chtěli tomuto násilnému činu zabránit, ale byli odstrčeni.

„To je opovážlivost! To je zbabělé!“ křičel strýc Prudent vzteky bez sebe.

„Opravdu,“ řekl Robur.

„Je to zneužití síly, proti kterému budu protestovat i jinak než slovy.“

„Protestujte!“

„Pomstím se, inženýre Robure!“

„Pomstěte se, předsedo Weldonova klubu!“

„Pomstím se na vás i na vašich lidech!“

Posádka *Albatrosu* přistoupila blíž a zaujala málo povzbudivé postavení. Robur jim však dal znamení, aby odstoupili.

„Ano… na vás a na vašich lidech!“ pokračoval strýc Prudent, kterého se Phil Evans marně snažil uklidnit.

„Jak vám bude libo!“ odpověděl mu inženýr.

„A všemi možnými prostředky!“

„Dost!“ řekl Robur hrozivě. „Dost! Máme na palubě ještě jiná lana! Mlčte! Nebo bude pán následovat svého sluhu!“

Strýc Prudent zmlkl. Ne ovšem strachem, nýbrž proto, že se prostě dusil. Phil Evans ho musel odvést do kabiny.

Během hodiny se počasí velmi změnilo. Projevily se neklamné

příznaky hrozící bouře. Elektrické napětí v ovzduší dosáhlo takového stupně, že v půl třetí odpoledne spatřil Robur jev, jaký dosud nikdy neviděl.

Frycollin se houpal v prázdnu

Na severu, odkud se bouře blížila, kupila se oblaka prosvětlená elektrickými výboji mezi různými vrstvami mračen.

Odlesky těchto zášlehů letěly po hladině moře v tisícerých světlech, tím jasnějších, čím více obloha temněla.

Albatros i bouře se musily setkat, protože letěly proti sobě.

A co Frycollin? Ten byl pořád v koši ve vleku letounu. A vlekem se to dalo nazvat, protože při rychlosti sto kilometrů za hodinu svíralo lano s letounem ostrý úhel, takže koš byl daleko za trupem.

Představíte si snadno černochovu hrůzu, když prostorem kolem něho počaly létat blesky a v mračnech rachotily ozvěny hromů.

Celá posádka byla zaměstnána přípravou na bouři, aby dostala – letoun výš a nahoře bouři unikla.

Albatros byl ve střední výši – asi tisíc metrů – když se neobyčejně silně zablesklo a zahřmělo. Zdvihla se prudká vichřice. V několika vteřinách se na letoun snesl ohnivý oblak.

Phil Evans pospíchal zakročit ve Frycollinův prospěch a požádat, aby byl černoch vytažen na palubu.

Robur však na to nečekal a vydal už rozkazy. Lano bylo vytahováno na palubu, když se náhle obrátky nosných vrtulí z nepochopitelných důvodů zpomalily.. Robur se vrhl ke střední kajutě.

„Rychleji…! Rychleji…!“ křičel na mechanika. „Musíme vystoupit nad bouři!“

„Není to možné!“

„Co je?“

„Máme poruchy… Je přerušován proud.“

Albatros skutečně znatelně klesal.

Stalo se to, co se za velkých bouří stává i v telegrafní síti: proud z akumulátorů slábl. Ovšem to, co je u telegrafu při odesílání zpráv nepříjemné, mohlo zde být strašně nebezpečné. Letoun se mohl nakonec zřítit do moře jako neovládatelný stroj.

„Nech letoun klesnout, ať se dostaneme z elektrické zóny!“ volal Robur. „Jen klid, děti!“

Inženýr vystoupil na palubní můstek. Muži hlídky se k němu připojili, připraveni provést jeho rozkazy.

Ač *Albatros* o několik desítek metrů klesl, byl stále v hustých oblacích mezi blesky jako v dělostřelecké palbě. Mohlo do něho uhodit. Obrátky vrtulí se ještě zvolnily. Dosud pomalé klesání hrozilo prudkým pádem.

Po necelé minutě se letoun přiblížil k vodní hladině. Jakmile se jednou potopí, žádná síla už ho vzhůru nevynese!

Náhle se nad letounem otevřela ohnivá záplava. *Albatros* byl necelých dvacet metrů nad hřebeny vln. Ve dvou třech minutách zaplaví vlny palubu.

Ale Robur využil vhodné chvíle, vrhl se ke střední kajutě, chopil se

spouštěcích pák a zapnul všechen proud z článků, které už přestalo rušit elektrické napětí okolního vzduchu.

V okamžiku se roztočily vrtule obvyklou rychlostí, *Albatros* se v pádu zastavil, a zatímco ho nosné vrtule udržovaly v malé výši, hnací vrtule ho unášely vpřed, takže bouři brzo unikl.

Frycollin si přitom odbyl několikaminutovou nedobrovolnou lázeň. Když ho vytáhli na palubu, byl promočen tak, jako by byl klesl až na mořské dno. Je pochopitelné, že už nekřičel.

Nazítří, 4. července, přeletěl *Albatros* severní břehy Kaspického moře.

KAPITOLA JEDENÁCTÁ,

v které vztek strýce Prudenta stoupá se čtvercem rychlosti

Jestliže se strýc Prudent a Phil Evans musili zříci vší naděje na útěk, bylo to v těchto padesáti hodinách. Robur zřejmě předpokládal, že hlídání vězňů nad Evropou bude obtížnější. Dobře věděl, že se rozhodli utéci stůj co stůj.

Teď však by byl pokus o útěk sebevraždou.

Vyskočí-li někdo z rychlíku, který jede stokilometrovou rychlostí, riskuje tím život. Ale vyskočit z vlaku při rychlosti dvou set kilometrů za hodinu znamená sebevraždu.

A právě touto rychlostí – nejvyšší, jaké mohl dosáhnout – letěl nyní *Albatros.* Letěl rychleji než vlaštovka, která uletí sto osmdesát kilometrů za hodinu.

Po nějakou dobu vanul trvale severovýchodní vítr, který byl letu příznivý, protože *Albatros* letěl přibližně stejným směrem, totiž na západ. Tento vítr však počal slábnout, a tím byl pobyt na palubě znemožněn, protože při takové rychlosti se nedalo dýchat. Oba přátelé mohli být v jedné chvíli dokonce smeteni z paluby, kdyby je byl tlak vzduchu nepřitiskl k jejich kabině.

Naštěstí to ze své kabiny zpozoroval kormidelník a upozornil na to elektrickým zvonkem hlídku na přídi.

Okamžitě vyběhli čtyři muži na palubu a vrhli se na příď.

Představí-li si to ti, kdo zažili bouři na palubě lodi plující proti větru, jistě pochopí, jak silný to musil být tlak. Tady ovšem vznikal tlak rychlostí *Albatrosu.*

Bylo nutno let zpomalit. Strýc Prudent a Phil Evans se pak mohli vrátit do své kabiny. Podle slov inženýra Robura nesl si *Albatros* v kabinách dokonale dýchatelný vzduch.

Jak pevný však musil být tento stroj, že vzdoroval i za takové rychlosti! Bylo to až zázračné. Lopatky přední a zadní vrtule nebylo vůbec vidět. Zavrtávaly se do vzduchu úžasnou silou.

Poslední město, které bylo z paluby vidět, byla Astrachaň, ležící u nejsevernějšího cípu Kaspického moře.

Jakýsi ruský básník ji nazval Hvězdou pouště. Dnes ztratila už hodně ze své slávy. Toto guberniální město ukázalo na okamžik své staré hradby, zpevněné dnes už zbytečnými baštami, své věže ve středu města, své mešity vedle nových chrámů a katedrálu s pěti pozlacenými kupolemi, které byly posety modrými hvězdami a vypadaly jako kusy vyříznuté z oblohy. To vše leželo téměř při ústí Volhy, široké zde dva kilometry.

Od tohoto místa letěl *Albatros* neustále vysoko, jako by byl tažen bájnými okřídlenými koňmi, kteří jediným úderem křídel ulétnou celou míli.

Bylo deset hodin ráno, 4. července, když letoun zamířil k severozápadu, letě stále nad údolím Volhy. Donské a uralské stepi se táhly po obou stranách řeky. Kdyby bylo oko mohlo přehlédnout tato rozlehlá území, jen stěží by bylo spatřilo vesnici nebo město. Večer přeletěl letoun Moskvu, aniž pozdravil kremelskou vlajku. V deseti hodinách zdolal vzdálenost dělící Astrachaň od bývalého hlavního města celého Ruska.

Z Moskvy do Petrohradu vede železnice dlouhá tisíc dvě stě kilometrů. Pro letoun to byla záležitost šesti hodin. *Albatros* s přesností rychlíku dosáhl Petrohradu a břehů Něvy ve dvě hodiny v noci. Noční svit těchto šířek, které červnové slunce opouští jen nakrátko, dovolil cestujícím prohlédnout si rozsáhlé hlavní město.

Pak se *Albatros* pustil přes Finský záliv k ostrovům Alandům, přes Baltské moře na Stockholm a přes Norsko po šířce města Oslo. Dva tisíce kilometrů zdolal za pouhých deset hodin. Vypadalo to, jako by žádná lidská moc nemohla zmírnit rychlost *Albatrosu*, jako by jeho rychlost a přitažlivost zemská udržovaly letoun v neměnné dráze kolem zeměkoule.

A přece se zastavil; právě nad slavnými vodopády Rjukan v Norsku. Pohoří Gusta, vévodící nádhernému kraji Telemarken, vypadalo jako gigantická hradba, kterou *Albatros* na západě neměl překročit.

Ani zde letoun nezmírnil rychlost a stočil se přímo k jihu.

Co za této úžasné cesty dělal Frycollin? Zůstal tiše ve své kabině, a pokud mohl, spal – kromě doby k jídlu.

François Tapage ho rád navštěvoval a bavil se jeho strachem.

„No, chlapče, už nekřičíš?“ říkal mu. „Co by ses taky namáhal, vid? Vysloužil by sis jen to, že by tě na dvě hodiny zavěsili do koše. A při naší dnešní rychlosti by to byla nádherná vzdušná lázeň proti revmatismu!“

„Mně se zdá, že se to všechno rozpadne!“ opakoval Frycollin,

„Možná, milý Fry. Ale letíme tak rychle, že nebudeme moci spadnout.

To tě může utěšit.“

„Myslíte?“

„Mé gaskoňské slovo!“

Ale chceme-li říci pravdu a nepřehánět jako François Tapage, musíme přiznat, že při takové rychlosti nepracovaly nosné vrtule naplno. *Albatros* se řítil vzduchem jako raketa.

„Bude to trvat dlouho?“ ptal se Frycollin.

„Dlouho…? Ale ne!“ odpověděl kuchař. „Jenom celý náš život.“

„Ach,“ vzdychl černoch a začal opět naříkat.

„Dej si pozor, Fry! Dej si pozor!“ zvolal François Tapage. „Nebo tě kapitán pošle zas na houpačku, jak se říká u nás doma.“

Frycollin spolkl rychle dvě obrovská sousta za sebou a s nimi i své nekonečné zoufalé nářky.

Strýc Prudent a Phil Evans se zatím nezabývali marným naříkáním. Rozhodovali se. Bylo jim jasné, že teď se o útěk pokusit nemohou. Když však nemohli sestoupit na zem, chtěli aspoň pozemským obyvatelům nějak oznámit, co se s nimi stalo, jak předseda a tajemník Weldonova klubu zmizeli, kdo je unesl a že jsou teď uvězněni na palubě létajícího stroje. Chtěli podnítit – ovšem jak? – snahu svých přátel, aby je vyrvali z Roburových rukou.

Napsat jim? Jak? Že by napodobili trosečníky a vhodili do moře láhev se zprávou?

Ale tady nebylo moře, nýbrž ovzduší. Láhev by v něm neplavala. A nespadne-li přímo na hlavu nějakému chodci, kterému by ji mohla rozbít, kdo si jí všimne?

Nakonec nepřišli oba přátelé na jiný způsob a rozhodli se věnovat na to jednu láhev ze své kabiny. Ale strýce Prudenta pak napadlo něco jiného. Strýc Prudent šňupal. Odpusťme mu tento zlozvyk! Američané totiž dělají horší věci. Jako vášnivý ctitel šňupání měl ovšem tabatěrku – nyní prázdnou. Byla zhotovena z hliníku. Vyhodí-li ji dolů, jistě ji někdo zvedne. Zvedne-li ji, odevzdá ji na policii a ta si přečte zprávu popisující osudy obou Roburových obětí.

To také udělali. Zpráva byla krátká, ale vysvětlovala vše a obracela se k členům Weldonova klubu s prosbou o pomoc.

Strýc Prudent pak zprávu vložil do tabatěrky, kterou obalil kusem plátna a převázal motouzem, aby se nemohla za pádu otevřít nebo po dopadu na zem rozbít. Teď jen počkají na vhodnou chvíli.

Albatros byl tentokrát opravdu zpozorován

Ve skutečnosti to byl za letu nad Evropou manévr velmi obtížný. Musili vyjít z kajuty přes nebezpečí, že budou smeteni, zachytit se na palubě a to všechno udělat tak, aby si toho nikdo nevšiml. Tabatěrka nesmí spadnout do moře, do zálivu, do jezera, prostě do vody. Pak by bylo vše ztraceno.

Bylo docela možné, že se oběma přátelům podaří navázat tak spojení s obydleným světem.

Ale když byli hotovi, právě svítalo. Bude lepší počkat na noc, využít zmírnění rychlosti nebo zastávky a pak vyklouznout z kabiny. Možná že se jim podaří dostat se nepozorovaně až k okraji paluby a vyhodit tabatěrku nad nějakým městem. Dokud se nenaskytnou tyto příznivé okolnosti, nebudou moci plán provést. Dnešního dne jistě ne.

Albatros opustil Norsko ve výši pohoří Gusta a zamířil k jihu. Letěl přesně po nultém poledníku pařížské hvězdárny a přeletěl Severní moře, vzbuzuje přirozený rozruch na palubách četných lodí, plujících mezi Anglií, Holandskem, Francií a Belgií. Kdyby tabatěrka nedopadla přímo na palubu některé lodi, jistě by se potopila.

Strýc Prudent a Phil Evans byli tedy nuceni čekat na vhodnější okamžik. Jak uvidíme, měla se jim brzy naskytnout příležitost přímo skvělá.

V deset hodin večer přeletěl *Albatros* hranice Francie u města Dunkerque. Snesla se temná noc. Na okamžik spatřili cestující maják Griz-Nez, křížící své elektrické světlo se světlem majáku v Doveru na druhém břehu Calaiské úžiny. Pak letěl *Albatros* nad francouzským územím, stále ve výšce jednoho tisíce metrů.

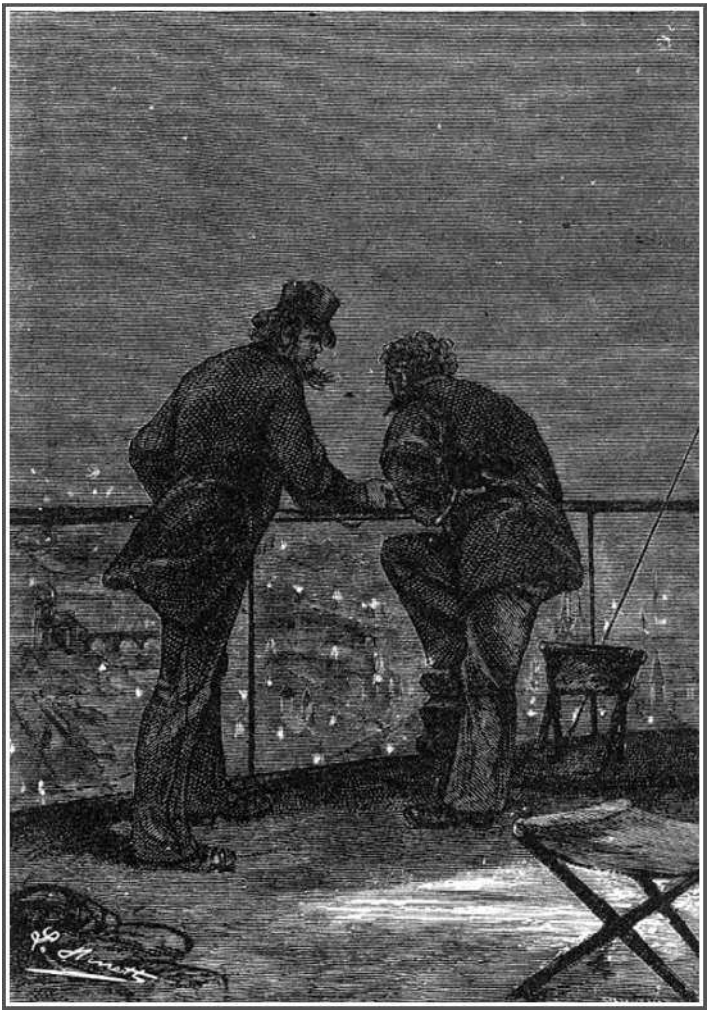
Jeho rychlost se nezměnila. Pokračoval v letu jako střela nad městy, hrady a vesnicemi, kterých je v bohaté severní Francii velmi mnoho. Letěl stále po nultém poledníku od Dunkerku přes Doullens, Amiens, Creil, Saint-Denis. Nic ho nemohlo z přímého směru vychýlit. O půlnoci se dostal nad Paříž, město světel, které si zasluhuje tento název, i když jeho obyvatelé spí – nebo aspoň mají spát.

Proč se inženýr pustil právě nad francouzské hlavní město? Kdo ví? *Albatros* se snesl na pouhých několik desítek metrů od země a Robur s posádkou vyšli na palubu, aby se trochu nadýchali svěžího vzduchu.

Strýc Prudent a Phil Evans nechtěli zmeškat příležitost, která se jim tu nabízela. Oba vyšli z kabiny a snažili se zůstat o samotě, aby si mohli zvolit vhodnou chvíli. Především nesměl nikdo nic vidět.

Albatros, podobný obrovskému brouku, letěl zvolna nad hlavním městem. Vznášel se nad bulváry, které byly jasně osvětleny elektrickými

žárovkami. Doléhal k němu hluk vozidel jezdících ještě ulicemi i rachot železnic sbíhajících se do Paříže. Pak se snesl k nejvyšším budovám, jako by chtěl narazit na kupoli Pantheonu nebo na kříž Domu invalidů. Obletěl

Strýc Prudent nechal vypadnout tabatěrku

minarety paláce Trocadéro a přiblížil se k Eiffelově věži na Martově poli, jejíž obrovský reflektor zaléval hlavní město elektrickým světlem.

Tato vzdušná procházka, nebo noční toulka, trvala asi hodinu. Byla to vzdušná zastávka před dalším nekonečným letem.

Robur chtěl zřejmě Pařížanům dopřát podívanou na jev, který žádný hvězdář nepředvídal. Byly uvedeny v činnost reflektory *Albatrosu.* Dva zářivé pruhy přejížděly po náměstích, nábřežích, parcích a palácích, po šedesáti tisících pařížských domů, vrhajíce své světelné sloupy od obzoru k obzoru.

Albatros byl tentokrát opravdu zpozorován. A nejen zpozorován, ale i slyšen, protože Tom Turner si vzal svou trubku a vyslal nad město pronikavou fanfáru. V té chvíli se strýc Prudent naklonil přes zábradlí, otevřel dlaň a nechal vypadnout tabatěrku…

Hned poté se *Albatros* vznesl do výše. Za ním stoupalo k nebi nad Paříží hromové hurá četných davů na bulvárech, překvapených fantastickým nebeským jevem.

Reflektory letounu však náhle zhasly a *Albatros* letěl tmou a tichem znovu rychlostí dvou set kilometrů za hodinu.

To bylo vše, co cestující spatřili z hlavního města Francie.

Do čtyř hodin ráno přeletěl *Albatros* napříč celou Francii. Aby se nezdržoval přeletem Alp nebo Pyrenejí, letěl nad Provencí až k Antibeskému mysu. V devět hodin se dívali překvapení Římané, shromáždění na terasách chrámu sv. Petra, na jeho přelet „věčného města“. Po dvou hodinách minul Neapolský záliv a kolébal se chvíli v dýmu z kráteru Vesuvu. Pak namířil šikmo přes Středozemní moře a v jednu hodinu odpoledne jej spatřily hlídky v La Goulette na tuniském břehu.

Po Americe Asie! Po Asii Evropa! To bylo přes třicet tisíc kilometrů, které zázračný stroj uletěl v necelých třiadvaceti dnech!

A nyní už pluje nad známými i neznámými kraji Afriky!

Snad by čtenáře zajímalo, co se stalo s tabatěrkou, když dopadla na zem.

Tabatěrka spadla v ulici Rivoli před popisným číslem 210 ve chvíli, kdy ulice byla úplně liduprázdná. Nazítří ji zvedl poctivý metař a odevzdal ji na policejním ředitelství.

Tam ji napřed pokládali za nějaký výbušný náboj. Velmi opatrně ji rozvázali a rozbalili.

K explozi však přece došlo… Policejní ředitel totiž strašně kýchl.

Pak z tabatěrky vyjmuli papír a na něm s překvapením četli tato slova:

Strýc Prudent a Phil Evans, předseda a tajemník Weldonova klubu ve Philadelphii, byli uneseni na letounu Albatrosu inženýrem Roburem.

Oznamte to jejich přátelům.

S. P. a P. E.

Obyvatelům celého světa tím byl vysvětlen dosud nevysvětlitelný jev. Učenci ze všech hvězdáren na světě nabyli ztraceného klidu.

KAPITOLA DVANÁCTÁ,

v které inženýr Robur zakročuje v zájmu lidskosti

Jistě nám dovolíte, abychom si před vylíčením další etapy Roburova okružního letu položili několik otázek.

Kdo je to vlastně ten Robur, o němž až dosud jen víme, jak se jmenuje. Tráví snad celý život ve vzduchu? Což jeho letoun nikdy neodpočívá? Nemá snad někde na nedostupném místě nějaký úkryt, kde snad – nepotřebuje-li odpočívat – aspoň si doplňuje zásoby? Bylo by divné, kdyby tomu tak nebylo. I nejzdatnější ptáci mají někde své hnízdo.

A co chce inženýr Robur dělat se svými nepříjemnými vězni? Chce je u sebe ponechat a odsoudit k věčnému létání? Nebo s nimi přelétne Afriku, Jižní Ameriku, Austrálii, Atlantský a Tichý oceán, a až budou chtě nechtě přesvědčeni, vrátí jim svobodu se slovy: „Pánové, doufám, že teď už věříte v letadla těžší než vzduch!“?

Na tyto otázky nelze ještě odpovědět. To je tajemství budoucnosti. Možná že jednoho dne bude odhaleno.

Pták Robur rozhodně nehledal své hnízdo na severním okraji Afriky. Zbytek dne letěl nad Tunisem od mysu Bonu až k mysu Kartágu, přeletuje rozmarně sem a tam. Pak namířil k vnitrozemí a pokračoval nad údolím řeky Medžerdy, sleduje její žlutavý tok, ztracený v kaktusových a oleandrových houštinách. Cestou plašil pestré ptactvo, které sedělo na telegrafních drátech. Zdálo se, že ti ptáci naslouchají telegramům, jako by je chtěli roznášet na křídlech dál

V noci letěl *Albatros* nad hranicí Krumirie, a byl-li tam ještě někdo z obyvatel, jistě při spatření gigantického orla padl na tvář a vzýval Alláha.

Nazítří ráno nechal *Albatros* za sebou mys Bon s jeho půvabnými pahorky a letěl nad Philippevillem, kterému se také říká Malý Alžír, pozoruje jeho nová sloupová nábřeží a nádherné vinice, jejichž zelenající se révové keře pokrývají celou rovinu, takže kraj vypadá jako vyříznutý z okolí Bordeaux nebo z Burgundska.

Tato pět set kilometrů dlouhá projížďka nad Malým a Velkým Kabylskem skončila v poledne nad alžírským Kasbahem.

Jaká to podívaná pro cestující *Albatrosu* na otevřené kotviště mezi mysem Matifu a Pointe Pescade, na nábřeží plné paláců, muslimských

hrobek a vil, na malebná údolí porostlá vinicemi, na modré Středozemní moře, brázděné parníky, které se z výšky podobaly parním člunům! Tak tomu bylo až k malebnému Oranu, jehož obyvatelé, kteří se opozdili v parku kolem pevnosti, mohli spatřit *Albatros* mezi prvními večerními hvězdami.

Kdyby si byli strýc Prudent a Phil Evans položili otázku, jaký vrtoch nutil inženýra Robura k tomu, aby prodléval s jejich létajícím vězením nad alžírskými kraji – nad územím na druhém břehu Středozemního moře, které by si zasloužilo názvu Francouzské jezero – byli by si musili říci, že tento vrtoch byl za dvě hodiny po západu slunce patrně uspokojen. Kormidelník otočením kormidla dal *Albatrosu* jihovýchodní směr a nazítří po přeletu hornaté části Tellu spatřili vycházet slunce nad pískem Sahary.

To byl směr cesty 8. července. Zahlédli osadu Géryville, která byla postavena stejně jako osada Langhuat na okraji pouště a umožnila později ovládnout Kabylsko. Proti dost prudkému větru se pustili se značnými obtížemi stillenskou soutěskou nad poušť. Zprvu letěli pomalu nad zelenými oázami a zase zrychlovali let tak, že nechávali za sebou i supy. Několikrát musili na tyto nebezpečné ptáky dokonce vystřelit, protože se v hejnech po dvanácti až patnácti vrhali na letoun, samozřejmě k velké Frycollinově hrůze.

Jestliže supi na to odpovídali jen ohlušujícím křikem a ranami zobáků i spárů, neméně divocí domorodci na letoun stříleli z pušek, zvlášť když letěl nad Solnými horami, jejichž bílým pláštěm prorážely zelené a fialové svahy. Potom se octli nad velkou Saharou. Zde ležely zbytky tábora Abd El Kadera. Pro evropské cestovatele je tento kraj stále nebezpečný, především provincie Beni-Mzal.

Albatros se musil vznést do větší výše, aby unikl samumu, který zdvihal růžový písek vysoko nad zem, jako příboj zdvihá vlny nad oceán. Přeletěli pustou planinu Chebka, pokrytou změtí černé lávy a zakončenou svěžím zeleným údolím Ain-Massin. Jen těžko si lze představit různotvárnost tohoto kraje, pozorovaného z výše v celém rozsahu. Pahorky porostlé stromy a křovisky ustupovaly šedivým vlnám, zřaseným jako záhyby arabského pláště, vlnám, které nádherným vzdutím rozvlnily celý kraj.

V dáli se objevily bystřiny, palmové lesy i pastviny s chýšemi, kruhovitě seskupenými kolem mešit. Tak přeletěli osadu Metliti, kde žije hlava mohamedánské církve, velký Marabut Sidi Šik.

Do noci ulétl *Albatros* několik set kilometrů nad plochým krajem,

pokrytým jen velkými písečnými přesypy. Kdyby se tu byl chtěl zastavit, mohl tak učinit v oáze Uargla, zakryté velkým palmovým lesem. Cestující tam spatřili město s třemi výraznými čtvrtěmi a se starým sultánovým palácem, podobným opevněnému Kasbahu, s domy postavenými z cihel vypálených sluncem a s artéskými studnami v údolích, kde si mohl letoun doplnit zásobu vody. Ale díky své neuvěřitelné rychlosti měl *Albatros* v nádržích ještě vodu z řeky Hydaspe, načerpanou v kašmírském údolí a přivezenou až nad africkou poušť.

Spatřili *Albatros* Arabové, Mozabiti a černoši z oázy Uargla? Docela jistě, protože ho pozdravili salvou z několika set pušek. Střely však letoun nezasáhly a spadly zase na zem.

Pak nastala noc, tichá noc v poušti.

V dalších hodinách zamířil letoun k jihozápadu přes cesty v El Golea, z nichž jednu objevil roku 1859 statečný Francouz Duveyrier.

Byla hluboká tma, a proto cestující neviděli transsaharskou železnici, stavěnou podle Duponchelova plánu – dlouhou železnou stuhu, která má spojit Alžír přes Laguat a Gardaju s Timbuktu a později až s Guinejským zálivem.

Albatros tak pronikl do rovníkové Afriky za obratníkem Raka. Tisíc kilometrů od severního kraje Sahary letěl teď cestou, na níž našel roku 1846 smrt major Laing. Přelétl karavanní stezku z Maroka do Súdánu a zaslechl v této poušti, obývané Tuáregy, to, čemu se říká „zpěv písku“, tiché a žalostné šeptání, které uniká zdánlivě z půdy.

Na *Albatrosu* zažili jen jednu příhodu. Ve vzduchu se objevilo mračno kobylek a na palubu jich spadlo tolik, že se vzdušná loď málem „potopila“. Posádka se však přítěže zbavila. Jen Tapage si několik set kobylek nechal pro kuchyni a připravil je tak chutným způsobem, že i Frycollin zapomněl na chvíli na svůj věčný strach.

„Jsou jako mořští ráčci!“ prohlásil.

Byli teď tisíc osm set kilometrů daleko od oázy Uargla, skoro na severní hranici rozsáhlého Súdánu.

K druhé hodině odpolední se pod nimi objevilo v záhybu velké řeky jakési město. Byla to řeka Niger a město Timbuktu.

Jestliže tuto africkou Mekku navštívili dosud jen evropští cestovatelé, dnes umožnilo zvláštní náhodné dobrodružství dvěma Američanům pochlubit se po návratu do Ameriky – pokud se tam ovšem vůbec vrátí – že se s tímto důležitým městem seznámili zrakem, sluchem i čichem.

Jejich zraky totiž spatřily obrovský trojúhelník města se stranami pět až šest kilometrů dlouhými. Jejich uši uslyšely strašný hluk velkého trhu,

který se toho dne právě konal. A jejich čichový nerv byl velmi nepříjemně napaden zápachem z náměstí Jubu-Kama, kde vedle paláce starých somajských králů stojí masná tržnice.

Inženýr Robur neopominul připomenout předsedovi a tajemníkovi Weldonova klubu úžasné štěstí, že spatřili královnu Súdánu, obsazenou nyní Tuáregy z Tanagetu.

„Timbuktu, pánové!“ řekl jim stejným tónem, jakým jim před dvanácti dny řekl: „Indie, pánové!“

Pak pokračoval:

„Timbuktu leží na 18° severní šířky a na 5°56´ západní délky podle pařížského poledníku. Jeho nadmořská výška je dvě stě čtyřicet pět metrů. Je to důležité město, s dvanácti až třinácti tisíci obyvateli, proslulými odedávna smyslem pro vědy a umění. Nechtěli byste se tam na několik dní zastavit?“

Tento návrh mohl myslet inženýr jen ironicky.

„Bylo by to však pro cizince nebezpečné,“ pokračoval. „Náš letoun by se jistě nelíbil černochům, Berberům, Fullanům a Arabům, kteří tam bydlí.“

„Pane,“ odpověděl Phil Evans stejným tónem, „kdybychom se s vámi mohli rozloučit, byli bychom ochotni snést i špatné přijetí domorodců. Vězení jako vězení. A je lepší být vězněm v Timbuktu než na *Albatrosu.*“

„To záleží na vkusu,“ namítl inženýr. „Rozhodně se však nebudu pouštět do dobrodružství, protože odpovídám za bezpečnost hostů, kteří mi prokazují tu čest, že se mnou cestují.“

„Vy se tedy, inženýre Robure, nechcete spokojit jen s rolí žalářníka?“ řekl strýc Prudent a začal se znovu rozčilovat. „K atentátu připojujete ještě urážky?“

„Ach, nejvýš ironii.“

„Máte na palubě nějaké zbraně?“

„Celou zbrojnici.“

„Stačily by dva revolvery, kdybych měl jeden já a druhý vy!“

„Souboj?“ zvolal Robur. „Souboj, který by přivodil smrt jednoho z nás?“

„Ano, to jistě.“

„Nuže ne, pane předsedo Weldonova klubu. Nechám vás raději naživu!“

„Abyste zůstal naživu vy sám! To je moudré!“

„Moudré nebo nemoudré, líbí se mi to. Můžete si o tom myslit co chcete, a dovolávat se práva kde chcete.“

„To už se stalo, inženýre Robure!“

„Opravdu?“

„Nebylo těžké vyhodit zprávu nad hustě obydlenými kraji Evropy.“

„To že byste udělal?“ vykřikl inženýr Robur v návalu neovládatelného vzteku.

„A jestliže jsme to udělali?“

„Kdybyste to udělali… zasloužili byste…“

„Co, pane inženýre?“

„Poslat vás za vaší zprávou přes palubu!“

„Vyhoďte nás tedy!“ zvolal strýc Prudent. „My jsme to skutečně udělali!“

Robur přistoupil k oběma přátelům. Na jeho pokyn přispěchal i Tom Turner a několik jeho druhů. Ano, inženýr měl opravdu chuť provést svou hrozbu. Snad se bál, že se neovládne, a proto odešel rychle do své kabiny.

„Dobrá!“ řekl Phil Evans.

„To, co se neodvážil udělat on, udělám já!“ prohlásil strýc Prudent. „Ano, udělám to!“

V tomto okamžiku se obyvatelé Timbuktu sbíhali na hlavní tržiště, na široké ulice a na terasy kruhovitě seskupených domů. V bohatých čtvrtích Sankoru a Sarahamy, stejně jako ve čtvrti bídných chatrčí v Raguidi, vystupovali kněží na minarety a zuřivě proklínali vzdušnou nestvůru. Bylo to ještě neškodnější než kulky z pušek.

Nejinak tomu bylo v přístavu Kabara v ohbí Nigeru, kde letoun podrážděl posádky člunů. Kdyby tu byl *Albatros* přistal, byl by býval rozsekán na kusy.

Na dalším letu byl letoun doprovázen několik kilometrů hejny křičících čápů, frankolínů a ibisů, kteří marně bojovali s jeho rychlostí. Nechal je brzy za sebou.

S večerem zaslechli cestující řev četných stád slonů a buvolů, procházejících zázračně úrodným krajem.

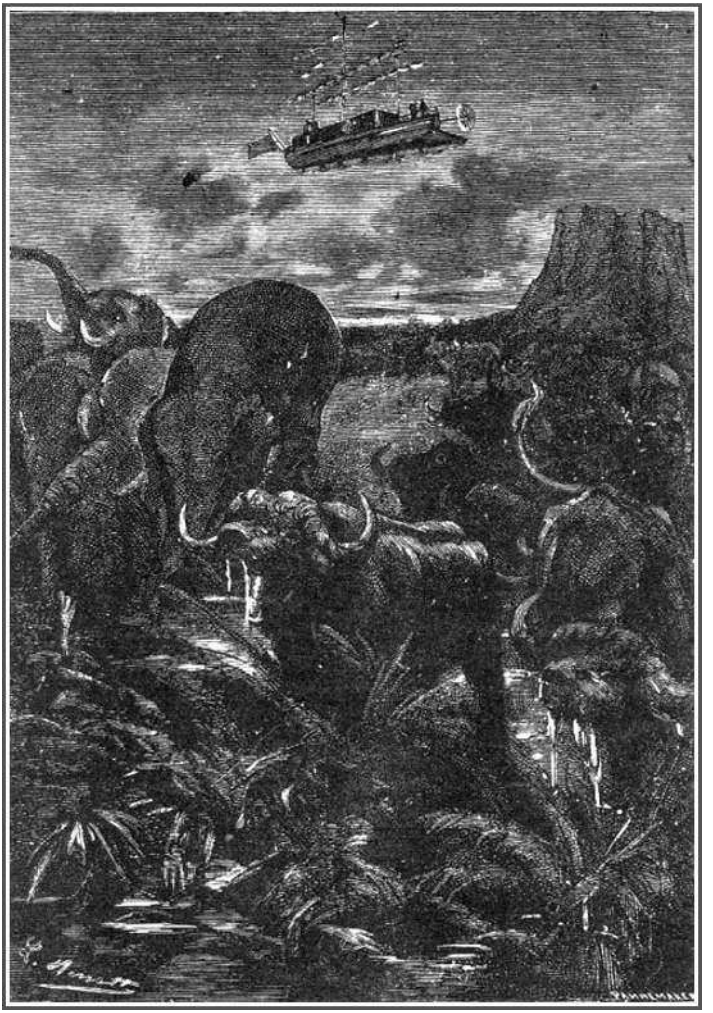
Po celých čtyřiadvacet hodin se pod *Albatrosem* rozvíjel kraj mezi nultým poledníkem a druhým východním stupněm v ohbí Nigeru.

Jak snadno by si mohli zeměpisci zmapovat tento kraj, změřit jeho výškové body, určit toky řek a jejich přítoků a zjistit polohu měst i vesnic, kdyby měli k dispozici takový letoun! Zmizela by bílá místa na mapě střední Afriky, zmizely by vytečkovaná úseky a odhadované rozlohy, což vše naplňuje zeměpisce zoufalstvím.

Dne 11. července ráno přelétl *Albatros* hory severní Guineje, táhnoucí se mezi Súdánem a stejnojmenným zálivem. Na obzoru se matně rýsovala

hora Kong.

Od chvíle, kdy opustili Timbuktu, pozorovali strýc Prudent a Phil Evans, že letoun směřuje neustále od severu k jihu. Usoudili z toho, že

S večerem zaslechli řev slonů a buvolů

nevybočí-li ze směru, dosáhne po přeletu šesti stupňů rovníku. Opustí pak *Albatros* znovu pevninu, aby se pustil ne přes Beringovo, Kaspické, Severní nebo Středozemní moře, ale nad Atlantský oceán?

Tato vyhlídka nemohla ovšem oba přátele uklidnit. Jejich naděje na

útěk by tím opět klesly na nulu.

Albatros zvolnil let, jako by váhal, má-li africkou pevninu opustit. Nechtěl se snad inženýr vrátit? Ne! Ale velmi pozorně sledoval kraj, nad nímž letěl.

Bylo to – jak už víme – království Dahome, jeden z nejbohatších krajů západního afrického pobřeží. Království Ašantů je dost silné, aby mohlo vzdorovat svým sousedům. Přesto však není příliš rozlehlé. Měří od jihu k severu jenom pět set čtyřicet kilometrů a od západu k východu dvě stě šedesát kilometrů. Obyvatel má sedm až osm set tisíc – od té doby, kdy se k němu připojila nezávislá území Ardrah a Wydah.

I když není Dahome velká, často se o ní mluví. Proslula strašnou krutostí svých výročních slavností, lidskými oběťmi, hrůzným vražděním k poctě panovníka odcházejícího a panovníka nového. V Dahome je projevem zdvořilosti přivítat návštěvníka dahomského krále – ať je to významná osobnost, nebo cizí vyslanec – dvanácti hlavami sťatými na jeho počest. Nešťastníky stíná sám ministr spravedlnosti, který katovské řemeslo mistrně ovládá.

V době, kdy *Albatros* přeletěl dahomskou hranici, zemřel právě král Bahadu a všechno obyvatelstvo se chystalo k slavnostnímu uvedení nového krále na trůn. Celá země byla vzrušena a její vzrušení neuniklo ani Roburovi.

Z venkova se táhly dlouhé proudy domorodců k Abome, hlavnímu městu království. V zemi jsou dobře udržované cesty, táhnoucí se planinami, kde roste vysoká tráva a kde se rozprostírají velká manioková pole, nádherné palmové, kokosové, citlivkové, pomerančové a mangové lesy. Tak vypadal kraj, jehož vůně stoupala až k *Albatrosu* a z jehož zeleně po tisících vyletovali papoušci a pestří kardinálové, ptáci z čeledi pěvců.

Inženýr, skloněn nad zábradlím a pohroužen do svých myšlenek, promluvil občas k Turnerovi pár slov.

Nezdálo se však, že by bylo spěchající obyvatelstvo, skryté pod hustou spletí stromů, *Albatros* spatřilo. Letoun byl ostatně dost vysoko mezi lehkými mraky.

K jedenácté hodině dopolední se objevilo v kruhu hradeb hlavní město, chráněné dvaadvacet kilometrů dlouhým příkopem. Leželo na rovině a mělo široké, pravidelné ulice a velké náměstí, jehož severní stranu zabíral královský palác. Nad rozlehlé budovy paláce vyčnívala terasa s obětní chýší. Za slavnostních dnů jsou z terasy spouštěni ve vrbových koších vězni. Nelze si vůbec představit, s jakou zuřivostí lid ty nešťastníky

rozsápe!

Za královským palácem jsou baráky pro čtyři tisíce válečnic, které tvoří část královské armády, a to část velmi odvážnou.

Palubní dělo chrlilo náboje

Jestliže někdo pochybuje o amazonkách v poříčí řeky Amazonky, nemůže o nich pochybovat v Dahome. Některé z nich nosí modré košile s modrou nebo červenou stuhou, bíle a modře pruhované spodky, bílou čapku a pás s náboji kolem beder. Jiné prosluly jako lovkyně slonů. Jsou

vyzbrojeny těžkými puškami, dýkami s krátkou čepelí a na hlavě mají antilopí rohy v železném kruhu. Dělostřelkyně nosí bělorůžově pruhovaný šat a jsou vyzbrojeny starými mušketami a litými děly. Pluk mladých dívek nosí bílé oděvy a bílé kalhoty. Jejich výzbrojí jsou luky.

Připočteme-li k amazonkám pět až šest tisíc mužů v bavlněných košilích a ve spodcích s pruhem látky kolem pasu, známe celou dahomskou armádu.

Abome byla toho dne úplně opuštěná. Vladař, královský dvůr a mužská i ženská armáda spolu s obyvatelstvem opustili hlavní město a vtrhli na planinu vzdálenou několik kilometrů a obklopenou nádherným lesem.

Na této pláni měl být proveden obřad korunovace nového krále. Tam měly být na vladařovu počest obětovány tisíce vězňů, pochytaných v poslední době.

Byly asi dvě hodiny, když *Albatros* přiletěl nad tuto pláň. Využil nízkých mraků, které ho kryly před zraky obyvatel, a snesl se dolů.

Bylo tam shromážděno na šedesát tisíc lidí ze všech končin království, z Widahu, z Kerapaye, z Ardrahu, z Tombory i z nejvzdálenějších vesnic.

Novému králi – statnému chlapíku Bu-Nadimu – bylo pětadvacet let. Seděl na malém návrší, porostlém skupinou stromů s širokými korunami. Pod ním se tísnil jeho nový dvůr, mužská armáda, jeho amazonky a všechen ostatní lid.

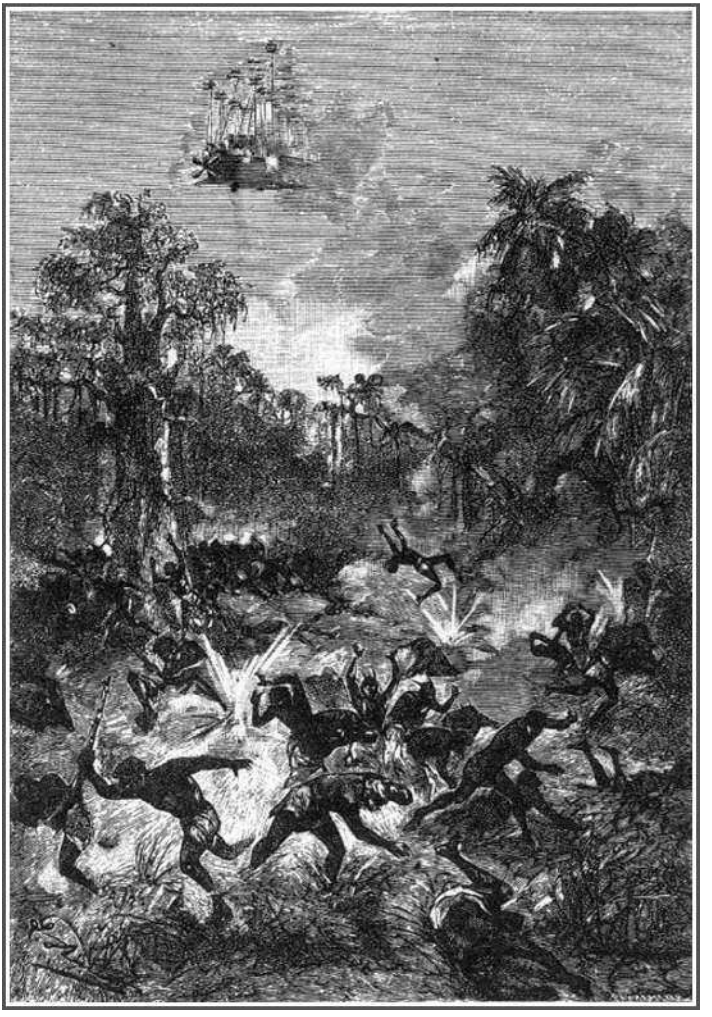
Na úpatí návrší hrálo asi padesát hudebníků na barbarské nástroje. Byly to sloní kly, vydávající drsné zvuky, bubny potažené srnčí kůží, tykvice, kytary, zvonky rozezvučované železnými tyčinkami a bambusové flétny, jejichž ostré hlasy všechno přehlušovaly. Do toho neustále zněly salvy z pušek a rány z děl, vypalované za neustálého nebezpečí, že se hlavně roztrhnou. A nad tím vším se vznášel takový ryk a hlomoz, že by byl přehlušil i rachot hromu.

V koutě planiny byli pod dozorem vojáků namačkáni zajatci, kteří měli doprovázet zemřelého krále na onen svět. Panovník nesměl být ani po smrti zbaven svých vladařských práv. Při pohřbu Ghozy, Bahaduova otce, poslal jich jeho syn na smrt tři tisíce. Bu-Nadi se nechtěl dát svým předchůdcem zahanbit. A není snad třeba mnoho poslů, mají-li sezvat nejen všechny duchy, ale i všechny nebešťany do průvodu vladaře povýšeného na boha?

Celou hodinu trvaly proslovy, slavnostní řeči, žvanění a obřadní tance tanečnic z povolání i amazonek, rozvíjejících přitom všechen svůj bojový půvab.

Blížila se hodina vraždění. Robur, který znal krvavé dahomské zvyky, nespouštěl oči ze zajatců, mužů, žen i dětí, připravených na tyto jatky.

Ministr spravedlnosti stál pod návrším. Držel v ruce popravčí meč se

Patrony explodovaly jako granáty

zahnutou čepelí a s bronzovým letícím ptákem na konci. Váha ptáka měla dodat ráně větší důraz.

Tentokrát však nebyl sám. Na takovou práci by nestačil. Kolem něho stálo sto dalších katů, vycvičených ve stínání hlav jednou ranou.

Albatros zvolna klesal, snižuje rychlost nosných vrtulí. Brzy se vynořil z mraků, které se táhly asi sto metrů nad zemí. Teprve teď ho dahomští domorodci zpozorovali.

Ale ti zuřivci viděli v letounu jen nebeskou bytost, jež sestoupila, aby vzdala poctu králi Bahaduovi.

Všechny zachvátilo nepopsatelné nadšení. Ozvalo se nekonečné volání, hlučné vzývání a všeobecné modlení, adresované nadpřirozenému okřídlenému oři, který přiletěl zřejmě jen proto, aby odnesl tělo zemřelého krále do dahomského nebe.

V této chvíli sletěla hlava první oběti. Ostatní vězňové byli rychle hnáni po celých stovkách ke strašným katům.

Náhle zazněl z *Albatrosu* výstřel. Ministr spravedlnosti padl tváří k zemi. „Dobře jsi mířil, Tome!“ ozval se Robur. „Eh co! Do takového davu!“

Turnerovi kamarádi s puškami v rukou byli připraveni vystřelit na první inženýrovo znamení.

V davu nastalo vzrušení. Domorodci rázem pochopili: ta okřídlená příšera není dobrý duch, který by přál dahomskému národu. Po ministrově pádu zazněly na všech stranách hněvivé výkřiky. Zároveň se plání rozlehly salvy z pušek.

Tyto hrozby nezabránily *Albatrosu* sestoupit až do výše padesáti metrů. Strýc Prudent a Phil Evans přes své city k Roburovi se připojili k boji proti nelidskosti.

„Osvoboďme zajatce!“ volali.

„To chci udělat,“ odpověděl Robur.

Oba přátelé spolu s celou posádkou *Albatrosu* začali pálit z opakovacích pušek. V lidském davu se neztratila ani jedna kulka. I malé palubní dělo, skloněné z paluby dolů, chrlilo zázračně působící náboje.

Vězňové sice nechápali, odkud jim přichází pomoc, ale rychle zpřetrhali svá pouta. Jejich stráže byly zaměstnány palbou na letoun. Zadní vrtule byla prostřelena. Jiné náboje zasáhly trup. Frycollin se schoval do své kabiny, kde byl málem postřelen kulkou, která pronikla stěnou.

„Ach, mají toho ještě málo?“ zvolal Tom Turner.

Odběhl do skladiště střeliva a vrátil se asi s tuctem dynamitových patron, které rozdal svým kamarádům. Na Roburovo znamení shodili všichni dynamit dolů a patrony explodovaly po dopadu jako granáty.

To způsobilo strašnou porážku krále, jeho dvora, armády i všeho obyvatelstva, zachváceného hrůzou z nepochopitelného zásahu. Všichni

se rozutekli pod stromy a vězňové prchali pryč. Nikoho ani nenapadlo, aby je pronásledoval.

Tak byla zmařena slavnost nastolení nového dahomského krále. Strýc Prudent a Phil Evans se přitom přesvědčili, jakými prostředky tento letoun vládne a jaké služby by mohl prokázat lidstvu.

Albatros zatím klidně stoupal do střední výše. Přeletěl Wydah a brzy ztratil z dohledu divoké pobřeží, bičované při jihozápadním větru zuřivým příbojem.

Vznášel se nad Atlantským oceánem.

KAPITOLA TŘINÁCTÁ,

v které strýc Prudent a Phil Evans nedostanou mořskou nemoc, ačkoli cestují přes celý oceán

Ano, byl to Atlantský oceán. Obavy obou přátel se splnily. Nezdálo se však, že by se nad pustým oceánem Robur nějak znepokojoval. Nijak se o to nestaral, stejně jako jeho posádka, která byla na podobné lety zřejmě zvyklá. Všichni konali klidně svou službu. Žádná noční můra nerušila jejich spánek.

Kam *Albatros* letěl? Měl opravdu podle slov inženýra Robura dělat cestu delší, než je cesta kolem světa? Ale ta cesta musí přece někde skončit! Nebylo možné, aby Robur trávil celý život v letounu bez přistání. Jak by si doplňoval zásoby potravin a střeliva, nemluvě o látkách nutných k chodu strojů? Albatros musí mít nezbytně nějaké útočiště, nějaký mateřský přístav, neznámé a nepřístupné místo, kde si může doplňovat zásoby. Možná že Robur přerušil všechno spojení s lidmi, ale s povrchem Země spojení přerušit nemohl!

Je-li tomu tak, kde je ono místo? Jak si je inženýr zvolil? Nečeká ho tam malá kolonie, které vládne? Může tam najímat nové členy posádky? A proč tito lidé nejrůznějšího původu spojili své osudy s jeho osudem? A kde sebral peníze na stavbu stroje tak drahého? Výroba letounu musila přece zůstat v tajnosti! Provozní náklady se ovšem nezdály příliš velké. Na palubě žili všichni společně jako v rodině. Všichni byli šťastni a nijak to neskrývali. A kdo je ten Robur? Odkud pochází? Jaká byla jeho minulost? To bylo příliš mnoho záhad k řešení a ten, koho se to týkalo, sám to asi nikdy nevysvětlí.

Není divu, že tato situace, plná neřešitelných tajemství, oba přátele rozrušovala. Být unášen prostorem do neznáma, neznat cíl celého dobrodružství, pochybovat vůbec o jeho konci, být odsouzen k věčnému letu, to vše mohlo přivést předsedu i tajemníka Weldonova klubu ke strašným výstřelkům.

Od večera dne 11. července letěl *Albatros* neustále nad Atlantikem. Nazítří za východu slunce se vznesl vysoko nad obrovský kruh, v němž se moře spojuje s oblohou. V rozlehlém zorném poli neležela žádná země. Afrika zmizela za severním obzorem.

Když se Frycollin odvážil z kajuty ven a spatřil pod sebou oceán, dal se strachem na útěk zpět. „Pod sebou“ není ovšem správný výraz, lépe by bylo říci „kolem sebe“, protože divákovi ve velké výši se zdá, že ho propast obklopuje ze všech stran. Zdánlivě stoupající obzor před ním stále couvá, takže nelze dohlédnout jeho konce.

Frycollin si tento jev jistě nevysvětloval fyzikálně, ale vnímal jej morálně. Stačil v něm vyvolat známou „hrůzu z propasti“, které se nemohou ubránit ani někteří stateční lidé. Černoch však už z opatrnosti nenaříkal. Se zavřenýma očima a s třesoucíma se nohama vrátil se do své kabiny s úmyslem zůstat v ní co nejdéle.

Ze tří set šedesáti jednoho miliónu jednoho sta osmdesáti pěti tisíc čtverečních kilometrů povrchu moří zabírá Atlantský oceán celou čtvrtinu. Ale inženýr Robur nejevil nad Atlantikem žádný spěch. Nedal ani rozkaz k plné rychlosti. Ostatně tady by *Albatros* nemohl vyvinout onu rychlost, s jakou letěl nad Evropou, rychlost dvou set kilometrů za hodinu. V těchto končinách převládají jihozápadní větry a *Albatros* letěl proti větru. I když to nebyl vítr silný, nedovolil mu rozvinout plnou rychlost.

V tropickém pásmu provedli četní meteorologové mnoho pozorování a zjistili, že tu vanou pasátní větry jednak k Sahaře, jednak k Mexickému zálivu. Za pásmem tišin vanou buď od západu k Africe, nebo od východu k Americe – aspoň v letním období.

Albatros se nesnažil bojovat s nepříznivým větrem plnou silou svých vrtulí. Spokojil se jen s mírnou rychlostí, která však často převyšovala i rychlost nejrychlejších transatlantských parníků.

Dne 13. července přeletěl *Albatros* rovník. Bylo to oznámeno celé posádce.

Tak se strýc Prudent a Phil Evans dověděli, že právě přelétli ze severní polokoule na jižní. Ale přelet rovníku nebyl oslaven žádným obřadem, jak tomu bývá na válečných a obchodních lodích.

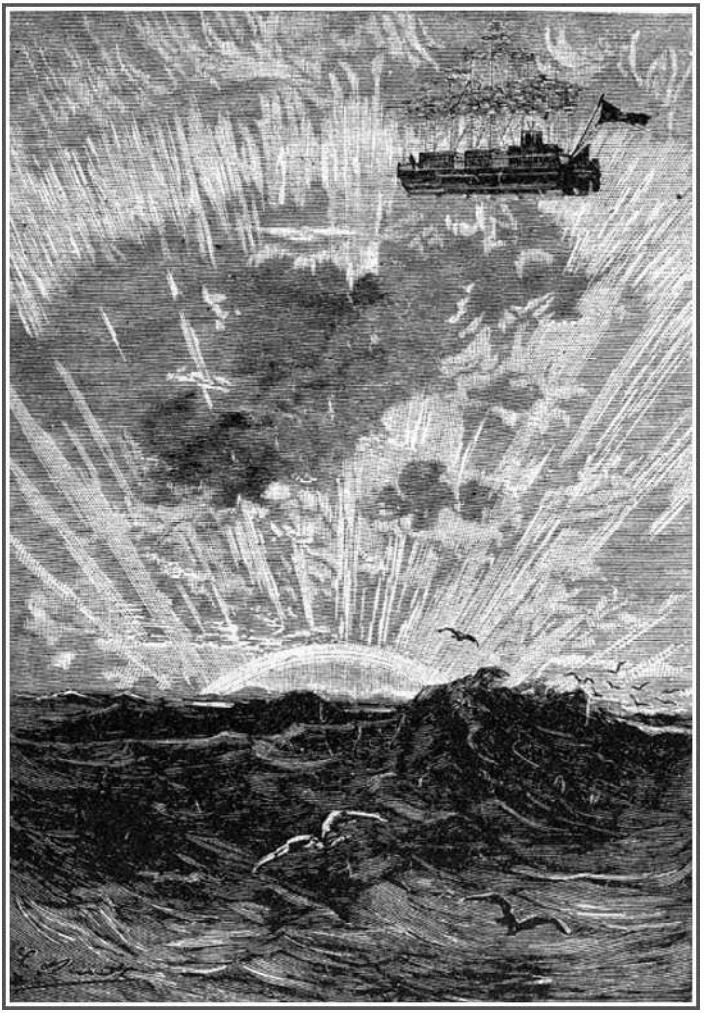
Jen François Tapage se spokojil tím, že vylil Frycollinovi do krku sklenku vody. Protože však byl tento křest doplněn několika sklenkami džinu, prohlásil černoch, že je ochoten přelétávat rovník, kolikrát kdo bude chtít, ale ne na hřbetě mechanického ptáka, který v něm nebudí pražádnou důvěru.

Ráno 15. července letěl *Albatros* mezi ostrovy Ascension a sv. Helena, blíž k druhému z nich, jehož vysoké hory se několik hodin zdvihaly na obzoru.

Kdyby byl v dobách, kdy zde žil Napoleon v zajetí Angličanů,

existoval Roburův stroj, nebyl by býval Napoleonův strážce Hudson Lowe zabránil vzdušnému únosu svého slavného vězně.

Večer 16. a 17. července se po západu slunce objevily zvláštní úkazy.

Slunce vysílalo při západu mnohobarevné paprsky

Na severnějších šířkách by byly mohly být pokládány za projev polární záře. Slunce totiž vysílalo při západu mnohobarevné paprsky, z nichž některé byly zbarveny ostře zeleně.

Byl to snad oblak kosmického prachu, procházející ovzduším a

lámající poslední sluneční paprsky? Někteří pozorovatelé to tak aspoň vysvětlují. Ale nebyli by to mohli tak vysvětlovat, kdyby byli na palubě letounu.

Zkouškou bylo totiž zjištěno, že ve vzduchu jsou pyroxenové krystalky, skelný prach a droboučké kousky magnetického železa, tedy látky, které chrlí krátery některých sopek. Z toho nepochybně plynulo, že i tento mrak vychrlila do vzduchu nějaká sopka. Krystalická tělíska v mraku způsobila pozorovaný jev a mrak sám byl udržován nad Atlantikem vzdušným proudem.

Nadto cestovatelé pozorovali v této části cesty i jiné úkazy. Několikrát se na nebi objevily podivné oblaky zbarvené zvláštní šedí. Když letoun pronikal oblačnou clonou, vypadal povrch mraků jako posetý ostře lesklými bílými krystalky, což se dalo v těchto šířkách vysvětlit jedině jako vznik ledových krup.

V noci ze 17. na 18. července se objevila zelenožlutá měsíční duha; vznikla tím, že se letoun dostal mezi Měsíc v úplňku a prudký dešť, který se vypařil, dříve než dopadl na hladinu oceánu.

Neznamenaly tyto úkazy blízkou změnu počasí? Vítr, vanoucí od afrického pobřeží stále od jihozápadu, počal se v rovníkové oblasti uklidňovat. V tropickém pásmu bylo strašné horko. Robur vystoupil za chladnějším vzduchem do větší výšky, ale tam se zas musel chránit před slunečními paprsky, jejichž přímé působení bylo nesnesitelné.

Změna větru předpovídala i další klimatické změny v rovníkové oblasti. Červenec na jižní polokouli odpovídá lednu na polokouli severní, tedy plné zimě. *Albatros* to měl za letu k jihu pocítit.

I moře to „pocítilo“, jak říkají námořníci. Dne 18. července se za obratníkem Kozoroha projevil další úkaz, z něhož by každá loď musila mít strach.

Po povrchu oceánu letěly světelné vlny rychlostí odhadovanou na sto kilometrů za hodinu. Tyto vlny následovaly za sebou ve vzdálenosti pětadvaceti metrů, vytvářejíce dlouhé světelné brázdy.

S nadcházející nocí stoupal jejich odlesk až k *Albatrosu*, který mohl být pokládán za hořící povětroň. Robur neměl dosud nikdy příležitost letět nad ohnivým mořem. Byl to však studený oheň, před nímž nemusil stoupat do výše.

Příčinou tohoto jevu byla jistě atmosférická elektřina, protože se nedal vysvětlit polem rybích jiker nebo kobercem drobnohledných světélkujících mořských živočichů.

Z toho plynulo, že atmosférická elektřina musí mít úžasné napětí.

Nazítří, 19. července, byla by na tomto moři každá loď ztroskotala. Ale *Albatros* si hrál s větrem i s vlnami, podoben silnému ptáku, jehož jméno nesl. Nechtěl-li poletovat – nad hladinou jako buřňák, mohl si jako orel najít ve výši klidný vzduch a slunce.

Tak přelétl sedmačtyřicátou rovnoběžku jižní šířky. Den tu trval jen sedm až osm hodin. A čím víc se blížili k antarktické oblasti, tím víc se den krátil.

K jedné hodině odpolední se *Albatros* snesl dolů, aby si vyhledal příznivější vítr. Letěl sotva třicet metrů nad hladinou.

Počasí bylo klidné. Na obloze se kupily velké černé mraky, nahoře kupovité a dole ukončené rovnou linií. Z mraků vybíhaly dlouhé víry, jejichž špičky zdánlivě sály vodu, která pod nimi vřela ve tvaru tekutých křovisk.

Náhle se voda zvedla a vytvořila jakousi obrovskou baňku.

Ve vteřině byl *Albatros* zahalen obrovským vodním vírem, doprovázeným dvaceti jinými, černými jako inkoust. Naštěstí měl kruhový pohyb opačný směr než obrátky vrtulí. Nebýt toho, nebyly by se mohly vrtule točit a letoun by se byl zřítil do moře. Takto se vrtule dostaly jen do prudké rotace.

Nebylo snad ani možné zažehnat nebezpečí, protože inženýr se nemohl dostat z víru, jehož sací síla převyšovala sílu vrtulí. Odstředivá síla odhodila muže do obou koutů paluby, kde se museli pevně zachytit pažení, aby nebyli svrženi dolů.

„Klid!“ vykřikl Robur.

Bylo ho zapotřebí – a trpělivosti taky.

Strýc Prudent a Phil Evans, kteří právě vyšli z kabiny, byli vrženi na záď a jen taktak že nebyli smeteni přes palubu.

Albatros se neustále otáčel a přitom byl unášen vírem, jehož rychlost mohla budit závist vrtulí. Když unikl jednomu, byl stržen druhým, který ho mohl roztrhnout nebo rozbít.

„Vystřelte z děla!“ zvolal inženýr.

Rozkaz platil Tomu Turnerovi. Zástupce velitele se zachytil děla na můstku, kde účinek otáčení byl menší. Pochopil Roburovu myšlenku. V okamžiku otevřel závěr děla a vsunul do něho slepý náboj ze skříně na lafetě. Vyšla rána a víry se náhle rozpadly i s kupou mračen, kterou nesly na svých hřebenech.

Otřes vzduchu stačil k rozbití vírů. Obrovský oblak se změnil v déšť, který pokryl obzor svislými čárami jako tekutou sítí, nataženou od moře k nebi.

Volný *Albatros* vystoupil rychle o několik set metrů vzhůru.

„Nerozbilo se něco na palubě?“ ptal se Robur.

„Ne!“ odpověděl Tom Turner. „Ale tamhle se blíží další hra na káču, kterou bych nerad hrál znova.“

V dalších dvanácti minutách byl *Albatros* stržen do nového nebezpečí. Nebýt jeho úžasné pevnosti, byl by v dalších vírech ztroskotal.

Jak dlouhé to byly hodiny při tomto letu přes Atlantik! Jejich jednotvárnost už nic nerušilo. Dny se neustále krátily a chlad citelně vzrůstal. Strýc Prudent a Phil Evans vídali Robura zřídkakdy. Byl zavřen ve své kabině a zaměstnával se určováním cesty, zanášením jejího směru do map, neustálým zjišťováním polohy letounu a zaznamenáváním barometrických, tepelných a časových údajů. Do palubní knihy zapisoval všechny cestovní události.

Oba dobře oblečení přátelé se neustále snažili najít na jihu nějakou zemi.

Na příkaz strýce Prudenta pokoušel se i Frycollin vyzvědět na kuchaři něco o inženýrovi. Ale jak věřit tomu, co říkal Gaskoněc François Tapage? Podle něho byl Robur jednou presidentem Spojených států na odpočinku, jednou bývalým argentinským ministrem námořnictví, španělským generálem v penzi a indickým místokrálem, který hledá lepší postavení ve vzduchu. Jednou měl milióny získané loupežemi se svým letounem, pro něž byl vydán veřejnému stíhání. Jindy se připravil stavbou letounu na mizinu a musil pořádat veřejná vystoupení, aby si vydělal peníze. Na zemi prý nikdy nepřistane. Ale chce letět na Měsíc a najít si tam nějaký vhodný dům, v němž by se usadil.

„Ach Fry, kamaráde… Nebudeš rád, až se dovíš, co se tam nahoře děje?“

„Já tam nepůjdu! Odmítám to!“ odpovídal ten hlupák, který všechna kuchařova žvanění bral vážně.

„A proč, Fry? Oženíme tě tam s nějakou krásnou měsíčňankou! Staneš se tam praotcem měsíčních černochů!“

Když Frycollin sdělil tyto zprávy svému pánovi, bylo strýci Prudentovi jasné, že se o Roburovi nic nedoví. Proto myslil jen na svou pomstu.

„Phile,“ řekl jednoho dne svému příteli, „je už naprosto jisté, že je útěk nemožný?“

„Je nemožný, strýče Prudente.“

„Dobrá. Ale člověk je vždycky svým vlastním pánem, a je-li třeba, obětuje i život…“

„Máme-li takovou oběť přinést, pak raději hned!“ odpověděl Phil

Evans, který to přes všechnu svou chladnokrevnost už nemohl snášet. „Ano, je čas udělat tomu konec! Kam *Albatros* letí? Míří nyní napříč Atlantikem, a zachová-li tento směr, doletí k patagonskému pobřeží a k

Albatros byl zahalen obrovským vodním vírem

Ohňové zemi. A co pak? Pustí se přes Tichý oceán, nebo se odváží nad pevninu u jižního pólu? S Roburem je všechno možné! Potom bychom byli ztraceni. Máme právo na obranu, a máme-li zahynout…“

„Nesmí se to stát dříve,“ pokračoval strýc Prudent, „dokud se

nepomstíme, dokud nezničíme tento stroj se vším, co je na něm!“

Bezmocný vztek a slepá zuřivost obou přátel dosáhly vrcholu. Ano, bude-li třeba, obětují sami sebe, aby zničili vynálezce i jeho tajemství! Jen několik měsíců by tak existoval ten zázračný stroj, jehož nepopiratelné přednosti ve vzdušné dopravě musili uznat.

Tato myšlenka se jim tak zahnízdila v mozku, že mysleli jen na to, jak ji provést. Ano, jak? Zmocnit se jedné z výbušných bomb uskladněných na palubě a vyhodit stroj do vzduchu? Ale to by se musili dostat do skladiště střeliva!

Naštěstí Frycollin o jejich úmyslech nic nevěděl. Kdyby byl tušil, že *Albatros* má ve vzduchu explodovat, byl by svého pána jistě prozradil.

Dne 23. července se na jihozápadě objevila země. Byl to Panenský mys při vjezdu do Magalhãesova průlivu. Za čtyřiapadesátou rovnoběžkou trvala v této době noc skoro osmnáct hodin a průměrná teplota klesla na šest stupňů pod nulou;

Místo aby *Albatros* letěl dál k jihu, sledoval zákruty průlivu, jako by se chtěl dostat do Tichého oceánu. Když minul zátoku Lomas, nechal horu Gregory na severu a horu Brecknocks na západě a přeletěl chilskou vesnici Punta Arena právě ve chvíli, kdy kostelní zvon naplno vyzváněl. O několik hodin později spatřili cestující starý přístav Port Famine.

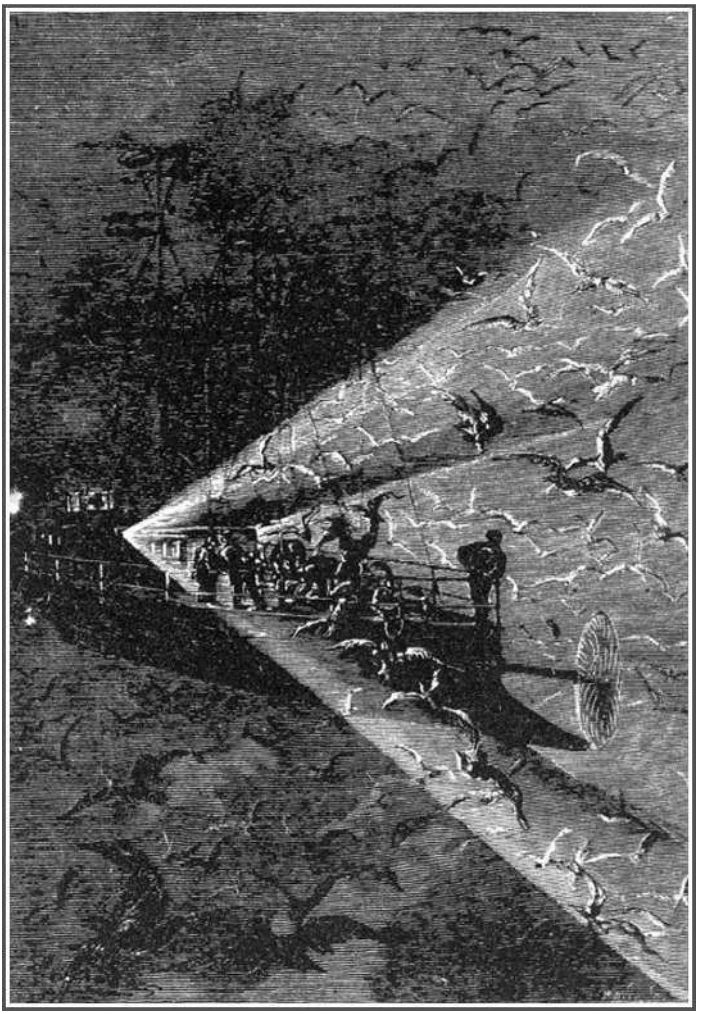
Nemohli si však ověřit, zdali mají Patagonci, jejichž ohně tu a tam viděli, skutečně nadprůměrné postavy. Shora totiž vypadali obyvatelé Patagonie jako skřítkové.

Ale jaká to nádherná podívaná i za tak krátkých jižních dnů! Strmé hory s věčně zasněženými vrcholky a s hlubokými lesy na svazích, vnitřní moře, zátoky mezi poloostrovy a ostrovy celého souostroví, pohled na zemi Clarencovu, Dawsonovu, na Pustou zemi, na kanály a průlivy, na nesčetné mysy a výběžky, na celou tu různotvárnou spleť, ztuhlou už pod ledem, od mysu Forwardu, kterým končí jihoamerická pevnina, až k mysu Hoorn, kterým končí Nový svět.

Po přeletu Port Famine bylo už jasné, že *Albatros* pokračuje v cestě na jih. Přes horu Tarn, poloostrov Brunswick a horu Graves zamířil přímo k hoře Sarmiento, obrovskému štítu s ledovou čapkou, který ční nad Magalhãesův průliv do výše dvou tisíc metrů nad mořem.

Před šesti měsíci, v plném létě, za dnů dlouhých patnáct až šestnáct hodin, byli by cestující spatřili krásnou a úrodnou zemi, hlavně v jižní části. Jsou tam údolí a pastviny, schopné uživit tisíce zvířat, pralesy s obrovskými stromy, s břízami, s buky, s jasany, s cypřiši a se stromovitými kapradinami, pláně se stády lam, vikuň a kasuárů, celé

armády tučňáků a milióny jiných ptáků. Když *Albatros rozsvítil* své elektrické reflektory, vrhala se na palubu hejna alkounů, kachen a hus ve stokrát větším množství, než jaké François Tapage potřeboval pro svou

Na palubu se vrhala hejna alkounů, kachen a hus

kuchyni. Kuchaři teď přibylo práce. Dovedl připravit zdejší zvěřinu tak, že odstranil nepříjemnou příchuť tuku. Práci měl i Frycollin, který nemohl odmítnout pomoc při škubání celých tuctů těchto zajímavých ptáků.

Toho dne při západu slunce objevilo se asi ve tři hodiny odpoledne rozlehlé jezero, lemované nádherným lesem. Bylo úplně zamrzlé. Po jeho povrchu ujíždělo rychle několik domorodců na lyžích.

Jakmile spatřili letoun, rozprchli se vyděšení lidé na všechny strany. Když nemohli utéci, aspoň se skryli: zahrabali se do sněhu jako krtci.

Albatros pokračoval v letu na jih nad průlivem Beagle nedaleko ostrova Navarinu, jehož řecké jméno zní mezi barbarskými názvy těchto dalekých končin trochu podivně. Pak přeletěl ostrov Wollaston, omývaný posledními vodami Tichého oceánu. Od dahomského pobřeží zdolal letoun už sedm tisíc pět set kilometrů a nyní míjel poslední souostroví Magalhãesovo. Mířil stále k jihu a přeletěl konečně i mys Hoorn, věčně rozervávaný strašným příbojem.

KAPITOLA ČTRNÁCTÁ,

v které *Albatros* udělá to, co už patrně nikdo nikdy nedokáže

Nazítří bylo 24. července. A tento den na jižní polokouli odpovídá 24. lednu na polokouli severní. *Albatros* právě přeletěl padesátou šestou rovnoběžku, tedy rovnoběžku odpovídající zeměpisné šířce města Edinburghu ve Skotsku.

Teploměr ukazoval průměrnou teplotu trvale pod nulou. Stroje, které byly určeny k vytápění letounu, musily dodávat umělé teplo.

Od slunovratu 21. června se dny počaly prodlužovat, ale pro cestovatele se krátily, protože *Albatros* letěl stále na jih k polární oblasti.

Nad vodami poblíž jižního polárního kruhu bylo velmi málo světla. Byl tedy malý rozhled a v noci někdy silně mrzlo. Aby cestující mohli mrazům vzdorovat, oblekli se jako Eskymáci. A protože bylo na *Albatrosu* obleků dost, mohli oba přátelé v teplých oděvech zůstat na palubě, myslit jen na svůj plán a čekat na příležitost k jeho provedení. Robura vídali málokdy. Od vzájemné hádky nad Timbuktu s nimi inženýr nemluvil.

Frycollin vůbec nevycházel z kuchyně, kde mu šlechetný François Tapage poskytl pohostinství pod podmínkou, že bude vykonávat službu kuchtíka. Mělo to některé výhody a černoch nabídku rád přijal – ovšem se souhlasem svého pána. Zavřel se v kuchyni a neviděl aspoň, co se děje venku. Myslil si, že je tam v bezpečí. Podobal se tak pštrosu nejen fyzicky svým zázračným žaludkem, ale i morálně svou neobyčejnou hloupostí.

Ke které části zeměkoule *Albatros* nyní letí? Lze připustit, že by se odvážil v zimě až nad jižní polární moře a nad polární pevninu? I když připustíme, že chemikálie jeho článků vydrží mrazivou atmosféru a nezamrznou, nebude celé posádce hrozit smrt, strašná smrt mrazem? Kdyby se Robur pokusil dosáhnout pólu v létě, budiž! Ale v dlouhé polární noci a v trvalých mrazech to je čiré šílenství.

Tak uvažovali předseda a tajemník Weldonova klubu, odnášeni až na samý okraj Nového světa, který je sice stále Amerikou, ale už ne Spojenými státy.

Ano, co ten hrozný Robur udělá? Není teď čas zničit létající stroj a tak cestu ukončit?

Během 24. července měl inženýr četné porady se svým zástupcem. Tom Turner i on pozorovali častokrát tlakoměr. Nešlo jim však o výšku, nýbrž o údaje týkající se počasí. Projevovaly se totiž některé příznaky, s nimiž bylo nutno počítat.

Strýc Prudent také zjistil, že se Robur snaží pořídit seznam všech hmot, které potřebuje k pohonu hnacích i nosných strojů letounu i strojů lidských, jejichž činnost musí být také zajištěna.

To vše zdánlivě prozrazovalo jeho úmysl vrátit se zpět.

„Zpět?“ ptal se Phil Evans. „Ale kam?“

„Tam, kde si Robur doplňuje zásoby,“ odpověděl strýc Prudent.

„To může být jedině nějaký pustý ostrov v Tichém oceánu, osídlený stejnými zločinci, jako je on sám.“

„To je i mé mínění, Phile Evansi. Věřím, že zamíří na západ a největší rychlostí dosáhne svého cíle.“

„Ale doletí-li tam, nebudeme moci svůj plán provést.“

„On tam nedoletí, Phile Evansi.“

Oba přátelé inženýrovy úmysly zčásti uhodli. Během dne se ukázalo, že se *Albatros* po přeletu okraje antarktického moře hodlá vrátit. Kdyby tyto vody zamrzly až k mysu Hoorn, celá jižní oblast Tichého oceánu by se pokryla ledovým polem a ledovými horami. Ledová bariéra by vytvořila nepřekročitelnou překážku i pro nejlepší lodi a nejstatečnější lodníky. Kdyby *Albatros* roztočil své vrtule naplno, mohl by snadno zdolat ledovce, nakupené na moři, i hory polární pevniny, je-li na jižním pólu skutečně pevnina. Ale odvážil by se čelit v polární noci mrazu až šedesát stupňů pod nulou? To jistě ne!

Když uletěl dalších několik set kilometrů k jihu, zamířil *Albatros* na západ, letě zřejmě k nějakému neznámému ostrovu v Tichém oceánu.

Pod ním se táhla vodní pláň mezi americkou a asijskou pevninou. Voda teď nabyla zvláštní barvy takzvaného „mléčného moře“. V pološeru, kterým slabé sluneční paprsky nemohly proniknout, vypadal povrch oceánu, jako by byl pokryt mlékem. Z výšky vyhlížel jako rozsáhlé sněžné pole, nezřetelně zvlněné. Část moře už byla zamrzlá a změněná v ledovou pláň, která se nelišila od části nezamrzlé.

Dnes víme, že mléčné zabarvení vod je způsobeno miliardami světélkujících prvoků. Překvapovalo jen to, že se tento jev objevoval zde, tak daleko od Indického oceánu.

V prvních denních hodinách se tlakoměr držel vysoko, ale pak jeho

sloupec prudce klesl. Byl to příznak, kterým by se musili zabývat lodníci, ale kterým vzduchoplavci mohli pohrdat. Musili však předpokládat, že nad Tichým oceánem zuří strašná bouře.

V jednu hodinu odpoledne přistoupil Tom Turner k inženýrovi se slovy:

„Pane Robure, podívejte se na obzor! Tam… Právě na sever od nás! Není to nějaké skalisko?“

„Ne, Tome. V tu stranu není žádná země.“

„Pak je to loď nebo nějaký člun.“

Strýc Prudent a Phil Evans se odebrali na příď a zahleděli se udaným směrem.

Robur si vyžádal námořnický dalekohled a jal se označený předmět bedlivě pozorovat.

„Je to člun!“ řekl. „A zdá se mi, že na palubě jsou lidé.“

„Trosečníci!“ zvolal Tom Turner.

„Ano! Trosečníci, kteří musili opustit loď,“ pokračoval Robur. „Nešťastníci, kteří nevědí, kde je země, a snad umírají hladem a žízní. Nuže, nikde není psáno, že jim *Albatros* nemůže jít na pomoc.“

Vydal mechanikovi a jeho pomocníkům rozkazy. Letoun počal zvolna klesat. Ve výši sto metrů se zastavil a zamířil rychle k severu.

Byl to skutečně člun. Na stěžni se třepala plachta. V bezvětří však plavidlo plout nemohlo. A k veslování neměl na palubě zřejmě nikdo sílu.

Bylo tam pět mužů, kteří buď spali, nebo únavou omdleli, jestliže ovšem nebyli už mrtví.

Albatros k nim zamířil a začal pomalu sestupovat. Na zádi člunu bylo možno přečíst jméno lodi, ke které patřil. Byla to loď *Jeannetta* z Nantes, tedy loď francouzská, kterou musila její posádka opustit.

„Ohé!“ vykřikl Tom Turner.

Jistě to bylo na člunu slyšet, protože byl sotva třicet metrů pod letounem.

Žádná odpověď.

„Vystřelte z pušky!“ řekl Robur.

Rozkaz byl proveden a nad hladinou se rozlehl výstřel.

Jeden z trosečníků s tváří kostlivce a s vytřeštěnými zraky se počal těžce zvedat.

Když spatřil *Albatros*, vyděsil se.

„Nebojte se!“ zvolal Robur francouzsky. „Přicházíme vám pomoci… Kdo jste?“

„Námořníci z *Jeannetty*, z trojstěžníku, na němž jsem byl kapitánovým

zástupcem!“ ozval se muž. „Před čtrnácti dny… jsme ji opustili… když se potápěla! Nemáme ani vodu, ani potraviny!“

Ostatní trosečníci se trochu nadzdvihli. Bledí, vyčerpaní, strašně vyhublí, vztahovali k letounu ruce.

„Pozor!“ vykřikl Robur.

Z paluby se odvinulo lano s okovem sladké vody. Sneslo se až do člunu.

Nešťastníci se na okov ihned vrhli a pili s takovou lačností, že se na to člověk nemohl ani dívat.

„Chléb…! Chléb…!“ volali pak.

Okamžitě k nim byl spuštěn koš s potravinami. Byly v něm konzervy, láhev brandy a trochu kávy. Kapitánův zástupce jen stěží krotil své mužstvo, které chtělo ukojit hrozný hlad.

Pak se ozval:

„Kde jsme?“

„Sto kilometrů oči chilských břehů a od souostroví Chonas,“ odpověděl Robur.

„Děkuji! Ale je bezvětří a…“

„Vezmeme vás do vleku!“

„Kdo jste?“

„Lidé, kteří jsou šťastni, že vám mohou pomoci,“ odpověděl prostě Robur.

Kapitánův zástupce pochopil, že musí respektovat Roburovo inkognito. Ale bude mít letoun dost síly, aby je vzal do vleku?

Ano! Člun byl přivázán ke konci třicetimetrového lana a tažen mocným strojem k východu.

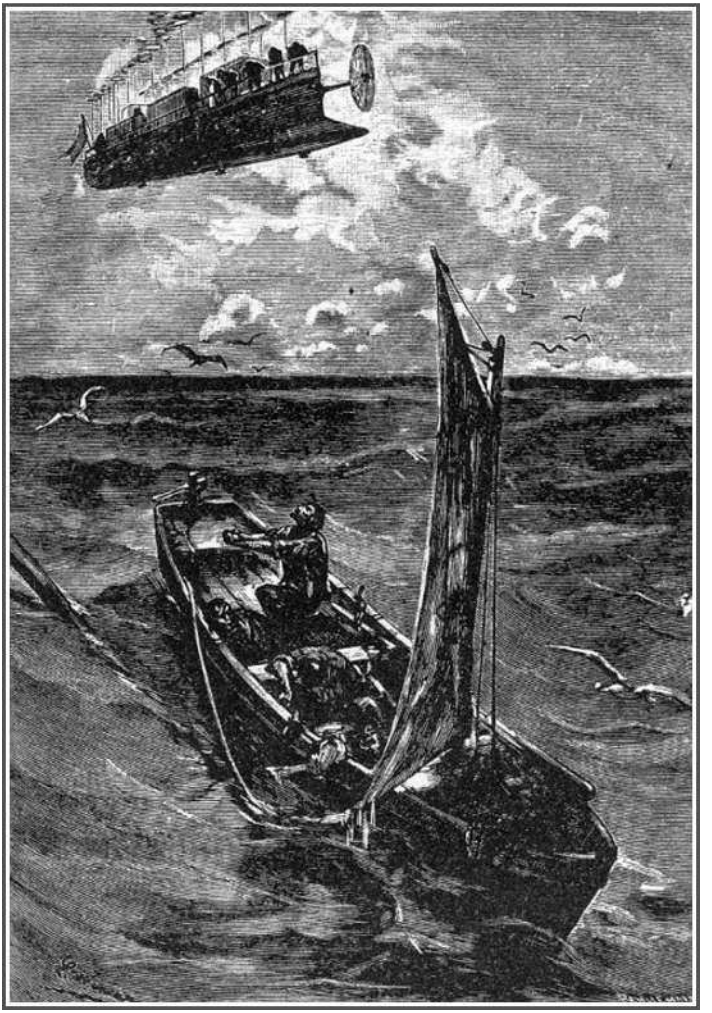
V deset hodin se objevila země, či spíše zazářily ohně označující její polohu. Trosečníkům z *Jeannetty* se dostalo pomoci právě včas. Mohli své zachránění pokládat právem za zázrak.

Když je Robur odvlekl do průlivu v souostroví Chonas, zavolal na ně, aby lano odvázali. Učinili to, neustále děkujíce svým zachráncům. *Albatros* pak odletěl zpět nad širé moře.

Ukázalo se, že tento letoun má význam i pro záchranu námořníků ztracených na moři. Který sebedokonalejší balón by dokázal něco podobného? Musil to uznat i strýc Prudent s Philem Evansem, ač oba byli v takovém duševním stavu, že popírali i docela jasné věci.

Moře bylo stále rozbouřené a projevovaly se nebezpečné příznaky. Tlakoměr klesl o dalších pár milimetrů. Prudké poryvy větru zuřivě hvízdaly mezi nosnými vrtulemi *Albatrosu* a hned zas mizely. Za těchto

okolností by plachetní loď už musila svinovat vrcholovou a přední plachtu. Vše nasvědčovalo tomu, že se vítr stočí k jihozápadu. Sloupec tlakoměru počal znepokojivým způsobem kolísat.

Jeden z trosečníků se počal těžce zvedat

V jednu hodinu v noci vítr nesmírně zesílil. Ačkoli *Albatros* letěl proti větru, mohl silou hnacích vrtulí dosáhnout rychlosti patnácti až dvaceti kilometrů za hodinu. Ale víc se od něho chtít nemohlo.

Blížila se zřejmě větrná smršť – v těchto šířkách jev celkem vzácný.

To, čemu se říká v Atlantském oceánu uragán, v čínských mořích tajfun, na Sahaře samum a v Americe tornádo, je v podstatě strašný větrný vír. Strašný pro všechny lodi, protože mohou být strženy krouživým pohybem, jehož rychlost od obvodu ke středu vzrůstá a který ponechává jen jedno jediné klidné místo uprostřed vzdušného víru.

Robur to věděl. Věděl taky, že nejrozumnější je utéci z dosahu přitažlivosti cyklónu do větší výšky. Až dosud se mu to vždy podařilo. Nesměl však ztrácet ani hodinu, ba ani minutu.

Rychlost větru znatelně vzrůstala. Vlny, věnčené na hřebenech vodní tříští, letěly jako bílý prach po povrchu moře. Bylo zřejmé, že postupující cyklón dopadne na polární oblast se strašnou rychlostí.

„Vzhůru!“ zvolal Robur.

„Vzhůru!“ opakoval Tom Turner.

Letoun stoupal největší rychlostí šikmo vzhůru jako po ploše nakloněné k jihozápadu.

V té chvíli tlakoměr ještě klesl. Sloupec rtuti spadl o osm a pak o dvanáct milimetrů. Náhle se vzestupný pohyb *Albatrosu* zastavil.

Čím to bylo způsobeno? Zcela jistě velkým tlakem vzduchu, tlakem vzdušného proudu shora dolů, který odpor vzduchu zmenšil.

Pluje-li parník proti proudu, vykonává jeho šroub tím méně užitečné práce, čím více se proud snaží jeho lopatkami uniknout. Zpomalení může být tak velké, že je loď stržena proudem. To se stalo v tomto okamžiku s *Albatrosem.*

Robur se však nevzdal. Jeho čtyřiasedmdesát vrtulí, otáčejících se v dokonalém souladu, roztočilo se největší rychlostí. Ale stroj stržený neodolatelnou silou cyklónu nemohl uniknout. Vždycky když se vítr na chvilku uklidnil, *Albatros* počal stoupat. Ovšem nestoupal dlouho. Strašný tlak ho znova srážel, takže padal jako potápějící se loď. Měl snad ztroskotat ve vzdušném moři uprostřed noci, kterou jeho reflektory ozařovaly jen na krátkou vzdálenost?

Kdyby rychlost cyklónu ještě vzrostla, stal by se *Albatros* jen neovládatelným stéblem slámy, unášeným ve smršti, která rve stromy i s kořeny, odnáší krovy a boří zdi.

Robur a Tom Turner se mohli dorozumívat jen znameními. Strýc Prudent a Phil Evans se drželi křečovitě zábradlí a ptali se sami sebe, zda cyklón nechce provést jejich úmysl a zničit letoun i s jeho vynálezcem a s celým tajemstvím vynálezu.

Protože se *Albatros* nemohl dostat z cyklónu vzhůru, musel udělat něco jiného: dosáhnout poměrně klidného středu víru, kde by byl zase

pánem svých pohybů. Ano! Ale aby to dokázal, musel by proniknout krouživými proudy, které ho strhávaly ke krajům cyklónu. Má tolik mechanické síly, aby se jim vyrval?

Náhle se horní část mraků roztrhla. Oblaka se srazila v prudký dešť.

Byly dvě hodiny s půlnoci. Barometr kolísal v rozmezí dvanácti milimetrů a klesl pak na sedm set devět milimetrů. Musíme od toho ovšem odečíst tlak vyvozený výškou letounu nad hladinou moře.

Tento cyklón je zde dost řídkým jevem; vznikl tu totiž mimo území, kterým obyčejně probíhá, to jest mezi třináctou rovnoběžkou severní šířky a šestadvacátou rovnoběžkou jižní šířky. Tím také bylo vysvětleno, že se vzdušný vír proměnil náhle v průtrž mračen. Ale jaký to byl vichr! Jen větrná smršť z 22. března 1882 v Connecticutu se mohla srovnávat svou rychlostí sto šestnácti kilometrů za hodinu s tímto cyklónem.

Před smrští bylo nutno prchat tak, jako prchá loď před bouří, nebo lépe řečeno nechat se unášet vichřicí, v níž se *Albatros* nemohl dostat nahoru ani jí nemohl uniknout. Ale unášen strašným vichrem k jihu, dostával se letoun nad polární oblast, které se chtěl Robur vyhnout. Nebyl už pánem směru, letěl tam, kam ho unášel uragán.

Tom Turner se vrhl ke kormidlu. Musil vyvinout všechnu svou obratnost, aby udržel přímý směr.

V ranních hodinách – můžeme-li tak nazvat hodiny, kdy se na obzoru objevil slabý svit – dosáhl *Albatros* vzdálenosti patnácti stupňů od mysu Hoorn, to jest jednoho tisíce sedmi set kilometrů, a překročil polární kruh.

Zde trvá v červenci noc devatenáct a půl hodiny. Sluneční kotouč bez tepla a bez světla se vyhoupl nad obzor a brzy zase zmizel. Na pólu se tato noc prodlužuje na sto devětasedmdesát dni.

Kdyby byli mohli cestující provést toho dne měření, byli by naměřili 60°40´ jižní šířky. Letoun byl vzdálen dva tisíce šest set kilometrů od jižního pólu.

Váha *Albatrosu*, nezadržitelně hnaného k tomuto nedosažitelnému bodu zemského povrchu, byla relativně snížena jeho rychlostí, ač na těchto místech vzhledem ke zploštění zeměkoule na pólech měla být větší. Zdálo se, že by se letoun obešel bez nosných vrtulí. Rychlost vichru vzrostla brzy natolik, že Robur musil počet obrátek vrtulí snížit na nejmenší míru, aby zabránil vážným poruchám a mohl stroj ovládat, ponechávaje mu nejmenší možnou rychlost.

V tomto nebezpečí vydával inženýr chladnokrevně rozkazy a posádka je vykonávala tak, jako by měla jeho duši.

Strýc Prudent a Phil Evans neopustili palubu ani na okamžik. Mohli

tam klidně zůstat, protože tlak vzduchu byl nepatrný, skoro žádný. Letoun se choval jako balón stržený vzdušným proudem.

Oblast jižního pólu má povrch čtyři milióny pět set tisíc čtverečních kilometrů. Je to pevnina nebo souostroví? Anebo to je zamrzlé moře, jež nerozmrzává ani v dlouhém letním období? Nikdo neví*. Je však známo, že jižní pól je mnohem chladnější než pól severní. Vyplývá to z polohy Země na její dráze kolem Slunce během antarktické zimy.

Toho dne se nijak nezdálo, že se počasí zlepší. *Albatros* překročil na pětasedmdesátém poledníku západní délky hranici oblasti jižního pólu. Ale na kterém poledníku se z ní dostane, dostane-li se z ní vůbec?

Čím víc postupovali k jihu, tím víc se krátily dni. Letoun se brzy pohrouží do trvalé noci, osvětlované jen měsícem a bledou polární září. Měsíc byl právě v novu, a proto Roburovi i jeho společníkům hrozilo, že z kraje, který dosud unikal lidské zvědavosti, neuvidí pranic.

Albatros už velmi pravděpodobně přeletěl některá známá místa poblíž polárního kruhu. Na západě to je Grahamova země, objevená roku 1832 Biscoëm, a země Ludvíka-Filipa, objevená roku 1838 Dumontem d'Urvillem. To bylo dosud nejvzdálenější dosažené území neznámé pevniny.

Na palubě zatím nijak netrpěli mrazem; nebylo tu tak zima, jak očekávali. Zdálo se, že uragán zde hraje roli jakéhosi vzdušného Golfského proudu, který s sebou přináší teplo.

Jak litovali, že je celý kraj zahalen tmou! I když vysvitl měsíc, bylo možno pozorovat osvětlený prostor velmi nedostatečně. V této roční době zakrývá celou polární oblast sněžná clona a ledový krunýř. Nebylo vidět ani proslulý modravý lesk ledovců, jehož odraz nebyl na temném obzoru patrný. Jak mohli za takových podmínek rozeznat tvar pevniny, rozlohu moří a polohu ostrovů? Jak mohli rozpoznat vodní síť kraje? A jak mohli zjistit horská pásma, když pahorky a kopce splývaly s ledovými horami a s ledovci?

Krátce před půlnocí ozářila temnotu polární záře. Její stříbrné pásy a zářivé sloupy vytvářely obrovský vějíř, rozevřený přes půl oblohy. Její nejdelší elektrické výboje dosahovaly až k Jižnímu kříži, jehož čtyři hvězdy zářily přímo v zenitu. Tento úkaz byl opravdu nádherný a záře tak silná, že cestující zahlédli kraj v celé jeho oslnivé bělosti.

Je samozřejmé, že tato území v blízkosti magnetického pólu pobláznila magnetickou střelku kompasu, který nebyl s to udat přesně směr letu. Ale

* *Dnes ovšem už víme, že Antarktis je pevnina.*

úchylka střelky v určitém okamžiku přivedla Robura k přesvědčení, že už přeletěl magnetický pól poblíž sedmdesáté rovnoběžky.

Později, k jedné hodině s půlnoci, propočetl úhel střelky a kolmé roviny a zvolal:

„Pod námi je jižní pól!“

Dole se objevila bílá čapka, která však neprozrazovala nic z toho, co zakrývala.

Polární zář pomalu bledla, ale pomyslný bod, v němž se stýkají všechny zemské poledníky, bylo stále vidět.

Kdyby byli strýc Prudent a Phil Evans chtěli zničit letoun a jeho posádku na nejtajemnějším a nejosamělejším místě, měli tady nejlepší příležitost. Jestliže to neudělali, bylo to proto, že dosud neměli bombu, kterou k tomu potřebovali.

Vichřice se zatím hnala dál stejnou rychlostí. Kdyby byl *Albatros* narazil na nějakou horu, byl by se roztříštil jako loď na úskalí. Nemohl být řízen ani vodorovně, ani svisle. Nebyl už pánem svých pohybů.

Z antarktické pevniny čnělo vzhůru několik hor. Každou chvíli mohli očekávat náraz, který musí stroj zničit.

Taková katastrofa byla tím pravděpodobnější, čím víc se vichr stáčel k východu přes nultý poledník. Tu se sto kilometrů před *Albatrosem* objevily dva světelné body.

Byly to dvě sopky v rozsáhlém masívu Rossových hor, Erebus a Terror.

Albatrosu hrozilo nebezpečí, že uhoří v sopečném ohni jako gigantická noční můra.

Uplynula hodina plná napětí. Jedna ze sopek – Erebus – vypadala, jako by se vrhala přímo na *Albatros*, který se jí ve vichřici nemohl vyhnout. Plamenný chochol každým okamžikem rostl. Cestu letounu zahradila ohnivá přehrada. Prostor byl ozářen silným světlem. Prudce osvětlené tváře lidí na palubě nabývaly ďábelského vzhledu. Všichni stáli beze slova, čekajíce na strašnou chvíli, kdy je obrovská pec pohltí ve svých plamenech.

Ale uragán unášející *Albatros* je tentokrát před strašnou katastrofou zachránil. Plameny Erebusu byly sraženy vichrem a uvolnily letadlu průchod. Uprostřed krupobití lávových úlomků, jež vrtule naštěstí vrhaly stranou, proletěl *Albatros* nad kráterem, který byl v plné činnosti.

Po hodině zmizely obrovské pochodně za obzorem. Po celou dlouhou polární noc ozařovaly ještě tento konec světa.

Ve dvě hodiny ráno minul letoun ostrov Ballery a pobřeží Objevů, aniž

kdo spatřil toto území, pokryté ledovou polární pokrývkou.

Když letoun přeletěl polární kruh na stém pětasedmdesátém poledníku, odnesl ho uragán nad ledové pole s vysokými ledovými horami, o něž se mohl *Albatros* stokrát roztříštit. Kormidelník už nebyl pánem letounu.

Albatros stoupal k pařížskému poledníku, který svírá úhel sto pět stupňů s poledníkem, na němž letoun přeletěl polární kruh.

Konečně za šedesátou rovnoběžkou projevil uragán sklon k uklidnění. Jeho prudkost velmi znatelně poklesla. *Albatros* se dal zvolna zas ovládat. Když pak letoun vstoupil do osvětlené části zemského povrchu, kde v osm hodin ráno začínal den, všichni si oddechli.

Robur s posádkou unikl cyklónu u mysu Hoorn a osvobodil se. Dostal se nad Tichý oceán přes celou polární oblast a urazil sedm tisíc kilometrů v devadesáti hodinách – letěl tedy rychlostí šesti kilometrů za minutu, což byla rychlost téměř dvojnásobná, než jakou mohl *Albatros* vyvinout svými stroji za normálních podmínek.

Robur však dosud nevěděl, kde je, protože magnetka v blízkosti magnetického pólu stále bláznila. Musil čekat, až se ukáže slunce a podmínky budou příznivé k měření. Naneštěstí bylo nebe pokryto hustými mraky a slunce se toho dne vůbec neobjevilo.

Bylo to zklamání tím větší, že obě hnací vrtule byly v uragánu značně poškozeny.

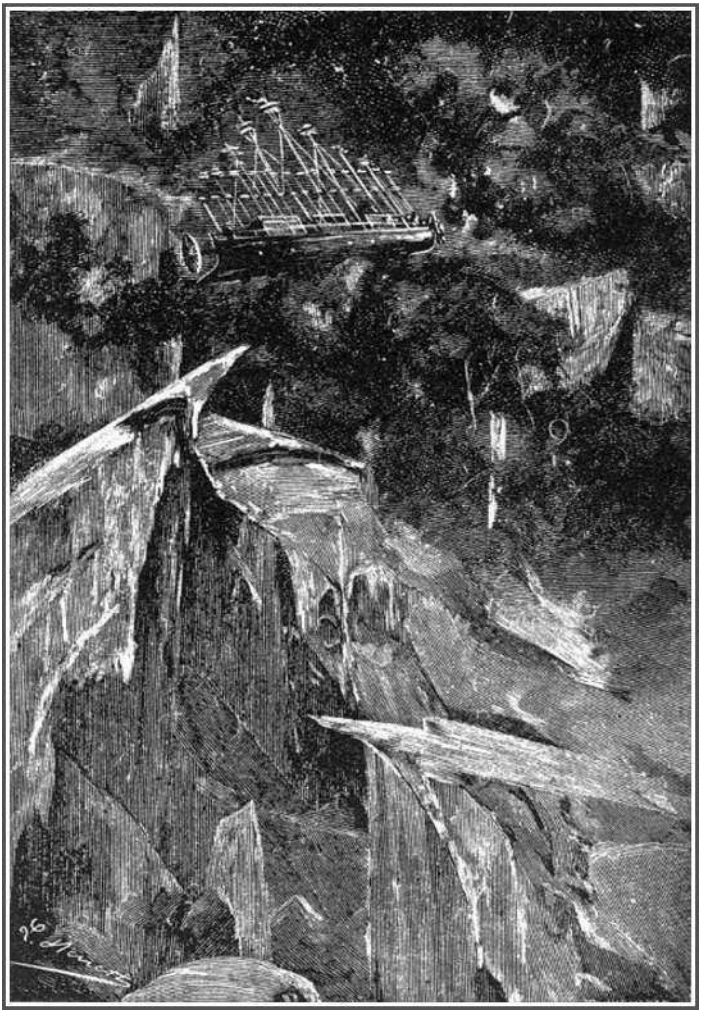
Robur, touto příhodou velmi rozmrzelý, mohl letět celý den jen pomalu. Oblast pařížských protinožců přeletěl rychlostí pouhých pětadvaceti kilometrů za hodinu. Musil dávat pozor, aby se porucha vrtulí nezhoršila. Kdyby byly hnací vrtule vyřazeny z činnosti, byl by se letoun dostal nad pustou částí Tichého oceánu do velmi vážné situace. Proto inženýr uvažoval, zda nemá opravu provést hned, aby mohl pokračovat v cestě.

Nazítří, 27. července, v sedm hodin ráno spatřili na severu zemi. Brzy poznali, že to je ostrov. Ale který z těch tisíců ostrovů rozsetých po Tichém oceánu? Robur se přesto rozhodl zastavit se tam, ovšem bez přistání. Doufal, že za den bude s opravou hotov a večer že bude moci letět dál.

Vítr se docela utišil. Byla to okolnost zvlášť příhodná pro manévr, který měl být proveden. Protože *Albatros* musí stát na místě, nebude větrem odnesen bůhvíkam.

Přes palubu bylo vyhozeno padesátimetrové lano s kotvou na konci. Když dosáhl letoun okraje ostrova, zachytla se kotva o první skaliska a pevně se mezi ně zaklesla. Lano se tahem nosných vrtulí napjalo a

Albatros zůstal nehybně stát jako loď, když vyhodí kotvu na břeh.
Od svého odletu z Philadelphie byl dnes poprvé připoután k zemi.

Uragán odnesl *Albatros* nad ledové pole

KAPITOLA PATNÁCTÁ,

v níž se odehrávají věci, které opravdu stojí za vypravování

Když byl *Albatros* ještě ve výši, bylo vidět, že to je ostrov střední velikosti. Na které rovnoběžce však leží? A na kterém poledníku to přistali? Je to ostrov v Tichém oceánu, v asijskoaustralském souostroví nebo v Indickém oceánu? To bude známo teprve tehdy, až bude Robur moci polohu ostrova změřit. I když se nemohl řídit údaji kompasu, mohl předpokládat, že to je nejspíš ostrov v Tichém oceánu. Jakmile se ukáže slunce, bude mít dobrou příležitost k měření.

Z této výšky padesáti metrů se ostrov jevil jako trojcípá mořská hvězdice s obvodem asi třiceti kilometrů.

Při jeho východním cípu byl malý ostrůvek se shlukem skalisk. Na pobřeží nebyly žádné náplavy. To potvrzovalo Roburovu domněnku, že jsou nad Tichým oceánem, kde rozdíl hladin při přílivu a odlivu je téměř nulový.

Na severozápadním cípu ostrova se tyčila kuželovitá hora, vysoká asi tři sta padesát metrů.

Nikde nebylo vidět žádného domorodce. Ale možná že lidé žili na protějším pobřeží. Ostatně jestliže domorodci letoun spatřili, hrůza je jistě zahnala do úkrytů nebo na útěk.

Albatros zamířil k jihovýchodnímu cípu ostrova. Tam se do malé zátoky mezi skálami vlévala nevelká říčka. Od jejího ústí se táhlo klikaté údolí s nejrůznějšími stromy a s četnou zvěří, především s koroptvemi a s dropy. I když nebyl ostrov obydlen, vypadal jako obyvatelný. Tady snad mohl Robur klidně přistat, a jestliže to neudělal, bylo to asi proto, že pahorkatý kraj mu neposkytoval pro přistání letounu dost vhodné místo.

Aby mohl hned zas odletět, dal inženýr provést opravy, které chtěl do večera skončit. Nosné vrtule byly v bezvadném stavu a obdivuhodně sloužily i v prudkém uragánu, který jim jejich práci spíš usnadnil. V této chvíli jich byla v činnosti jen polovina, což stačilo, aby lano spuštěné kolmo na pobřeží bylo napnuto.

Ale obě hnací vrtule byly poškozeny, a to mnohem víc, než Robur předpokládal. Bylo nutno je sejmout a opravit převodní zařízení, které je uvádělo do rotačního pohybu.

Posádka pod velením Toma Turnera a Robura se zabývala nejprve přední vrtulí. Bylo to nutné pro případ, že by *Albatros* musel odletět, dříve než budou opravy dokončeny. S přední vrtulí mohl udržovat směr mnohem snadněji.

Strýc Prudent se svým přítelem se napřed procházeli po palubě a pak se usadili na zádi.

Frycollin se značně upokojil. Jaký to rozdíl! Byl teď zavěšen jen padesát metrů nad zemí!

Práce trvaly bez přerušení až do chvíle, kdy slunce vrcholilo a umožnilo změřit sluneční úhel a po vrcholení propočítat místní poledník.

Výsledkem velmi přesného měření byly tyto údaje:

Zeměpisná délka: 176°17´ východně od nultého poledníku.

Zeměpisná šířka: 43°37´ jižní šířky.

Na mapě byl na tomto místě vyznačen ostrov Chatam a ostrůvek Viff ve skupině Broughtonových ostrovů. Toto souostroví se rozkládá patnáct stupňů východně od jižního ostrova Nového Zélandu Tawai-Pomanu, který leží v jižní části Tichého oceánu.

„Je to skoro tam, kde jsem předpokládal," řekl Robur Tomu Turnerovi.

„Kde to jsme?" ptal se Tom Turner.

„Čtyřicet šest stupňů jižně od ostrova X, to jest ve vzdálenosti pěti tisíc kilometrů."

„O důvod víc, abychom opravili vrtule," odpověděl Tom Turner. „Na další cestě se můžeme setkat s nepříznivým větrem a při stavu našich zásob se potřebujeme dostat na ostrov X co nejdřív."

„Ano, Tome. Doufám, že se budeme moci vydat v noci na cestu, i kdybych měl odletět jen s jednou vrtulí a druhou opravit až cestou."

„Pane Robure," zeptal se Tom Turner, „a co ti dva pánové a jejich sluha?"

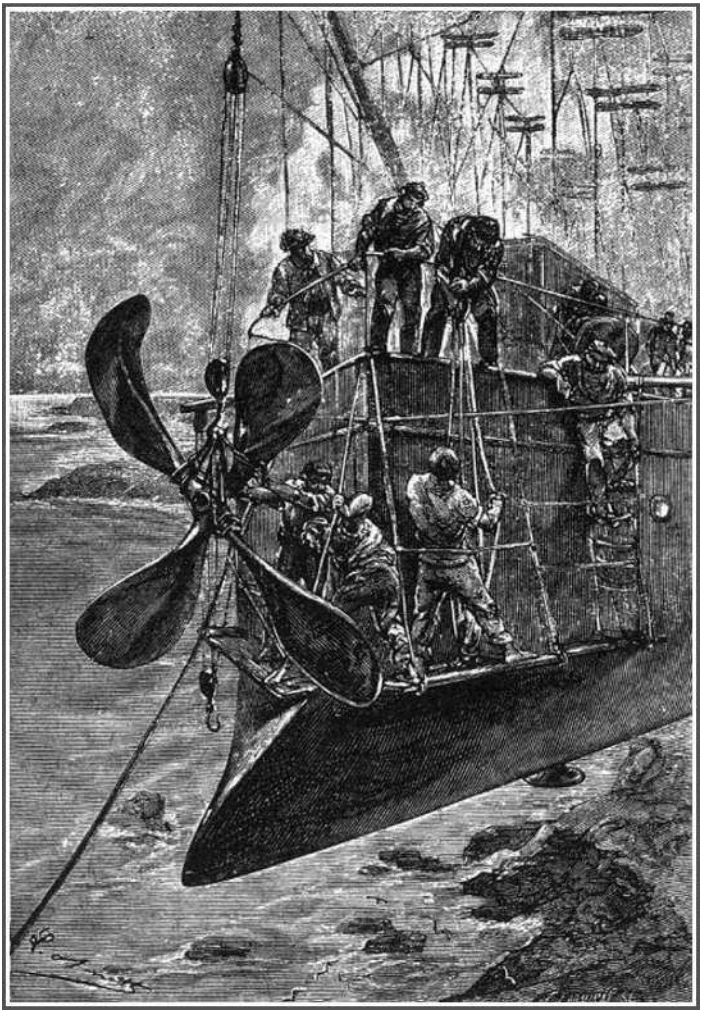
„Tome Turnere," odpověděl klidně Robur, „budou snad mít příčinu k nářku, stanou-li se kolonisty ostrova X?"

Co to bylo za ostrov, ten ostrov X?

Byl to ostrov ztracený v Tichém oceánu mezi rovníkem a obratníkem Raka, ostrov, kterému dal Robur plným právem jméno matematické značky pro neznámou veličinu. Čněl nad hladinu pustého moře v souostroví Marquesy, stranou všech lodních cest. Tam si Robur založil malou kolonii, tam si létal *Albatros* odpočinout, když byl letem unaven, tam doplňoval inženýr zásoby a vše, co potřeboval pro své neustálé lety. Na ostrově X měl Robur mnoho prostředků, tam si zařídil dílny a postavil své letadlo. Tam je mohl také opravovat, a dokonce i postavit nové.

Sklady ostrova byly plné surovin a potravin všeho druhu, potřebných k životu padesáti lidí, jediných obyvatel ostrova.

Když přeletěl Robur před několika dny mys Hoorn, chtěl zamířit k

Všichni pracovali na přídi

ostrovu X přímo přes Tichý oceán. Ale cyklón strhl *Albatros* do svého víru a uragán jej odnesl nad polární oblast. Letoun však přece jen zamířil k původnímu cíli, a nebýt poškození vrtulí, byl by tam doletěl jen s nepatrným zpožděním.

Měli tedy letět na ostrov X. Ale podle Turnerových slov to znamenalo ještě dlouhou cestu. Budou asi musit bojovat s nepříznivými větry. Nebylo to však tak těžké, aby se tam *Albatros* s využitím své plné mechanické síly nedostal včas. Za slunečného počasí a při obvyklé rychlosti to byla jen otázka tří čtyř dnů.

Proto zakotvil Robur u ostrova Chatamu. Měl tam lepší podmínky, aspoň k opravě přední vrtule. Nebál se už, že ho protivný vítr srazí na jih, když bude chtít letět k severu. V noci měla být oprava dokončena. Letoun pak bude manévrovat, aby uvolnil kotvu. Bude-li zaklesnuta do skal příliš pevně, byl Robur rozhodnut přetnout lano a pokračovat v letu k rovníku.

Ukázalo se, že toto řešení je prostší a vhodnější, a proto k němu ihned přistoupili.

Posádka *Albatrosu* věděla, že už nesmí ztrácet čas, a dala se rychle do díla.

Zatímco všichni pracovali na přídi, strýc Prudent a Phil Evans vedli rozhovor, jehož důsledky měly být velmi vážné.

„Phile Evansi," řekl strýc Prudent, „jste rozhodnut jako já obětovat třeba i život?"

„Ano."

„Uvažujme naposled: můžeme od Robura něco očekávat?". „Ne, nic."

„Nuže, Phile Evansi, jsem rozhodnut. Protože *Albatros* má v noci odletět, musíme svůj plán uskutečnit dnes v noci. Zlomíme křídla letounu inženýra Robura! Dnes v noci vyletí do povětří!"

„Ať vyletí!" odpověděl Phil Evans.

Oba přátelé byli zřejmě stejného názoru i v tomto bodě. Zcela lhostejně přijmou hroznou smrt, která na ně čeká.

„Máte vše potřebné?" ptal se Phil Evans.

„Ano… Minulé noci, když se Robur s posádkou staral jen o záchranu letounu, podařilo se mi vklouznout do skladiště střeliva a vzít tam jednu dynamitovou nálož!"

„Nuže, strýče Prudente, dejme se do práce!"

„Ne, až večer! Až se setmí, vrátíme se do kabiny a vy budete dávat pozor, aby nás nikdo nepřekvapil."

K šesté hodině oba přátelé jako obvykle povečeřeli. Po dvou hodinách se vrátili do své kabiny jako lidé, kteří jdou spat, aby se zotavili po probdělé noci.

Ani Robur, ani jeho společníci nemohli tušit, jaká katastrofa *Albatrosu* hrozí.

Co vlastně strýc Prudent zamýšlel?

Jak už řekl, podařilo se mu vniknout do skladiště střeliva, umístěného v trupu letounu. Tam se zmocnil jistého množství střelného prachu a dynamitové nálože, jaké použil Robur v Dahome. Po návratu do kabiny nálož pečlivě ukryl a rozhodl se vyhodit s ní *Albatros* v noci do povětří, jakmile se vznese na cestu. Phil Evans si teď prohlížel výbušninu, kterou jeho společník ukradl. Bylo to kovové pouzdro asi s kilogramem výbušné látky, postačující k tomu, aby se letoun roztrhl a zničily se jeho vrtule. Jestliže výbuch nezničí letoun naráz, způsobí jistě jeho pád. A nebude nic lehčího než dát nálož do kouta kabiny tak, aby roztrhla palubu a výbuch zasáhl i do žeber trupu.

Ale aby došlo k výbuchu, bylo nutno zapálit roznětku, která byla uložena v náloži. To už byla záležitost obtížnější, protože k zapálení roznětky musilo dojít ve vypočtený čas a nanejvýš přesně.

Strýc Prudent však promyslil i tuto věc. Jakmile bude přední vrtule opravena, zamíří letoun k severu. Ale to přejde Robur se svými lidmi pravděpodobně na záď, aby opravil zadní vrtuli. A přítomnost všech lidí poblíž kabiny bude strýci Prudentovi v jeho záměru překážet. Rozhodl se tedy použít zápalné šňůry, aby nedošlo k výbuchu v nevhodnou dobu. Řekl o tom Philu Evansovi:

„S nábojem jsem vzal i střelný prach. Chci z něho vyrobit doutnák, jehož délka bude volena tak, aby šňůra v potřebném okamžiku zapálila roznětku nálože. Chci ji zapálit o půlnoci, aby k výbuchu došlo mezi třetí a čtvrtou hodinou ranní.“

„Dobře promyšleno,“ pochválil Phil Evans.

Oba přátelé se chystali zřejmě s největší chladnokrevností provést dílo strašné zkázy, v němž měli sami zahynout. Chovali k Roburovi a k jeho lidem takovou nenávist, že sami neváhali obětovat i vlastní život, aby zničili *Albatros* a ty, kteří na něm letěli. Ano, byl to čin opravdu nesmyslný a nenávistný. Ale dospěli k tomuto rozhodnutí po pěti týdnech nepříčetného vzteku, který se nemohl na ničem vybít, po týdnech neustálé zuřivosti, která se neměla kde vybouřit.

„A co Frycollin?“ zeptal se Phil Evans. „Máme právo rozhodovat o jeho životě?“

„Vždyť obětujeme i své vlastní životy!“ odpověděl strýc Prudent. Je pochybné, že by to byl Frycollin uznal za důvod dostačující. Strýc Prudent se pustil hned do práce, kdežto Phil Evans hlídal u vchodu do kabiny.

Posádka byla stále zaměstnána na přídi. Nemuseli se tedy obávat, že je někdo překvapí.

Strýc Prudent vzal napřed trochu střelného prachu a rozdrtil jej na nejjemnější prášek. Pak ho trochu navlhčil a zabalil do plátěného pruhu, který stočil do šňůry. Když ji zapálil, přesvědčil se, že tento doutnák hoří rychlostí pěti centimetrů za deset minut, to jest metr za tři a půl hodiny. Pak šňůru uhasil, stočil ji do spirály a připevnil ji k roznětce.

Byl s tím hotov v deset hodin večer, aniž vzbudil něčí podezření.

Phil Evans se nyní vrátil k svému druhovi do kabiny.

Během toho dne práce na opravě vrtule značně pokročily. Bylo však nutno ji sejmout a opravit i pokřivené lopatky.

Články, akumulátory a vše ostatní, co zajišťovalo mechanickou sílu *Albatrosu*, nebylo cyklónem dotčeno. Také potravin bylo na palubě ještě na čtyři až pět dní.

Nadešla noc. Robur a jeho společníci práci přerušili. Přední vrtule nebyla ještě nasazena. Do skončení opravy chyběly asi tři hodiny. Po dohovoru s Tomem Turnerem se inženýr Robur rozhodl dopřát unavené posádce odpočinek a práci dokončit až zítra. K velmi jemné práci s nasazováním vrtule potřebovali ostatně denní světlo, které jim reflektory letounu nemohly nahradit.

Strýc Prudent a Phil Evans to ovšem nevěděli. Stavěli svůj plán na tom, co zaslechli od Robura, a byli přesvědčeni, že přední vrtule bude opravena ještě dnes a že *Albatros* ihned vyrazí k letu na sever. V době, kdy byl letoun ještě zakotven, myslili, že už zvedl kotvu. Tato okolnost však dala událostem docela jiný směr, než si oba přátelé představovali.

Nastala temná bezměsíčná noc. Husté mraky činily tmu ještě hlubší. Zdvihl se slabý vítr. Vanul od jihozápadu, ale *Albatrosem* ani nehnul. Letoun byl pevně zakotven svislým lanem k zemi.

Strýc Prudent se zavřel se svým společníkem v kabině. Vyměnili spolu jen několik slov, naslouchajíce vrčení nosných vrtulí, které přehlušovalo všechny ostatní zvuky na palubě. Čekali na dobu vhodnou k činu.

Krátce před půlnocí řekl strýc Prudent:

„Je čas!“

Pod kajutními lůžky byly jakési zásuvky. Do jedné z nich umístil strýc Prudent nálož s doutnákem. Doutnák bude moci hořet, aniž se prozradí zápachem a praskáním. Strýc Prudent pak jeho konec zapálil a zásuvku zavřel.

„A teď na záď!“ řekl. „Čekejme!“

Oba vyšli ven. Byli velmi překvapeni, když nespatřili kormidelníka na jeho místě.

Phil Evans se naklonil přes palubu.

„*Albatros* je stále na svém místě!“ řekl tiše. „Práce nebyly skončeny… Nemůžeme odletět!“

Strýc Prudent naznačil gestem své rozčarování.

Strýc Prudent doutnák zapálil

„Musíme uhasit doutnák!“ řekl.

„Ne, musíme se zachránit!“ odpověděl Phil Evans.

„Zachránit se?“

„Ano… Po kotevním laně! Je noc! A sestup do hloubky padesáti metrů

nic není.“

„To je pravda, Phile Evansi! Byli bychom blázni, kdybychom nevyužili tak nečekané příležitosti!“

Vrátili se však ještě do kabiny a vzali si vše, co mohli potřebovat k delšímu pobytu na ostrově Chatamu. Pak zavřeli dveře a vyšli tiše na příď.

Chtěli probudit Frycollina a přinutit ho, aby sel s nimi.

Byla hluboká tma. Od jihozápadu se hnaly mraky. Letoun se už počal vychylovat. Kotevní lano se trochu vyklonilo ze svislé polohy. Sestup tedy bude o něco obtížnější. Ale to nemohlo odradit muže, kteří chtěli zprvu obětovat i život.

Oba dva vyklouzli na palubu; častokrát se zastavovali ve stínu kajut, aby naslouchali, neozývá-li se někde podezřelý zvuk. Všude bylo naprosté ticho. V okénkách kabiny nezářilo nikde světlo. Celý letoun byl ponořen v hluboký spánek.

Strýc Prudent a Phil Evans se přiblížili k Frycollinově kabině. Tu se Phil Evans zastavil.

„Hlídka!“ zašeptal.

U kabiny seděl skutečně jeden člen posádky. Jistě nespal. Způsobí-li poplach, bude útěk znemožněn.

Před kabinou leželo několik lan a kusy plátna a koudele, potřebné k opravě vrtule.

V okamžiku byl muž svázán, umlčen roubíkem a s plátnem přes hlavu přivázán k zábradlí tak, aby se nemohl ani hnout.

To vše se odehrálo téměř bez hluku.

Strýc Prudent a Phil Evans naslouchali… Ticho uvnitř kabin nebylo ničím rušeno. Všichni spali.

Oba uprchlíci – a toho názvu si snad už zasloužili – došli až k Frycollinově kabině. Zevnitř se ozývalo hlasité chrápání kuchaře Tapage.

K svému velkému překvapení strýc Prudent zjistil, že Frycollinovu kabinu nemusí otvírat. Dveře byly už otevřeny. Nahlédl dovnitř, ale rychle se obrátil.

„Nikdo tam není,“ řekl.

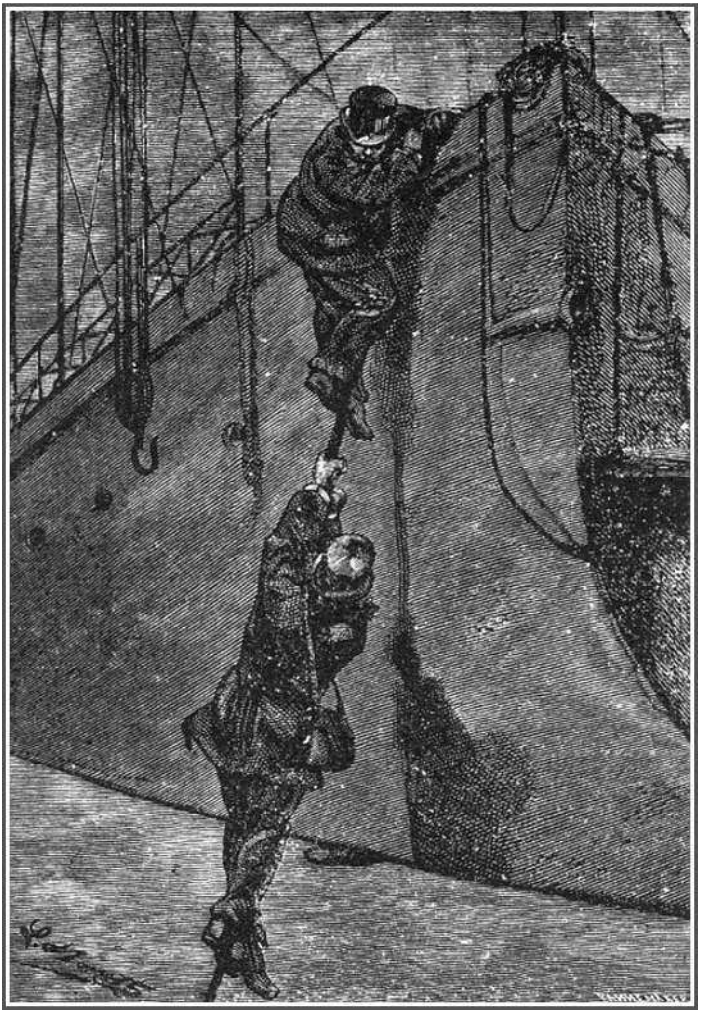
„Nikdo…? A kde může být?“ zašeptal Phil Evans.

Oba postoupili až na příď, neboť se domnívali, že tam někde v koutě Frycollin spí. Nikde nikdo.

„Že by nás byl ten taškář předešel?“ ptal se strýc Prudent. „Ať to udělal nebo ne, nemůžeme už déle čekat!“ odpověděl Phil Evans. „Pojďme!“

Oba uprchlíci se bez váhání zavěsili jeden za druhým na lano, sevřeli je nohama a počali se spouštět dolů. Živi a zdrávi dosáhli země.

Jaká to rozkoš, šlapat zas po zemi, která jim tak dlouho chyběla!

Oba uprchlíci se počali spouštět dolů

Kráčet zas po pevné půdě! Nebýt už hříčkou vzduchu!

Chystali se právě vyrazit do vnitrozemí ostrova podél říčky, když se náhle před nimi vztyčil jakýsi stín.

Byl to Frycollin.

Ano. Černochovi napadla táž myšlenka jako jeho pánovi, a měl dokonce i odvahu je předejít, aniž jim něco řekl!

Teď však nebyl čas na výčitky. Strýc Prudent si chtěl najít nějaký úkryt ve vzdálenější části ostrova, ale Phil Evans ho zarazil.

„Poslyšte, strýče Prudente," řekl, „dostali jsme se z Roburových rukou. On sám je se svými společníky odsouzen k strašné smrti. Zaslouží si ji! Ale kdyby nám dal čestné slovo, že se nebude pokoušet zase nás chytit…"

„Čestné slovo takového chlapa…"

Strýc Prudent nedokončil. Na *Albatrosu* se něco dělo.

Opravdu! Byl tam vyhlášen poplach. Útěk byl prozrazen.

„Pomoc! Pomoc!" volal někdo.

Byla to hlídka, která se zřejmě zbavila roubíku. Po palubě se rozlehl zvuk rychlých kroků. Skoro současně vrhly reflektory na zem široký pruh elektrického světla.

„Tamhle jsou! Tamhle jsou!" zvolal Tom Turner.

Uprchlíci byli spatřeni.

Na Roburův rozkaz zpomalily nosné vrtule své obrátky a *Albatros* počal podél lana vytahovaného na palubu klesat k zemi.

V témž okamžiku se ozval jasný hlas Phila Evanse:

„Inženýre Robure! Zavážete se svou ctí, že nás necháte na tomto ostrově?"

„Nikdy!" vykřikl Robur.

Tuto odpověď doprovázel výstřel z pušky, kulka zranila Phila Evanse na rameni.

„Ach ti ničemové!" zvolal strýc Prudent.

A s nožem v ruce se vrhl ke skálám, mezi něž se zaklesla kotva. Letoun už byl sotva patnáct metrů nad zemí…

V několika vteřinách bylo lano přeříznuto, značně zesílený vítr se opřel do *Albatrosu* a hnal ho k severovýchodu nad moře.

KAPITOLA ŠESTNÁCTÁ,

která nechá čtenáře na politováníhodných pochybách

Bylo dvacet minut po půlnoci. Z letounu se ozvalo ještě pět nebo šest výstřelů. Strýc Prudent a Frycollin pomohli Philu Evansovi do úkrytu ve skálách. Sami nebyli zasaženi. Teď už se neměli čeho bát.

Zatímco *Albatros* letěl od ostrova Chatamu pryč, byl vynesen do výše devíti set metrů. Musil zrychlit vzestupný pohyb, aby nebyl sražen do moře.

Ve chvíli, kdy se muž na hlídce zbavil roubíku a vykřikl, přiběhli k němu Robur a Turner, zbavili ho plátna, kterým měl převázanou hlavu, a uvolnili mu pouta. Roburův zástupce pak vtrhl do kabiny strýce Prudenta a Phila Evanse. Byla prázdná! François Tapage prohlédl kabinu Frycollinovu. Ani tam nikdo nebyl.

Když se Robur dověděl, že jeho vězňové uprchli, zachvátil ho prudký vztek. Únik strýce Prudenta a Phila Evanse znamenal prozrazení jeho osoby a jeho tajemství celému světu. O zprávu, kterou vězňové svrhli z letounu za letu přes Evropu, se příliš nestaral, protože bylo pravděpodobné, že se po pádu už nenajde. Ale nyní to bylo něco jiného! Pak se však pomalu uklidnil.

„Uprchli!“ řekl. „Dobrá! Z ostrova Chatamu se v nejbližších dnech nedostanou. Vrátím se tam… Vyhledám je… Dopadnu je… A pak…“

Záchrana tří uprchlíků nebyla opravdu ještě zajištěna. *Albatros* se zase stal pánem svých pohybů. Robur jistě nebude váhat a vrátí se nad ostrov Chatam, z něhož se uprchlíci tak brzy nedostanou. Do dvanácti hodin padnou zas do rukou inženýrových.

Do dvanácti hodin! Ale *Albatros* bude za dvě hodiny zničen! Dynamitová nálož bude působit jako torpédo vražené do boku letounu a dokončí ve vzduchu dílo zkázy.

Vítr stále sílil a unášel letoun k severovýchodu. Ač se rychlost letounu mírnila, musil být Chatam do rána z dohledu.

K letu proti větru potřeboval *Albatros* obě hnací vrtule, nebo aspoň vrtuli přední.

„Tome,“ řekl inženýr, „rozsviť reflektory naplno!“

„Ano, pane Robure.“

„A všichni do práce!“

„Všichni!“ opakoval velitelův zástupce.

Práce se už nedala odkládat na zítřek. Teď se nikdo nesměl ohlížet na únavu. Celá posádka *Albatrosu* sdílela vztek svého velitele a byla ochotna udělat vše, aby uprchlíky dopadla. Jakmile bude přední vrtule zasazena, vrátí se letoun nad Chatam, znovu tam spustí kotvu a posádka se vydá na lov uprchlíků. Pak bude provedena i oprava zadm vrtule a letoun bude moci pokračovat v bezpečné cestě přes Tichý oceán k ostrovu X.

Bylo však důležité, aby *Albatros* nebyl zahnán příliš daleko na severovýchod. Naneštěstí vítr neustále sílil. Nebylo možné letět proti němu, ale nešlo ani zůstat na místě. Zbaven hnacích vrtulí, stal se *Albatros* neřiditelným balónem. Uprchlíci na ostrově mohli konstatovat, že letoun odlétl, dříve než ho mohl výbuch rozmetat na kousky.

Vzhledem k chystaným plánům byl Robur vývojem událostí znepokojen. Nezdrží se příliš návratem nad ostrov Chatam? Proto se během urychleného provádění oprav rozhodl sestoupit níž, doufaje, že se tam setká se slabším větrem. Snad se ták *Albatrosu* podaří udržet se nad těmito vodami do té chvíle, než bude opět moci čelit větru.

Rozkaz byl ihned proveden. Kdyby byla manévrům letounu, zalitého elektrickým světlem, přihlížela posádka nějaké lodi, byla by asi bývala zachvácena hrůzou.

Když *Albatros* sestoupil na několik desítek metrů nad hladinu, zastavil se.

Naneštěstí Robur zjistil, že dole vane vítr ještě prudší než nahoře. Letoun tu byl strhován mnohem větší rychlostí. Hrozilo mu nebezpečí, že bude zahnán velmi daleko na severovýchod, což by návrat k ostrovu Chatamu značně zdrželo.

Po tomto pokusu bylo zřejmé, že je výhodnější letět ve výši, kde je ovzduší klidnější. *Albatros* proto vystoupil do výše tří tisíc metrů. I když ani tam nestál na místě, pohyboval se aspoň velmi pomalu. Inženýr mohl doufat, že po východu slunce spatří z této výšky ještě pobřeží ostrova Chatamu, jehož zeměpisnou polohu měl ostatně přesně určenou.

Robur se nezabýval otázkou, zdali byli uprchlíci dobře přijati domorodci, pokud je ostrov vůbec obydlen. Nezáleželo na tom, budou-li jim domorodci pomáhat. Útočnými zbraněmi *Albatrosu* by bylo obyvatelstvo ostrova jistě vyděšeno a rychle rozprášeno. Zajetí obou uprchlíků nebude tedy problémem, a jakmile budou znovu dopadeni…

„Z ostrova X neutečou!“ prohlásil Robur.

K jedné hodině s půlnoci byla přední vrtule spravena. Stačilo ji jen

nasadit. To bude trvat asi hodinu. *Albatros* pak ihned zamíří přídí k jihozápadu a posádka rozebere i zadní vrtuli.

Ale co doutnák, který hořel v opuštěné kabině? Doutnák, jehož třetina

V několika vteřinách bylo lano přeříznuto

už uhořela? A co jiskra, která se blížila k roznětce dynamitové nálože?

Kdyby mužové posádky nebyli bývali tak zaměstnáni, byl by možná aspoň některý z nich zaslechl slabé praskání vycházející z kabiny. Byl by si snad všiml zápachu spáleného prachu. Byl by pojal podezření a

upozornil Toma Turnera. Byli by hledali a našli v zásuvce pod lůžkem výbušnou nálož… Byli by měli možná ještě čas zachránit zázračný *Albatros* a všechny, kdo na něm letěli.

Ale lidé pracovali na přídi, dvacet metrů od kabiny uprchlíků. Na zadní části paluby neměli co dělat a nedali se ničím rušit v práci, která vyžadovala všechnu jejich pozornost.

Také Robur jako obratný mechanik pomáhal vlastníma rukama. Spěchal s prací, ale přitom dbal, aby jí byla věnována největší péče. Musil se zas stát pánem svého stroje! Nepodaří-li se mu uprchlíky dopadnout, mohli by se později dostat do vlasti a zahájit pátrání, kterému by ostrov X asi neunikl. A to by znamenalo konec životu, který si zařídila posádka *Albatrosu*, životu nádhernému a téměř nadlidskému!

Tom Turner přistoupil k Roburovi. Bylo čtvrt na dvě.

„Pane Robure," řekl mu, „zdá se mi, že vítr slábne a stáčí se k západu."

„Co ukazuje tlakoměr?" ptal se Robur, když obhlédl nebe.

„Trochu se ustálil," odpověděl Tom Turner. „Přesto se mi však zdá, že mraky pod *Albatrosem* klesají."

„Opravdu, Tome! V tom případě nad hladinou možná prší. Ale protože jsme nad mraky, nevadí nám to. Nebude nás aspoň při dokončování oprav nic rušit."

„Prší-li," pokračoval Tom Turner, „je to jistě jen jemný déšť. Podle mraků tak můžeme aspoň usuzovat. A to by znamenalo, že se vítr docela utiší."

„Snad, Tome. Přesto však nepokládám za vhodné znovu sestupovat. Dokončeme opravu závad a pak budeme moci letět, kam budeme chtít. Na tom záleží všechno!"

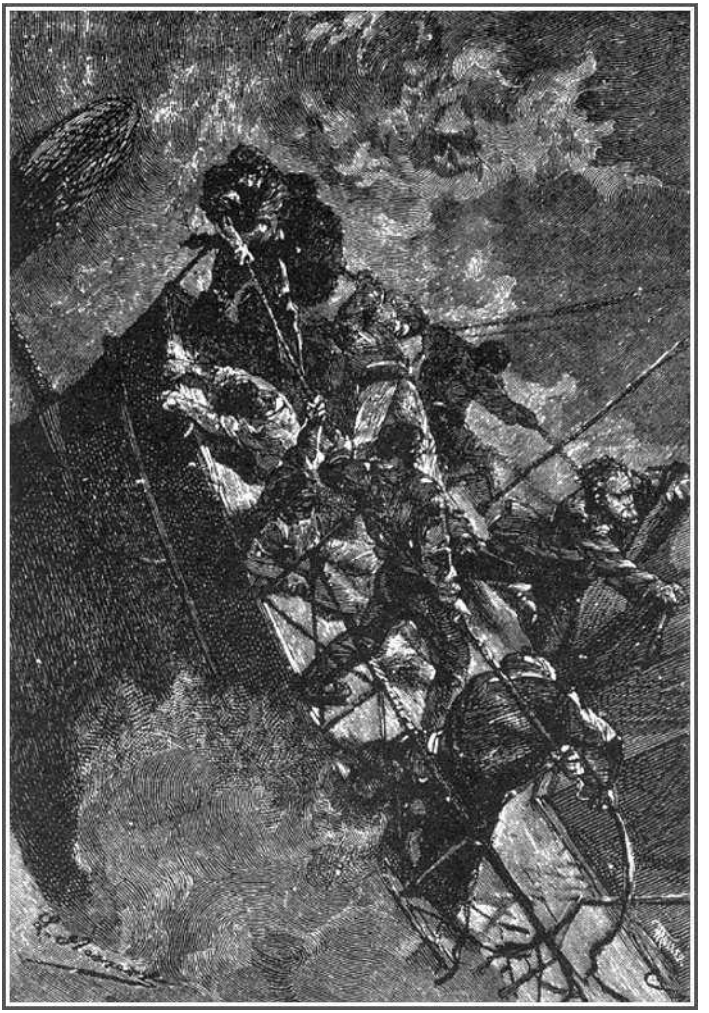
Několik minut po druhé hodině byla první část práce hotova. Přední vrtule byla nasazena a články, které jí dodávaly proud, hned zapojeny. Pohyb vrtule se pomalu zrychloval, *Albatros* se otočil k jihozápadu a střední rychlostí zamířil k Chatamu.

„Tome," řekl Robur, „byli jsme unášeni asi dvě a půl hodiny k severovýchodu. Vítr se nezměnil, pokud jsem si to mohl ověřit kompasem. Myslím, že za hodinu budeme zas nad pobřežím ostrova."

„Jsem téhož názoru," odpověděl Tom Turner. „Letíme teď rychlostí dvanácti metrů za vteřinu. Mezi třetí a čtvrtou hodinou ranní dosáhne *Albatros* místa svého odletu."

„Tím lépe, Tome," řekl inženýr. „Je v našem zájmu, abychom tam dorazili a zakotvili v noci, aby nás nikdo neviděl. Uprchlíci věří, že jsme

daleko na severu, a nebudou tak ostražití. Až se *Albatros* dostane níž k zemi, pokusíme se skrýt za vysokými skalisky. Snad budeme nuceni zůstat na ostrově i několik dní…“

Robur sklouzl k polorozbité kabině

„Zůstaneme tam, pane Robure, i kdybychom musili bojovat proti celé armádě domorodců…“

„Budeme bojovat, Tome. Budeme bojovat za náš *Albatros!*“

Inženýr se vrátil k posádce, která čekala na další rozkazy.

„Přátelé,“ řekl jim, „ještě není čas k odpočinku. Musíme pracovat až do rána.“

Všichni byli připraveni.

Stejnou opravu jako na přední vrtuli bylo třeba teď provést i na vrtuli zadní. Byla poškozena stejně a stejným původcem, to jest zuřivým uragánem za letu nad antarktickou pevninou.

Ale aby mohla být vrtule sejmuta, musil se letoun na několik minut zastavit, ba dokonce musil dostat zpětný chod. Na Roburův rozkaz dal pomocný mechanik přední vrtuli zpětné obrátky. Letoun počal zvolna couvat.

Všichni muži se chystali přejít na záď, když vtom byl Tom Turner překvapen zvláštním zápachem.

Byly to spalné plyny z doutnáku, které se hromadily v zásuvce pod lůžkem a unikaly už z kabiny uprchlíků.

„Co je to?“ zvolal velitelův zástupce.

„Copak?“ ptal se Robur.

„Necítíte? Řekl bych, že se tu pálí střelný prach.“

„Opravdu, Tome.“

„A zápach vychází ze zadní kajuty!“

„Ano… z kabiny…“

„Že by tam byli ti lotři zapálili?“

„Jen aby to byl jen oheň!“ vykřikl Robur. „Vyraz dveře, Tome! Vyraz dveře!“

Ale sotva udělal Tom Turner několik kroků k zádi, otřásl *Albatrosem* strašný výbuch. Kajuty se rozlétly na kusy. Reflektory zhasly, protože elektrický proud byl naráz přerušen. Nastala úplná tma. Ačkoli většina nosných vrtulí byla zkroucena nebo zlomena, a tak vyřazena z činnosti, některé z nich se stále ještě otáčely.

Náhle se rozevřel trup letounu nedaleko přední kajuty, jejíž články stále ještě poháněly spravenou vrtuli, a zadní část paluby vylétla do vzduchu.

Skoro současně se zastavily poslední nosné vrtule a *Albatros* se řítil dolů.

Byl to pád z výše tří tisíc metrů. Všech osm mužů se zavěsilo jako trosečníci na trosku letounu.

Tento pád byl tím rychlejší, že přední vrtule, směřující teď přímo vzhůru, stále ještě pracovala.

V této chvíli Robur s neuvěřitelnou chladnokrevností sklouzl k polorozbité kabině, chopil se páky stroje a dal vrtuli normální chod, takže

se z ní rázem stala nosná vrtule.

Pád se okamžitě trochu zpomalil. Troska nepadala aspoň vzrůstající rychlostí, jaké při volném pádu nabývají tělesa, na něž působí jen jejich váha.

Za čtyřiadvacet vteřin po výbuchu se všechno, co z *Albatrosu* zbývalo, ponořilo do vln oceánu.

KAPITOLA SEDMNÁCTÁ,

v které se čtenář vrátí o dva měsíce zpět a skočí pak o devět měsíců kupředu

Několik týdnů předtím, 13. června, nazítří po oné schůzi, na níž došlo ve Weldonově klubu k tak bouřlivé hádce, podlehlo všechno bílé i černé obyvatelstvo Philadelphie vzrušení, které se dá těžko popsat.

Už v prvních ranních hodinách se hovořilo jen o nečekané a skandální včerejší události. Jakýsi drzoun, který si říkal inženýr, který sám sebe nazval tím nepochopitelným jménem Robur – Robur Dobyvatel, jakási osoba neznámého původu a neznámé národnosti – dostavil se nečekaně do poradního sálu, napadl přítomné vzduchoplavce, zneuctil přívržence balónů, vychloubal se přednostmi letadel těžších než vzduch, vzbudil bouři rozhořčení a vyslovil na adresu svých odpůrců vážné hrozby. Když pak opustil za střelby z revolverů tribunu, zmizel kdovíkam. Přes všechno pátrání se o něm už neslyšelo.

To bylo něco pro lidské jazyky a pro lidskou představivost! Využili toho všichni ve Philadelphii stejně jako v celých Spojených státech a konečně – po pravdě řečeno – stejně jako na celém světě.

Obecné vzrušení však ještě vzrostlo, když večer 13. června bylo oznámeno, že předseda a tajemník Weldonova klubu se dosud nevrátili domů. A byli to přece spořádaní, počestní a rozumní lidé. Včera odešli z klubu jako občané, kteří touží jen po svém domově, jako dva staří mládenci, které doma nečeká žádná zamračená tvář. Nezdrželi se snad náhodou někde? Ne! Neřekli aspoň nic, co by mohlo k této domněnce vést. Prohlásili dokonce, že se ráno vrátí do klubu, aby připravili další schůzi, na níž by se mělo diskutovat o dnešních událostech.

Nezmizeli však jen tito dva přední mužové státu Pensylvánie, zmizel i sluha Frycollin. Byl nezvěstný jako jeho pán. Nikdy se o žádném černochovi nehovořilo tolik jako o Frycollinovi. Tím zaujal černý sluha významné místo mezi všemi philadelphskými sluhy, a dokonce mezi všemi lidmi, které v tomto krásném americkém kraji stačila vynést na světlo nějaká výstřednost.

Druhého dne nic nového. Ani oba funkcionáři, ani Frycollin se neobjevili. Z toho vznikly vážné obavy a vzrušení se ještě stupňovalo.

Kolem telegrafního úřadu se kupily davy lidí, kteří čekali na nějakou zprávu.

Nic!

A přece lidé oba muže spatřili, když vycházeli z Weldonova klubu. Hlasitě spolu hovořili, zavolali na čekajícího Frycollina a kráčeli pak Ořechovou ulicí k Fairmontovu parku.

Vegetarián Jem Cip podal dokonce předsedovi ruku se slovy: „Zítra na shledanou!“

A William T. Forbes, výrobce cukru z hadrů, potřásl zuřivě rukou Phila Evanse, který dvakrát opakoval: „Na shledanou! Na shledanou!“

Forbesovy slečny Doll a Mat, projevující ke strýci Prudentovi živou náklonnost, nemohly se z toho vzpamatovat. Aby se dopídily o zmizelém nějakých zpráv, mluvily ještě více než obvykle.

Tak uplynulo pět šest dní, dva týdny… Nikde se nenašlo nic, co by přivedlo hledající na stopy zmizelých.

A přece byly všechny městské čtvrti tak pečlivě prohledány! Nikde nic! Ani v ulicích vedoucích k přístavu se nic nenašlo. Ani v parku pod velkými stromy a v křoví nic nebylo. Nic, stále nic!

Konečně bylo na palouku v parku zjištěno, že je tam tráva podezřele ušlapána. Jak to vysvětlit? Na kraji lesa u palouku byly objeveny stopy zápasu. Zde zřejmě přepadla oba muže tlupa ničemů. Ale proč zde, na tak opuštěném místě? A v noci?

Bylo to možné. Policie se pustila do vyšetřování obvyklým způsobem a s obvyklou pomalostí. Byla prohledána řeka Schuylkill, prohrabáno její řečiště a na jejích březích vysekána tráva. I když to bylo marné, nebylo to neužitečné, protože řeka už potřebovala být pořádně vyčištěna. Provedlo se to tedy při této příležitosti. Philadelphští občané byli vždy praktičtí.

Pak byly zavolány na pomoc noviny. Ve všech demokratických i republikánských listech Unie byly uveřejňovány zprávy a dotazy všeho druhu. Černošský list *Daily Negro* otiskl Frycollinův portrét podle jeho poslední fotografie. Byly vypsány odměny pro každého, kdo by mohl podat zprávu o zmizelých nebo udat cokoli, co by pátrající přivedlo na jejich stopu.

„Pět tisíc dolarů! Pět tisíc dolarů každému občanu, který…“

Nic se nestalo. Pět tisíc dolarů zůstalo v pokladně Weldonova klubu. Strýc Prudent a Phil Evans nebyli prostě k nalezení.

Po záhadném zmizení předsedy a tajemníka nastal ve Weldonově klubu zmatek. Členové klubu musili především zastavit značně už pokročilé práce na stavbě vzducholodi *Go ahead*. Jak mohlo být dílo taky

dokončeno, když tu nejsou dva hlavní činitelé, muži, kteří mu věnovali tolik času a tolik peněz? Musilo se čekat.

A právě v této době rozvířil zájem světa znovu onen záhadný jev, který způsobil už před několika týdny tolik vzrušení.

Vysoko v oblacích byl mnohokrát za sebou spatřen opět záhadný předmět. Nikoho ani nenapadlo spojovat tento podivný jev se zmizením obou členů Weldonova klubu. Jen obzvlášť čilé obrazotvornosti by se bylo podařilo najít zde nějakou souvislost.

Povětroň, ohnivá koule nebo vzdušný netvor – nazývejte si to jak chcete! – objevil se teď několikrát za podmínek, v nichž už bylo možno lépe určit jeho tvar a rozměry. Nejdříve byl spatřen v Kanadě nad územím Ottawy a Quebecu, a to hned druhý den po zmizení obou přátel. Později nad prériemi Divokého západu, kde závodil s rychlíkem Pacifické dráhy.

Od toho dne se nejistota vědeckého světa změnila v jistotu. Ono těleso nebylo přírodním útvarem! Byl to létající stroj, uskutečňující zásadu „těžší než vzduch“. Jestliže stavitel a velitel letounu skrýval dosud svou osobu, neskrýval už svůj stroj, protože na Divokém západě jej lidem ukázal docela zblízka. Nikdo ovšem nevěděl, jakou mechanickou silou vládl a jakým způsobem uváděl stroj do pohybu. Zatím bylo nezvratně zjištěno, že letoun má obzvláštní pohybovou schopnost.

Po několika dnech byl spatřen v Číně, pak nad severním Hindustánem a posléze nad rozlehlými ruskými stepmi.

Kdo byl tím odvážným mechanikem, který vládl tak úžasnou pohybovou silou a pro něhož státy a oceány neměly hranic? Kdo si to vytvořil ze zemského ovzduší svou říši? Kdo by si byl pomyslil, že to je právě Robur, který tak odvážně přednesl své teorie ve Weldonově klubu onoho večera, kdy přišel rozbít utopii řiditelných balónů?

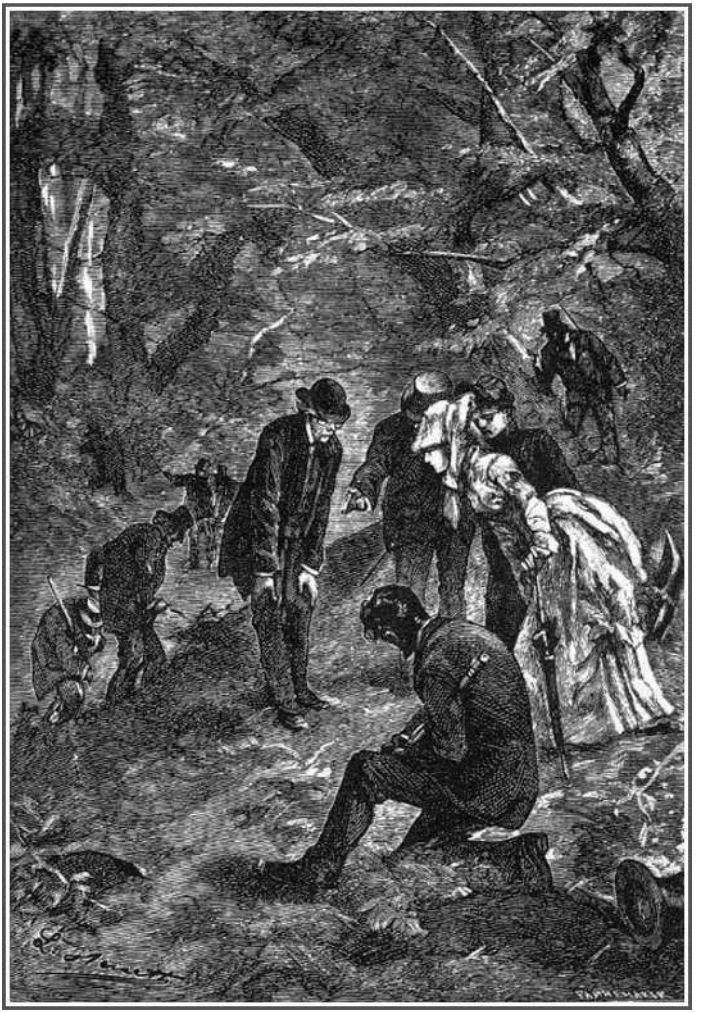
Mnohé prozíravé duchy to snad napadlo. Ale kupodivu nikdo ani nepomyslil na to, aby jméno Robura spojil se zmizením předsedy a tajemníka Weldonova klubu.

Vše by bylo zůstalo zahaleno rouškou tajemství, kdyby byl nedošel z Francie do Ameriky newyorskou linkou zvláštní kabelogram. Stalo se to 6. července v jedenáct hodin třicet sedm minut.

Co telegram obsahoval? Byl v něm text dokumentu, který byl nalezen v tabatěrce v Paříži a udával, co se stalo s oběma muži, za něž se celé Spojené státy už chystaly držet smutek.

Únoscem byl tedy Robur! Inženýr, který přišel do Philadelphie rozbít teorii vzduchoplavců přímo v jejich hnízdě. On byl stavitelem *Albatrosu*. On to byl, kdo se pomstil strýci Prudentovi, Philu Evansovi a Frycollinovi

tím, že je unesl. Tyto tři osoby nutno pokládat za ztracené! Ledaže by byl postaven stroj schopný bojovat s mohutným letounem. Pak by se snad jejich přátelům podařilo přivést je zpět na zem.

Na okraji lesa byly objeveny stopy zápasu

Jaké vzrušení! Jaké překvapení! Pařížský telegram byl adresován předsednictvu Weldonova klubu. Členové klubu byli ihned seznámeni s jeho obsahem.

V deseti minutách se zpráva rozlétla telefonem celou Philadelphií a za

hodinu o ní věděla celá Amerika, kde byla rozsáhlá telefonní síť. Nikdo tomu nechtěl věřit, ač to bylo docela jasné. Někteří tvrdili, že jde o mystifikaci nějakého šprýmaře, jiní říkali, že to je hloupý vtip. Jak by mohlo dojít ve Philadelphii k únosu tak tajemnému? Jak by mohl *Albatros* přistat ve Fairmontově parku, aniž byl jeho přílet zpozorován na pensylvánských hranicích?

Velmi dobře. To byly důkazy. Nevěřící měli ještě právo pochybovat. Ale toto právo ztratili po týdnu, když přišel další telegram. Dne 13. července vplul do Hudsonu francouzský parník *Normandie* a přivezl onu pověstnou tabatěrku. Newyorská železnice ji dopravila spěšně do Philadelphie.

A byla to skutečně tabatěrka předsedy Weldonova klubu. Jem Cip by byl udělal toho dne dobře, kdyby se byl vydatněji najedl. Když totiž spatřil tabatěrku, téměř omdlel. Kolikrát si z ní bral přátelský šňupec! I slečny Doll a Mat ji poznaly. Kolikrát už snily o tom, že jim bude jednou dopřáno vnořit do ní své hubené staropanenské prsty! Poznal ji i jejich otec William T. Forbes i Truk Milnor, Bat T. Fyn a mnoho jiných členů Weldonova klubu. Stokrát viděli svého ctihodného předsedu otvírat tuto tabatěrku. Dosvědčili to všichni přátelé strýce Prudenta ve Philadelphii.

V této věci nebyl možný ani stín pochyb. Nejen předsedova tabatěrka, ale i písmo oné zprávy nedovolovalo nevěřícím vrtět ještě hlavou. Nastal nový nářek. Zoufalé ruce se spínaly k nebi. Strýc Prudent a jeho přítel byli uneseni létajícím strojem. A nikde nebyl prostředek k jejich záchraně.

Společnost Niagarských vodopádů, jejímž největším akcionářem byl strýc Prudent, byla by málem zastavila provoz i vodopády. *Waltonova hodinářská společnost* pomýšlela na likvidaci továrny na hodinky, jejíž ředitel Phil Evans se tak záhadně ztratil.

Ano! Celé město bylo ve smutku a slovo smutek není tu nijak přehnané. Kromě několika rozpálených a ještě doufajících hlav, s jakými je možno setkat se i ve Spojených státech, nikdo už nepočítal s tím, že ctihodné občany ještě někdy spatří.

O *Albatrosu* už po jeho přeletu Paříže nebylo nic slyšet. Jen to, že ho po několika hodinách viděli v Římě. To bylo vše. Nebylo to ovšem nic divného vzhledem k jeho rychlosti, s jakou přeletěl Evropu od severu k jihu a Středozemní moře od západu k východu. Pro tuto rychlost jej nemohl žádný dalekohled za letu zachytit. Marně byly posádky všech hvězdáren dnem i nocí v pohotovosti. Stroj Robura Dobyvatele letěl tak daleko a tak vysoko Ikarií – jak nazýval Robur ovzduší – že jeho stopu

nebylo možno zachytit.

Zbývá dodat, že i když se jeho rychlost nad africkým pobřežím zmírnila, nebyla ještě známa pařížská zpráva, a tak nikomu ani nenapadlo hledat letoun ve výšinách alžírského nebe. Byl sice spatřen nad Timbuktu, ale observatoř tohoto slavného města – je-li tam nějaká – neměla čas dodat zprávu do Evropy. Co se týče dahomského krále, ten by byl dal raději useknout hlavy dvaceti tisícům svých poddaných, včetně ministrů, než by byl přiznal, že bojoval se vzdušným strojem. Byla to otázka ješitnosti.

Pak letěl Robur přes Atlantský oceán, dosáhl Ohňové země a mysu Hoorn. Byly to vzdálené jižní končiny polární oblasti, které přelétl proti své vůli. Ale z těchto krajů nemohl nikdo čekat zprávy.

Uplynul červenec i srpen ve stálé nejistotě o osudu Roburových vězňů. Naskytla se otázka, zda inženýr po příkladu Ikara, nejstaršího letce, o němž se zmiňují dějiny, nezahynul jako oběť své nerozvážnosti.

Beze zpráv uplynulo i dvacet sedm dní měsíce září.

Na světě se však všemu zvykne. Je v lidské povaze zapomenout s odstupem časů i na největší hoře. Zapomíná se, protože je nutné zapomenout. Na obranu lidské cti je však třeba říci, že tentokrát lidstvo nezapomnělo. Nebyl mu lhostejný osud dvou bělochů a černocha.

Nejvíc se na ně myslelo pochopitelně ve Philadelphii. Pojily se tam ke vzpomínkám i obavy. Robur odnesl strýce Prudenta a Phila Evanse z rodné země z pomsty. Pomstil se skutečně dobře, i když proti všemu právu. Ale stačí mu to k pomstě? Nepomýšlí na únos dalších přátel předsedy a tajemníka Weldonova klubu? A kdo může říci, že je před tímto všemocným pánem vzdušných oblastí v bezpečí?

Konečně 28. září došla do města nová zpráva. Strýc Prudent a Phil Evans se odpoledne náhle objevili v domě předsedy klubu.

Nejlepší na tom bylo, že to byla pravda, ač tomu nikdo nechtěl věřit.

Muselo se to ověřit. Byli to však skutečně oba přátelé, a ne jejich stíny… I Frycollin se s nimi vrátil!

Členové klubu, jejich přátelé a celý dav zvědavců, vše spěchalo k domu strýce Prudenta. Oba přátelé byli vyvoláváni. Tisíce rukou je vyhazovalo do výše za mohutného hurá!

Jem Cip opustil svou snídani – opékaný salát – a za ním přispěchal i William T. Forbes s dcerami Doll a Mat. Toho dne by si byl mohl strýc Prudent vzít za ženy obě dvě. Ale on na ženitbu nepomýšlel. Přišel i Truk Milnor, Bat T. Fyn a ostatní členové klubu. Ještě dnes se tomu lidé diví, jak mohli strýc Prudent a Phil Evans vyjít zdrávi z tisíce rukou, kterými

musili při cestě městem projít.

Téhož večera se ve Weldonově klubu konala obvyklá týdenní schůzka. Všichni čekali, že oba přátelé na ní zaujmou svá místa. Protože o svých příhodách dosud nemluvili – nikdo jim k tomu možná ani nedopřál čas – doufali všichni, že oba funkcionáři podají zprávu o svých cestovních dojmech.

Oba přátelé z různých důvodů dosud nepromluvili. Mlčel i sluha Frycollin, kterého nadšení kamarádi div neudusili.

A co vlastně přátelé neřekli nebo nechtěli říci?

Musíme se vrátit ke známým už událostem z noci na 28. července, k odvážnému útěku předsedy a tajemníka Weldonova klubu do skal ostrova Chatamu, k ráně vystřelené na Phila Evanse, k přeříznutému lanu *Albatrosu,* odneseného pak bez vrtulí severovýchodním směrem nad širé moře, kde vystoupil do značné výše. Rozžaté reflektory umožnily oběma přátelům letoun po jistou dobu sledovat. Pak jim konečně zmizel z očí.

Uprchlíci se neměli čeho bát. Jak by se mohl Robur vrátit nad ostrov, když jeho vrtule budou ještě tři až čtyři hodiny neschopny práce?

A nestane se pak *Albatros,* zničený výbuchem, jen plující troskou a nebudou z jeho posádky jen roztrhané mrtvoly, které oceán nebude moci ani vyvrhnout?

Akt pomsty byl proveden v celé své hrůze.

Strýc Prudent a Phil Evans to však pokládali za oprávněnou obranu a neměli nejmenší výčitky svědomí.

Phil Evans byl jen lehce zraněn kulkou vystřelenou z *Albatrosu.* Všichni tři vykročili po pobřeží, doufajíce v setkání s domorodci.

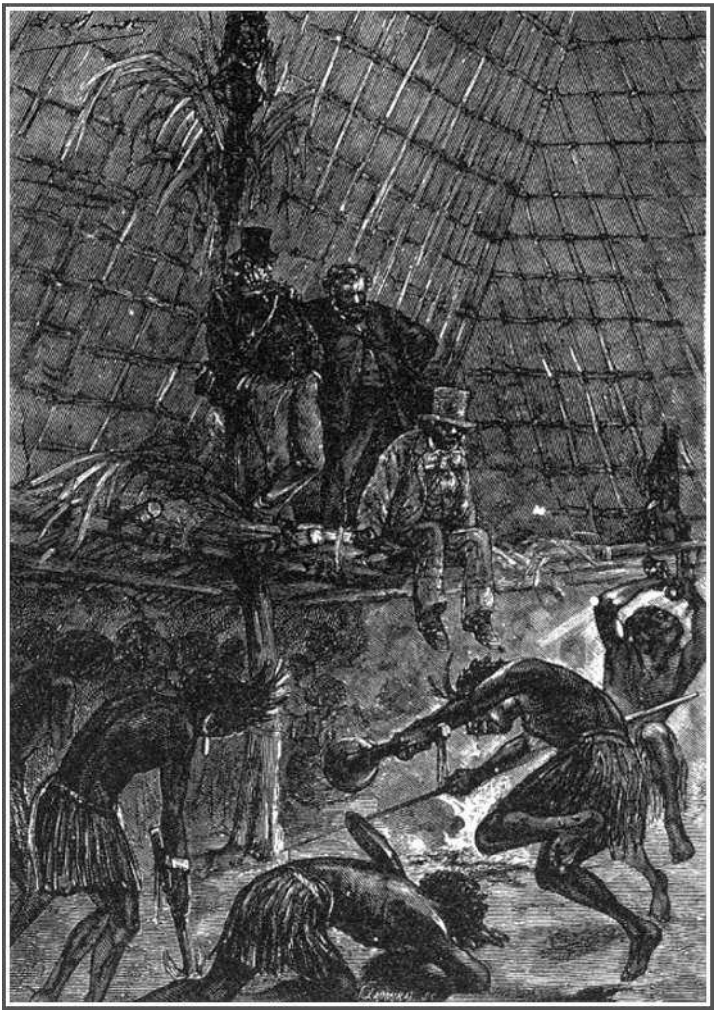
Jejich naděje je nezklamala. Západní pobřeží Chatamu bylo obydleno asi padesáti domorodci. Ti spatřili letoun nad ostrovem. Připravili proto uprchlíkům přivítání hodné nadpozemských bytostí a chovali se k nim jako k bohům. Umístili je v nejpohodlnější chýši. Nikdy neměl Frycollin takovou příležitost stát se černošským bohem.

Jak předpokládali, neviděli strýc Prudent a Phil Evans letoun se vracet. Usoudili z toho, že ke katastrofě došlo ve velké výši. Už nikdy se nebude mluvit o inženýru Roburovi, o jeho zázračném stroji, na kterém s ním oba přátelé letěli.

Nyní musili hledat příležitost k návratu do Ameriky. Ale ostrov Chatam není loďmi příliš navštěvován. Uplynul celý měsíc srpen a uprchlíci už byli přesvědčeni, že vyměnili jedno vězení za druhé. Jen Frycollinovi se tu líbilo líp než ve vzdušném vězení.

Konečně 3. září se ve vodách ostrova Chatamu objevila loď. Víme, že

v době philadelphského únosu měl strýc Prudent u sebe několik tisíc dolarů – víc, než potřeboval na cestu do Ameriky. Když poděkovali svým hostitelům, kteří je zahrnovali projevy plnými zbožňování, nalodili se

Chovali se k nim jako k bohům

strýc Prudent a Phil Evans na loď plující do Aucklandu. Nikomu se o svých příhodách ani slovem nezmínili a za dva dny přistali v hlavním městě Nového Zélandu.

Tam je přijal parník plující přes Tichý oceán a po šťastné plavbě se

dostali 20. září do San Franciska. Nikomu neřekli, kdo jsou a odkud přicházejí. Protože za dopravu řádně zaplatili, nesměl by to být americký kapitán, aby se ještě na něco ptal.

V San Francisku nasedl strýc Prudent se svým přítelem a se sluhou Frycollinem na první vlak Pacifické dráhy a 27. září dorazili do Philadelphie.

To je stručný popis událostí od útěku vězňů a od jejich odplutí z ostrova Chatamu. A tak mohli dnes večer předseda a tajemník zaujmout svá místa ve Weldonově klubu uprostřed neobyčejně četného shromáždění.

Nikdy nebyl ani jeden, ani druhý tak klidný. Kdo je pozoroval, byl by řekl, že se jim od památné schůze 12. června nic nepřihodilo. Tři a půl měsíce jako by v jejich životě nic neznamenalo.

Po prvním hřímavém hurá, které oba přijali bez nejmenší známky pohnutí ve tváři, zahájil strýc Prudent schůzi slovy:

„Vážení občané, zahajuji schůzi!“

Odpověděl mu bouřlivý a oprávněný potlesk. Nebylo divné, že je schůze zahájena, ale bylo divné, že ji zahájil strýc Prudent za přítomnosti Phila Evanse.

Předseda nechal nadšení vybouřit voláním i potleskem a pak pokračoval:

„Na naší poslední schůzi, pánové, byla velmi živá diskuse *(Slyšte! Slyšte!)* mezi přívrženci přední nebo zadní vrtule pro náš *Go ahead. (Projevy překvapení.)* Našli jsme však cestu, jak smířit oba tábory. Dáme tam vrtule dvě! Jednu na příď a druhou na záď!“ *(Napjatý úžas a ticho.)*

To bylo vše. O únosu předsedy a tajemníka Weldonova klubu ani slovo. Ani slovo o *Albatrosu* a o inženýru Roburovi! Ani slovo o té cestě! Ani slovo o tom, jak vězňové utekli. Ani slovo o tom, co se stalo s letounem. Zda ještě létá prostorem a zda je nutno mít se na pozoru před novými útoky na členy klubu!

Všichni vzduchoplavci umírali touhou zeptat se na to strýce Prudenta a Phila Evanse. Ale ti byli tak vážní a upjatí, že všichni musili jejich chování respektovat. Až sami uznají za vhodné, promluví, a všichni budou velmi poctěni, že jim budou moci naslouchat.

A do ticha, v klubu dosud neslýchaného, zazněla slova strýce Prudenta:

„Pánové, zbývá jen dokončit stavbu balónu *Go ahead,* kterému patří dobytí vzduchu! Končím schůzi!“

KAPITOLA OSMNÁCTÁ,

v které se tento pravdivý příběh o *Albatrosu* končí,
aniž je ukončen

Dne 29. dubna příštího roku, sedm měsíců po nečekaném návratu strýce Prudenta a Phila Evanse, byla celá Philadelphie na nohou. Nešlo tentokrát o žádnou politickou záležitost. Nešlo o žádné volby ani o veřejné shromáždění. Byl jen dohotoven balón *Go ahead* a měl se ujmout vlády ve svém přirozeném živlu.

Velitelem byl určen slavný Harry W. Tinder, o němž už byla řeč na počátku tohoto příběhu. Pomáhat mu měl jeden mechanik.

Jako cestující byli zvoleni předseda a tajemník Weldonova klubu. Nezaslouží si snad tu čest? Neměli snad právo osobně protestovat proti všem přístrojům postaveným podle zásady „těžší než vzduch“?

Ani v těchto sedmi měsících neřekli oba přátelé nic o svých dobrodružstvích. Ani Frycollin přes velkou chuť neprozradil nic o inženýru Roburovi a o jeho úžasném stroji. Neohrožení vzduchoplavci strýc Prudent a Phil Evans patrně nechtěli, aby se mluvilo o letounu a o jiných létajících strojích. Pokud balón *Go ahead* nezaujme první místo mezi všemi létajícími stroji, nesmí se vynálezům letců nic přiznat. Oba stále věřili a chtěli věřit, že jediným vzdušným dopravním prostředkem je balón a jen jemu že patří budoucnost.

Ostatně letoun, kterému se tak strašně pomstili – podle svého mínění právem – už neexistoval. Žádný člen jeho posádky nemohl katastrofu přežít. Tajemství *Albatrosu* se potopilo do hlubin Tichého oceánu.

Existenci útočiště inženýra Robura na ostrově v Tichém oceánu pokládali oba přátelé jenom za domněnku! Přesto si však vyhradili, že později rozhodnou, zda by se nemělo zahájit nějaké pátrání.

Nyní bude tedy proveden velký pokus, který Weldonův klub tak dlouho a tak pečlivě připravoval. Balón *Go ahead* byl největší a nejdokonalejší typ, jaký byl v té době ve vzduchoplaveckém umění vytvořen.

Měl všechny vlastnosti, které má balón mít. Jeho objem mu umožňoval vystoupit do výše, jaké může balón vůbec dosáhnout. Jeho neprodyšnost mu zaručovala neomezený pobyt ve vzduchu. Jeho pevnost vylučovala

ztrátu plynu a dovolovala mu vzdorovat náporům deště i větru. Jeho objem mu zajišťoval úžasnou nosnost, takže mohl stoupat i s celou přítěží a s elektrickými stroji, které měly dodávat vrtulím dosud nedosažitelnou pohybovou sílu.

Go ahead měl protáhlý tvar, který mu usnadňoval vodorovný pohyb. Jeho plošina se trochu podobala koši balónu kapitánů Krebse a Renarda. Nesla všechny nezbytné vzduchoplavecké pomůcky, fyzikální přístroje, kabely, kotvy, lana, stroje, články a akumulátory, které mu dodávaly mechanickou sílu. Na přídi měla plošina vrtuli, na zádi druhou vrtuli a kormidlo. Přesto však strojová síla balónu *Go ahead* nemohla být tak velká jako síla strojů *Albatrosu.*

Go ahead byl naplněn a dopraven na palouk Fairmontova parku, na totéž místo, kde spočíval po několik hodin Roburův stroj.

Nemusíme snad říkat, že jeho nosná síla byla zajištěna nejlepším z dostupných plynů. Svítiplyn má vztlak jen asi sedm set gramů na krychlový metr a to zajišťuje balón jen nedostatečně. Ale vodík má vztlak tisíc sto gramů, a proto byl balón naplněn čistým vodíkem, vyrobeným metodou a přístroji slavného Henriho Giffarda. Jelikož objem balónu *Go ahead* byl čtyřicet tisíc krychlových metrů, byl jeho vztlak dán násobkem čtyřiceti tisíc a jedenácti set, tedy číslem čtyřicet čtyři tisíce kilogramů.

Ráno 20. dubna bylo vše připraveno. Od jedenácté hodiny se obrovský balón kolébal několik metrů nad zemí, připraven ke vzletu do výše.

Bylo nádherné počasí, jako stvořené pro tak důležitý pokus. Možná že by neškodilo trochu větru, který by přesvědčivost pokusu ještě zvýšil. V bezvětří nelze totiž o řiditelnosti balónů pochybovat, ale za větru je to něco jiného. A právě za takových podmínek by měly být pokusy prováděny.

Vítr však žádný nebyl a nic nenasvědčovalo tomu, že se zvedne. Toho dne nevysílala Severní Amerika výjimečně do západní Evropy žádnou bouři ze svých nevyčerpatelných zásob. Pro letecký pokus nemohl být zvolen den vhodnější.

Ve Fairmontově parku se shromáždil obrovský dav. Do hlavního města Philadelphie svezly četné vlaky mnoho zvědavců ze všech okolních států. Zastavení průmyslového i obchodního života umožnilo příchod zaměstnancům, dělníkům, starcům, dětem, členům Kongresu, představitelům armády, úředníkům, novinářům, bělochům i černochům, kteří teď všichni byli namačkáni na palouku. Je nutné popisovat hlučné vzrušení davu, jeho nevysvětlitelné pohyby a náhlá rozvlnění neklidných mas? Ze všech stran se náhle ozvaly výbuchy volání: „Hip! Hip! Hip!

Hurá!“ To se objevili strýc Prudent a Phil Evans na plošině pod balónem, ozdobeným americkou vlajkou.

Nemusíme ani říkat, že valná většina přítomných se nepřišla obdivovat balónu, nýbrž těmto dvěma obdivuhodným mužům, které Starý svět právem Novému světu záviděl?

Proč tam byli jen dva, a ne tři? Proč tam nebyl Frycollin? Frycollin usoudil, že let s *Albatrosem* jeho slávě postačí. Odmítl čest doprovázet svého pána. Neměl tedy podíl na slávě, provolávané shromážděným davem předsedovi a tajemníkovi Weldonova klubu.

Za kolíky s lany, které byly umístěny uprostřed palouku, nechyběl přirozeně na vyhrazených místech ani jediný z účastníků slavné schůze. Byl tam Truk Milnor, Bat T. Fyn a William T. Forbes se svými dcerami Doll a Mat. Všichni svou přítomností dokazovali, že nic na světě je nemůže odloučit od zásady „lehčí než vzduch“.

V jedenáct hodin dvacet minut oznámil výstřel z děla konec přípravných prací. Balón *Go ahead* čekal už jen na znamení ke vzletu.

Druhý výstřel zazněl v jedenáct dvacet pět.

Go ahead, poutaný lany své sítě, vznesl se do výše patnácti metrů nad palouk. Tak se jeho paluba octla nad hluboce dojatým davem. Strýc Prudent a Phil Evans stáli na přídi s levou rukou na hrudi, což znamenalo, že jsou srdcem s celým shromážděním. Pak vztáhli pravou ruku k nebi na znamení, že dosud největší ze všech balónů ujímá se vlády nad nadpozemskou říší.

Sto tisíc paží se současně položilo na sto tisíc hrudí a pak se vztáhly k nebi.

V jedenáct hodin třicet minut zazněl třetí výstřel z děla. „Uvolnit vše!“ vykřikl strýc Prudent posvátný rozkaz.

Go ahead se „velebně“ vznesl, chceme-li použít výrazu běžného v každém popisu vzduchoplaveckých akcí.

Byla to podívaná vskutku nádherná. Balón vypadal jako loď opouštějící loděnici. A nebyla to snad loď spuštěná do vzdušného oceánu?

Go ahead stoupal přímo vzhůru – což dokazovalo naprostý klid v ovzduší – a zastavil se ve výši dvou set padesáti metrů.

Tam počal provádět horizontální pohyby. Hnán dvěma vrtulemi, letěl proti slunci rychlostí dvanácti metrů za vteřinu. To je rychlost velryby ve vodě. Srovnání s tímto tvorem severských moři je zcela na místě, protože *Go ahead* měl skutečně tvar obrovského kytovce.

K obratným vzduchoplavcům stoupala nová hromová hurá.

Potom začal *Go ahead* kroužit a vychylovat se do všech stran tak, jak ho k tomu přinutila kormidelníkova ruka. Točil se v malém kruhu a letěl vpřed i vzad, takže musel přesvědčit i největší odpůrce řiditelných balónů – jestli tam vůbec nějací byli. A kdyby tam bývali byli, byl by je dav ihned rozsápal.

Škoda jen, že nádhernému pokusu chyběl vítr! Každý toho litoval. Diváci by byli totiž spatřili *Go ahead* provádět bez váhání všechny pohyby buď křižováním jako plachetnice, nebo plavbou proti větru jako parník.

Nyní už byl balón několik set metrů vysoko.

Všichni pochopili jeho manévr. Strýc Prudent chtěl se svými přáteli dosáhnout největší výšky, kde chtěl zkoušku dokončit. Systém dílčích balónů v obalu podobném rybímu měchýři, systém, při němž lze pumpami plyn přečerpávat, umožňoval balónu i svislý pohyb. Aniž shazoval přítěž nebo vypouštěl plyn k sestupu, mohl se zdvihat i klesat vzduchem podle libosti vzduchoplavců. Nicméně však byl opatřen v horní části obalu záklopkou pro případ, že by musil rychle sestoupit. Bylo přitom využito celkem známého systému, ovšem nanejvýš zdokonaleného.

Go ahead teď stoupal přímo vzhůru. Jeho obrovské rozměry se postupně zmenšovaly. Zvědavost diváků se tím nijak neměnila, ač si všichni při pohledu vzhůru div nezlomili krky. Obrovská velryba se zvolna měnila ve sviňuchu a posléze v prostou mřenku.

Vzestupný pohyb balónu nepřestával. *Go ahead* vystoupil do výše čtyř tisíc metrů. Ale na čistém nebi beze stopy mráčků byl stále viditelný.

Udržoval se pořád nad paloukem, jako by s ním byl spojen lany. Ovzduší překlopené obrovským zvoncem nemohlo být klidnější. I v těchto výškách se vzduch ani nehnul. Balón se pohyboval bez odporu, zmenšen vzdáleností jako obráceným dalekohledem.

Náhle se v davu ozval výkřik a po něm tisíce výkřiků dalších. Všechny ruce ukazovaly k jednomu místu na severozápadní části oblohy.

Tam se v temném modru objevilo letící těleso, které se blížilo a zvětšovalo. Byl to snad nějaký pták, který se odvážil tak vysoko? Byl to snad povětroň, letící vzdušným obalem Země? Rozhodně měl onen předmět úžasnou rychlost. Za chvíli bude nad davem.

Všemi mozky prolétlo jako elektrická jiskra stejné podezření.

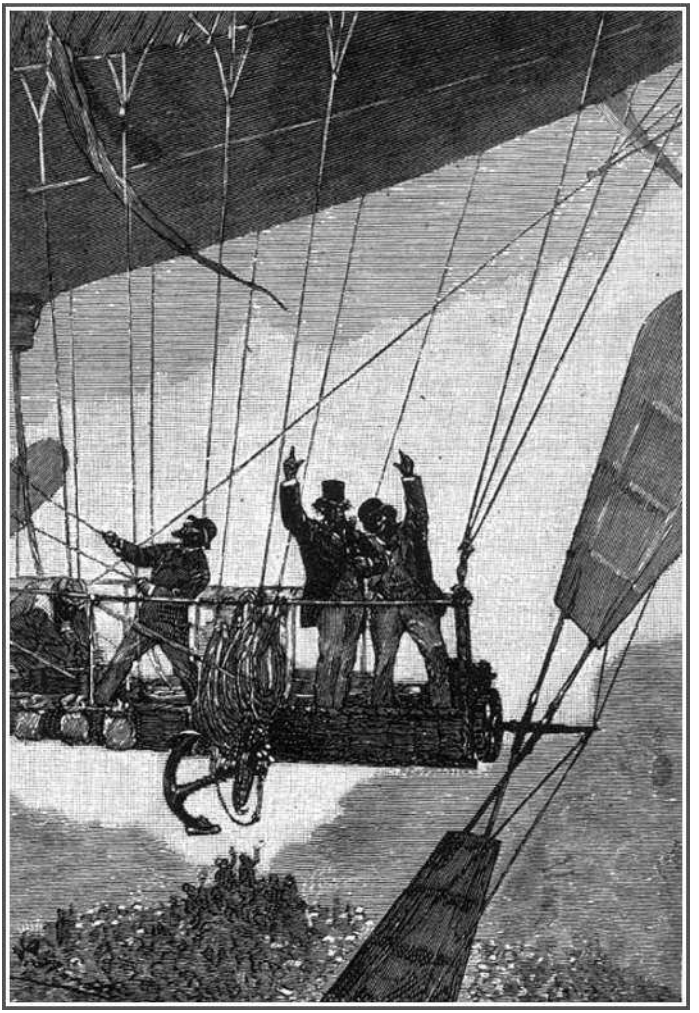
Zdálo se však, že *Go ahead* si podivného předmětu také všiml. Jistě vycítil nebezpečí, protože zvýšenou rychlostí prchal k východu.

Ano, dav to pochopil. Jméno, vyslovené jedním z členů Weldonova

klubu, opakovalo sto tisíc úst.

„*Albatros! Albatros!*“

Byl to opravdu *Albatros.* Vysoko na nebi se tu objevil Robur. Byl to

Go ahead se „velebně“ vznesl

on, podoben obrovskému dravci a připraven vrhnout se na *Go ahead.*

Ale vždyť Roburův letoun byl před devíti měsíci zničen výbuchem, jeho vrtule rozbity a paluba roztržena!

Nebýt úžasné chladnokrevnosti inženýra, který změnil chod přední

vrtule a učinil z ní vrtuli nosnou, byla by se celá posádka Albatrosu prudkým pádem zabila. Jestliže však unikli zalknutí, jak to, že se neutopili ve vodách Pacifiku?

Rozbitá paluba, nosné vrtule a vše ostatní, co z *Albatrosu* zbylo, byly jen trosky. Letoun dopadl jako zraněný pták na vodu. Jeho vrtule ho ještě nějakou dobu držela nad hladinou. Robur a jeho společníci zůstali několik hodin na trosce a potom nasedli do gumového člunu, který našli na hladině oceánu.

Nakonec jim pomohla náhoda.

Několik hodin po východu slunce je spatřila jakási loď. Spustila na moře člun a vzala pak Robura s jeho lidmi i s troskami letounu na palubu. Inženýr se spokojil s prohlášením, že jeho loď ztroskotala při srážce, a nikdo se ho na víc neptal.

Zachránil ho anglický trojstěžník *Two Friends* z Liverpoolu. Plul do Melbourne a dorazil tam za několik dní.

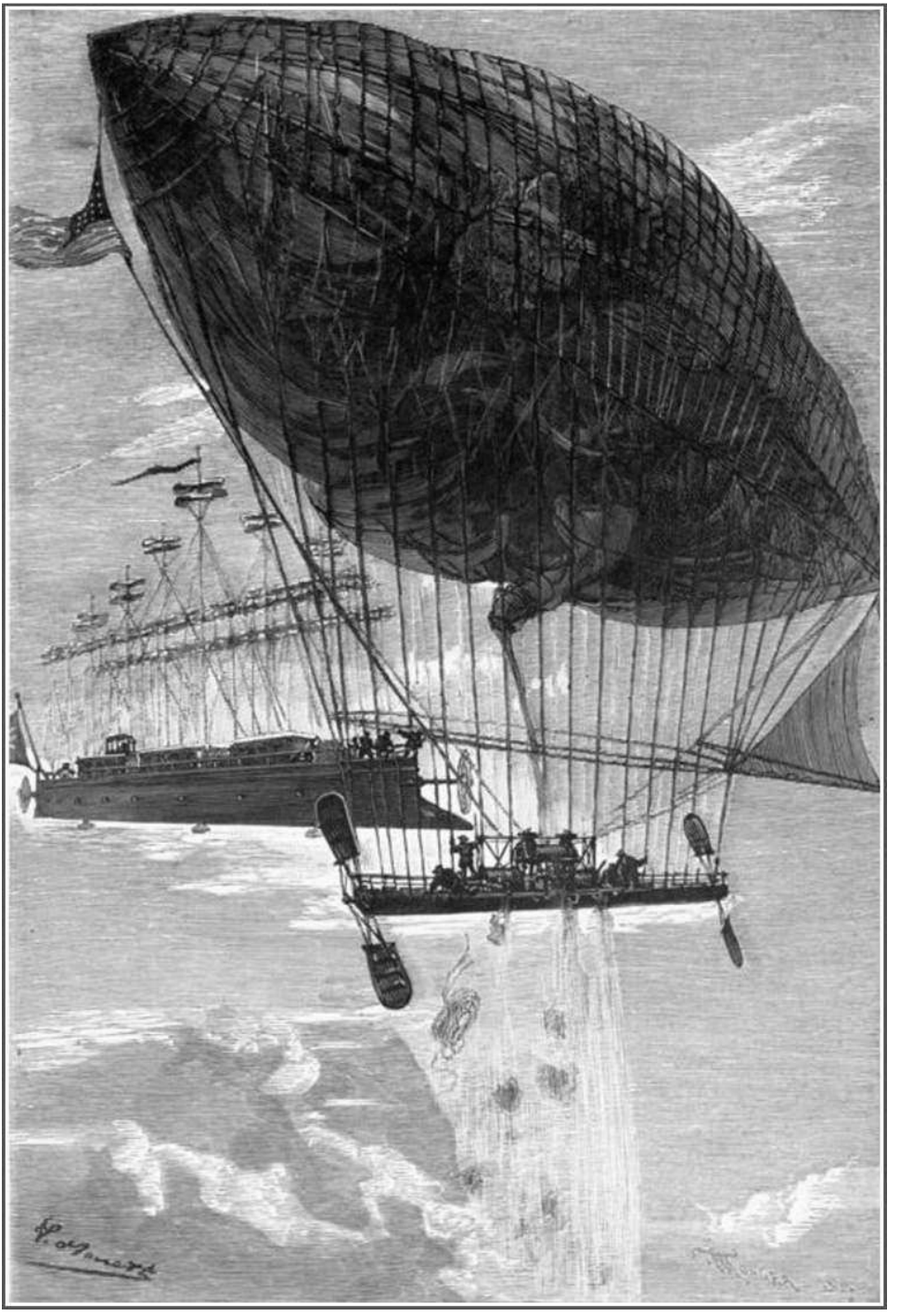
Robur se octl v Austrálii, daleko od ostrova X, kam se musil dostat.

V troskách kabiny našel Robur dostatečnou peněžní částku, takže se mohl postarat o potřeby svých společníků, aniž musil prosit někoho o pomoc. Krátce po příjezdu do Melbourne koupil malou goelettu s výtlakem sto tun a na ní jako zkušený námořník doplul na ostrov X.

Byl teď ovládán jedinou utkvělou myšlenkou: pomstít se! Ale k pomstě potřeboval nový *Albatros.* Pro toho, kdo postavil první letoun, byla to práce snadná. Inženýr Robur použil všeho, čeho mohl použít z prvního letounu: nosných vrtulí a strojů, které byly naloženy s ostatními troskami na goelettu. Zhotovil nový mechanismus s novými články a akumulátory. V osmi měsících byly práce skončeny a nový *Albatros,* totožný s tím, který byl zničen výbuchem, stejně mohutný a stejně rychlý, byl připraven ke vzletu.

Měl samozřejmě i stejnou posádku, ovládanou stejnou nenávistí ke strýci Prudentovi a k Philu Evansovi, i vůbec k celému Weldonovu klubu, což samozřejmě není ani třeba zdůrazňovat.

Albatros opustil ostrov X v prvních dnech dubna. Inženýr chtěl, aby tento let nebyl nikde pozorován, a proto se držel stále mezi mraky. Když se dostal do Severní Ameriky nad pustý kraj Divokého západu, přistal tam. Zachovávaje přísně tajemství své osoby, dověděl se něco, co ho naplnilo radostí. Byla to zpráva, že dne 29. dubna vzlétne ve Philadelphii *Go ahead* se strýcem Prudentem a Philem Evansem na palubě.

Albatros se přiblížil k plošině balónu

Jaká to příležitost k pomstě, která naplňovala srdce Robura i jeho lidí! Bude to strašná pomsta a *Go ahead* jí neunikne! A bude to pomsta veřejná, která zároveň prokáže nadřazenost letounu nad všemi balóny a podobnými stroji.

Proto se toho dne objevil letoun nad Fairmontovým parkem jako sup vrhající se na svou kořist.

Ano, byl to *Albatros.* Poznali jej snadno i ti, kteří ho nikdy neviděli.

Go ahead neustále prchal. Ale brzy pochopil, že vodorovným směrem utéci nemůže. Hledal tedy spásu v útěku svislém. Nechtěl ovšem dolů, kde mu mohl letoun cestu odříznout, nýbrž vzhůru do výše, kde by ho Robur nedostihl. Bylo to velmi odvážné, ale i velmi logické.

Albatros však počal stoupat za ním. Ač byl menší než *Go ahead,* hrál teď roli mečouna, který pronásleduje velrybu, aby ji proklál svým mečem. Byl to torpédoborec napadající křižník, který musí naráz vyletět do povětří.

Všichni to sledovali se smrtelnou úzkostí. Balón dosáhl v několika vteřinách výše pěti tisíc metrů. *Albatros* ho však při výstupu neustále sledoval. Kroužil podle jeho boků. Sevřel balón do kruhu, který se stále zmenšoval. Mohl prorazit tenký obal a balón rázem zničit. Pak by se strýc Prudent a Phil Evans závratným pádem roztříštili.

Hrůzou oněmělý dav sotva dýchal, zachvácen strašným strachem, který člověku svírá hruď a roztřásá nohy, když se dívá na pád z velké výšky. Rozvíjel se vzdušný boj, při němž není možnost záchrany jako při boji námořním. První boj tohoto druhu, který jistě nebude poslední, protože jedním ze zákonů tohoto světa je zákon neustálého pokroku. A jestliže *Go ahead* nesl americkou vlajku, byl i *Albatros* ozdoben svou hedvábnou hvězdnatou vlajkou se zlatým sluncem Robura Dobyvatele.

Go ahead se chtěl zbavit protivníka tím, že vystoupí ještě výš. Odhodil proto všechnu záložní přítěž a vystoupil o dalších tisíc metrů. V prostoru to byl ovšem jen krůček. *Albatros,* stoupaje stále za ním a roztáčeje nosné vrtule největší rychlostí, zmizel brzy všem z očí.

Náhle se nad paloukem rozlehl výkřik hrůzy.

Go ahead se počal prudce zvětšovat a za ním sestupoval i letoun. Tentokrát to už byl pád. Příliš roztažený plyn roztrhl ve výši obal a napůl splasklý balón padal rychle dolů.

Ale letoun zmírnil obrátky nosných vrtulí a klesal stejně rychle. Dostihl balón ve dvanácti stech metrech nad zemí a přiblížil se trupem k jeho plošině.

Chtěl to už Robur dokončit? Ne…! Chtěl balónu pomoci, chtěl

zachránit posádku!

Jeho manévry byly tak obratné, že velitel letounu a jeho zástupce mohli přeskočit na plošinu balónu.

Odmítne strýc Prudent a Phil Evans Roburovu pomoc? Odmítnou svou záchranu? Byli toho schopni! Ale inženýrovi lidé se na ně vrhli a násilím je převedli z balónu na letoun.

Albatros se pak oddělil od balónu a zůstal ve vzduchu stát, kdežto prázdný balón bez plynu dopadl mezi stromy parku a zůstal tam jako obrovský cár viset.

Na zemi zavládlo hrobové ticho. Zdálo se, že život ve všech hrudích odumřel. Mnoho očí se zavřelo, aby katastrofu nevidělo.

Strýc Prudent a Phil Evans byli opět vězni inženýra Robura. Odnese je snad po novém uvěznění do prostoru, kam ho nikdo nemůže následovat?

Bylo to pravděpodobné.

Ale *Albatros* místo aby vystoupil vzhůru, pokračoval v sestupu. Chtěl snad přistat? Lidé o tom byli přesvědčeni a dělali mu už na palouku místo.

Vzrušení dosáhlo nejvyššího stupně.

Albatros se však dva metry nad zemí zastavil. A do hlubokého ticha zazněl inženýrův hlas:

„Občané Spojených států! Předseda a tajemník Weldonova klubu jsou opět v mé moci. Mohl bych použít práva na pomstu a ponechat si je u sebe. Ale z vášnivé nenávisti jejich srdcí k úspěchům *Albatrosu* jsem poznal, že lidstvo není ještě zralé k důležité revoluci, kterou dobytí vzduchu jednou přinese. Strýče Prudente a Phile Evansi, jste volní!“

Předseda a tajemník Weldonova klubu spolu s velitelem balónu a s jeho pomocníkem mohli jen seskočit na zem.

Albatros ihned vystoupil asi dvanáct metrů nad dav.

A Robur pokračoval:

„Občané Spojených států! Provedl jsem svůj pokus. Nabyl jsem však přesvědčení, že se nic nedá uskutečňovat předčasně. Ani pokrok! Věda nemůže předcházet myšlení! V období vývoje není čas na revoluce. Vše v pravou chvíli! Přišel jsem příliš brzy a nemohu ještě vyrovnat protichůdné a rozdílné zájmy. Národy nejsou ještě zralé k dorozumění.

Proto odletím a vezmu své tajemství s sebou. Pro lidstvo však není ztraceno. Připadne mu toho dne, kdy bude dost moudré, aby ho využilo, a dost rozumné, aby ho nezneužilo. Buďte zdrávi, občané Spojených států! Buďte zdrávi!“

A *Albatros,* tepaje vzduch čtyřiasedmdesáti nosnými vrtulemi a hnán

oběma hnacími vrtulemi, zmizel na východě za bouřlivého hurá, které teď znělo nanejvýš obdivně.

Oba přátelé byli tak pokořeni – a v jejich osobách i celý Weldonův klub – že mohli udělat jen jedinou věc: odejít domů. Dav byl po tomto náhlém zvratu ochoten zahrnout je krutým a nyní zcela oprávněným posměchem.

Příběh končí. Ale my stojíme stále před stejnou otázkou: Kdo to je Robur? Dozvíme se to někdy?

Dnes už to víme. Robur, toť budoucí věda, snad už věda zítřka. Toť jistá záloha budoucnosti.

Létá ještě *Albatros* zemským ovzduším, říší, kterou mu nikdo nemůže vzít? Nelze o tom pochybovat. Objeví se snad Robur Dobyvatel jednoho dne, jak to slíbil? Ano! Přijde prozradit tajemství svého vynálezu, který může změnit sociální a politické podmínky světa.

Budoucnost vzdušné dopravy náleží letounům, a ne balónům! Konečné dobytí vzduchu je vyhrazeno *Albatrosům!*

OBSAH

KAPITOLA PRVNÍ, v které je vědecký i nevědecký svět přiveden do značných rozpaků 9

KAPITOLA DRUHÁ, v které se členové Weldonova klubu hádají a nemohou se dohodnout 17

KAPITOLA TŘETÍ, v které nemusíme novou osobnost představovat, protože se představí sama 26

KAPITOLA ČTVRTÁ, v které se Frycollin projevuje jako dokonalý strašpytel 34

KAPITOLA PÁTÁ, v které skončí nepřátelství mezi předsedou a tajemníkem Weldonova klubu..... 41

KAPITOLA ŠESTÁ, kterou by inženýři, mechanikové a jiní vědci měli raději přeskočit 50

KAPITOLA SEDMÁ, v níž se strýc Prudent a Phil Evans nechtějí dát přesvědčit 58

KAPITOLA OSMÁ, v které se Robur rozhodne odpovědět na důležitou otázku..... 67

KAPITOLA DEVÁTÁ, v níž Albatros vykoná cestu deset tisíc kilometrů dlouhou a zakončí ji úžasným přeletem..... 77

KAPITOLA DESÁTÁ, v níž se dozvíme, proč a jak byl vzat sluha Frycollin do vleku..... 89

KAPITOLA JEDENÁCTÁ, v které vztek strýce Prudenta stoupá se čtvercem rychlosti 100

KAPITOLA DVANÁCTÁ, v které inženýr Robur zakročuje v zájmu lidskosti..... 108

KAPITOLA TŘINÁCTÁ, v které strýc Prudent a Phil Evans nedostanou mořskou nemoc, ačkoli cestují přes celý oceán..... 120

KAPITOLA ČTRNÁCTÁ, v které Albatros udělá to, co už patrně nikdo nikdy nedokáže..... 130

KAPITOLA PATNÁCTÁ, v níž se odehrávají věci, které opravdu stojí za vypravování 141

KAPITOLA ŠESTNÁCTÁ, která nechá čtenáře na politováníhodných pochybách 151

KAPITOLA SEDMNÁCTÁ, v které se čtenář vrátí o dva měsíce zpět a skočí pak o devět měsíců kupředu 158

KAPITOLA OSMNÁCTÁ, v které se tento pravdivý příběh o Albatrosu končí, aniž je ukončen 167

PÁN SVĚTA

KAPITOLA PRVNÍ

CO SE DĚJE NA VENKOVĚ

Horské pásmo, táhnoucí se rovnoběžně s atlantským pobřežím Severní Ameriky a procházející Severní Karolínou, Virgínií, Marylandem, Pensylvánií a státem New York, má dvojí pojmenování: Alleghany a Apalačské pohoří. Tvoří je dva výrazné horské řetězy: na západě Cumberlandské hory a na východě Blue Ridge.

Je to nejvýznamnější horský masív v této části Severní Ameriky, táhnoucí se v délce asi tisíce šesti set kilometrů. Jeho střední výška nepřesahuje dva tisíce metrů a nejvyšším bodem je v něm Washingtonova hora.

Tento horský hřbet, jehož jeden konec se utápí v zálivu sv. Vavřince a druhý ve vodách při alabamském pobřeží, nijak zvlášť neláká horolezce. Jeho nejvyšší srázy nestoupají příliš vysoko, a nejsou proto tak lákavé jako nádherné vrcholy hor Starého a Nového světa. Ale je tam hora, na kterou by se byl žádný horolezec stejně nedostal, protože je zdánlivě nedostupná.

Ač byla hora Great Eyry až dosud všemi horolezci opomíjena, měla brzy vzbudit pozornost a vyvolat neklid celé veřejnosti za velmi zvláštních okolností, které musím uvést na počátku celé historie.

Přivádím-li na scénu svou vlastní osobu, pak je to proto, že jsem se dostal – jak čtenář uvidí – přímo do středu nejpodivnějších událostí, k jakým na počátku dvacátého století vůbec došlo. Dokonce jsem se častokrát ptal sám sebe, zda se vše událo opravdu tak, jak mi to paměť připomíná, zda bych snad neměl raději hovořit o výplodech vlastní fantazie.

Jako vrchní inspektor washingtonské policie a jako člověk krajně zvědavý vyšetřoval jsem v posledních patnácti letech nejrůznější aféry a často jsem byl pověřován tajnými posláními, pro něž jsem měl zvlášť vyvinutý smysl. Není proto divu, že mě můj velitel poslal i do tohoto dobrodružství, v němž jsem se měl setkat s nevysvětlitelnými záhadami.

Je však třeba, aby mi čtenáři hned od samého počátku vyprávění na slovo věřili. Ke všem těm úžasným událostem mohu totiž uvést jen vlastní svědectví. Nebudete-li mi chtít věřit, dobře. Nebudete mi tedy

věřit.

Great Eyry leží právě v oné malebné části Blue Ridge, která leží v západní části Severní Karolíny. Dost zřetelně lze vidět jeho okrouhlý tvar z osady Morgantonu na březích řeky Sarawby a ještě lépe z vesnice Pleasant Gardenu, která je o několik kilometrů blíž.

Co to vlastně ten Great Eyry je? Nese právem své jméno*, které mu dali obyvatelé okresů v blízkosti Blue Ridge? Jestliže dostal jméno podle svého výrazného tvaru, za určitých atmosférických podmínek azurově zbarveného, pak to bylo docela přirozené. Ale jestliže lidé udělali z Great Eyry hnízdo, znamenalo to snad, že se tam uchylovali velcí dravci – orli, supi nebo kondoři? Bylo to snad obvyklé hnízdiště vyhledávané velkými dravci zdejšího kraje? Viděli snad lidé létat nad tímto nedostupným útočištěm křičící hejna? Po pravdě řečeno nebylo tam dravců o nic víc než nad ostatními vrcholky Alleghan. Naopak bylo pozorováno, že v některých dnech se ptáci při příletu ke Great Eyry dávají na útěk. Opsali v letu několik kruhů a rozlétali se všemi směry, vyrážejíce za letu ohlušující skřeky.

Proč tedy to jméno Great Eyry? Proč neříkat té hoře raději Kotel, což je jméno, s nímž se setkáváme ve všech hornatých zemích? Vždyť mezi vysokými stěnami obklopujícími vrchol musila být široká a hluboká kotlina… Kdoví, zda tam není dokonce jezírko nebo laguna napájená dešti a zimními sněhy, jak tomu je na mnoha místech Apalačského pohoří v různých výškách stejně jako v horských pásmech Starého i Nového světa?

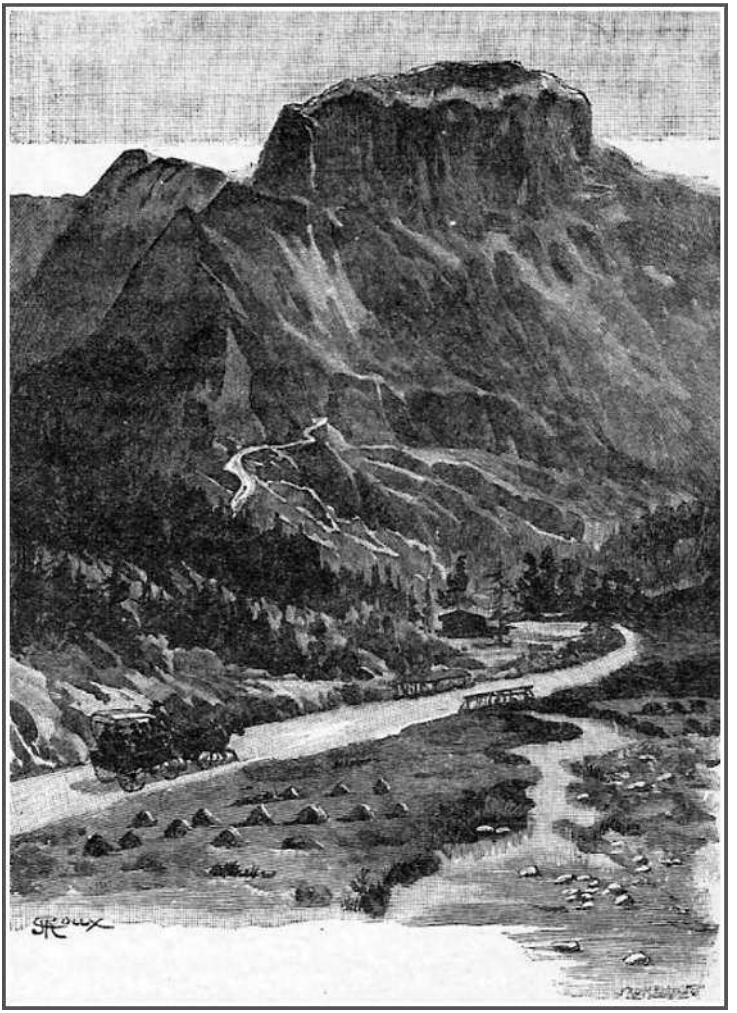
A konečně – abych vyčerpal všechny domněnky – nebyl tam snad kráter nějaké sopky? Co když to byla spící sopka, jejíž vnitřní otřesy ji jednoho dne probudí z dlouhého spánku? Neměli by lidé v jejím sousedství počítat s hrůzami sopky Krakatoa nebo s běsněním sopky Montagne Pelée? A jestliže tam je jezírko, mohly by vzniknout oprávněné obavy, že jeho vody vniknou do zemských útrob, podzemním teplem se promění v páry a ohrozí karolínské pláně výbuchem podobným výbuchu na ostrově Martinique roku 1902.

Právě tuto poslední domněnku podpořily nedávno pozorované příznaky, totiž stoupající páry, svědčící o sopečné činnosti. Jednou dokonce zaslechli zemědělci při práci na poli temný a nevysvětlitelný hukot.

V noci zas spatřili planoucí ohně. Zvnitřku Great Eyry přitom

* *Great eyry znamená „velké dravčí hnízdo“.*

vystupovaly páry, a když je vítr odehnal k východu, zbyly po nich na zemi pruhy popela a sazí. Za temných nocí odrážely zář bledých plamenů nízké mraky, takže celý okres byl zalit pochmurným svitem.

Great Eyry leží v malebné části Blue Ridge

Není divu, že tyto podivné jevy vyvolaly v celém kraji vážný neklid. Ale k neklidu se připojila naléhavá potřeba dovědět se, co se to tu děje. Karolínské noviny neustále psaly o tom, čemu říkaly „tajemství Great Eyry“. Kladly si otázku, zda pobyt v takovém sousedství není

nebezpečný… Jejich články vyvolávaly zvědavost a zároveň obavy. Zvědavost v těch, kteří se bez vlastního ohrožení zajímali o přírodní úkazy, a obavy v těch, kdo se mohli stát přímými oběťmi, kdyby tyto jevy ohrozily okolní kraj. Z větší části to byli obyvatelé Pleasant Gardenu, Morgantonu a vesnic i farem na úpatí Apalačského pohoří.

Jak teď lidé litovali, že se horolezci až dosud nepokusili vystoupit na Great Eyry! Skalnatý rámec vrcholu nebyl dosud zdolán. Nikde v něm totiž nebyla trhlina, kterou by bylo možno vniknout dovnitř.

Nebyl snad nablízku Great Eyry nějaký vrchol, štít nebo kužel, z něhož by bylo možno obhlédnout vnitřek vrcholu tajemné hory? Ne! V okruhu několika kilometrů nebyla žádná vyšší hora. Wellingtonova hora, jedna z nejvyšších hor v Alleghanách, byla příliš daleko.

A přece bylo teď nutné Great Eyry důkladně prozkoumat. Už v zájmu celého kraje se musilo zjistit, není-li tam sopečný kráter a nehrozí-li tomuto zapadlému okresu Severní Karolíny sopečný výbuch.

A před tímto pokusem, jehož vážné nesnáze byly známy, naskytla se příležitost dovolující patrně prozkoumat vnitřní uspořádání Great Eyry bez namáhavého výstupu.

V prvních dnech září toho roku měl z Morgantonu vzlétnout balón řízený vzduchoplavcem Wilkerem. Ve východním větru se měl vznést až ke Great Eyry. Byla v tom naděje, že se snad dostane nad vrchol. Kdyby se Wilker vznášel několik desítek metrů nad horou a pozoroval ji silným dalekohledem, prozkoumal by ji snad i do hloubky a poznal by, je-li tam mezi skalními stěnami ústí sopky. To byla celkem hlavní otázka. Bude-li jednou zodpovězena, bude okolní kraj vědět, má-li se v blízké nebo v daleké budoucnosti obávat nějakého sopečného výbuchu.

Ke vzletu balónu došlo přesně podle programu. Vál pravidelný a mírný vítr, nebe bylo jasné. Ranní mlhy se ve sluneční záři rychle rozplynuly. Nebude-li vnitřek Great Eyry naplněn párami, bude ho moci vzduchoplavec prozkoumat v celé šíři. Budou-li z hory stoupat páry, jistě je zpozoruje. Pak bude nutno připustit, že v této části Blue Ridge je sopka, jejíž kráter je v Great Eyry.

Balón se napřed vznesl do výše pěti set metrů a čtvrt hodiny se ani nepohnul. V té výši nebyl ani nejslabší vánek, ač při zemi vanul značný vítr. Jaké rozčarování! Pak byl balón stržen novým větrem a zamířil k východu. Vzdaloval se od horského hřbetu a nebyla nejmenší naděje, že se k němu vrátí. Obyvatelé vesnice ho brzy viděli mizet a pochopili, že přistal někde u Raleighu, hlavního města Severní Karolíny.

Pokus se nezdařil. Bylo rozhodnuto, že bude opakován za příznivějších

podmínek. Ozval se totiž nový hukot, doprovázený smolně černým kouřem a plápolavým svitem, který mraky odrážely na zem. Je pochopitelné, že se vzrušení nemohlo utišit a že celý kraj žil pod hrozbou zemětřesení a sopečné činnosti.

Ale v prvních dnech dubna toho roku se dosud nejasné obavy změnily z vážných důvodů v hrůzu. I v místních novinách se obráželo všeobecné zděšení. Celý okres od horského hřebenu až po vesnici Morganton se musil bát blízkého zemětřesení.

V noci ze 4. na 5. dubna byli obyvatelé Pleasant Gardenu probuzeni otřesem, po němž se ozval hrozný rachot. Představa, že celý horský hřbet se propadne, vyvolala neovladatelnou paniku. Lidé vyběhli z domů, připraveni k útěku a plni strachu, že se pod nimi rozevře obrovská propast a pohltí všechny farmy a vesnice v rozloze dvaceti až pětadvaceti kilometrů.

Noc byla temná. Nad planinou visela těžká clona hustých mračen. Ani za bílého dne nebylo vidět svahy Blue Ridge. V takové tmě nebylo možno nic rozeznat ani odpovídat na křik, který se ozýval ze všech stran. Vyděšené skupiny lidí, mužů, žen i dětí, hledaly sjízdné cesty a v horečném spěchu na sebe narážely. Místy bylo slyšet vyděšené volání:

„To je zemětřesení!“

„To je sopečný výbuch!“

„Odkud to přichází?“

„Z Great Eyry!“

Až k Morgantonu se rozšířila zpráva, že na kraj padají kameny, láva a sopečná struska.

Nicméně by si byli mohli lidé uvědomit, že při sopečném výbuchu by byl rachot mnohem větší. Na svazích hor by se byly objevily plameny. A v temnotě by byly lidským zrakům neunikly žhavé proudy. Tyto úvahy však nikomu nenapadly a vyděšení lidé ujišťovali, že ve svých domech cítili otřesy půdy. Bylo ostatně možné, že ony otřesy vyvolal pád skalního bloku, který se uvolnil na svahu pohoří.

Všichni ve smrtelné úzkosti čekali, připraveni k útěku do Pleasant Gardenu nebo do Morgantonu.

Uplynula hodina a nic nového se nestalo. Jen v hustých větvích jehličin seskupených v nížinách kolem bažin vanul neznatelný západní vítr, částečně zachycovaný dlouhým hřebenem Apalačských hor.

K nové panice už nedošlo a lidé se chystali k návratu do svých domovů. Zdálo se, že se už nikdo nemá čeho bát. A přesto všichni čekali na příchod dne.

Nejdříve došlo bezpochyby k otřesu země a pak se z výšin Great Eyry zřítil obrovský skalní blok. Při prvním svítání se to snadno zjistí prohlídkou horského úpatí v délce několika kilometrů.

Ale ke třetí hodině ranní došlo k druhému poplachu. Nad skalnatým roubením Great Eyry vyšlehly plameny. Odrazem od mraků ozářily prostor v širokém okruhu. Současně se ozval zvláštní praskot.

Došlo tam snad k samovolnému požáru? Ale čím byl způsoben? Blesk přece zapálit nemohl! Vzduchem se nikde neozval rachot hromu. Je ovšem pravda, že tam musil mít oheň potravy víc než dost. V této výši jsou hřebeny Alleghan ještě zalesněny stejně jako Cumberlandské pohoří a Blue Ridge. Roste tam hodně stromů, cypřišů, vějířníků a jiných neopadavých druhů.

„Sopečný výbuch! Sopečný výbuch!“

Tento pokřik zaznával ze všech stran. Sopečný výbuch! Byl tedy Great Eyry opravdu kráter sopky skryté v útrobách pohoří? Že by se byla tato sopka probudila k životu právě teď, po tolika letech, vlastně staletích? Nepřipojí se k plamenům déšť kamení a proud sopečných vyvřelin? Nebude teď kráter chrlit lávu, která jako ohnivá lavina spálí na své cestě vesnice, města, statky, prostě celý kraj s planinami, s pozemky a s lesy až za Pleasant Garden nebo Morganton?

Tentokrát vznikla panika, kterou nic nemohlo uklidnit. Hrůzou zděšené ženy odvlékaly děti cestami na východ, aby se co nejrychleji dostaly z jeviště zemských otřesů. Mnozí lidé vystěhovávali věci z domů, balili nejcennější předměty a pouštěli na svobodu domácí zvířata, koně, krávy i ovce, jež se rozprchával všemi směry. Snadno si představíme, k jakým zmatkům mohl vést takový shluk lidí i zvířat v noci tak temné, v lesích ohrožených sopečným ohněm a u močálů, jejichž vody hrozily záplavou. Vždyť i země sama mohla pod nohama uprchlíků zmizet! Měli by čas všechno zachránit, kdyby se po zemském povrchu rozlila žhavá láva, přeťala jim cestu a znemožnila útěk?

Nicméně mnozí z nich, především farmáři, uvažovali rozumněji a nepřipojili se k vyděšenému davu, který ani s největším úsilím nemohli zadržet.

Vydali se na průzkum až na kilometr od horského řetězu a zjistili tam, že plameny už poklesly a patrně brzy zhasnou. Opravdu se nezdálo, že by byl kraj ohrožen sopečným výbuchem. Do prostoru nevzlétl žádný kámen, po úbočí hory se nevalil žádný lávový proud, z útrob země nevycházel žádný hluk… Nikde se neprojevovaly seizmické otřesy, které mohou v jediné vteřině zničit celý kraj.

Tak bylo docela správně zjištěno, že plameny uvnitř Great Eyry pohasly. Jejich odraz v oblacích zvolna slábl a kraj zůstal až do rána ponořen v naprostou temnotu.

Dav uprchlíků se přesto zastavil až ve vzdálenosti, která ho chránila před každým nebezpečím. Pak se lidé počali vracet a před prvním svítáním bylo několik vesnic a farem opět obsazeno.

Ke čtvrté hodině se nad Great Eyry odrážely už jen slabé pablesky. Požár uhasl, a i když nebylo dosud možné určit jeho příčinu, mohlo se aspoň doufat, že už znovu nevzplane.

Rozhodně bylo pravděpodobné, že Great Eyry není jevištěm sopečných jevů. Nezdálo se ani, že obyvatelé v jeho sousedství jsou vydáni napospas sopečnému výbuchu nebo zemětřesení.

Ale k páté hodině ranní se nad hřebeny hor, stopenými ještě v šeru, vznesl do vzduchu podivný hluk, jakési pravidelné oddechování, doprovázené mocným tlukotem křídel. Kdyby byl už býval jasný den, byli by snad obyvatelé farem a vesnic spatřili obrovského dravce, jakéhosi vzdušného netvora, který se zvedl nad Great Eyry a odlétl k východu!

KAPITOLA DRUHÁ

V MORGANTONU

Dne 27. dubna ráno jsem vyjel z Washingtonu a vystoupil jsem v Raleighu, v hlavním městě Severní Karolíny.

Dva dny předtím mě zavolal do své pracovny policejní ředitel. Můj velitel na mne čekal s jistou netrpělivostí. Uvedu teď rozhovor, který jsem s ním měl a který měl za následek můj odjezd.

„Johne Strocku," začal ředitel, „jste stále tím oddaným a bystrým detektivem, který při nejrůznějších příležitostech prokázal svou oddanost a bystrost?"

„Pane Warde," odpověděl jsem, „není na mně, abych vám říkal, neztratil-li jsem nic ze své bystrosti… Co se však mé oddanosti týče, mohu vás ujistit, že jsem v ní nijak nepolevil."

„O tom nepochybuji," prohlásil pan Ward, „a proto vám položím otázku přesnější. Jste stále tak zvědavý a tak lačný odhalovat tajemství, jak jsem vás dosud znal?"

„Pořád, pane Warde."

„A neopotřebovala se snad ve vás zvědavost, když ji projevujete tak často?"

„Vůbec ne!"

„Pak mě tedy vyslechněte, Strocku."

Pan Ward byl tehdy padesátiletý muž plně rozvité inteligence, který se výborně vyznal ve své důležité funkci. Mnohokrát mě už pověřil nesnadnými úkoly, které jsem vždy dobře splnil, i když šlo o věci politické, a které mi vynesly jeho pochvalu. Ale teď už několik měsíců se nenaskytla žádná příležitost použít mých služeb. Taková nečinnost mi byla až nepříjemná. Čekal jsem tedy netrpělivě na sdělení pana Warda. Nepochyboval jsem, že půjde o úkol nesmírně důležitý.

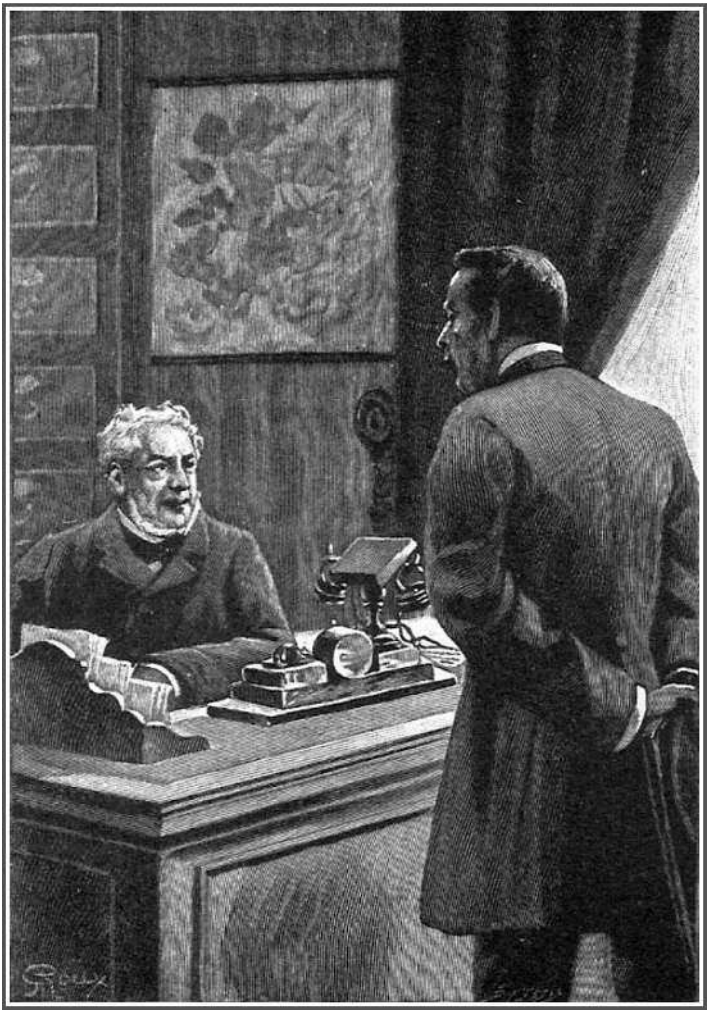
Policejní ředitel se mnou jednal o záležitosti, která právě zajímala veřejné mínění nejen v Severní Karolíně a v sousedních státech, ale v celé Americe.

„Jistě víte," řekl mi ředitel, „co se děje v jisté části Apalačských hor poblíž vesnice Morgantonu."

„Opravdu, pane Warde, a podle mého mínění jsou tyto přinejmenším

zvláštní jevy schopny zjitřit mou zvědavost, i kdybych nebyl tak zvědavý, jak jsem…“

„Ačkoli to jsou zvláštní, ba dokonce podivné jevy, nedá se o nich

Pan Ward byl tehdy padesátiletý

pochybovat Strocku. Musíme teď zjistit, zda v tom, co lidé pozorovali na Great Eyry, netají se nějaké nebezpečí pro obyvatele tamních okresů, nejsou-li to předběžné příznaky sopečné činnosti nebo zemětřesení…“

„Toho se lze obávat, pane Warde.“

„V našem vlastním zájmu musíme vědět, Strocku, co to je. I když jsme dosud bezmocní před projevy přírody, přece jen by bylo třeba varovat tamní obyvatelstvo před hrozícím nebezpečím.“

„To je povinnost úřadů, pane Warde,“ odpověděl jsem. „Musíme se rozhodně dovědět, co se tam nahoře vlastně děje.“

„Správně, Strocku, Zdá se však, že to bude spojeno s vážnými obtížemi. V tom kraji všichni tvrdí, že skály Great Eyry jsou nedostupné a dovnitř že se nikdo nedostane… Ale pokusil se o to vůbec někdo za podmínek zajišťujících úspěch? Nevěřím tomu a myslím, že vážně míněná snaha by musila přinést dobré výsledky.“

„Nic není nemožné, pane Warde. A tady půjde zřejmě jen o otázku výloh…“

„A oprávněných výloh, Strocku. Nesmíme na ně však hledět, protože jde o uklidnění obyvatelstva a o výstrahu, která by je zachránila před katastrofou… A je ostatně jisté, že svahy Great Eyry jsou tak nedostupné, jak se říká? Kdo ví, zda si tam nezřídila úkryt nějaká tlupa zločinců, kteří jako jediní znají přístup do hory?“

„Cože, pane Warde, vy z toho podezíráte nějaké zločince?“

„Je možné, že se mýlím, Strocku, a že vše, co se tam děje, má docela přirozený původ. Ale to právě musíme zjistit, a to co nejdříve.“

„Dovolíte mi otázku, pane Warde?“

„Mluvte, Strocku.“

„Jestliže navštívíme Great Eyry, zjistíme původ všech těch jevů a poznáme, je-li tam nějaký kráter a hrozí-li blízký sopečný výbuch, budeme tomu snad moci zabránit?“

„To ne, Strocku, ale budeme moci varovat obyvatele okresu… Ve vesnicích budou vědět, na čem jsou, a na farmách nebudou překvapeni. Kdo ví, zda nějaká alleghanská sopka neohrožuje Severní Karolínu stejnou pohromou, jakou postihla sopka Montagne Pelée ostrov Martinique? Přinejmenším musí mít tamní obyvatelstvo možnost uchýlit se včas do bezpečí…“

„Chci věřit, pane Warde, že ten okres takovým nebezpečím ohrožen není.“

„Přál bych si to, Strocku. Zdá se ostatně nemožné, že by v té části Blue Ridge byla nějaká sopka. Apalačské pohoří není přece sopečného původu… A přesto podle došlých zpráv bylo vidět plameny stoupající z Great Eyry… Lidé tvrdí, že cítili když ne zemětřesení, tedy aspoň záchvěvy půdy až v okolí Pleasant Gardenu… Jsou to události skutečné, nebo vymyšlené? To si musíme ověřit…“

„Velmi správně, pane Warde. A nesmíme otálet.“

„Proto jsme se, Strocku, rozhodli provést šetření o jevech v Great Eyry. Musíme tam co nejdřív někoho poslat, aby shromáždil všechny údaje a vyslechl obyvatelstvo vesnic i farem… Naše volba padla na úředníka, který je nám zárukou úspěchu, a tím úředníkem jste vy, Strocku…“

„Jsem velmi rád, pane Warde,“ zvolal jsem. „Buďte ubezpečen, že neopomenu nic, abych vás plně uspokojil.“

„To vím, Strocku, a dodávám jen, že to je poslání, které vám bude jistě vyhovovat.“

„Víc než jakékoli jiné, pane Warde.“

„Budete mít skvělou možnost vyzkoušet svou zvláštní vášeň, která tvoří hlavní rys vaší povahy.“

„Přesně tak.“

„Budete mít ostatně volnost jednání podle okolností. A co se výloh týče, máte otevřený účet i pro případ, že budete musit zorganizovat výstup na horu.“

„Zařídím vše co nejlépe, pane Warde. Můžete se spolehnout.“

„A ještě vám doporučuji, Strocku, abyste jednal co nejdiskrétněji, až budete v kraji shánět informace… Lidé tam jsou velmi vzrušeni… Budete musit velmi uvážlivě přijímat vše, co vám budou vyprávět, a rozhodně se mějte na pozoru před vyvoláním nové paniky.“

„Samozřejmě.“

„Budete ohlášen morgantonskému starostovi, který s vámi bude spolupracovat. Ještě jednou opakuji, Strocku, abyste byl opatrný a zapojoval do vyšetřování jen osoby, které budete nezbytně potřebovat. Mnohokrát jste nám podal důkazy o své inteligenci i o své obratnosti. I tentokrát počítám s tím, že budete mít úspěch.“

„A ztroskotám-li, pane Warde, pak jen tehdy, narazím-li na naprostou nemožnost. Není totiž vyloučeno, že si výstup na Great Eyry nevynutím.“

„V tom případě uvidíme, co dělat dál. Víme, a to opakuji, že jste svým zaměstnáním i povahou nejzvědavější člověk na světě a že teď máte nádhernou příležitost k ukojení své zvědavosti.“

Pan Ward měl pravdu.

Zeptal jsem se ho:

„Kdy mám odjet?“

„Zítra.“

„Zítra odjedu z Washingtonu a pozítří budu v Morgantonu.“

„Budete mi posílat hlášení dopisem nebo telegramem.“

„Nezapomenu na to, pane Warde… A při loučení vám jen znovu děkuji, že jste vybral pro vyšetření událostí na Great Eyry mne.“

Jak jsem mohl předvídat, co mi chystá budoucnost?

Vrátil jsem se ihned domů, kde jsem se připravil na cestu, a ráno za svítání už mě unášel rychlík k hlavnímu městu Severní Karolíny.

Téhož dne večer jsem přijel do Raleighu, kde jsem přenocoval, a druhý den v poledne mě vyklopil vlak, projíždějící západní částí státu, ve vesnici Morgantonu.

Morganton je po pravdě řečeno pouhá osada. Stojí v jurské krajině, neobyčejně bohaté na uhlí. Uhelná těžba je tam také dost významná. Pramení tam dále četné minerální vody, které v létě lákají davy lázeňských hostů. V okolí Morgantonu dává půda pozoruhodné výnosy a zemědělci tam s úspěchem pěstují zeleninu na polích mezi četnými bažinami, porostlými rašeliníkem a rákosem. Je tam také hodně jehličnatých lesů. Kraji však zcela chybí zemní plyn, nevyčerpatelný zdroj energie, světla a tepla, ač ve většině alleghanských údolí je ho dost.

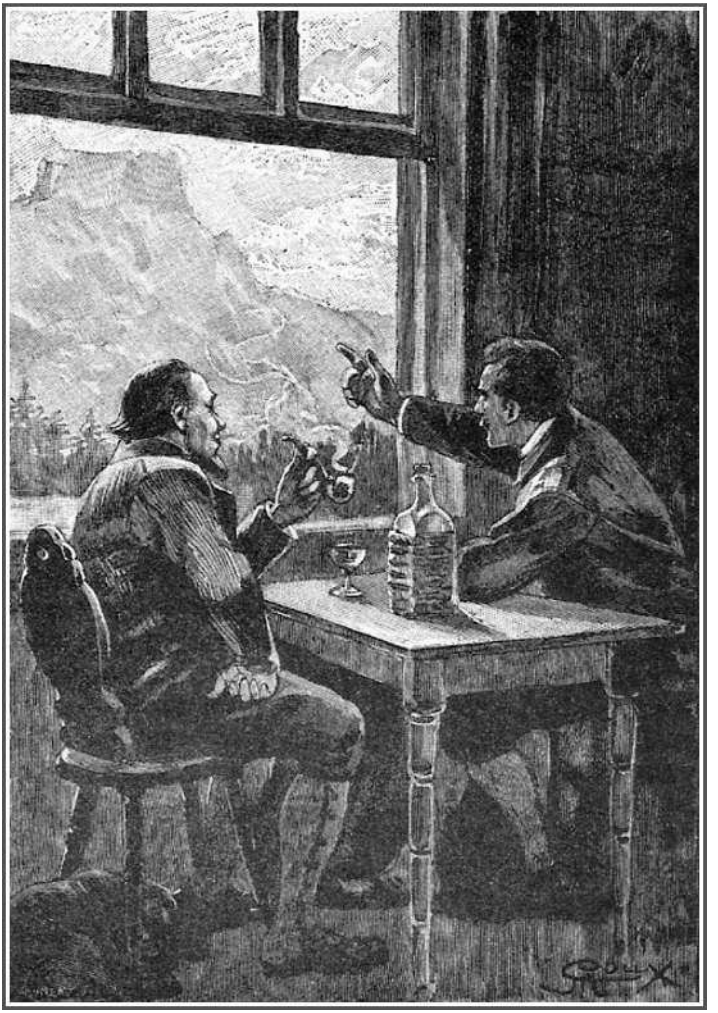
Ze složení půdy a z jejích výnosů vyplývá, že celý kraj je hustě zalidněn. Až k úpatí Apalačských hor se rozkládají četné vesnice a farmy. Někde jsou nakupeny mezi lesy, jinde stojí osaměle mezi prvními předhořími. Okres má několik tisíc obyvatel. A ti všichni by byli ohroženi, kdyby byl Great Eyry kráterem sopky, kdyby sopečný výbuch pokryl kraj struskou a popelem, kdyby se proud lávy valil krajinou, kdyby se záchvěvy půdy a zemětřesení projevily až u prahů Pleasant Gardenu a Morgantonu.

Morgantonský starosta Elias Smith byl muž vysoké postavy, nejvýš čtyřicetiletý, pevného zdraví, které bylo schopno znechutit všechny lékaře obou Amerik, odolný vůči zimním mrazům stejně jako vůči letním vedrům, v Severní Karolíně často značným. Byl to vášnivý lovec, který lovil nejen srstnatou a pernatou zvěř, hemžící se na pláních v okolí Apalačských hor, ale i medvědy a levharty, s nimiž se mohl často setkat v hustých cypřišových lesích i v divokých úvalech obou pásem Alleghan.

Elias Smith byl bohatý statkář, majitel několika farem v okolí Morgantonu. Některé z nich obhospodařoval přímo, jiné pronajímal. Své farmáře často navštěvoval. Pokud nebyl doma ve vesnici, trávil čas vyjížďkami a lovem, neodolatelně lákán svou loveckou vášní.

Hned odpoledne jsem se dal odvézt do Smithova domu. Starosta byl toho dne doma, protože byl o mém příjezdu zpraven telegramem. Odevzdal jsem mu doporučující dopis pana Warda, kterým mě na starostu odkázal, a tak jsme se rychle seznámili.

Morgantonský starosta mě přijal zcela neostýchavě, bez okolků, s dýmkou v ústech a se sklenicí brandy na stole. Služka okamžitě přinesla druhou sklenici a já se musil před zahájením jednání s hostitelem napít.

Morgantonský starosta mě přijal zcela neostýchavě

„Protože vás posílá pan Ward,“ řekl mi dobře naladěn, „připijme napřed na zdraví pana Warda.“

Musel jsem si s ním přiťuknout a vyprázdnit sklenku na zdraví policejního, ředitele.

„A teď mi řekněte, oč jde,“ řekl Elias Smith.

Vyložil jsem napřed morgantonskému starostovi důvody svého poslání v tomto severokarolínském okrese a připomněl jsem mu události, jichž se tento kraj stal právě svědkem. Naznačil jsem mu – a on se mnou souhlasil – jak je důležité, aby zdejší obyvatelstvo bylo uklidněno, a především aby se mělo na pozoru. Prohlásil jsem, že se úřady právem zajímají o celou tu záležitost a chtějí nebezpečí odstranit, bude-li to v jejich moci. Dodal jsem, že můj velitel mi ponechal volnou ruku, abych rychle a účinně vyšetřil vše kolem Great Eyry. Nemám ustoupit před žádnou obtíží ani před žádnými výdaji a všechny výlohy mého poslání hradí přirozeně ministerstvo.

Elias Smith naslouchal bez jediného slova. Jen několikrát naplnil mou i svou sklenici. Pozornost, kterou mi v oblacích kouře z dýmky věnoval, nenechávala mě na pochybách. Viděl jsem, jak chvílemi rudne a jak mu oči pod hustým obočím jiskří. První úředník v Morgantonu byl zřejmě znepokojen tím, co se děje v Great Eyry, a stejně netrpělivě jako já toužil po odhalení všech těch tajemství.

Jakmile jsem skončil své sdělení, Elias Smith se na mne upřeně podíval a zůstal chvíli mlčky sedět.

„Ve Washingtonu by tedy rádi věděli, co má Great Eyry v břiše?“

„Ano, pane Smithi.“

„A vy taky?“

„Opravdu.“

„Já taky, pane Strocku.“

Je-li morgantonský starosta stejně zvědavý jako já, bude z nás pěkný párek!

„Jistě chápete,“ dodal, když si vyklepal z dýmky popel, „že mě historie Great Eyry jako majitele pozemků zajímá. A jako starosta musím mít na mysli i situaci svých spoluobčanů.“

„Dvojí důvod,“ odpověděl jsem, „který vás nutí k odhalení jevů schopných vyděsit celý kraj, pane Smithi. A jistě se vám budou zdát nevysvětlitelné, jako se obyvatelstvu kraje zdají nebezpečné…“

„Především nevysvětlitelné, pane Strocku, protože já osobně nevěřím, že by v Great Eyry byl sopečný kráter. Vždyť ani jedna část Alleghan není sopečného původu. Nikde v úvalech alleghanských hor, nikde v údolích Blue Ridge nejsou stopy sopečného popela, sopečné strusky, lávy ani jiných vyvřelých hmot. Nemyslím tedy, že morgantonský okres by mohl být takto ohrožen…“

„To je vaše mínění, pane Smithi?“

„Určitě.“

„Ale co ty otřesy, které byly v sousedství hory zjištěny?“

„Ano… ty otřesy… ty otřesy!“ opakoval pan Smith a pokyvoval hlavou. „Je však jisté, že k otřesům skutečně došlo? Já jsem byl totiž při prvním výšlehu plamenů právě na své wildonské farmě, asi dva kilometry od Great Eyry. Vzduchem se sice nesly nějaké záchvěvy, ale nezjistil jsem ani jediný otřes půdy.“

„A přece podle zpráv poslaných panu Wardovi…“

„Podle zpráv sestavovaných pod dojmem paniky!“ prohlásil morgantonský starosta. „Ve svých zprávách jsem o tom nemluvil.“

„To si zapamatuji… Ale co plameny, které šlehaly až nad nejvyšší skály?“

„Ach ty plameny, pane Strocku, to je něco jiného! Ty jsem viděl… na vlastní oči jsem je viděl. I jejich odrazy na velkou dálku. A také rachot jsem slyšel na hřebenu Great Eyry… Jakýsi pískot, podobný sykotu parního kotle, z něhož uniká pára.“

„Toho jste byl sám svědkem?“

„Ano… div jsem z toho neohluchl.“

„A neslyšel jste v tom hřmotu něco jako překvapivý tlukot velkých křídel, pane Smithi?“

„Máte pravdu, pane Strocku, slyšel. Ale jak obrovský by to musel být pták, aby způsobil takový tlukot, když se po dohasnutí plamenů vznesl do vzduchu? A jaká by to musel mít křídla! Sám sebe jsem se tehdy ptal, není-li to šálení smyslů! Že by bylo v Great Eyry hnízdo obývané nějakým vzdušným netvorem? A že by ho byl dosud nikdo nespatřil vznášet se nad svým obrovským skalním hnízdem? V tom je opravdu tajemná záhada, která nebyla dosud vysvětlena…“

„Ale kterou my vysvětlíme, pane Smithi, chcete-li mi při tom pomáhat.“

„To jistě, pane Strocku. Tím raději, že tu jde o uklidnění obyvatelstva okresu…“

„Zítra se tedy vydáme na cestu.“

„Ano, zítra.“

Po těchto slovech jsem se s morgantonským starostou rozloučil.

Vrátil jsem se do hostince, kde jsem se zařídil k pobytu, který se mohl podle potřeb šetření značně prodloužit. Nezapomněl jsem napsat hned panu Wardovi. Oznámil jsem mu svůj příjezd do Morgantonu a hlásil mu výsledek svého prvního setkání se starostou vesnice i své rozhodnutí dovést šetření co nejdříve k dobrému konci. Zavázal jsem se ostatně, že

mu budu posílat zprávy o každém svém kroku v dopisech i v telegramech, aby byl neustále informován o stavu, v němž se nacházejí obyvatelé této části Karolíny.

Ke druhému mému setkání s panem Smithem došlo odpoledne. Dohodli jsme se při něm, že vyrazíme ráno za svítání.

A jakému postupu jsme dali přednost?

Vystoupíme do hor pod vedením dvou vůdců, zvyklých na výstupy tohoto druhu. Oba vůdcové už několikrát zdolali nejvyšší vrcholky Blue Ridge. Jen o Great Eyry se nikdy nepokoušeli. Věděli dobře, že přístupu na vrchol tam brání nepřekročitelná skalní hradba. A víme už, že Great Eyry až do posledních událostí nijak nelákal zvědavost turistů. Na oba vůdce jsme se mohli spolehnout, pan Smith je znal osobně. Byli to neohrožení, obratní a oddaní lidé. Necouvnou před ničím a my jsme byli rozhodnuti jít všude za nimi. Nadto mě pan Smith upozornil, že teď snad už nebude tak nemožné vniknout dovnitř Great Eyry.

„Jak to?“ ptal jsem se.

„Protože na vrcholu se před několika týdny vylomil skalní blok, a je tedy možné, že odkryl nějaký schůdný průchod.“

„To by byla šťastná okolnost, pane Smithi.“

„To poznáme, pane Strocku, a nejpozději zítra.“

„Zítra tedy na shledanou!“

KAPITOLA TŘETÍ

GREAT EYRY

Nazítří za svítání jsem opustil s Eliasem Smithem Morganton po cestě, která nás vedla po pravém břehu řeky Sarawby k osadě Pleasant Gardenu.

Doprovázeli nás oba vůdcové. Třicetiletý Harry Horn a pětadvacetiletý James Bruck, oba z Morgantonu, rádi sloužili turistům, kteří toužili vylézt na nejvyšší hory Blue Ridge i Cumberlandského pohoří, což jsou dvě horská pásma Alleghan. Stateční horolezci měli silné nohy i paže, byli obratní i zkušení a výborně znali celou tuto část okresu až k úpatí hor.

Vůz tažený dvěma výbornými koňmi nás měl odvézt až na západní hranice státu. Naložili jsme na něj zásoby potravin na tři dny, protože déle snad naše výprava trvat nebude. V otázce zásob nezbylo než spolehnout se na pana Smithe. Vzal konzervované dušené hovězí, plátky šunky, pečenou srnčí kýtu, soudek piva, několik lahví whisky a zákusky i dostatečné množství chleba. Pitnou vodu nám dodají v hojnosti horské potoky, napájené dešťovými přívaly, které v tomto období nebyly nijak řídké.

Je zbytečné dodávat, že morgantonský starosta vzal s sebou jako vášnivý lovec i pušku a svého psa Niska, který klusal podle vozu. Jakmile budeme v lese nebo na planině, vystaví nám Nisko zvěř. Po dobu našeho výstupu však měl zůstat s kočím na statku. Na Great Eyry nás doprovázet nemohl, protože budeme muset zdolávat četné rokle a šplhat po skálách.

Nebe bylo dost pěkné a vanul svěží vítr, který bývá koncem dubna v americkém podnebí značně chladný. Po nebi se rychle hnaly mraky ve střídavém větru od širokých prostor Atlantiku. Mezi nimi pronikaly pruhy slunečního světla, ozařujícího celý kraj.

Od svítání jsme stačili dojet do Pleasant Gardenu, kde jsme měli strávit noc u starosty obce, dobrého přítele pana Smithe.

Obhlížel jsem zvědavě celý kraj, v němž pole vystřídaly bažiny a bažiny cypřišové lesy, kraj stále hustěji posetý vesnicemi a farmami. Slušně udržovaná cesta buď procházela lesy, nebo je obcházela, takže se neprodlužovala zbytečnými zákruty. V močálovitějších místech rostly nádherné cypřiše se vznosnými, rovnými kmeny, u paty trochu zesílenými, a s kořeny posetými hrboly. Z cypřišových kořenů zde dělají

lidé pluhy. Vítr vanoucí bledě zeleným listovím rozhoupával dlouhé stvoly mechu zvaného „španělské vousy“, které splývaly z nízkých větví až na zem.

Lesy tohoto kraje byly plné zvěře. Viděli jsme prchat před naším spřežením myši, hraboše, pestře zbarvené papoušky, jejichž křik byl přímo ohlušující, vačice, utíkající s mláďaty ve svých břišních vacích, a celá obrovská hejna ptáků, zapadajících do korun baniánů, vějířovníků a oranžovníků, jejichž pupeny se měly co nevidět pod prvním dechem jara rozpuknout. Byly zde také celé porosty pěnišníků, místy tak husté, že by jimi pěší neprošel.

Když jsme večer přibyli do Pleasant Gardenu, připravili jsme se k pohodlnému přenocování. Druhý den stačíme dojet na wildonskou farmu při úpatí hor.

Pleasant Garden je celkem nepatrná vesnice. Starosta nás skvěle přijal a bohatě pohostil. Sedli jsme si k veselé večeři do jídelny v jeho hezkém domě, stíněném velkými buky. Náš hovor se přirozeně točil kolem našich snah prozkoumat vnitřek Great Eyry.

„Máte pravdu,“ prohlásil náš hostitel. „Dokud nezjistíme, co se děje nebo skrývá tam nahoře, nebudou mít naši venkované klid.“

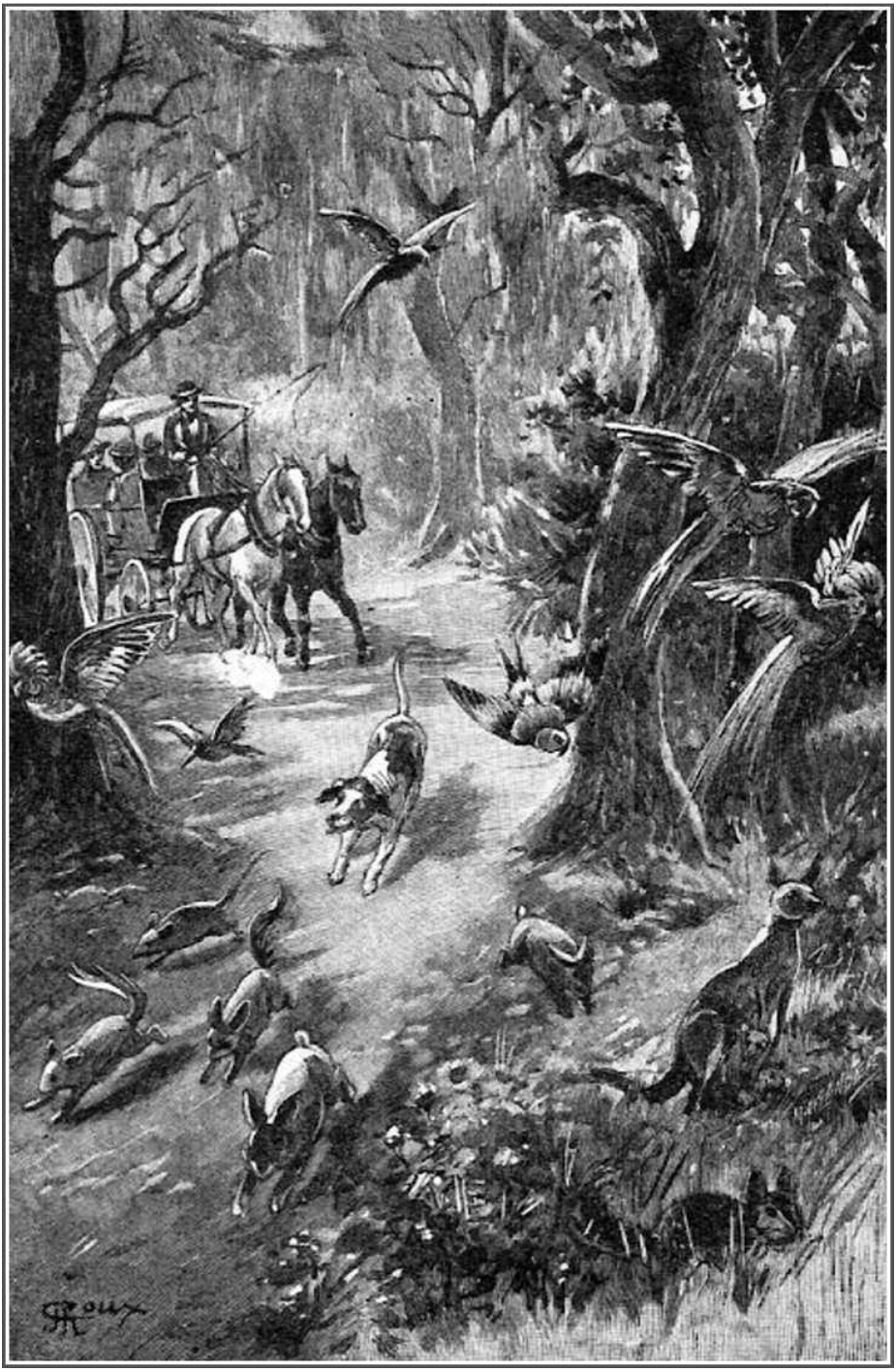
„Od posledního výšlehu plamenů nad Great Eyry se nestalo už nic nového?“

„Vůbec nic, pane Strocku. Z Pleasant Gardenu můžeme lehce pozorovat nejvyšší vrcholky pohoří až k Black Dome, který všechny převyšuje. Nezaslechli jsme však žádný podezřelý zvuk, nikde se neukázal žádný oheň. I když se tam uhnízdil celý pluk ďáblů, zdá se, že už přestali vařit v pekelné kuchyni a odstěhovali se na jiné místo Alleghan.“

„Dobrá,“ zvolal pan Smith, „ale já věřím, že tu na svém útěku zanechali nějaké stopy svého pobytu. Buď konec ocasu, nebo špičku rohu. Však uvidíme!“

Nazítří, 29. června, na nás už za svítání čekalo spřežení. Sedli jsme si s panem Smithem zase na svá místa. Koně se pod bičem kočího pustili rychlým krokem vpřed. Na sklonku druhého dne naší cesty jsme se zastavili na farmě ve Wildonu mezi prvními předhořími Blue Ridge.

Kraj se zatím nijak nezměnil. I zde se střídaly stejné lesy s bažinami. Močály byly jen rozsáhlejší, jak se půda v blízkosti horského hřbetu zdvihala. Kraj už nebyl tak zalidněn. Jen tu a tam se ztrácely pod hustým větvovím buků řídké vesnice a osamělé farmy, kolem nichž protékalo hodně řek, valících se z roklí a tvořících četné přítoky řeky Sarawby.

Lesy byly plné zvěře

Fauna a flóra byly stejné jako včera a zvěřiny tu bylo stále dost, aby to lovce uspokojilo.

„Opravdu mě to láká, abych si vzal pušku a zapískal na Niska," řekl pan Smith. „Je to poprvé, co tudy procházím a neplýtvám olovem po koroptvích a po zajících! Ta ubohá zvířata mě už jistě nepoznávají. Ale pokud nevyčerpáme své zásoby, budeme mít v hlavě jiné věci… lov na tajemství."

„Ale neměli bychom se vracet s prázdnou, pane Smithi," dodal jsem.

Během jitra jsme musili procházet nekonečnou planinou, kde cypřiše a vějířovníky rostly jen ojediněle nebo v malých skupinách. Do nedozírna se tam táhly shluky kopečků z hlíny, náhodně rozsetých a plných drobných hlodavců. Zde žila celá hejna zemních veverek, zejména druh známý v Americe pod jménem psoun stepní. I když nesou toto jméno, nelze říci, že by se ta zvířata podobala některému druhu psovitých šelem. Říká se jim tak proto, že jejich hlas připomíná štěkot mopslíka. Jak jsme projížděli cvalem jejich územím, zaléhaly nám opravdu uši.

Ve Spojených státech nacházíme často velmi početné kolonie těchto čtvernožců. Přírodovědci uvádějí mezi jinými známé Psí město, docela příhodně pojmenované a čítající více než milión čtyřnohých obyvatel.

Tito hlodavci se živí kořínky, trávou a kobylkami, což je pro ně přímo pamlsek. Jinak jsou zcela neškodní, ale tak hluční, že tu člověk div neohluchne.

Počasí bylo stále pěkné. Jen vítr trochu zesílil. Opravdu se nezdá, že na této zeměpisné šířce, na pětatřicátém stupni, by bylo podnebí obou Karolín nějak teplé. Zimní mrazy jsou tam často velmi kruté. Mnoho oranžovníků v zimě zmrzne a voda v řece Sarawbě je často pokryta ledem.

Odpoledne se nám objevil horský řetěz Blue Ridge v širokém okruhu na vzdálenost pouhých deseti kilometrů. Jeho hřeben se jasně odrážel od čistého nebe, pokrytého jen lehkými mráčky. Pohoří bylo při úpatí tak hustě zalesněno, že se tam koruny jehličin navzájem proplétaly. Několik stromů rostlo i na malebných tmavých skálách nahoře. Tu a tam čněly některé štíty podivných tvarů, nad něž tyčil vpravo svou obrovskou hlavu Black Dome, občas jiskřící ve slunečních paprscích.

„Už jste na tu horu vystoupil, pane Smithi?" ptal jsem se.

„Ne," odpověděl. „Říká se, že to je velmi nesnadné. Ostatně několik turistů vystoupilo až na vrchol a podle jejich vyprávění není odtamtud do Great Eyry vůbec vidět."

„To je pravda," potvrdil náš vůdce Harry Horn. „Sám jsem zjistil

totéž.“

„Třeba nebylo právě příhodné počasí,“ mínil jsem.

„Naopak, bylo úplně jasno, pane Strocku. Ale stěny na vrcholu Great Eyry jsou příliš vysoké a brání pohledu dovnitř.“

„Pojďme!“ zvolal pan Smith. „Budu rád, až vkročíme na místa, kde dosud nikdo neprošel.“

Great Eyry vypadal toho dne rozhodně docela klidně. Nestoupaly z něho ani páry, ani plameny.

K páté hodině se naše spřežení zastavilo na wildonské farmě, jejíž obyvatelé vyšli majiteli naproti.

Tady jsme měli strávit poslední noc.

Kočí okamžitě vypřáhl koně a odvedl je do stáje, kde dostali dostatek píce. Vůz pak zatlačil pod kolnu. Zde nás kočí bude čekat. Pan Smith byl ostatně přesvědčen, že naše výprava skončí návratem do Morgantonu k všeobecné spokojenosti.

Farmář z Wildonu nás ujistil, že na Great Eyry se už dlouho neděje nic zvláštního.

Večeřeli jsme s obyvateli farmy a náš spánek nebyl po celou noc rušen.

Nazítří za svítání měl začít náš výstup do hor. Great Eyry není vyšší než šest set metrů, což je výška jistě nepatrná. Je to ostatně průměrná výška celého hřebenu Alleghan. Mohli jsme tedy doufat, že nebudeme příliš unaveni. Několik hodin postačí, abychom dosáhli nejvyššího hřebene masívu. Cestou možná narazíme na obtíže, budeme muset přecházet propasti a obcházet překážky po namáhavých nebo nebezpečných cestách. To však byly zatím neznámé prvky naší cesty. A víme, že naši vůdcové nám v tom poradit nemohli. Mne nejvíc znepokojoval fakt, že v celém kraji byl vrchol Great Eyry pokládán za nedostupný. Dokázáno to však nikdy nebylo, a navíc jsme měli naději, že pád velkého skalního bloku nechal v širokém rámci na vrcholu nějakou trhlinu.

Pan Smith si zapálil první z dvaceti dýmek, které denně vykouřil, a řekl:

„Vyrazíme tedy, a hezky svižně! A máme-li se dovědět, potrvá-li výstup krátce nebo dlouho…“

„V každém případě jsme rozhodnuti dovést náš průzkum až do konce, pane Smithi,“ řekl jsem.

„To jistě, pane Strocku.“

„Můj velitel mi nařídil, abych tomu ďábelskému Great Eyry vyrval

jeho tajemství.“

„Vyrveme mu je, po dobrém, nebo po zlém,“ prohlásil pan Smith a vzal si samo nebe za svědka svého prohlášení, „i kdybychom je měli hledat až v útrobách hory!“

„Je však možné, že naše výprava se protáhne ještě přes zítřek,“ dodal jsem. „Bude tedy dobré, vezmeme-li si zásoby potravin.“

„Nebojte se, pane Strocku. Naši vůdcové mají v brašnách potravy na dva dny a ani my nepůjdeme s prázdnými kapsami. A nechávám-li na farmě svého Niska, beru si zato s sebou pušku… Ani v lesnaté části hor a v roklích prvních předhoří nebude chybět zvěř. Rozděláme si oheň, abychom si úlovek upekli, není-li nahoře oheň už zapálen…“

„Už zapálen, pane Smithi?“

„A proč ne, pane Strocku? Co ty plameny, ty nádherné plameny, které naše venkovany tak vyděsily? Kdoví, zda ohniště už vychladlo, zda se v popelu neskrývá ještě několik jisker? A je-li tam uvnitř nějaký kráter, pak je ta hora sopkou. A je sopka vždy tak dokonale vyhaslá, aby se v ní nenašel kousek žhavého uhlíku? Byla by to opravdu prabídná sopka, kdyby neměla dost ohně k uvaření vajíček natvrdo nebo k upečení aspoň jedné brambory. Ale opakuji jen, že to uvidíme…“

Co se mne týče, přiznávám, že jsem si o tom žádnou představu nevytvořil. Dostal jsem rozkaz jít a vyšetřit, co se děje v Great Eyry… nehrozí-li nějaké nebezpečí. Nuže, to se dozvím a uspokojím své nadřízené. Ale protože jsem byl posedlý démonem zvědavosti, bylo zcela přirozené, že bych byl nesmírně šťasten a osobně uspokojen jen odezvou, kterou by mé poslání vyvolalo, kdyby Great Eyry byl dějištěm jevů, jejichž příčinu bych odhalil.

Sjednali jsme si plán výstupu. Oba naši vůdcové půjdou vpředu, aby vybírali schůdné přechody. Elias Smith a já půjdeme vedle sebe nebo za sebou, podle šíře stezky.

Harry Horn a James Bruck se pustili úzkou roklí, kde bylo nepatrné stoupání. Vinula se podle dost strmého svahu, pokrytého neproniknutelným porostem křovin a nízkých jehličin s tmavým jehličím, rozložitým kapradím a divokým rybízem. Razit si tudy cestu nebylo vůbec možné.

Porost byl oživen spoustami ptactva, zejména hlučnými papoušky, kteří neustále štěbetali a doráželi na nás svými ostrými skřeky. Jen stěží jsme občas zaslechli veverku, probíhající křovisky, ač jich tu bylo na sta.

Koryto bystřiny, které tvořilo dno této rokle, vinulo se rozmarně vzhůru k horskému sedlu. V době dešťů nebo po prudkém lijáku se tu

musila voda valit hlučnými vodopády. Ale bystřina byla zřejmě napájena jen dešťovou vodou. Protože jsme v ní nenašli ani trochu vody, znamenalo to, že nepramení pod vrcholem Great Eyry.

Po půlhodinové cestě byl další výstup tak obtížný, že jsme museli obcházet vpravo i vlevo a prodlužovat si cestu nesčetnými oklikami. Rokle byla zcela neschůdná a noha už nenacházela nikde dostatečnou oporu. Musili jsme se zachycovat trsů trávy a lézt po kolenou. Za takových podmínek bylo nemožné dokončit výstup do západu slunce.

„Namouduši," zvolal pan Smith, lapaje po dechu, „už chápu, proč se na Great Eyry vypravilo tak málo turistů… Tak málo, že jsem o žádném nikdy neslyšel!"

„Nepatrný výsledek by tu stál skutečně příliš mnoho námahy," odpověděl jsem. „A kdybychom neměli mimořádný důvod dovést náš průzkum k dobrému konci…"

„Docela správně," prohlásil Harry Horn. „Já i můj kamarád jsme už několikrát vystoupili na vrchol Black Dome, ale nesetkali jsme se při tom s takovými obtížemi."

„S obtížemi, které by se mohly brzy změnit v překážky," dodal James Bruck.

Nyní jsme se musili rozhodnout, na které straně hledat možnost šikmého výstupu. Vpravo i vlevo se táhly husté porosty stromů a keřů. Bude celkem správné pustit se tudy, kde bude mírnější svah. Dostaneme-li se k okraji lesního porostu, budeme snad moci všichni projít napříč lesem jistější nohou. Rozhodně nepůjdeme nijak naslepo. Nesměli jsme taky zapomínat, že východní svahy Blue Ridge jsou téměř neschůdné, protože po celé délce pohoří mají sklon téměř padesáti stupňů.

Buď jak buď, nejlepší bude spolehnout se na zvláštní instinkt našich dvou vůdců, především na Jamese Brucka. Myslím, že ten statečný muž se vyrovnal obratností opici a mrštností kamzíku. Naneštěstí ani Elias Smith, ani já jsme se nemohli pouštět tam, kam se pustil ten odvážlivec.

Co se mne týče, doufal jsem, že nezůstanu pozadu. Odmalička jsem dobře šplhal a byl jsem zvyklý na tělesná cvičení. Všude, kde projde James Bruck, projdu rozhodně taky já, i kdyby mě to mělo stát několik kotrmelců. Jinak už tomu bylo s prvním morgantonským úředníkem. Byl starší a méně zdatný, větší, tělnatější, a už ne tak odvážný. Zřejmě již teď musil vynakládat všechny své síly, aby nám stačil. Chvílemi supěl jako tuleň a já jsem ho musel občas proti jeho vůli přinutit, aby nabral dechu.

Ukázalo se zkrátka, že výstup na Great Eyry si vyžádá víc času, než jsme si odhadli. Myslili jsme, že dosáhneme horních stěn před jedenáctou

hodinou, ale když přišlo poledne, byli jsme od vrcholu ještě několik set metrů.

V deset hodin, po opakovaných pokusech najít schůdnou cestu, po mnohých oklikách a obcházení, dal jeden z vůdců znamení k zastávce. Došli jsme k hornímu okraji zalesněné části svahu. Řidší stromy nám už dovolily výhled až k prvním skálám na vrcholu Great Eyry.

„Uf!“ oddychl si pan Smith, když se opřel o velký vějířovník. „Chvíle odpočinku, oddychu a trochu jídla mi přijde velmi vhod.“

„Tak hodinku?“ ptal jsem se.

„Ano. Po plicích a po nohou ať pracuje taky trochu žaludek!“

Souhlasili jsme s ním. Bylo třeba načerpat nových sil. Ale svah hřebenu až k patě vrcholu Great Eyry v nás vyvolal značný neklid. Nad námi se táhla holá stráň, jaké se v tomto kraji říká „blad“. Mezi strmými skálami nebyla jediná stezka. Toho si všimli i naši vůdcové. Zaslechl jsem Harryho Horna, jak říká svému příteli:

„Tohle bude nepohodlné.“

„Ne-li nemožné,“ odpověděl James Bruck.

Jejích úvahy ve mně vyvolaly opravdové roztrpčení. Kdybych se musel vrátit, aniž bych dosáhl vrcholu Great Eyry, znamenalo by to naprostý krach mého poslání, nemluvě o mé neukojené zvědavosti! A kdybych se objevil před panem Wardem pln studu a zmatku, tvářil bych se velmi smutně.

Otevřeli jsme brašny a posílili se studeným masem a chlebem. Mírně jsme si také přihnuli ze svých lahví. Po jídle, které netrvalo ani půl hodiny, pan Smith vstal a připravoval se na další cestu.

Když jsme měli Jamese Brucka v čele, stačilo jít za ním a snažit se nezůstávat pozadu.

Postupovali jsme však velmi pomalu. Naši vůdcové nijak neskrývali své rozpaky. Harry Horn šel napřed vyzkoumat, kterým směrem bychom se měli nakonec pustit.

Byl pryč asi dvacet minut. Když se vrátil, ukázal k severozápadu. Vydali jsme se na cestu. Z této strany jsme viděli Black Dome ve vzdálenosti pěti až osmi kilometrů. Věděli jsme už, že by bylo zbytečné vystoupit tam, protože z vrcholu této hory nebylo ani silným dalekohledem vidět dovnitř Great Eyry.

Výstup byl nesmírně namáhavý a pomalý, hlavně po kluzkém svahu, posetém křovisky a velkými trsy rostlin. Vystoupili jsme sotva o šedesát metrů, když se James Bruck zastavil před hlubokou roklí, která se tu vrývala do země. Tu a tam v ní ležely dávno vyrvané kořeny, zlomené

větve a v prach se rozpadající balvany, jako by se byla po tomto svahu hory zřítila nějaká lavina.

„Tudy se asi valil skalní blok, který se oddělil od Great Eyry," mínil James Bruck.

„Nepochybně," odpověděl pan Smith. „Myslím, že bude lépe, když použijeme cesty, kterou svým pádem vytvořil."

Pustili jsme se po ní a bylo to správné. Noha se mohla opřít o pukliny vyryté blokem. Vystupovali jsme za mnohem lepších podmínek, skoro přímo. V půl dvanácté jsme byli na horním okraji pustého svahu.

Před námi se ve vzdálenosti asi sta kroků tyčily do výše třiceti metrů skalní stěny, které tvořily rámec vrcholu Great Eyry. Z této strany byl skalní rámec rozerván, a to velmi nepravidelně. Mezi jeho hroty a štíty bylo podivné skalisko, jež vypadalo jako obrovský orel chystající se vzlétnout k výšinám. Zdálo se, že aspoň od východní strany jsou tyto skály naprosto nedostupné. Bude tomu stejně i z druhých stran?

„Odpočiňme si chvíli," navrhl pan Smith, „a pak uvidíme, nelze-li vrchol Great Eyry obejít."

„Onen skalní blok se uvolnil rozhodně na této straně," mínil Harry Horn. „A přece tady ve stěně není žádný průlom."

To byla pravda, ačkoli se nedalo pochybovat o tom, že k pádu skály došlo právě na této části svahu.

Po desetiminutovém odpočinku oba vůdcové vstali a dovedli nás po kluzkém a strmém srázu na kraj plošiny pod vrcholovou stěnou. Nezbývalo nám než obejít vrchol při patě stěny, která byla asi patnáct metrů vysoká a rozšiřovala se jako džbán. Vyplývalo z toho, že ani s dost vysokými žebříky bychom se nedostali na horní okraj stěny.

Great Eyry se mi rozhodně jevil jako útvar velmi fantastický. Nebyl bych býval vůbec překvapen, kdybych byl zjistil, že je obydlen draky, saněmi, příšerami a jinými bájnými tvory, určenými k jeho obraně.

Přesto jsme pokračovali v obchůzce podle stěn. Všechno tu bylo tak pravidelné, že se zdálo, jako by tu příroda byla vytvořila lidské dílo. Nikde jsme však v této hradbě nenašli mezi skálami průrvu, kterou bychom se mohli pokusit vniknout dovnitř. Stěny byly všude naprosto nepřístupné.

Když jsme za hodinu obešli kraj plošiny, vrátili jsme se na své východiště, kde jsme se na okraji pustého svahu zastavili poprvé.

Nemohl jsem skrýt vážné roztrpčení. Zdálo se mi, že pan Smith je stejně rozčarován jako já.

„Tisíc ďáblů!" zvolal. „Nedovíme se tedy, co je uvnitř toho prokletého

Great Eyry a je-li to kráter sopky…“

„Ať to je sopka nebo ne,“ řekl jsem, „je jisté, že nevydává žádný podezřelý zvuk, že z ní neuniká ani kouř, ani oheň a že tu nic nesvědčí o blízké sopečné činnosti!“

Uvnitř i venku bylo opravdu hluboké ticho. Nikde ani neunikaly žádné sopečné páry. Nad horou se v oblacích, hnaných východním větrem, neodrážela žádná zář. Země byla stejně klidná jako ovzduší. Pod nohama jsme neslyšeli žádný podzemní hukot, necítili žádné otřesy. Byl tu dokonalý klid, jaký nacházíme ve velkých výškách.

A nesmím zapomenout uvést, že obvod vrcholu Great Eyry mohl mít tři sta třicet až tři sta šedesát metrů, soudě aspoň podle doby, kterou jsme potřebovali k obchůzce celé hory: počítali jsme přitom také už s nesnázemi chůze po obvodu úzké plošiny. Co se vnitřního prostoru týče, ten jsme nemohli odhadnout, protože jsme neznali tloušťku skalních stěn.

Okolí vrcholu bylo přirozeně úplně pusté. Míním tím, že se tam neukázal žádný živý tvor kromě dvou tří párů velkých dravců, kteří plachtili nad Great Eyry.

Naše hodinky ukazovaly tři hodiny, když se ke mně Obrátil pan Smith a řekl ztrápeným hlasem:

„I kdybychom tu zůstali až do večera, víc bychom se nedověděli! Chceme-li se před nocí vrátit do Pleasant Gardenu, musíme odejít, pane Strocku.“

Protože jsem mu neodpověděl a nevstával jsem ze svého místa, dodal, přistupuje až ke mně:

„Nu, pane Strocku, neříkáte nic! Copak jste mě neslyšel?“

Mně se opravdu nechtělo vzdávat se zápasu a sestoupit dolů, aniž jsem splnil své poslání. Cítil jsem naléhavé nutkání zůstat a ještě zdvojnásobit svou zklamanou zvědavost…!

Ale co dělat? Bylo snad v mé moci prorazit tuto silnou stěnu nebo vyšplhat se tady na ty skály?

Musel jsem se smířit s osudem. Vrhl jsem poslední pohled ke Great Eyry, a sledován svými druhy, počal jsem sestupovat po pustém svahu.

Cesta zpátky proběhla bez velkých obtíží. Před pátou hodinou jsme prošli posledním předhořím a pak už nás vítal wildonský farmář v místnosti, kde nás čekalo občerstvení a hojnost jídla.

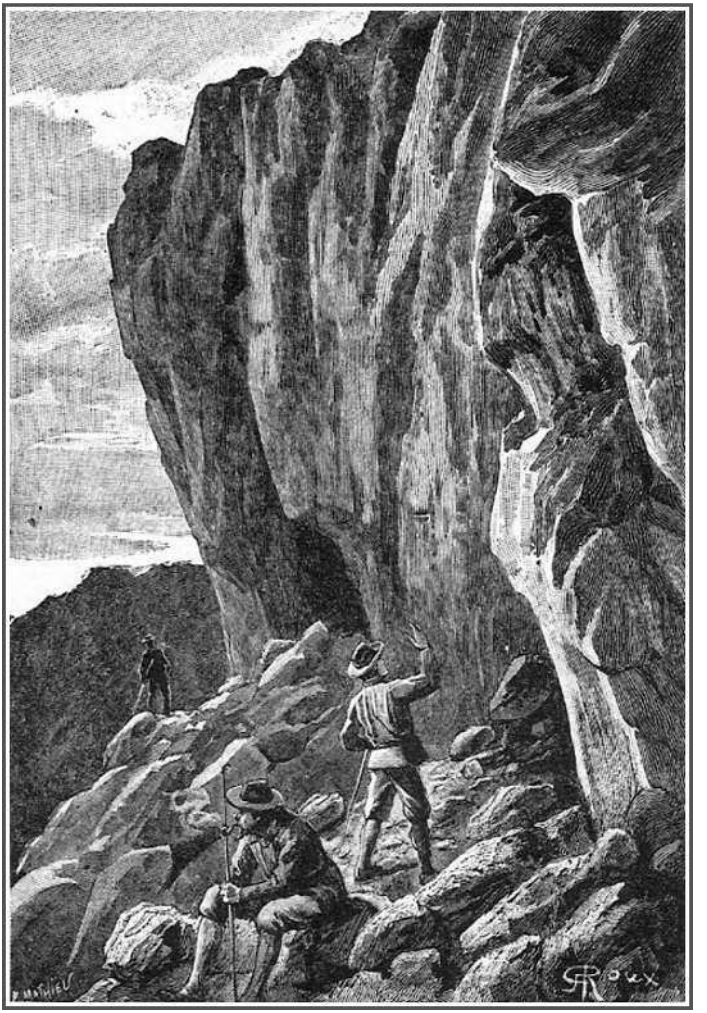
„Dovnitř jste tedy nemohli vniknout?“ ptal se nás.

„Ne,“ odpověděl pan Smith. „Nakonec budu věřit, že Great Eyry existuje jen ve fantazii našich statečných venkovanů.“

V půl deváté večer se náš povoz zastavil před domem starosty v

Pleasant Gardenu, kde jsme měli strávit noc. Byli jsme tak unavení, že jsme šli po večeři ihned spát.

Zatímco jsem se marně snažil usnout, ptal jsem se sám sebe, neměl-li

Great Eyry se mi jevil jako útvar velmi fantastický

bych se tu na několik dní usadit ve vesnici a zorganizovat nový výstup… Měl by však opravdu víc naděje na úspěch než ten první?

Celkem bude nejlepší, když se vrátím do Washingtonu a poradím se s panem Wardem.

A tak druhého dne večer jsem se v Morgantonu vyrovnal se svými dvěma vůdci a odešel jsem na nádraží, odkud odjížděl rychlík do Raleighu.

KAPITOLA ČTVRTÁ

AUTOMOBILOVÉ ZÁVODY

Bude snad záhada Great Eyry odhalena díky okolnostem, které nelze předvídat? To bylo tajemství budoucnosti. Měla na tom veřejnost zvláštní zájem? O tom se nedalo pochybovat, protože na tom možná závisela bezpečnost obyvatelstva onoho kraje Severní Karolíny.

Buď jak buď, za čtrnáct dní po mém návratu do Washingtonu byla veřejnost neméně vzrušena událostí docela jiného druhu. Byla to událost stejně tajemná jako příběhy, jejichž dějištěm byl Great Eyry.

V půli měsíce května přinesly pensylvánské noviny svým čtenářům zprávu o příhodách, které se udály nedávno na různých místech státu.

Jistou dobu jezdil po silnicích kolem Philadelphie zvláštní vůz, jehož tvar, vzhled a rozměry nemohl nikdo určit, protože se pohyboval nesmírně rychle. Všichni se shodovali jen v tom, že to je auto. Ale jaký motor je pohání, to mohly vysvětlit jen více nebo méně přijatelné domněnky. A vloží-li se do něčeho lidská představivost, je nemožné klást jí nějaké meze.

V oné době ani nejdokonalejší auta neujela víc než sto šedesát kilometrů za hodinu, což nedokázaly ani železnice svými rychlíky a expresy na nejlepších tratích v Americe a v Evropě.

Ale záhadné auto se pohybovalo určitě mnohem rychleji…

Je zbytečné dodávat, že taková rychlost znamenala na silnicích krajní nebezpečí jak pro vozidla, tak pro pěší. Tato „valící se hmota“ se objevovala jako blesk. Ohlašovala se předem strašlivým rachotem a rozrážela vzduch takovou silou, že v alejích podél silnic praskaly větve, dobytek pasoucí se v polích se plašil a ptáci se rozlétávali do všech stran, protože nemohli vzdorovat prašným vírům, které auto při přejezdu zdvihalo.

Noviny přitom upozornily na zvláštní podrobnost: vozovka silnic byla koly vozidla téměř nedotčena. Auto nikde nezanechalo rýhy, jaké zůstávají za koly těžkých vozidel, ale jen lehkou stopu prostého dotyku. Mraky prachu zdvihalo auto jen svou rychlostí.

„Zdá se, že rychlost pohybu ruší váhu vozidla,“ poznamenal *New York Herald.*

V různých pensylvánských okresech to přirozeně vyvolalo protesty. Nelze přece dál trpět tak bláznivé jízdy stroje, který může všechno převrhnout a všechno rozbít. Vozy i pěší! Ale jak to zařídit, aby se zastavil? Nikdo nevěděl, ani komu auto patří, odkud a kam jede… Lidé je spatřili až ve chvíli, kdy se jako střela řítilo závratnou rychlostí pryč. A pokuste se chytit v letu dělový náboj, když opouští ústí hlavně!

Opakuji, že nikdo neměl potuchy o druhu motoru. Jen to bylo jisté, že vozidlo bylo pozorováno. Že auto nezanechává žádný kouř, žádnou páru, žádný zápach petroleje nebo jiného nerostného paliva. Z toho plynulo, že je to stroj poháněný elektřinou a že jeho akumulátory neznámého složení obsahují téměř nevyčerpatelné množství energie.

Vzrušená představivost veřejnosti však viděla v tajemném autu něco jiného: že je to nadpřirozený vůz řízený nějakým přízrakem, pekelným řidičem, rarachem z jiného světa, příšerou uniklou z nějakého divadla hrůz. A to vše jako by se spojilo v jediný typ: v samotného ďábla, v Belzebuba nebo v Astarota, který pohrdá všemi lidskými zásahy, maje k dispozici neviditelnou a neomezenou ďábelskou moc!

Ale ani sám Satan neměl přece právo jezdit po silnicích Spojených států takovou rychlostí bez zvláštního povolení, bez registračního čísla, bez řádného oprávnění. A žádný úřad by mu taky nikdy nepovolil rychlost dvou set šedesáti kilometrů za hodinu! Z hlediska veřejné bezpečnosti bude přinejmenším nutné pokusit se zkrotit fantazii tajemného jezdce.

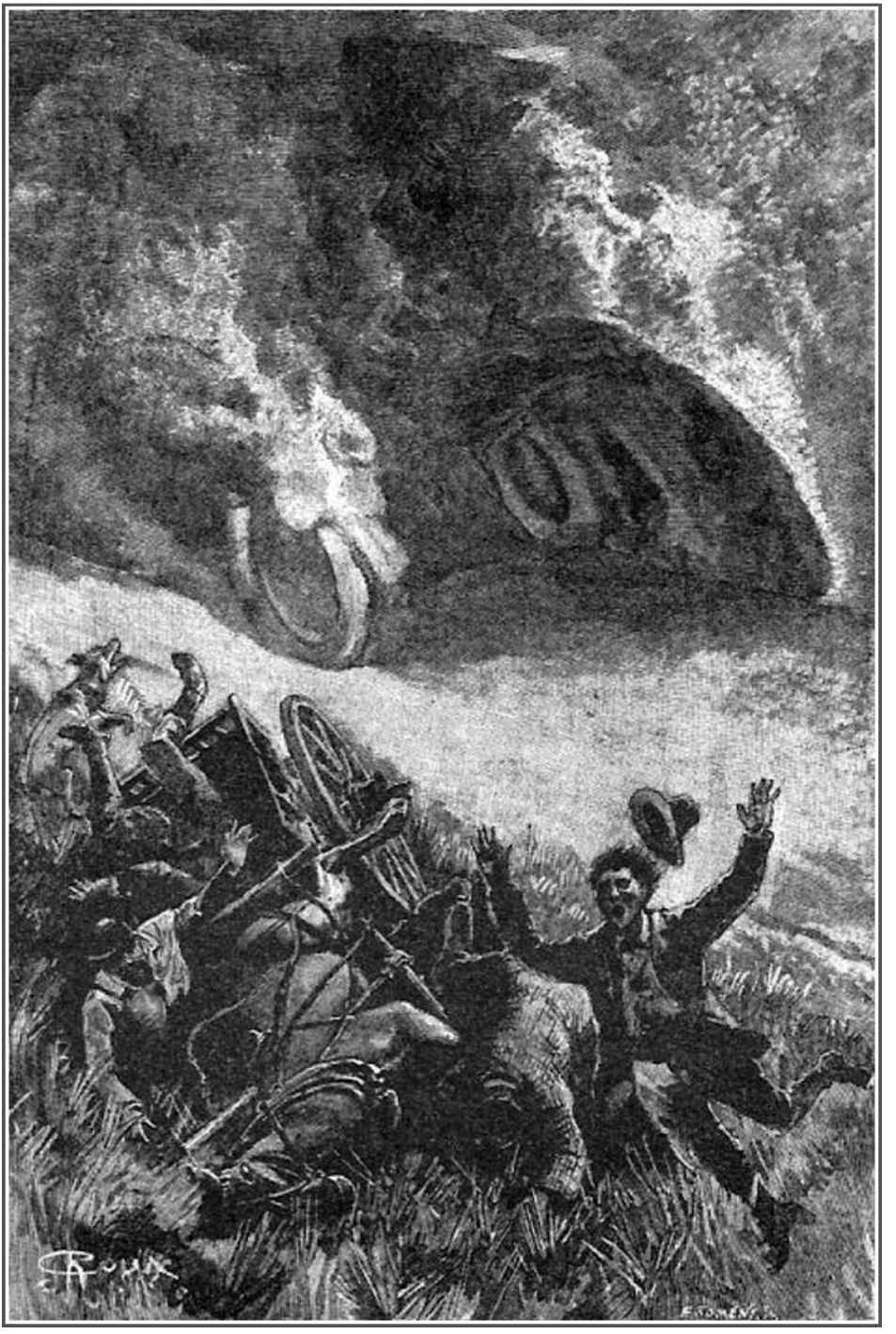
Za autodrom sportovních výstředností nesloužila však jen Pensylvánie. Policejní zprávy brzy ohlásily vůz i z jiných států. Z Kentucky v okolí Frankfortu, z Ohia v okolí Columbusu, z Tennessee v okolí Nashvillu, z Missouri v okolí Jeffersonu a konečně z Illinoisu na nejrůznějších silnicích vedoucích do Chicaga.

Nastalo všeobecné pozdvižení. Městské úřady musí přece použít všech prostředků proti veřejnému nebezpečí. Nebylo by nejlepší postavit autu, jedoucímu takovou rychlostí, v cestu zátarasy, o něž by se dříve nebo později rozbilo?

„Kdepak," říkali nevěřící, „ten zuřivec dokáže překonat všechny nastražené překážky!"

„A bude-li třeba, zátaras prostě přeskočí," dodávali jiní.

„A pak, je-li to ďábel, má jistě jako bývalý anděl křídla, a nebude mu tedy dělat potíže překážku přeletět."

Byl to nadpřirozený vůz, řízený nějakým přízrakem

To ovšem byly babské tlachy, jimiž se nikdo nezabýval. Ostatně jestliže měl ten král pekel křídla, proč si umínil jezdit po pozemských silnicích? Proč se vystavoval nebezpečí, že někoho zabije? Proč se nevznesl do prostoru jako volný pták vzdušných výšin?

Taková byla situace, která se už nesměla prodlužovat a kterou se zabývaly i nejvyšší washingtonské policejní úřady, odhodlány učinit všemu konec.

V posledním týdnu května se však stalo něco, co přivedlo veřejnost k přesvědčeni, že Spojené státy jsou už osvobozeny od dosud nepolapitelné příšery. A nejen Spojené státy. Vždyť se mohlo předpokládat, že po Novém světě bude i Starý svět vystaven nebezpečí návštěvy tohoto automobilisty, stejně výstředního jako nebezpečného.

V té době byla ona událost popsána ve všech novinách Unie a lze si představit, jakými komentáři to doprovázela veřejnost.

Autoklub ve Wisconsinu připravoval totiž automobilové závody na silnici tohoto státu, jehož hlavním městem je Madison. Zvolená silnice má nádhernou vozovku v délce tří set sedmdesáti kilometrů. Vede z Dog Prairie, z města na západní hranici, přes Madison na břeh Michiganského jezera nedaleko Milwaukee. Této silnici se mohla rovnat jedině japonská cesta z Nikka do Namode, lemovaná obrovskými cypřiši a vedoucí v přímce dvaasedmdesát kilometrů.

K závodu se přihlásily četné stroje všech možných továren a nejlepších značek. Bylo rozhodnuto, že budou připuštěny všechny druhy motorů. Vedle motocyklů z továrny Hurtera a Dietricha uvidí diváci i lehké vozy značek Gobron-Brillé, bratři Renaultové, Richard-Brasier, Decauville, Darracq, Ader, Bayard, Laurin a Klement, Chenard a Walker, střední vozy Gillet-Forest, Harward a Watson, Pipe, Wolseley a těžké vozy Nurs, Fiat, Mercedes, Charron-Girardot-Voigt, Hotchkiss, Panhard-Levassor, Dion-Bouton, Gardner-Serpollet, Turcat-Méry, Hirschner a Lobano atd., prostě vozy všech národností. Výše několika cen byla opravdu pozoruhodná, protože žádná z nich neklesla pod padesát tisíc dolarů. Nikdo nepochyboval, že o takové ceny svedou řidiči tuhý boj. Různé továrny odpověděly na výzvu Autoklubu vysláním svých nejdokonalejších typů. Počítalo se se čtyřiceti stroji rozdílných systémů: na páru, na benzín, na líh i na elektřinu. Vždyť všechny už prokázaly své schopnosti v četných památných závodech.

Podle propočtů vycházejících z maximální možné rychlosti, která v oné době byla sto šedesát kilometrů, měl tento mezinárodní závod na tři sta sedmdesát kilometrů trvat asi tři hodiny. Aby se vyhnuly každému

nebezpečí, zakázaly wisconsinské úřady na celý den 30. května všechen provoz na silnici mezi Dog Prairie a Milwaukee.

Tak nemohlo dojít k žádné nehodě kromě těch, které způsobí soupeři v plném boji. Ale jak se říká, to je už jejich věc. Díky rozumným opatřením však nebyl ohrožen ani žádný jiný vůz, ani pěší lidé.

Na závod přišly spousty lidí, a nejen z Wisconsinu. Několik tisíc zvědavců přijelo ze sousedních států, z Illinoisu, z Michiganu, z Iowy, z Indiany, a dokonce i ze státu New York.

Mezi milovníky sportovních závodů bylo pochopitelně mnoho cizinců, Angličanů, Francouzů, Němců, Rakušanů a Belgičanů. Každý z nich přirozeně držel palce řidičům své národnosti.

Protože k závodům došlo ve Spojených státech, v proslavené vlasti velkých sázkařů, je pochopitelné, že došlo k uzavření mnoha sázek všeho druhu a přemrštěné důležitosti. Přijímaly je zvláštní sázkové kanceláře. V Novém světě vzrostly pak všechny sázky v posledním týdnu května na částku několika set tisíc dolarů.

Znamení ke startu mělo být dáno v osm hodin ráno podle chronometru. Aby se předešlo nahromadění vozidel a nehodám z toho vzešlým, měla auta vyjíždět po třech minutách za sebou na silnici, jejíž okraje se černaly diváky. První cena bude udělena vozu, který vzdálenost Dog Prairie – Milwaukee ujede v nejkratším čase.

Prvních deset vozů určených losem vyjelo mezi osmou a půl devátou. Nedojde-li k nehodě, dojedou k cíli kolem jedenácté hodiny. Ostatní vozy měly následovat podle určeného pořadí. Na každém silničním kilometru stála policejní hlídka. Zvědavců rozsetých podle dráhy bylo stejně u startu jako v Madisonu, uprostřed trati. Pozoruhodný dav se však shromáždil v Milwaukee, u cíle závodu.

Uplynuly dvě hodiny. Zájemci se z telefonického hlášení každých pět minut dovídali, jaká je situace na trati a v jakém pořadí soupeři jedou. V půli trati u Madisonu byl v čele vůz bratří Renaultů se čtyřválcovým motorem o výkonu dvaceti koní a na pneumatikách Michelin. Těsně za ním byl Harward-Watson a vůz Dion-Bouton. Došlo už také k nehodám, některé motory špatně pracovaly a mnoho strojů mělo poruchy. U cíle bylo možno čekat opravdu jen asi tucet řidičů. I když už bylo několik zraněných, žádný z nich nebyl zraněn těžce. A i kdyby byl někdo zabit, dívali by se na to lidé v podivné americké zemi jako na pouhou maličkost.

Největší zvědavost a vášnivé vzrušení se projevily v celém rozsahu pochopitelně poblíž Milwaukee. Na západním břehu Michiganského jezera stál cílový sloup, ozdobený všemi vlajkami světa.

Od desáté hodiny už bylo jasné, že o velkou cenu osmdesáti tisíc dolarů bojují jen tři auta a jeden motocykl, dva Američané, Francouz a Angličan. Ti měli pozoruhodný náskok. Ostatní soupeři zůstali pro poruchy daleko za nimi. Lze si snadno představit, s jakou zuřivostí byly uzavírány poslední sázky, které vkládaly do hry všechnu yankeeskou pýchu. Kanceláře sotva stačily sázky zapisovat. Sazby stoupaly horečnou rychlostí… Přívrženci hlavních značek, které se držely v čele, byli hotovi se poprat, a jestliže dosud nepromluvily revolvery a nože, mnoho k tomu už nechybělo!

„Jedna ke třem na Harward-Watson!“

„Jedna ke dvěma na Dion-Bouton!“

„Jedna k jedné na bratry Renaulty!“

Takové výkřiky zněly skutečně podél celé trati po každém novém telefonickém hlášení…

V půl desáté však došlo k nové události. Tři a půl kilometru od města Dog Prairie se na silnici náhle ozval strašlivý rachot a objevil se hustý oblak prachu, z něhož vyrážel pískot podobný zvuku lodní sirény.

Zvědavci jen taktak uskočili, aby je nic nerozdrtilo, což by si bylo vyžádalo stovky obětí. Mrak prachu je minul jako smršť a to bylo vše. Rozeznat stroj ženoucí se takovou rychlostí nebylo vůbec možné.

Mohlo se bez nadsázky říci, že to byla rychlost dvou set čtyřiceti kilometrů za hodinu.

Vůz okamžitě zase zmizel, nechávaje za sebou dlouhý pruh bílého prachu, jako rychlíková lokomotiva nechává za sebou dlouhý pruh páry.

Byl to automobil s neobyčejně silným motorem. Pojede-li touto rychlostí hodinu, dožene i čelní vozy, předjede je dvojnásobnou rychlostí a bude v cíli první.

V této chvíli se ze všech stran ozývalo hlučné volání, ač se diváci shromáždění při okrajích silnice neměli čeho bát.

„To je ten stroj, o kterém se před čtrnácti dny psalo!“

„Ano! Tentýž, který projížděl státy Illinois, Ohio a Michigan a který policie nemohla nikde zastavit!“

„Tehdy se myslelo, že je s ním konec, že se rozbil, že navždy zmizel!“

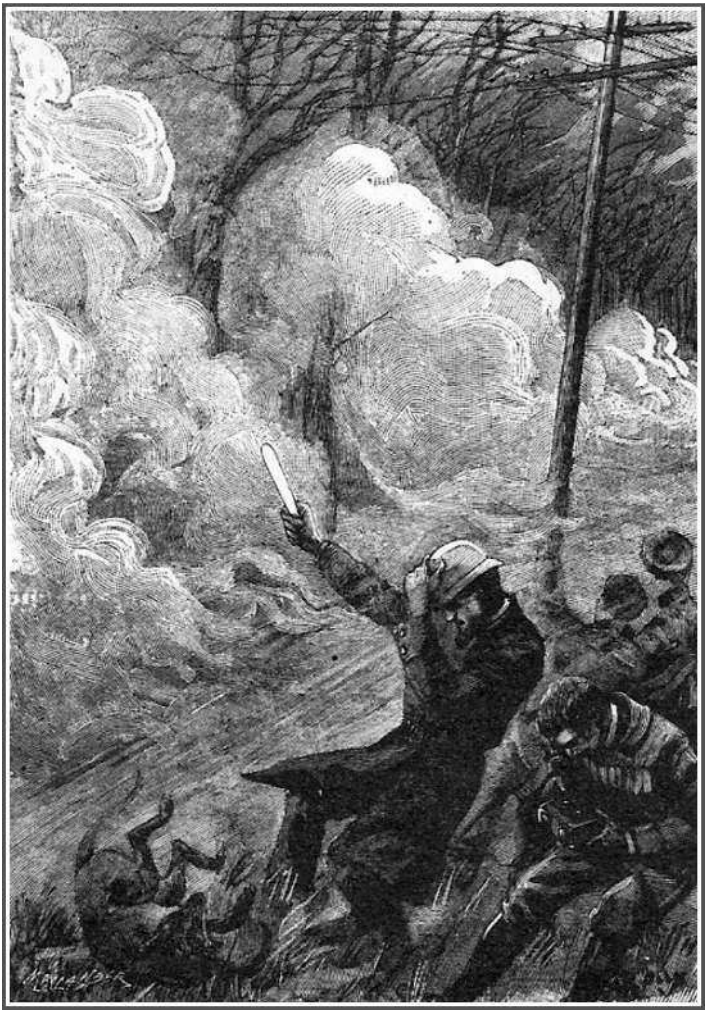
„Ano! Ďáblův vůz… poháněný pekelným ohněm a řízený Satanem!“

Ale nebyl-li to opravdu ďábel, kdo tedy byl ten tajemný řidič, jedoucí touto neuvěřitelnou rychlostí na stejně neuvěřitelném stroji?

Zdálo se mimo každou pochybnost, že stroj jedoucí právě k Madisonu je onen vůz, o kterém se už veřejnost dověděla a po němž policie nenašla nikde ani stopy! Jestliže si policejní úřady myslely, že o něm už nikdy

neuslyší, pak se mýlily, což se stává policii v Americe stejně jako všude jinde.

Když minulo první ohromení, rozběhli se nejuvážlivější diváci k

Ozval se strašlivý rachot

telefonu, aby upozornili všechny stanice na nebezpečí, které hrozí automobilům rozptýleným po trati, přiřítí-li se za nimi jako lavina záhadná bytost s tímto podivným strojem. Ostatní vozy by byly rozdrceny, rozmačkány, zničeny, a kdo ví, zda by z takové srážky nevyšel

jen pekelný řidič živ a zdráv.

Ano, ten král řidičů byl jistě tak obratný a řídil svůj vůz s takovou jistotou ruky i oka, že se rozhodně dovede vyhnout každé překážce.

Málo platné, že wisconsinské úřady provedly opatření, aby silnice byla vyhrazena pouze účastníkům mezinárodního závodu. On mezi ně nepatřil.

A co říkali závodníci, kteří byli telefonicky varováni a musili závod o velkou cenu Autoklubu přerušit! Podle jejich odhadu ten úžasný vůz jel rychlostí nejméně dvou set čtyřiceti kilometrů za hodinu. Předjížděl je takovou rychlostí, že jen stěží rozeznali tvar jeho stroje. Bylo to jakési protáhlé vřeteno, dlouhé asi deset metrů, a jeho kola se otáčela tak rychle, že paprsky v nich splývaly. A za sebou nenechával ani páru, ani kouř, ani zápach.

Co se řidiče týče, byl skryt ve svém voze, takže ho nikdo nespatřil. Zůstal stejně nepoznán jako při prvních setkáních na silnicích Unie.

Telefonními stanicemi bylo Milwaukee upozorněno na příjezd nečekaného závodníka. Lze si představit vzrušení, které zpráva vyvolala! Každého především napadlo postavit napříč silnicí překážku, o niž by se tento „náboj“ rozbil na tisíc kousků. Ale bude na to čas? Vždyť ten řidič se musí už každou chvíli objevit! Nebude musit nakonec chtě nechtě stejně zastavit, když silnice u Michiganského jezera končí? Dál jet už nemohl, ledaže by se jeho vůz proměnil v loď!

Tyto myšlenky prolétly hlavami diváků shromážděných u Milwaukee, kteří se z opatrností stáhli na dostatečnou vzdálenost, aby nebyli na místě rozdrceni.

I tam vyslovovali lidé nejpodivnější domněnky, stejně jako v Dog Prairie a v Madisonu. A ti, kdo nechtěli připustit, že tajemný řidič je sám ďábel, neodmítali myšlenku, že jde o nějakou příšeru uniklou z biblické Apokalypsy.

Teď už čekali příjezd auta ne za několik minut, ale za několik vteřin!

Nebylo ještě jedenáct hodin, když se na silnici ozvalo vzdálené hřmění a zdvihly se vířící sloupy prachu. Vzduchem projel ostrý hvizd, vyzývající obecenstvo, aby se připravilo na průjezd netvora, který svou rychlost nijak nemírnil. A přece Michiganské jezero bylo jen kilometr daleko, takže auto se tam musí už jen pouhou setrvačností zřítit. Nepozbyl snad mechanik vlády nad svým strojem?

Brzy se už o tom nedalo pochybovat. Vůz se rychlostí blesku dostal až do Milwaukee. Zřítil se snad po průjezdu městem do vod Michiganského jezera?

Jisté je, že když zmizel za ohybem silnice, nenašla se po něm už ani

stopa.

KAPITOLA PÁTÁ

PŘI POBŘEŽÍ NOVÉHO SKOTSKA

V době, kdy o těchto událostech psaly všechny americké noviny, byl jsem už měsíc doma.

Hned po příjezdu jsem si pospíšil ke svému veliteli. Nesetkal jsem se s ním. Byl z rodinných důvodů na několik týdnů mimo domov. Nepochyboval jsem však o tom, že věděl o neúspěchu mého poslání. Různé časopisy v Severní Karolíně přinesly velmi podrobný popis mého výstupu na Great Eyry ve společnosti pana Smithe.

Je pochopitelné, že mě marné úsilí silně rozmrzelo, nemluvě o mé neukojené zvědavosti. Opravdu jsem se nemohl smířit s myšlenkou, že svou zvědavost neukojím ani v budoucnosti. Že bych nikdy neodhalil tajemství Great Eyry? Ne!

I kdybych se tam měl vydat desetkrát dvacetkrát a za cenu ohrožení vlastního života! Vždyť vynutit si průchod do nitra hory není rozhodně práce nad lidské síly. Není přece nemožné postavit až k hřebenu vrcholové stěny lešení nebo prorazit silnou stěnu tunelem. Naši inženýři narážejí denně na úkoly mnohem obtížnější. Ovšem v případě Great Eyry bylo nutno počítat s velkými výlohami, neúměrnými dosaženému výsledku. Dalo se to vyjádřit částkou několika tisíc dolarů. Ale čemu by tak nákladná práce posloužila? Jestliže se na onom místě v Blue Ridge otvírá sopka, nikdo by ji neuhasil. A kdyby okresu hrozil sopečný výbuch, nikdo by mu nemohl zabránit. Byla by to tedy práce úplně ztrátová, která by uspokojila jen zvědavost veřejnosti.

Ač jsem měl rozhodně o tyto události zvláštní zájem, ač jsem chtěl prozkoumat Great Eyry, nemohl jsem na to se svými vlastními prostředky ani pomyslet, a musil jsem si proto říci:

„O tohle by se měl pokusit některý z našich amerických miliardářů! To je dílo, které by měli provést Gouldové, Astorové, Vanderbildtové, Rockeffelerové, Mackayové nebo Pierpont-Morganové. Dobrá! Oni však na to nemyslí. Naši velcí trustaři mají v hlavách jiné myšlenky,“

Ach, kdyby v útrobách té hory byly bohaté žíly zlata nebo stříbra, to by za ním stateční finančníci hned vyrazili. Ale takovou domněnku nelze připustit. Řetěz Apalačských hor není ani v Kalifornii, ani na Klondiku,

ani v Austrálii, ani v Transvaalu, v těchto privilegovaných zemích bohatých nalezišť.

Konečně ráno 15. června mě pan Ward přijal ve své kanceláři. Ač věděl o neúspěchu poslání, kterým mě pověřil, přijal mě velmi vlídně.

„Tady je náš ubohý Strock!“ zvolal, když jsem vstoupil do místnosti. „Ten nešťastný Strock, který neuspěl…“

„Stejný neúspěch bych měl, kdybyste mě byl pověřil šetřením v hlavním městě na Měsíci, pane Warde,“ odpověděl jsem. „Je pravda, že jsme narazili na překážky ryze hmotné, ale za podmínek, v nichž jsme pracovali, byly to překážky nepřekonatelné.“

„Věřím vám, Strocku, rád vám věřím. Je však jisté, že jste vůbec nevypátral, co se uvnitř Great Eyry děje…“

„Ne, nevypátral, pane Warde.“

„Nespatřil jste tedy žádné plameny?“

„Žádné.“

„Neslyšel jste žádný podezřelý hluk?“

„Ne.“

„Takže se stále neví, není-li tam nějaká sopka…“

„To se opravdu neví, pane Warde. A je-li tam sopka, pak musíme věřit, že spí hlubokým spánkem.“

„Ale to ještě neznamená, že se jednoho dne neprobudí…! Ono totiž, Strocku, nestačí, aby sopka spala. Musí být vyhaslá! Jestliže se ovšem všechno, co se o tom vypravuje, nezrodilo v karolínské fantazii.“

„To si nemyslím, pane Warde,“ odpověděl jsem. „Morgantonský starosta Smith a jeho přítel, starosta v Pleasant Gardenu, mluví o tom velmi přesvědčivě. Ano, nad Great Eyry se opravdu objevily plameny! Ano, ozvaly se odtamtud i nevysvětlitelné zvuky! O skutečnosti těchto projevů nelze vůbec pochybovat!“

„Souhlasím,“ prohlásil pan Ward. „Připouštím, že starostové a jejich úředníci se nemýlili! Ale buď jak buď, Great Eyry nám své tajemství nakonec nijak neodhalil…“

„Chcete-li to stůj co stůj vědět, pane Warde, musíte na to něco obětovat. A až uvolníte peníze na nezbytné výdaje, poradí si s tou skálou špičák a výbušná nálož.“

„Snad,“ odpověděl pan Ward, „ale taková práce není nezbytná. Bude lépe počkat! Možná že sama příroda nám jednou odhalí tajemství Great Eyry.“

„Kdybyste věděl, pane Warde, jak nesmírně lituji, že jsem nemohl splnit svěřený úkol…“

„Dobrá, Strocku. Nezoufejte a berte svůj osud filosoficky…! Nemáme při každé práci štěstí a policejní šetření nejsou vždy korunována úspěchem. Víte přece, kolik pachatelů kriminálních zločinů nám uniká. A já věřím, že by se nám nepodařilo zatknout ani jednoho, kdyby byli inteligentnější… a především opatrnější a kdyby se tak hloupě neprozrazoval!! Lhaním a vykrucováním se nám sami vydávají do rukou! Soudím, že není nic lehčího než připravit zločin, vraždu nebo krádež, a provést jej tak, aby nevzniklo žádné podezření a aby se zmařilo každé pátrání. Jistě chápete, Strocku, že nebudu dávat lekce z obratnosti a z opatrnosti pánům zločincům! Ale opakuji, že je velmi mnoho těch, které policie nemohla nikdy dopadnout…“

V tom jsem se svým velitelem plně souhlasil. Ve světě zločinců se setkáváme s největšími hlupáky.

Přiznávám se však, že mě velmi udivila neschopnost městských i jiných úřadů objasnit události, které se právě odehrály v různých státech. Když o tom pan Ward začal hovořit, nemohl jsem před ním skrýt své krajní překvapení.

Šlo o nepolapitelné vozidlo, které se právě projíždělo po silnicích a znamenalo velké nebezpečí pro pěší, pro koně i pro vozy. Víme už, jakou rychlostí to auto lámalo všechny automobilové rekordy. Od první jízdy vydaly všechny úřady zvláštní příkazy, aby postavily hráz nebezpečné fantazii tohoto řidiče. Objevoval se však neznámo jak, přijížděl a zase odjížděl s nečekaností blesku. Ačkoli ho začalo stíhat mnoho dobrých a čilých policejních úředníků, žádný z nich pachatele nedopadl… A naposled na silnici mezi Dog Prairie a Milwaukee, při závodu pořádaném americkým Autoklubem, projel trať dlouhou čtyři sta sedmdesát kilometrů za necelou hodinu a půl!

O tom, co se pak s vozem stalo, nebyla žádná zpráva. Snad na konci silnice nemohl už zastavit a setrvačností se zřítil do Michiganského jezera. Dalo se soudit, že jezdec na svém stroji zahynul, že ani o jednom, ani o druhém už nikdo neuslyší? Ale velká většina veřejnosti odmítala tuto domněnku, která byla nejpravděpodobnější. Lidé očekávali, že se oba brzy znovu objeví.

Je jisté, že toto dobrodružství bylo v očích pana Warda věcí mimořádnou, a já jsem sdílel jeho názor. Jestliže se ta ďábelská osoba už neukáže, budeme rozhodně muset zařadit její případ mezi tajemství, která člověk nemůže odhalit.

Hovořil jsem o tom se svým velitelem. Už jsem myslel, že naše setkání skončí, když mi pan Ward, který přešel několikrát kanceláří sem a tam,

řekl:

„Ano… Nejpodivnější na té věci je objevení auta na silnici u Milwaukee při mezinárodním závodě… Ale tady mám něco stejně podivného!“

A pan Ward mi podal policejní zprávu z Bostonu, kterou právě dostal; týkala se události, o níž už večerní noviny zpravily své čtenáře.

Zatímco jsem četl, pan Ward si sedl ke svému stolu a dokončoval korespondenci, rozepsanou před mým příchodem. Seděl jsem u okna a nesmírně pozorně jsem pročítal ono hlášení.

„Vody Nového Skotska při březích států Maine, Connecticut a Massachusetts byly v posledních dnech znepokojovány zvláštními úkazy, jejichž podstatu nemohl nikdo zjistit.

Vynořovala se tam tři až pět kilometrů od pobřeží jakási podivná hmota, prováděla rychlé obraty a pak klouzajíc po hladině zmizela na širém moři.

Měnila místo nesmírně rychle, takže i nejlepší dalekohledy ji jen stěží sledovaly. Její délka nebyla větší než deset metrů. Měla vřetenovitý tvar a zelenavou barvu, která dokonale splývala s mořem. Nejčastěji byla pozorována z oné části amerického pobřeží, která se táhne od Severního mysu ve státě Connecticut až po Písečný mys na nejzápadnějším cípu Nového Skotska.

V Providenci, v Bostonu, v Portsmouthu a v Portlandu se parní šalupy několikrát pokoušely přiblížit se k pohyblivé hmotě, a dokonce ji ulovit. Nikdy se jim však nepodařilo ji dohonit. Každé pronásledování bylo brzy uznáno za zbytečné. Předmět se v několika vteřinách dostal z dohledu.

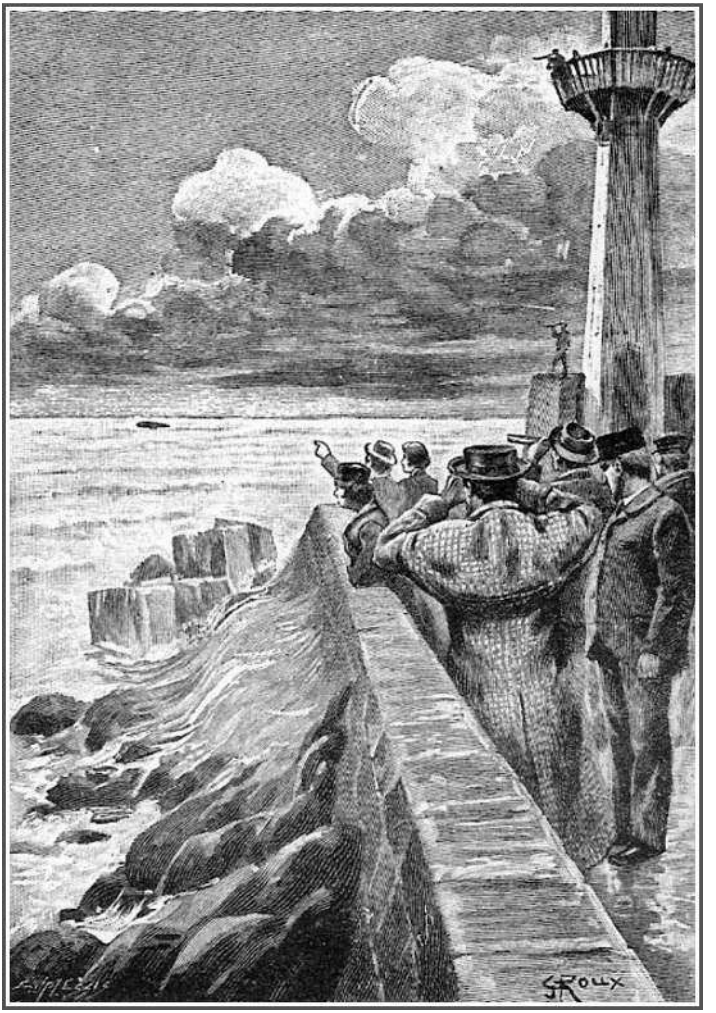
Není divu, že se objevilo několik různých domněnek o jeho původu. Ale až dosud žádná domněnka nebyla vybudována na správném dohadu a námořníci se v tom mýlili stejně jako ostatní lidé.

Lodníci a rybáři zprvu mínili, že to je nějaký savec z řádu kytovců. Je však známo, že tato zvířata se potápějí s jistou pravidelností a po několika minutách ponoření vyplouvají zas na hladinu a vystřikují nozdrami sloup vody a vzduchu. Toto zvíře – bylo-li to vůbec zvíře – se však nikdy nepotápělo, nikdy neunikalo ponořením a nikdo nikdy neviděl ani neslyšel nějaký zvuk jeho dechu.

Jestliže však tento tvor nepatřil do řádu mořských savců, bylo v něm snad třeba vidět nějakého neznámého tvora, který vystupuje z hlubin oceánu jako netvoři ze starodávných legend? Neměl snad být zařazen mezi obrovské chobotnice, leviatany a bájné mořské hady, před jejichž

útokem se musí mít lidé na pozoru?

Buď jak buď, jakmile byl netvor spatřen ve vodách Nového Skotska, malé lodi a rybářské šalupy se už neodvažovaly na širé moře. Jakmile

Vynořovala se tam jakási podivná hmota

byla ohlášena jeho přítomnost, všechny čluny se snažily odplout co nejrychleji do přístavu. Opatrnost to jistě vyžadovala, protože je-li zvíře útočné, bude lépe nevystavovat se jeho útokům.

Plachetnice dálkové plavby a velké parníky se netvora bát nemusely,

ať už to byla velryba nebo něco jiného. Jejich posádky ho několikrát zahlédly na vzdálenost mnoha kilometrů, ale jakmile se k němu chtěly přiblížit, odplul tak rychle, že nebylo možné ho dohonit.

Jednoho dne vyplul z bostonského přístavu dokonce malý vojenský dělový člun, aby netvora pronásledoval, nebo za ním aspoň vyslal několik střel. Ale zvíře se v několika vteřinách dostalo mimo dostřel a všechna další snaha byla marná. Až dosud se ostatně nezdálo, že by měl netvor v úmyslu napadnout některou z rybářských šalup.“

V této chvíli jsem četbu přerušil a obrátil jsem se k panu Wardovi se slovy: „Celkem si na přítomnost netvora nemůže nikdo naříkat… Před velkými loděmi prchá a na malé neútočí… Vzrušení pobřežního obyvatelstva nemůže být proto tak velké…“

„A přece je, Strocku. Hlášení se o tom zmiňuje.“

„Ale to zvíře se nezdá nebezpečné, pane Warde… Může to ostatně skončit jen dvojím způsobem: buď netvor tyto vody jednou opustí, nebo ho lidé uloví a pak ho spatříme ve washingtonském muzeu…“

„A co když to žádný mořský netvor není?“ odpověděl mi pan Ward.

„A co by to tedy bylo?“ zeptal jsem se, udiven jeho odpovědí.

„Ctěte dál!“ řekl mi pan Ward.

To jsem také udělal a pustil jsem se do druhé části hlášení, kde mi pan Ward některá místa podtrhl červenou tužkou.

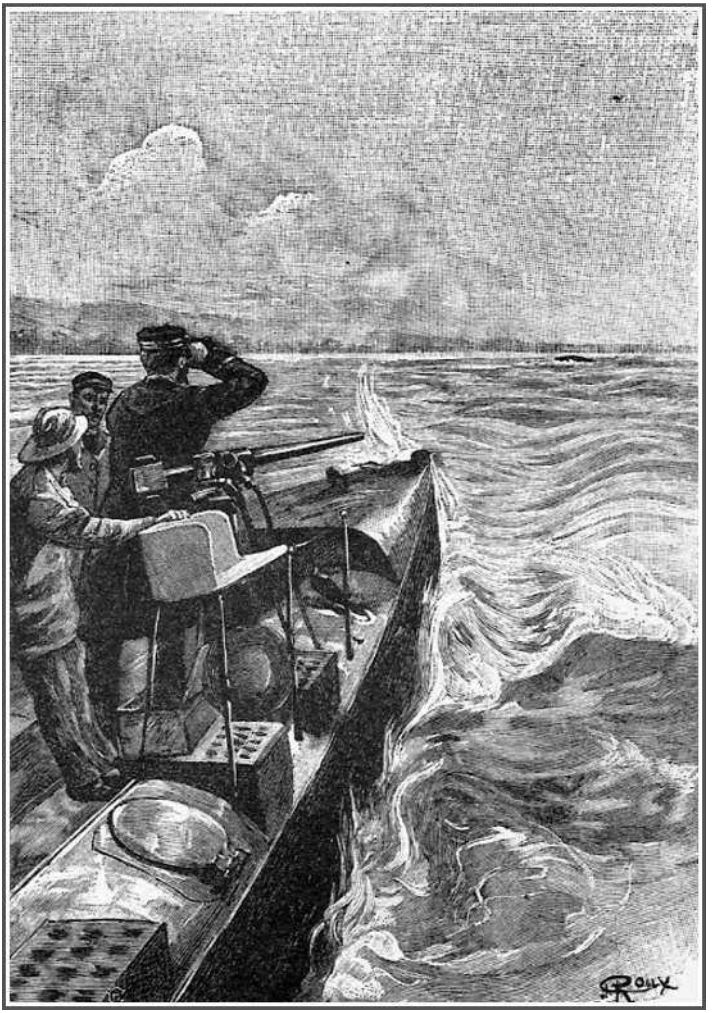
„Po nějakou dobu nikdo nepochyboval, že to je mořský netvor a že kdyby ho někdo pronásledoval, vyhnal by ho z těchto vod. Ale toto mínění se brzy změnilo. Nakonec některé důvtipnější hlavy začaly říkat, že to není žádné zvíře, nýbrž nějaké plavidlo, které se teď projíždí ve vodách Nového Skotska.

Bylo by to ovšem plavidlo neobyčejně dokonalé. Vynálezce chtěl asi před vydáním svého tajemství vyvolat pozornost veřejnosti, a možná také trochu vyděsit námořníky. Úžasná manévrovací jistota, rychlost všech pohybů, snadnost, s jakou unikal pronásledování, neobyčejná schopnost rychle měnit místo, to vše musilo zjitřit obecnou zvědavost.

V naší době byly v oboru plavební mechaniky udělány velké pokroky. Transatlantské lodi mají takovou rychlost, že jim k cestě ze Starého světa do Nového stačí jen pět dní.

A to ještě inženýři neřekli své poslední slovo. Ani válečné námořnictvo nezůstalo pozadu. Křižníky, torpédoborce a torpédovky mohou závodit s nejrychlejšími loďmi z Atlantského, Tichého a Indického oceánu.

Jestliže tu však jde o loď nového typu, nebylo zatím možno zjistit její vnější tvar. Co se jejího motoru týče, musí být tak výborný a spolehlivý, že se mu nevyrovnají ani ty nejsilnější z dosud známých. Jaké energii vděčí

Z bostonského přístavu vyplul malý dělový člun

za svou úžasnou dynamickou schopnost? Páře nebo elektřině? To se nedalo zjistit. Je jen jisté, že nemá plachty, a proto nepoužívá větru; že nemá komín, a proto nepluje na páru.“

U této části hlášení jsem podruhé přestal číst a přemýšlel jsem o tom, co jsem právě přečetl.

„Na co myslíte, Strocku?“ ptal se mě můj velitel.

„Na to, pane Warde, že motor té lodi musí být stejně silný a stejně neznámý jako motor toho fantastického auta, o kterém jsme od závodu amerického Autoklubu už neslyšeli.“

„O tom tedy uvažujete, Strocku?“

„Ano, pane Warde.“

Takový závěr se sám nabízel. Jesdiže tajemný řidič zmizel, jestliže zahynul i se svým strojem ve vodách Michiganského jezera, nutno stůj co stůj odhalit tajemství neméně záhadného plavce a přát si jen, aby nezmizel v mořských hlubinách, dříve než své tajemství vydá. Což není v zájmu vynálezce odhalit světu svůj vynález? Nedostal by snad od Spojených států nebo od jiné velmoci vše, co by žádal?

Vynálezce pozemního stroje svou osobu bohužel neprozradil. Nebyly oprávněny obavy, že vynálezce stroje mořského se také nebude chtít prozradit? A i když snad lze připustit, že ten první ještě žije, nikdo už o něm neslyšel. Nebude to s druhým stejné? Nezmizí i on beze stopy, až se nabaží toulek poblíž Bostonu, Portsmouthu a Portlandu?

Této domněnce dodával jisté oprávnění fakt, že od příchodu hlášení do Washingtonu, to je už plných čtyřiadvacet hodin, nebylo pobřežními signálními stanicemi ani jednou hlášeno, že by se ta loď zase objevila na moři při americkém pobřeží.

A dodávám, že se neobjevila ani nikde jinde. Bylo by však opravdu odvážné pokládat její zmizení za konečné!

Ale musím uvést ještě něco velmi důležitého, totiž že domněnka o chobotnici, o kytovci nebo vůbec o nějakém mořském tvoru byla nadobro zavržena. Toho dne nejrůznější americké časopisy psaly o této události a vyvozovaly ze všeho, že jde o plavidlo, které má neobyčejné manévrovací schopnosti a stejně neobyčejnou rychlost. Všechny deníky se shodovaly v tom, že musí být opatřeno elektrickým motorem. Nikdo si však nedovedl představit, z jakých zdrojů čerpá ta loď svou elektrickou energii.

Tisk ovšem dosud neupozornil veřejnost na něco, o čem se bude jistě brzy psát, a to na podivnou shodu, která musela každého překvapit a na kterou mě upozornil pan Ward právě ve chvíli, kdy jsem na to přišel sám.

Úžasná loď se totiž objevila až po zmizení neméně úžasného auta… Přitom oba stroje měly stejně neobyčejnou schopnost pohybu. Jestliže se oba znovu někde objeví, jeden na zemi a druhý na moři, bude stejné nebezpečí hrozit vozům, chodcům i lodím… Pak bude třeba, aby policie

všemi prostředky zajistila veřejnou bezpečnost na cestách i na vodě!

Tak to řekl pan Ward a bylo to naprosto správné. Ale jak to dokázat?

Po rozhovoru, který se trochu protáhl, chtěl jsem už odejít, ale pan Ward mě zadržel:

„Nevšiml jste si podivné shody v chování obou strojů, auta i lodi, Strocku?“

„Jistě, pane Warde.“

„Nuže, kdo ví, zda oba nejsou vlastně jen jeden a týž stroj?“

KAPITOLA ŠESTÁ

PRVNÍ DOPIS

Když jsem opustil pana Warda, odešel jsem do svého bytu v Dlouhé třídě číslo 34.

Tam jsem měl čas věnovat se svým myšlenkám. Nikdo mě nemohl rušit, protože jsem neměl ani ženu, ani děti. A mým jediným sloužícím byla stará hospodyně, která kdysi pracovala u mé matky a teď už patnáct let u mne.

Před měsícem jsem dostal dovolenou. Zbývalo mi z ní ještě čtrnáct dní, nedojde-li ovšem k nečekané události, k nějakému poslání, které nestrpí odkladu.

Uvedl jsem už, že jsem svou dovolenou přerušil na tři dny, abych provedl šetření týkající se událostí na Great Eyry.

Nedostanu nyní za úkol osvětlit události, které se odehrály jednak na silnici u Milwaukee, jednak ve vodách u Bostonu? To se uvidí… Ale jak objevit stopy zmizelého auta a zmizelé lodi? Veřejná bezpečnost a bezpečnost vod i silnic samozřejmě vyžadovaly vyšetření oněch událostí. Ale jak to udělat, když o šoférovi už nedocházely žádné zprávy? A i kdyby došly, jak se ho za jízdy zmocnit?

Po návratu domů jsem se nasnídal, zapálil si dýmku a otevřel noviny. Musím se přiznat, že mě nezajímala ani politika, ani věčný boj republikánů s demokraty… Pustil jsem se proto hned do různých zpráv…

Není divu, že jsem hledal především nějaké zprávy ze Severní Karolíny o Great Eyry. Snad najdu nějaké hlášení z Morgantonu nebo z Pleasant Gardenu… Vždyť mi pan Smith závazně slíbil, že mě bude neustále informovat. Jakmile by se hora osvětlila novými plameny, poslal by mi telegram. A já věřil, že morgantonský starosta chce stejně jako já vniknout do nitra hory a netouží po ničem jiném než po příležitostném obnovení našeho pokusu. Ale od svého odjezdu jsem žádnou zprávu nedostal.

Z novin jsem se nic nového nedověděl. List mi vypadl z rukou a já zůstal pohroužen do svých myšlenek.

Neustále jsem myslel na úvahu pana Warda, že řidič auta a lodi je jedna a táž osoba… Oba stroje byly velmi pravděpodobně zkonstruovány

touž rukou… A patrně i stejný motor jim dodával tu úžasnou rychlost, vysoko překračující všechny dosavadní rekordy v jízdě po zemi i po vodě.

„Stejný vynálezce…," opakoval jsem si.

„Tak co, pane Strocku, nic nového?"

Tato domněnka nebyla rozhodně v rozporu s pravděpodobností. Do značné míry ji potvrzovala i okolnost, že oba stroje nebyly nikdy spatřeny najednou.

Pomyslil jsem si, že po tajemství Great Eyry se objevilo tajemství

Bostonu! Nedopadne to s druhým stejně jako s prvním? Co když se nám nepodaří odhalit obě dvě?

Musím ještě poznamenat, že nová událost měla pozoruhodný ohlas, protože ohrožovala veřejnou bezpečnost. Kdyby došlo v Blue Ridge k zemětřesení nebo k sopečnému výbuchu, byli by ohroženi jen venkované tamních okresů… Tady však byli vystaveni nebezpečí všichni občané na kterékoli silnici Spojených států a v kterékoli části amerických vod. Záhadné vozidlo nebo plavidlo se mohlo kdykoli opět objevit a to by znamenalo opravdové nebezpečí pro všechny. Mohlo to přijít jako blesk a nedalo se předvídat, kdo jím bude zasažen. Každý občan po odchodu z domova byl ohrožen náhlým příjezdem nevypočitatelného řidiče! A odvažte se vyjít na ulici nebo na silnici, po které se řítí vystřelený náboj! To uváděly tisíce časopisů a veřejnost jejich zprávy přímo hltala.

Neudivilo mě proto, že mnoho lidí bylo těmito úvahami vzrušeno, mezi nimi především má stará hospodyně, pevně věřící v nadpřirozené zjevy.

Když Grada toho dne po obědě sklízela příbory, zastavila se přede mnou s lahví v jedné a s talířem v druhé ruce:

„Tak co, pane Strocku, nic nového?“

„Nic,“ odpověděl jsem, dobře věda, kam míří.

„Auto se neobjevilo?“

„Ne, Grado.“

„A loď?“

„Ani loď… dokonce ani v nejinformovanějších časopisech ne.“

„A co služebně?“

„Ani služebně nevím o nic víc.“

„Nuže, pane Strocku, řekněte mi potom, k čemu je vlastně policie?“

„To je otázka, kterou jsem si při různých příležitostech taky položil.“

„No, to je moc uklidňující, pane Strocku. Jednoho krásného dne se ten prokletý šofér zas objeví a my ho uvidíme jet po washingtonské Dlouhé třídě, kde může rozdrtit všechny chodce.“

„V tom případě bychom měli naději, že ho dopadneme, Grado.“

„To se vám nikdy nepodaří, pane Strocku.“

„Pročpak?“

„Protože ten prokletý řidič je sám ďábel a ďábla zatknout nemůžete.“

To je pravda, pomyslil jsem si. Ďábel hodně snese a já věřím, že si ho lidé vymyslili jen proto, aby si jím vysvětlili vše, co nelze vysvětlit jinak. To on zapálil oheň v Great Eyry! To on překonal rychlostní rekord na wisconsinské silnici! To on se projíždí ve vodách při Connecticutu a

Massachusettsu!

Nechme však stranou projevy zlého ducha, který vyhovuje mentalitě málo vzdělaných hlav! Nelze pochybovat o tom, že nějaký člověk teď vládne dvěma dopravními prostředky, které vysoko převyšují i nejdokonalejší dnešní vozidla a plavidla.

Naskýtá se proto otázka: Proč o něm není nic slyšet? Bojí se snad, že se ho nakonec zmocníme a donutíme ho, aby vydal tajemství, které chce patrně uchovat pro sebe? Ale chtě nechtě jsem se stále vracel k myšlence, že se stal obětí nehody a vzal své tajemství s sebou na onen svět. Jestliže však zahynul, ať ve vodě Michiganského jezera, nebo v moři při pobřeží Nového Skotska, jak po něm najít nějakou stopu? Mihl se prostorem jako meteor, jako asteroid, a jeho příběh se za tisíc let stane legendou, zcela po chuti dobrých Grad třicátého století!

Americké a po nich i evropské noviny se touto záležitostí ještě nějaký čas zabývaly. Článek vycházel za článkem. Vymyšlené zprávy se kupily jedna na druhou. Byla to celá záplava žvástů všeho druhu. Čtenáři obou kontinentů věnovali novinám pochopitelně úžasný zájem. Kdo ví, zda některé evropské státy dokonce Americe nezáviděly, že si ji vynálezce zvolil za dějiště svých pokusů. A je-li to Američan, věnuje možná geniální vynález své rodné zemi! A nezajistilo by vlastnictví takového stroje, ať už darovaného z vlastenecké šlechetnosti, nebo koupeného za nejvyšší cenu, Spojeným státům nepopiratelnou převahu?

Dne 10. června uveřejnil o tom deník *New York Herald* poprvé důležitý článek. Srovnával v něm rychlost nejlepších křižníků s rychlostí nového navigačního stroje a dokazoval, že kdyby jej Amerika získala do vlastnictví, stačily by jí k plavbě do Evropy pouhé tři dni, zatímco dosud jich potřebovala pět!

Jestliže se policie snažila zjistit příčinu jevů na Great Eyry, toužila neméně živě i po informacích o řidiči, o němž už nikdo neslyšel. To byl předmět hovoru, k němuž se pan Ward rád vracel. Můj velitel dělal často narážky na mé karolínské poslání a na jeho neúspěch. Věděl jsem ovšem, že mě tím nechtěl roztrpčit. Vždyť chápal, že to nebyla vůbec má chyba… Jsou-li zdi tak vysoké, že je bez žebříku nelze přelézt, a není-li žebřík po ruce, je jasné, že se přes ně nikdo nedostane… ledaže by tam udělal průlom. To vše však panu Wardovi nevadilo, aby často neopakoval:

„Tam jste tedy úplně ztroskotal, ubohý Strocku, že?“

„Ano, pane Warde, jako každý jiný na mém místě… Je to jen otázka peněz… Chcete je uvolnit?“

„Zatím na tom nezáleží, Strocku. Doufám, že se našemu statečnému

vrchnímu inspektorovi naskytne brzy příležitost k rehabilitaci! Představte si to zadostiučinění a tu čest, kdyby se vám teď podařilo vyšetřit záhadnou událost s autem a s lodí!“

„To jistě, pane Warde. Jen mi dejte rozkaz, abych se vydal na cestu…“

„Kdo ví, Strocku! Zatím čekejte!“

Takový byl stav věcí, když ráno 15. června mi po příchodu pošty přinesla Grada doporučený dopis, jehož příjem jsem musil potvrdit.

Prohlédl jsem si adresu, ale písmo mi bylo neznámé. Datován byl včera a na obálce byla známka orazítkovaná morgantonskou poštou.

Z Morgantonu? Nepochyboval jsem, že to je dopis odeslaný morgantonským starostou panem Smithem.

„Ano,“ řekl jsem své staré hospodyni, „to mi píše pan Smith… Nikdo jiný to nemůže být… Je to jediný člověk, kterého v Morgantonu znám… A píše-li mi, jak jsme se smluvili, pak mi chce jistě sdělit něco důležitého.“

„Z Morgantonu?“ ptala se Grada. „Není to tam, co ďábli zažehli pekelný oheň?“

„Právě tam, Grado.“

„Doufám, pane Strocku, že tam zas nepojedete.“

„A proč ne?“

„Protože byste nakonec v kotli té hory zůstal a já nechci, abyste tam zůstával!“

„Uklidněte se, Grado! Především se musíme podívat, oč jde.“

Rozlomil jsem pečeť na obálce z tuhého papíru. Byla to pečeť z červeného vosku, do níž byl otištěn jakýsi reliéfní znak s třemi hvězdami.

Vyňal jsem z obálky dopis. Byl to prostý, čtyřikrát složený list, popsaný jen po jedné straně.

Zajímal jsem se především o podpis.

Podpis tam však nebyl… Jen za poslední řádkou dvě velká písmena.

„Ten dopis není od morgantonského starosty,“ řekl jsem.

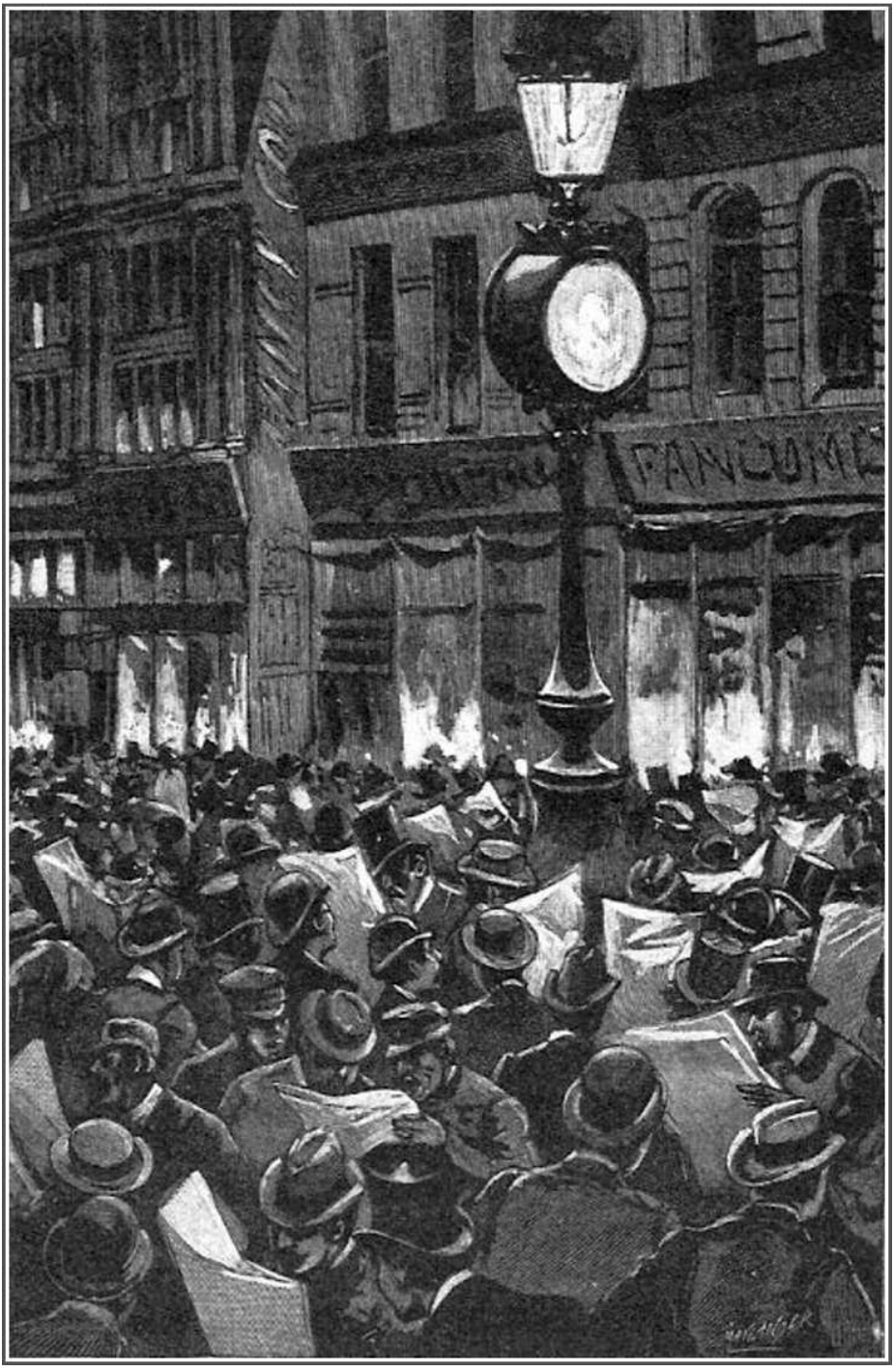
„A od koho tedy je?“ ptala se Grada, dvojnásob zvědavá, jednou jako žena, podruhé jako stará žena.

Když jsem si prohlédl iniciály na místě podpisu, řekl jsem:

„Neznám ani v Morgantonu, ani nikde jinde nikoho, na koho by se tato písmena hodila.“

Písmo bylo velmi rázné a silné, i vlasové čáry velmi výrazné. List měl celkem dvacet řádek.

Uvedu teď přesný text dopisu, jehož originál jsem bedlivě uschoval. Byl k mému velkému překvapení datován na Great Eyry:

Čtenáři věnovali novinám úžasný zájem

Great Eyry, Blue Ridge,
Severní Karolína 13. června

Panu Strockovi, vrchnímu policejnímu inspektoru, Dlouhá třída č. 34, Washington.

Pane Strocku,

byl jste pověřen posláním, při němž jste měl vniknout do Great Eyry.

Přijel jste tam dne 28. dubna ve společnosti morgantonského starosty a dvou vůdců.

Vystoupil jste až nahoru a obešel vrcholovou stěnu, příliš vysokou, než abyste se přes ni dostal.

Hledal jste nějaký průlom, ale nenašel jste jej.

Vězte tedy, že do Great Eyry se nikdo nedostane, a dostane-li se tam, ven už nevyjde.

Nepokoušejte se obnovit svůj pokus, který by se vám podruhé nezdařil stejně jako poprvé a měl by pro vás velmi vážné následky.

Uposlechněte této výstrahy, nebo se vám stane neštěstí!

P. S.

KAPITOLA SEDMÁ

DO TŘETICE

Přiznám se, že jsem byl po prvním přečtení dopisu nesmírně překvapen. Doprovázel jsem čtení mnohými „ach“ a „och“. Stará hospodyně se na mne dívala a nevěděla, co si má o tom myslet.

„Dostal jste snad nějakou zlou zprávu?“

Na otázku staré Grady – neměl jsem před ní nikdy žádné tajemství – jsem odpověděl tím, že jsem jí dopis prostě přečetl od první do poslední řádky.

Grada naslouchala, dívajíc se na mne velmi zneklidněně.

„Určitě nějaký podvodník,“ řekl jsem s pokrčením ramenou.

„Jestli to ovšem není ďábel, když to přišlo z ďáblova kraje!“ dodala Grada, stále přesvědčená o zásahu pekel.

Když jsem zůstal sám, přečetl jsem si znovu nečekaný dopis a po zralé úvaze jsem došel k přesvědčení, že to je jen hloupý vtip. Nemohl jsem se v tom mýlit… Mé dobrodružství bylo obecně známé. Noviny, přinesly podrobnosti o mém poslání v Severní Karolíně a o mé snaze dostat se přes vrcholové stěny na Great Eyry. Všichni také věděli, proč jsem s panem Smithem neuspěl. A tu nějaký šprýmař, jak se to stává dokonce i v Americe, vzal pero a napsal mi pro výsměch onen výhružný dopis. I kdybych předpokládal, že Great Eyry slouží jako útočiště bandě zločinců, kteří musí střežit své tajemství před policií, nemohl jsem připustit, že by to jeden z nich tak neopatrně prozradil. Nebylo by snad v jeho zájmu, aby přítomnost bandy v horském hnízdě zůstala utajena? Neponoukal by přece policii k novému průzkumu v Blue Ridge! Kdyby šlo policii o zatčení skupiny podezřelých lidí, dokázala by je polapit. Melinit nebo dynamit by zdolal i skalní stěnu… Ale jak by se ti zločinci dostali dovnitř, kdyby tam nebyl někde vchod, který jsme neobjevili? Buď jak buď, ale i kdybychom připustili takovou domněnku, žádný ze zločinců by nedostal tak neopatrný nápad, aby mi posílal dopis…

Zbývalo jediné vysvětlení: že dopis napsala ruka mystifikátora nebo šílence. Usoudil jsem, že se tím nemusím nijak znepokojovat ani se tím zabývat.

Na okamžik mi napadlo, že bych to měl ohlásit panu Wardovi, ale

rozhodl jsem se mlčet. Jistě by nebyl pokládal dopis za důležitý. Přesto jsem však psaní neroztrhal. Pro strýčka Příhodu jsem si ho schoval do psacího stolu. Dostanu-li víc podobných listů se stejnými iniciálami, přiložím je k prvnímu, aniž jim budu věřit. Uplynulo několik dní, v nichž jsem jako obvykle docházel na policejní ředitelství. Musel jsem dokončit několik hlášení. Nic nenasvědčovalo tomu, že bych měl v blízké budoucnosti opustit Washington. Je ovšem pravda, že ve svém zaměstnání jsem si nikdy nemohl být jist zítřkem. Může se stát něco, co mě přinutí k cestě přes celé Spojené státy, od Oregonu až na Floridu, od Maine až do Texasu.

A častokrát jsem si myslil, že dopadnu-li s novým úkolem jako s šetřením na Great Eyry, budu se musit služby vzdát a jít na odpočinek.

Co se záležitosti šoféra nebo šoférů týče, nebylo o nich už nic slyšet. Věděl jsem, že vláda nařídila střežit všechny silnice, řeky, jezera a všechny americké vody. Lze však skutečně uhlídat celou obrovskou zemi, která se rozprostírá mezi šedesátým a sto pětadvacátým poledníkem a mezi třináctým a pětačtyřicátým šířkovým stupněm? S Atlantikem na jedné straně a s Pacifikem na druhé, s rozlehlým Mexickým zálivem, který omývá jižní pobřeží, měla loď obrovský manévrovací prostor, kde musí být naprosto nedostižitelná.

Ale opakuji, že ani jeden, ani druhý stroj už nebyl spatřen, a víme také, že vynálezce při svých posledních vystoupeních volil právě místa velmi frekventovaná, jako byla wisconsinská silnice v den závodu a bostonské pobřežní vody, neustále brázděné tisícerými plavidly.

Jestliže vynálezce nezahynul – což se dalo docela dobře předpokládat – pak byl možná právě mimo Ameriku, snad v mořích Starého světa, nebo se skrýval na nějakém tajném místě jen jemu známém, ledaže by náhodou…

„Ach, kdyby ta fantastická osoba potřebovala úkryt stejně tajný jako nedostupný," říkal jsem, „nemohla by si vybrat nic lepšího nad Great Eyry! Je ovšem pravda, že ani plavidlo, ani auto by se tam nedostalo! Tam mohou najít útulek jen velcí ptáci, orli nebo kondoři!"

Musím poznamenat, že od mého návratu do Washingtonu už žádné nové plameny nevyděsily obyvatelstvo tamního okresu. Pan Elias Smith o tom nic nepsal a já z toho právem vyvodil, že se tam nic mimořádného neděje. Vše nasvědčovalo tomu, že obě události, které vyvolaly tak prudkou zvědavost a obavy veřejnosti, upadnou brzy v úplné zapomenutí.

Dne 19. června k deváté hodině jsem odešel do své kanceláře. Když jsem opustil dům, všiml jsem si dvou osob, které si mě prohlížely s jistou

dotěrností. Neznal jsem je však a nevšímal jsem si jich. Jestliže jsem si na to později vzpomněl, mohla za to Grada, která se o tom po mém návratu domů rozhovořila.

Má stará hospodyně už několik dní pozorovala, že mě na ulici zřejmě sledují nějací dva muži. Obcházeli asi sto kroků od mého domu, a jakmile jsem se pustil Dlouhou třídou, sledovali mě až k policejnímu ředitelství.

„Jste si svým tvrzením jista?“ ptal jsem se.

„Ano, pane Strocku. Právě včera, sotva jste za sebou zavřel dveře, jeden z těch chlapů, který vám šel v patách, ihned odešel.“

„Nemýlíte se, Grado?“

„Ne, pane Strocku.“

„Poznala byste ty muže, kdybyste je potkala?“

„Ano, poznala.“

„I hleďme, Grado,“ smál jsem se, „vidím, že máte opravdový policejní čich. Budu vás muset zařadit do bezpečnostního sboru!“

„Jen se nesmějte, pane Strocku! Mám ještě dobrý zrak, a mám-li někoho poznat, nepotřebuji dosud brýle. Špehují vás, o tom není pochyby. Uděláte dobře, když pošlete po stopě těch špehounů několik detektivů.“

„To vám slibuji, Grado,“ odpověděl jsem, abych stařenu upokojil. „Stačí jeden detektiv a brzy se dozvím, na čem s těmi podezřelými osobami jsem.“

Ve skutečnosti jsem toto sdělení nebral vůbec vážně.

Přesto jsem opakoval:

„Až vyjdu ven, budu si na všechny chodce dávat větší pozor.“

„To bude jen rozumné, pane Strocku.“

Grada se velmi snadno poplašila, a tak nevím, proč bych byl měl její zprávě přikládat nějakou důležitost.

„Jestli je zase zahlédnu,“ pokračovala Grada, „řeknu vám to, pane Strocku, ještě dříve, než vyjdete z domu…“

„Dobrá.“

Přerušil jsem její řeč, dobře věda, že kdyby mohla pokračovat, skončila by ujišťováním, že mám v patách samotného Belzebuba a jednoho z jeho společníků.

Musím prohlásit, že v příštích dvou dnech mě nikdo nesledoval ani při odchodu, ani při návratu. Usoudil jsem z toho, že se Grada mýlila.

Ale ráno 19. června vyběhla Grada po schodech nahoru tak rychle, jak jí to jen její věk dovoloval, otevřela dveře mého pokoje a úplně bez dechu ze sebe vyrazila:

„Pane Strocku… pane Strocku…“

„Co je, Grado?“

„Jsou tam!“

„Kdo?“ ptal jsem se, protože jsem myslel na něco docela jiného než na špehování, jehož jsem měl být obětí.

„Ti dva špehouni!“

„Ach, ti taškáři špióni!“

„Ano, jsou to oni! Dole… na ulici… proti vašim oknům… pozorují dům a čekají, až vyjdete.“

Přistoupil jsem k pravému oknu a odhrnul jsem trochu záclonu, abych nikoho nepoplašil. Dole na chodníku jsem spatřil dva muže.

Byli opravdu dva, střední postavy, silné tělesné konstrukce, širokých ramenou, asi pětatřicetiletí až čtyřicetiletí, oblečení jako obyčejní venkované do kalhot z tlusté vlněné látky, na hlavách široké plstěné klobouky a v ruce hůl.

Nemohl jsem pochybovat, že pozorují upřeně dveře a okna mého bytu. Když si pak vyměnili několik slov, poodešli asi o dvanáct kroků po chodníku a vrátili se zas na své místo.

„Jsou to opravdu ti dva muži, kterých jste si už jednou všimla, Grado?“

„Určitě, pane Strocku.“

Teď už jsem nemohl věřit, že se stará hospodyně mýlí. Rozhodl jsem se, že si to ověřím. Kdybych ty muže sledoval já sám, okamžitě by mě poznali. A čeho bych docílil, kdybych se na ně obrátil přímo? Ještě dnes postavím jednoho detektiva před dům, a objeví-li se tu ti chlapi večer nebo ráno, budou sledováni i oni… Detektiv za nimi půjde všude, kam se jim uráčí, a nakonec zjistí i jejich totožnost.

Čekají snad teď na mne, aby mě sledovali až k policejnímu ředitelství? To musím zjistit. Udělají-li to, poskytnou mi tím možná příležitost, abych jim nabídl pohostinství, za které mi nepoděkují.

Vzal jsem si klobouk, a zatímco Grada zůstala u okna, sestoupil jsem dolů, otevřel domovní dveře a vyšel na ulici.

Oba muži už byli pryč.

Vryl jsem si však jejich podoby do paměti tak, že na ně nikdy nezapomenu.

Přes veškerou pozornost, kterou jsem tomu věnoval, nikde jsem je už nespatřil.

Ostatně od toho dne jsme je ani já, ani Grada už před oknem neviděli a ani cestou jsem je nikdy nepotkal.

A když připustím, že jsem byl předmětem jejich špehování, mohl jsem

usoudit, že se o mně dověděli vše, co chtěli vědět, když mě viděli na vlastní oči, a tak jsem nakonec nepřikládal celé té věci víc důležitosti než onomu dopisu s iniciálami P. S.

Vyběhla po schodech a otevřela dveře mého pokoje

Ale zvědavost veřejnosti byla znovu rozjitřena za okolností opravdu podivných.

Bude dobré připomenout napřed, že noviny už nepředkládaly svým čtenářům žádné zprávy o Great Eyry, kde k ničemu novému nedošlo,

Stejným mlčením pomíjely i auto a loď, po nichž ani nejlepší detektivové nenašli stopy. Pravděpodobně by se bylo na vše zapomnělo, kdyby vzpomínku na tyto události nebyla vyvolala událost nová.

V čísle *Evening Staru* z 22. června mohly si tisíce čtenářů přečíst článek, který nazítří otiskly už všechny časopisy Unie:

Jezero Kirdall, ležící v Kansasu, sto padesát kilometrů západně od největšího města tohoto kraje, Topeky, je málo známé. Zasluhuje si však pozornosti a známé jistě bude, protože zájem veřejnosti je k němu dnes upoután velmi podivným způsobem.

Toto jezero, ležící v hornatém kraji, nemá zřejmě žádné spojení s hydrografickou sítí státu. Vodu, kterou ztrácí vypařováním, doplňuje dešti, v této části Kansasu velmi hojnými.

Plocha Kirdallu se odhaduje na dvě stě padesát čtverečních kilometrů a jeho hladina je vyvýšena nad okolní kraj. Jezero je obklopeno rámcem hor, jejichž četnými soutěskami lze jen stěží proniknout. Přesto leží na jeho březích několik vesnic, kterým dodává množství ryb. Rybářské bárky je neustále brázdí všemi směry.

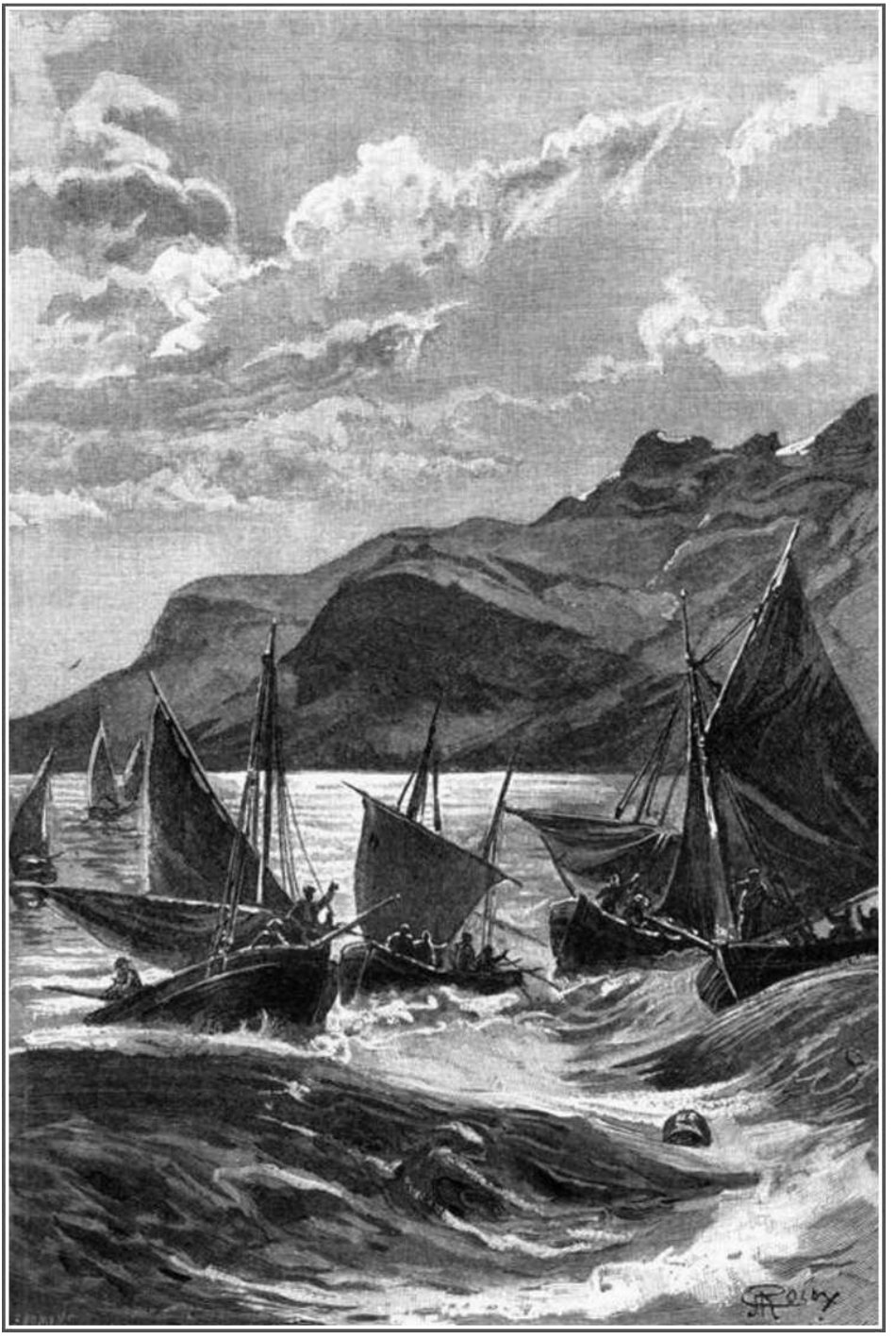
Dodejme ještě, že hloubka jezera je velmi různá. U břehů není větší než patnáct metrů. Okraj této velké nádrže tvoří značně ostrá skaliska. Větrem zdvižené vlny bijí do břehů často velice zuřivě a pobřežní obyvatelstvo je nezřídka sužováno mlhami a bouřlivými přívaly. Jezero, u břehu už dost hluboké, je směrem ke středu stále hlubší a sondami byla na mnoha místech zjištěna hloubka až sto metrů.

Voda jezera je čistá a sladká. Nežijí tam přirozeně žádné mořské ryby, nýbrž štiky, okouni, pstruzi, kapři, parmy, úhoři atd., všechny v úžasném množství a neobyčejně velké.

Z toho plyne, že rybolov v Kirdallu je velmi výnosný, a také čile prováděný. Živí se jím podle odhadu několik tisíc rybářů na několika stech bárek, kterých používají k lovu. K této flotile nutno ještě přidat několik malých goelett a parních šalup, udržujících spojení mezi různými vesnicemi. Až k vnějšímu rámci hor sahá železniční síť, jež usnadňuje vývoz rybářských výrobků do Kansasu a do okolních států.

Tento popis Kirdallu musíme znát, máme-li pochopit události, které teď uvedeme.

A *Evening Star* ve svém senzačním článku pokračoval:

Na hladině jezera dochází k nevysvětlitelnému dmutí vod

Rybáři si už před časem všimli, že na hladině jezera dochází k nevysvětlitelnému dmutí vod. Hladina se chvílemi zvedá jako po nárazu hlubinné vlny. K podivnému vzdutí uprostřed zpěněných vod dochází dokonce i za naprostého bezvětří, za klidného počasí a za čistého nebe. Čluny, rozkymácené podélným i příčným houpáním, nemohou držet směr. Víry je vrhají proti sobě, takže dochází k vážným haváriím.

Je jisté; že vzdutí vod má příčinu někde v hlubinách Kirdallu, což je jev, který se lidé snaží vysvětlit různé.

Především si řekli, že to není vzdutí seizmického původu, při němž se působením sopečných sil mění dno. Tato myšlenka však musila být zavržena, protože se zjistilo, že ke vzdutí nedochází na jednom místě, nýbrž na celém povrchu Kirdallu, tj. na východě, na severu, na západě i na jihu stejně jako ve středu a při březích, a dokonce možno říci, že postupně a pravidelně, což zcela vylučuje domněnku o zemětřesení nebo o sopečné činnosti.

Brzy se objevila další domněnka. Nebouří to vody Kirdallu nějaká mořská nestvůra? Ale takový netvor by se musel narodit v tomto prostředí a dosáhnout v něm gigantických rozměrů – je-li to vůbec možné – protože odjinud se do jezera dostat nemohl. Vždyť Kirdall nemá s okolím žádné spojení. A teorie podzemních kanálů, napájených texaskými řekami, nedala se ničím potvrdit. Kdyby Texas aspoň ležel při atlantském nebo pacifickém pobřeží nebo při Mexickém zálivu! Je však daleko ve vnitrozemí, vzdálen ode všech amerických břehů.

Zkrátka nebyla to otázka právě lehká k řešení a je vždycky snadnější odmítnout domněnku jasně mylnou než objevit skutečnou pravdu.

Je-li tedy dokázáno, že v Kirdallu žádný netvor být nemůže, pak tu jde nejspíš o nějakou ponorku, která se projíždí jezerními hlubinami. A není snad v naší době už hodně strojů tohoto druhu? Což nespustili před několika lety právě v Bridgeportu ve státě Connecticutu na vodu ponorku Proteotor, *která mohla plout na vodě i pod vodou, a dokonce jezdit po zemi? Sestrojil ji konstruktér Lake a opatřil ji dvěma motory, jedním elektrickým o výkonu pětasedmdesáti koní, poháněnícím dva spřažené šrouby, a druhým benzínovým o výkonu padesáti koní. Kromě toho byla opatřena litinovými koly metrového průměru, po nichž mohla jezdit na silnicích stejně jako po mořském dně.*

Dobrá, ale i když připustíme, že pozorovaná vlnobití byla způsobena ponorkou Lakeova systému, ještě na nejvyšší míru zdokonalenou, zbývá stále táž otázka: jak se ta ponorka dostala do Kirdallu? Kterou podzemní cestou tam přijela? Opakujeme, že jezero je ze všech stran sevřeno

kruhem hor a je stejně nepřístupné lodím jako mořským netvorům.

Taková námitka se zřejmě nedala vyvrátit. A přece jedinou přijatelnou domněnkou zůstala ta, že vodami jezera pluje nějaký stroj podobného druhu. Dodejme ještě, že se však dosud nikdy neobjevil na hladině. Ostatně po tom, co se stalo 20. června, nedalo se o tom už pochybovat.

Toho dne odpoledne plula goeletta Markel *pod plnými plachtami k severozápadu a na své plavbě narazila na jakési těleso plující těsně pod hladinou. Na oněch místech však není žádné skalisko a sondou tam byla zjištěna hloubka osmdesát až devadesát metrů.*

Goeletta narazila levým bokem a hrozilo jí, že se naplní vodou a klesne v několika minutách ke dnu. Je ovšem pravda, že se podařilo ucpat otvor, jímž vnikala voda, a loď že se mohla dovléci do nejbližšího přístavu, vzdáleného přes pět kilometrů odtud.

Když byl Markel *po vyložení nákladu vytažen na břeh a trhlina zvenčí i zvnitřku prohlédnuta, zjistilo se, že goeletta byla v trupu proražena nějakou velkou ostruhou.*

Po tomto zjištění se už nedalo popírat, že ve vodách Kirdallu je nějaká ponorka, projíždějící se tam nesmírnou rychlostí. Potom však bylo nutno vyvodit tento závěr: Připustíme-li, že podobný stroj mohl vplout do jezera, co tam vlastně pohledává? Je to místo vhodné pro podobné pokusy? A dále, proč ta ponorka nevystupuje nikdy na hladinu a jaký zájem má na tom, aby zůstala nepoznána?

A článek v *Evening Staru* končil vskutku podivným závěrem:

Po tajemném automobilu tajemná loď.

Po tajemné lodi tajemná ponorka.

Lze snad z toho vyvozovat, že všechny tři stroje jsou dílem jednoho geniálního vynálezce a všechny tři že jsou vlastně strojem jediným?

KAPITOLA OSMÁ

STŮJ CO STŮJ

To bylo odhalení, které vyvolalo nesmírný dojem a působilo na všechny lidi stejně. A protože lidský duch je nakloněn všemu zvláštnímu, až nemožnému, nikdo o tom nepochyboval. Byl to opravdu nejen týž vynálezce, ale i týž stroj!

A přece – jak by se mohla prakticky provádět přeměna auta v loď a v ponorku? Vždyť šlo o stroj, který se mohl pohybovat po zemi i po vodě! Nuže, nezbývalo už, než aby mohl i létat!

Ostatně jen z toho, co bylo již známo, co bylo zjištěno, z projevů, které dosvědčili četní svědkové, bylo zřejmé, že jde o věc zcela mimořádnou. A veřejnost, posledními událostmi trochu unavená, našla v tom novou vzpruhu pro svou zvědavost.

Noviny napřed přinesly docela správnou připomínku: I když připustíme, že jde o tři různé stroje, víme, že jsou opatřeny motorem mnohem silnějším, než jsou motory dosud známé. Vždyť tenhle už prošel zkouškou, a jakou zkouškou! Vyvinul rychlost přes dva a půl kilometru za minutu!

Takový motor musí být od vynálezce stůj co stůj koupen. Nezáleží na tom, zda ho bylo užito ve třech strojích nebo jen v jediném, který je schopen pohybovat se v různých prostředích. Šlo o to, získat motor s takovou výkonností, zajistit jeho vlastnictví a jeho využití.

Jistě i ostatní státy nezanedbají nic, aby se staly majiteli stroje, který by byl stejně cenný v armádě jako v námořnictvu. Lze snadno pochopit, jaké výhody by z toho každý národ získal na zemi i na moři. A jak zabránit stroji v ničivých účincích, když ho nikdo nedostihne? I za cenu miliónů je třeba získat jej do vlastnictví. A Amerika by nemohla využít svých miliónů lépe.

Tak uvažovaly úřední kruhy i lid. Noviny se předháněly v článcích o tomto palčivém problému. A Evropa zůstala za takových okolností pozadu za Spojenými státy.

Ale aby bylo možno vynález koupit, bylo nutné najít vynálezce a v tom byla potíž. Marně prohledávali jezero Kirdall, marně je ve všech částech prozkoumávali sondami. Dalo se z toho vyvozovat, že ponorka se

v jeho vodách už nezdržuje? Ale jak se dostala pryč? Stejně záhadné však bylo, jak se dostala do jezera! Neřešitelný problém. A teď se už stroj nikde neukazoval, ani jako automobil na silnicích Unie, ani jako loď v amerických vodách.

Za svých návštěv u pana Warda jsem s ním několikrát mluvil o této záležitosti, která nás neustále zajímala. Mají detektivové pokračovat v pátrání, dosud neplodném, nebo nemají?

Ale ráno 27. června jsem byl pozván na policejní ředitelství, kde mi pan Ward po mém vstupu do jeho pracovny řekl:

„Nu, Strocku, neměl byste teď krásnou příležitost k pomstě?“

„K pomstě za Great Eyry?“

„Právě.“

„A jakou příležitost?“ ptal jsem se, nevěda, mluví-li můj velitel vážně.

„Hleďte,“ pokračoval, „nechtěl byste odhalit vynálezce toho stroje s trojím použitím?“

„O tom nepochybujte, pane Warde!“ odpověděl jsem. „Dejte mi rozkaz, abych se vydal na cestu, a já udělám i nemožné, abych měl úspěch. Věřím ovšem, že to nebude snadné…“

„Opravdu, Strocku. Možná že obtížnější než vniknout do Great Eyry!“

Věděl jsem, že si mě pan Ward rád dobírá pro mé poslední poslání. Dělal to však bez škodolibosti, spíš jenom, aby mě podpíchl k další práci. Znal mě ostatně a věděl, že bych dal celý svět za to, abych mohl pokračovat v nezdařeném pátrání. Čekal jsem tedy jen na nové rozkazy.

Pan Ward mi řekl nejpřátelštějším tónem:

„Vím, Strocku, že jste udělal vše, co bylo ve vašich silách. Nemohu vám nic vytýkat. Teď však už nejde o Great Eyry… Až vláda uzná za nutné odhalit tajemství té hory, postačí jí nehledět na výdaje a za několik tisíc dolarů bude uspokojena.“

„To si taky myslím.“

„Já jsem přesvědčen,“ dodal pan Ward, „že nyní bude užitečnější zatknout tu fantastickou osobnost, která nám neustále uniká. To je práce pro policii.“

„Nepřinesla hlášení něco nového?“

„Ne. I když máme právo věřit, že se ponorka pohybovala ve vodách Kirdallu, nemohli jsme tam po ní najít jedinou stopu. Naskýtá se otázka, zda nemá ten mechanický Próteus* i schopnost stát se neviditelným!“

„A nemá-li tento dar,“ odpověděl jsem, „pak je rozhodně

* *Proteus byl podle řecké báje mořský stařec, který se mohl měnit v různá zvířata.*

pravděpodobné, že se objevuje jen tehdy, když se mu to hodí!“

„Správně, Strocku. A podle mého mínění je jen jedna cesta, jak to s tím chlapíkem skoncovat. Musíme mu nabídnout za jeho stroj takovou cenu, že nebude moci prodej odmítnout.“

Pan Ward měl pravdu. V tomto smyslu se musila vláda pokusit o jednání s „hrdinou dne“, což je jméno, které si nikdy žádná lidská bytost nezasloužila větším právem. Ona podivná osobnost se z tisku jistě brzy dozví, co se od ní chce.

Pozná zvláštní podmínky, za nichž jí vláda nabídne koupi jejího tajemství.

„K čemu by jí opravdu byl takový vynález jen v soukromém vlastnictví?“ uzavřel pan Ward. „Nebylo by pro ni lepší vytěžit z toho, co se dá? Nemáme důvody domnívat se, že jde o zločince, který se díky svému stroji nemusí bát žádného pronásledování.“

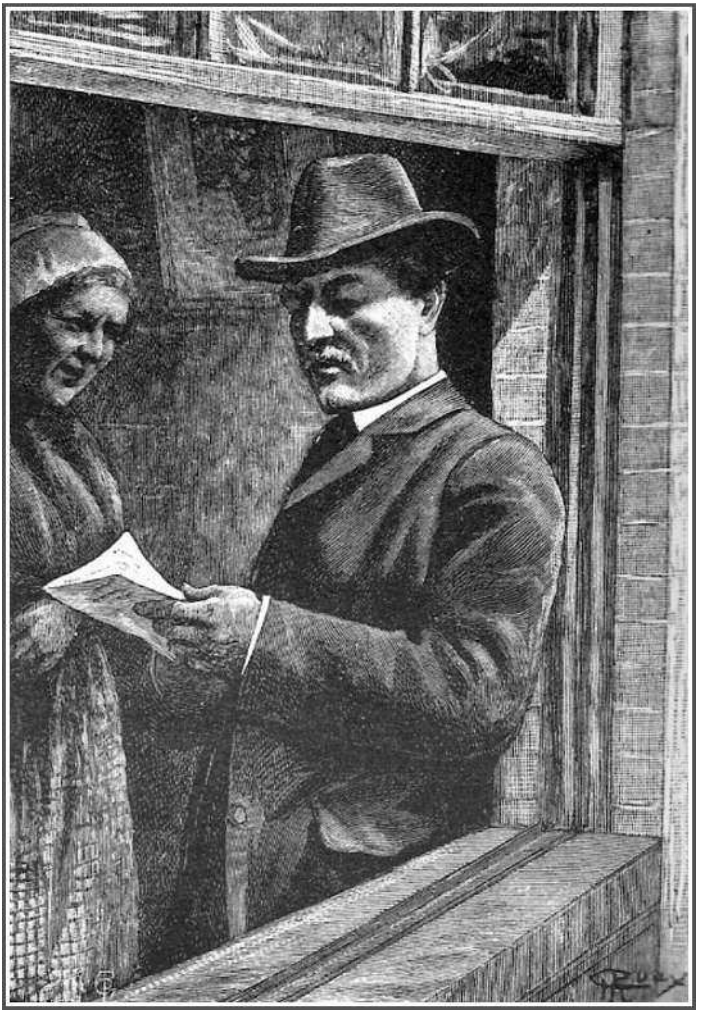
Tak tedy podle toho, co mi právě můj velitel řekl, bylo na nejvyšších místech rozhodnuto použít k dosažení cíle jiného způsobu. Dozor, prováděný četnými detektivy na silnicích, na řekách, na jezerech a v pobřežních vodách, neměl žádný význam. Bylo sice možné, že vynálezce zahynul se svým strojem při nějakém nebezpečném manévru, ale stejně se dalo předpokládat, že ho nikdo už nespatřil jen proto, že se nechtěl dát spatřit. Od příhody s goelettou *Markel* na Kirdallu nedošla na policejní ředitelství už žádná zpráva a celá záležitost se nedostala ani o krok kupředu. To mi několikrát připomněl i pan Ward a ani se nesnažil skrýt své roztrpčení.

Ano, neskrýval roztrpčení a rozčarování, přiznávaje také stále vážnější obtíže při zajišťování veřejné bezpečnosti. Pronásledujte zločince, když je nelze polapit ani na zemi, ani na moři! Pronásledujte je pod vodou! A až dosáhnou řiditelné balóny nejvyššího stupně dokonalosti, pronásledujte bandity i ve vzduchu. Dokonce mi napadlo, že budu se svými přáteli jednoho dne odsouzen k bezmocnosti, k nečinnosti, že se všichni policisté stanou zbytečnými a budou se musit nakonec odebrat na odpočinek!

V této chvíli jsem si vzpomněl na dopis, který jsem dostal před deseti dny… Na dopis datovaný na Great Eyry, který mi vyhrožoval ztrátou svobody, a dokonce i života, obnovím-li své pátrání. Vzpomněl jsem si taky na podivné sledování, jehož jsem se stal předmětem. Od té doby však jsem žádný podobný dopis nedostal a s těmi podezřelými chlapíky jsem se také již nesetkal. Bdělá Grada byla stále ve střehu, ale v Dlouhé třídě je už nezahlédla.

Ptal jsem se sám sebe, neměl-li bych se s tím panu Wardovi svěřit. Ale

po zralé úvaze jsem usoudil, že Great Eyry už nikoho nezajímá. Z myslí všech lidí ho vymazaly jiné události. Nemyslili už na to pravděpodobně ani venkované v tamních okresech, protože ony jevy, které je tak

Vzpomněl jsem si na dopis, který jsem dostal před deseti dny

vyděsily, se už neopakovaly. Dnes se tam lidé zabývají jistě jen svými obvyklými pracemi.

Umínil jsem si proto ukázat dopis svému veliteli až později, pokud to bude příležitostně nutné. Uvidí v tom ostatně jen žert nějakého hloupého

vtipálka.

Pan Ward pokračoval v rozhovoru, který na několik minut přerušil:

„Musíme se pokusit o spojení s tím vynálezcem a projednat to s ním… Je sice pravda, že zmizel, ale neznám důvod, pro který by se zas jednou neobjevil a proč by z jakéhokoli území Spojených států nedošla zpráva o jeho přítomnosti. A my jsme vybrali vás, Strocku. Buďte připraven k odjezdu na první výzvu a bez ztráty jediné hodiny. Nechoďte nikam jinam než na policejní ředitelství, kde v případě potřeby dostanete naše poslední instrukce…“

„Podřídím se vašim rozkazům, pane Warde,“ odpověděl jsem, „a budu připraven k odjezdu z Washingtonu na první výzvu s jakýmkoli určením. Dovolím si vám položit jen jednu otázku: Mám jednat sám, nebo bude lepší, když si někoho vezmu s sebou?“

„To je správné,“ přerušil mě pan Ward. „Vyberte si dva detektivy, kterým plně důvěřujete…“

„To bude snadné, pane Warde. A co mám dělat, octnu-li se jednoho krásného dne tváří v tvář neznámému?“

„Především ho neztrácejte z očí, a bude-li to nutné, zatkněte ho. Zatykač budete mít s sebou.“

„To je užitečné opatření, pane Warde. Skočí-li do svého auta a pojede-li známou rychlostí… pokuste se pak chytit chlapíka, který urazí takových dvě stě čtyřicet kilometrů za hodinu!“

„Musíte to zařídit tak, aby je nemohl urazit, Strocku! A jakmile ho zatknete, pošlete telegram! O zbytek se postaráme.“

„Spolehněte se na mne, pane Warde. Budu dnem i nocí připraven se svými detektivy k odjezdu… Děkuji vám, že jste tím posláním pověřil mne. Zdaří-li se mi to, budu z toho mít velkou čest.“

„A velký prospěch,“ dodal můj velitel, louče se se mnou.

Po návratu domů jsem se zabýval přípravami na cestu, která se mohla hodně protáhnout. Grada si zřejmě myslela, že jde o návrat na Great Eyry, a nikdo neví, co si pod tím představovala. Neřekla mi však nic a já jsem se jí raději s ničím nesvěřil, ač jsem si byl její mlčenlivostí jist.

Předem jsem si už vybral dva detektivy, kteří mě měli doprovázet. Oba byli z informačního oddělení. Jednomu bylo třicet, druhému dvaatřicet let. Pod mým velením už mnohokrát projevili odvahu, důvtip i sílu. První z nich, John Hart, byl z Illinoisu. Druhý, Nab Walker, pocházel z Massachusettsu. Nemohl jsem mít šťastnější ruku.

Uplynulo několik dní. A žádná zpráva ani o autu, ani o lodi, ani o ponorce. Na policejní ředitelství došlo sice několik hlášení, ale ukázalo

se, že byla klamná. Nic se z nich nedalo vyvozovat. A psaní novin nemělo žádnou cenu. Je přece známo, že i nejinformovanější noviny jsou vždycky nespolehlivé.

Přesto po dvakrát se nedalo pochybovat, že „hrdina dne“ se ukázal. Nejprve na jedné z arkansaských silnic v okolí Little Rocku a pak v jižní části Hořejšího jezera.

Bylo však naprosto nevysvětlitelné, že se poprvé objevil odpoledne 26. června a podruhé večer téhož dne. Mezi oběma místy byla vzdálenost nejméně tisíc pět set kilometrů, kterou mohlo auto při své neuvěřitelné rychlosti překonat celkem v krátkém čase, ale při přejezdu státy Arkansasem, Missouri, Iowou a Wisconsinem by je snad musil aspoň někdo zahlédnout! Vždyť tu cestu mohlo vykonat jen po zemi! A přece nebyl jeho průjezd odnikud hlášen.

To bylo vskutku nepochopitelné a nikdo tomu opravdu nerozuměl.

Ostatně od té doby, co se objevilo na silnici u Little Rocku a pak při březích Hořejšího jezera, nikdo je už nespatřil. A tak jsem se svými detektivy zas nemohl odjet.

Je už známo, že vláda chtěla s tajemnou osobností navázat spojení, ale musila se vzdát jakékoli naděje, že se jí zmocní. Proto uvažovala o jiných prostředcích, které by ji dovedly k cíli. Nejdůležitější bylo – a to veřejnost zajímalo nejvíc – aby se vláda Unie stala majitelkou stroje a zajistila si tak prvenství před všemi státy, zejména pro případ války. Dalo se ostatně předpokládat, že vynálezce pochází z Ameriky, protože se objevoval jen na americkém území, a že by dal přednost jednání s Amerikou.

A tak dne 3. července uveřejnily všechny noviny Spojených států zprávu, v níž se docela suše konstatovalo:

Během dubna tohoto roku jezdilo po silnicích Pensylvánie, Kentucky, Ohia, Tennessee, Missouri a Illinoisu velmi rychlé auto. Dne 27. května se objevilo při závodech amerického Autoklubu na silnici ve Wisconsinu a pak zmizelo.

V prvním týdnu června se projížděla velkou rychlostí jakási loď ve vodách při Novém Skotsku mezi Severním mysem a Písečným mysem, zejména poblíž Bostonu. Pak zmizela.

V druhé půli téhož měsíce manévrovala na vodách jezera Kirdallu v Kansasu zvláštní ponorka, která taky zmizela.

Vše nasvědčuje tomu, že tyto stroje pocházejí od téhož vynálezce, a dokonce že to je stroj jediný, schopný jízdy po zemi stejně jako plavby po

vodě a pod vodou.

Vláda Unie se obrací k tomuto vynálezci se žádostí, aby určil cenu, za niž by byl ochoten jednat s americkou vládou, a aby svou odpověď poslal co nejdříve policejnímu ředitelství ve Washingtonu, stát Columbia, Spojené státy americké.

Tak zněla *výzva* vytištěná velkým písmem Ve všech novinách. Vynálezce ji určitě nepřehlédne, ať je kdekoli. Přečte si ji a tak či onak bude musit odpovědět. A proč by takovou nabídku odmítal?

Nezbylo než čekat na odpověď.

Snadno si lze představit, jak vzrostla zvědavost veřejnosti. Hlučný a lačný dav se od rána do večera tísnil před policejním ředitelstvím a čekal na dopis nebo na telegram. Reportéři vůbec neopouštěli svá místa. Jaké štěstí a jaká čest čeká na časopis, který úžasnou zprávu přinese první! Dovědět se konečně jméno a zaměstnání tajemné osoby! Dovědět se, zdali dá souhlas k jednání s federální vládou!

Je známo, že Amerika dělá všechno velkoryse. Miliónů má dost, a bude-li třeba, otevřou dokořán své nevyčerpatelné pokladny i všichni miliardáři.

Uplynul den… Kolika nervózním a netrpělivým lidem se zdálo, že musel mít víc než čtyřiadvacet hodin a hodina víc než šedesát minut!

Nepřišla však žádná odpověď, žádný dopis, žádný telegram. Ani v následující noci se nestalo nic nového. A tak tomu bylo ještě po další tři dny.

A pak došlo k tomu, co se dalo předvídat. Kabely přenesly do Evropy zprávu o americké nabídce. Různé státy Starého světa by se byly zachovaly stejně, aby získaly výhody z takového vynálezu. Proč se tedy nedat do boje o vlastnictví stroje, který má tak pozoruhodné přednosti? Proč se nepustit do zápasu, v němž se bude bojovat milióny?

Velké mocnosti se do toho opravdu chtěly vmísit. Francie, Anglie, Rusko, Itálie, Rakousko-Uhersko a Německo. Jen státy druhého řádu se nepokoušely o boj, který by zničil jejich rozpočet. Evropský tisk přinesl podobné výzvy jako tisk Spojených států. Teď opravdu záleželo jen na podivném řidiči, aby se stal soupeřem Gouldů, Vanderbiltů a Rothschildů z Francie, z Anglie nebo z Rakousko-Uherska!

A protože ta osobnost neprojevovala žádné známky života, byly jí učiněny ony nabídky, aby ji přiměly k odhalení roušky, kterou se zahalovala. Celý svět se stal veřejným tržištěm, světovou burzou, kde se podávaly neuvěřitelné nabídky. Dvakrát denně přinášely noviny zprávy o

oněch částkách, které rostly do miliónů.

Nakonec Spojené státy odhlasovaly na památném zasedání Kongresu částku dvaceti miliónů dolarů, což je sto miliónů franků.

A v celé Americe se nenašel v žádné sociální vrstvě jediný člověk, který by pokládal tuto částku za přemrštěnou. Takovou důležitost přikládali všichni vlastnictví tohoto zázračného stroje. Já sám jsem neustával opakovat dobré Gradě, že „to má cenu ještě větší“.

Ostatní státy snad nebyly téhož mínění, protože jejich nabídky se zastavily hluboko pod touto částkou. A tehdy se poražené státy ozvaly. Vynálezce se prý nedá vůbec poznat… Vůbec prý neexistuje… A nikdy neexistoval… Je to podvodník velkého stylu… Ostatně kdo ví, zda nezahynul se svým strojem, zda se nezřítil do nějaké propasti, zda se nepotopil do mořských hlubin? Noviny Starého světa popustily prostě uzdu fantazii.

Naneštěstí čas plynul. A od neznámého muže žádná zpráva, žádná odpověď. Nikde už nebyl spatřen… Od jeho plavby v Hořejším jezeře ho už nikdo neviděl.

Já sám jsem nevěděl, co si o tom myslet. Počal jsem už ztrácet naději, že se mi podaří tuto podivnou záležitost skoncovat.

Ale ráno 15. července se octl ve schránce policejního ředitelství dopis bez známky.

Když se s ním seznámily úřady, daly ho washingtonským novinám a ty uveřejnily ve zvláštním vydání jeho fotokopii.

KAPITOLA DEVÁTÁ

DRUHÝ DOPIS

Na palubě Postrachu
dne 15. července

Starému i Novému světu.

Na návrhy, které uveřejnily různé evropské státy, a na poslední návrh Spojených států amerických mohu odpovědět jen jedním způsobem.

Cenu nabídnutou za můj stroj naprosto a s konečnou platností odmítám.

Můj vynález nebude patřit ani Francii, ani Německu, ani Rakousko-Uhersku, ani Rusku, ani Anglii, ani Americe.

Stroj zůstane v mém vlastnictví a já ho použiji podle svého přání.

S ním ovládám celý svět a není lidské síly, která by mu mohla v jakékoli situaci vzdorovat.

Nechť se nikdo nepokouší zmocnit se ho! Příkoří, které by mi chtěl kdokoli způsobit, stonásobně vrátím.

Co se nabídnuté ceny týče, pohrdám jí a vůbec o ni nestojím. Zatoužím-li ostatně jednoho dne po miliónech nebo miliardách, postačí mi jen vztáhnout ruku a vzít si je.

Ať Starý i Nový svět ví, že proti mně nic nezmůže a že já zmohu vše proti němu!

Podepisuji tento dopis jménem
Pán světa

KAPITOLA DESÁTÁ

MIMO ZÁKON

Tak zněl dopis adresovaný vládě Spojených států a doručený policejnímu ředitelství bez prostřednictví pošty. Člověka, který jej v noci ze 14. na 15. července přinesl, nikdo neviděl.

A přece do okolí policejního ředitelství proudilo stále dost zvědavců od západu až do východu slunce. Je ovšem pravda, že by si sotva kdo všiml člověka přinášejícího dopis – možná přímo pisatele – který by proklouzl podle chodníku a vhodil jej do schránky. Byla noc při novoluní. Nebylo vidět ani z jedné strany ulice na druhou.

Řekl jsem už, že fotokopie dopisu byla otištěna ve všech novinách, kterým úřady psaní ihned odevzdaly. Je pochopitelné, že první odezva, kterou dopis vyvolal, byla, že tu jde o nepovedený žert.

Tentýž dojem jsem ,měl, když jsem před pěti týdny dostal onen dopis z Great Eyry. Trval však ve mně, po pravdě řečeno, dál. Nezměnil jsem trochu svůj názor? Buď jak buď, nebyl jsem si tím už tak jist a opravdu jsem nevěděl, co si o tom myslet.

Ostatně tento dojem neměl nikdo ve Washingtonu ani nikde jinde ve Spojených státech. Bylo to celkem docela přirozené. Proti názoru, že dopis by neměl být brán vážně, pospíšila si obrovská většina s odpovědí:

„Dopis nenapsala ruka mystifikátora! Napsal jej sám vynálezce nepolapitelného stroje!“

Většina lidí o tom nepochybovala, což vyplývalo z pochopitelného rozpoložení všech myslí. Nyní se daly formálně vysvětlit všechny podivné události, k nimž až dosud chyběl klíč.

Vysvětlení bylo jednoduché.

Jestliže vynálezce na určitou dobu zmizel, objevil se znovu při jiné příležitosti. Při žádné nehodě tedy nezahynul, nýbrž uchýlil se prostě někam, kde ho policie nemohla najít. A tam odpověděl na návrh vlády oním dopisem. Místo aby jej však dal na poštu v nějaké osadě, odkud by dopis došel na svou adresu, přišel do hlavního města Spojených států doručit ho sám na policejní ředitelství, jak to uváděla oficiální zpráva.

A jestliže ta osobnost očekávala, že nová známka její existence vyvolá na obou pevninách vzrušení, nijak se nemýlila. Toho dne milióny čtenářů

znovu a znovu četly noviny, a máme-li použít fráze, „nechtěly věřit vlastním očím“, co čtou.

Písmo dopisu, které jsem důkladně prostudoval, bylo složeno ze slov napsaných velmi těžkou rukou. Znalec písma by byl v oněch řádcích viděl znak prudké povahy a neklidného ducha.

Náhle mi unikl výkřik, který Grada naštěstí neslyšela. Jak to, že jsem si už dříve nevšiml podobnosti tohoto písma s písmem dopisu, který jsem dostal z Morgantonu?

A pak tu byla ještě jedna významná shoda. Iniciály místo podpisu, ona dvě velká písmena, byla přece počáteční písmena slov Pán světa! A na palubě *Postrachu?* To bylo jistě jméno trojího stroje, jemuž velel ten záhadný kapitán!

Dopis byl psán jeho vlastní rukou stejně jako ten první, v němž mi vyhrožoval pomstou, odvážím-li se obnovit pátrání na Great Eyry!

Vstal jsem, vyňal jsem ze stolu dopis z 13. června a srovnal jej s faksimile dopisu v novinách… Nemohl jsem dál pochybovat! Bylo to totéž zvláštní písmo, psané stejnou rukou!

Můj mozek počal pracovat. Snažil jsem se uhodnout souvislosti této podrobnosti, známé zatím jen mně, odhalit význam téhož rukopisu v obou dopisech, jejichž pisatelem mohl být jedině velitel *Postrachu.*.. Bylo to strašné, ale jistě plně oprávněné jméno.

Tehdy mi napadlo, zda by mi tato shoda neumožnila pátrání za mnohem určitějších podmínek! Nemohli bychom teď vyslat naše detektivy po přesnější stopě, která by je dovedla až k cíli? Jaký vztah může nakonec být mezi *Postrachem* a Great Eyry? Jaký vztah může být mezi událostmi v Blue Ridge a neméně záhadným objevením fantastického stroje?

Udělal jsem to, co bylo nezbytné: s dopisem v kapse jsem se odebral na policejní ředitelství.

Ptal jsem se tam, je-li pan Ward ve své pracovně. Když jsem dostal kladnou odpověď, vrhl jsem se k jeho dveřím, zaklepal jsem snad trochu silněji, než se slušelo, a po výzvě ke vstupu jsem se octl bez dechu před velitelovým pracovním stolem.

Pan Ward měl právě před sebou dopis otištěný v novinách. Ne ovšem jeho fotokopii, nýbrž originál, který byl uložen na policejním ředitelství.

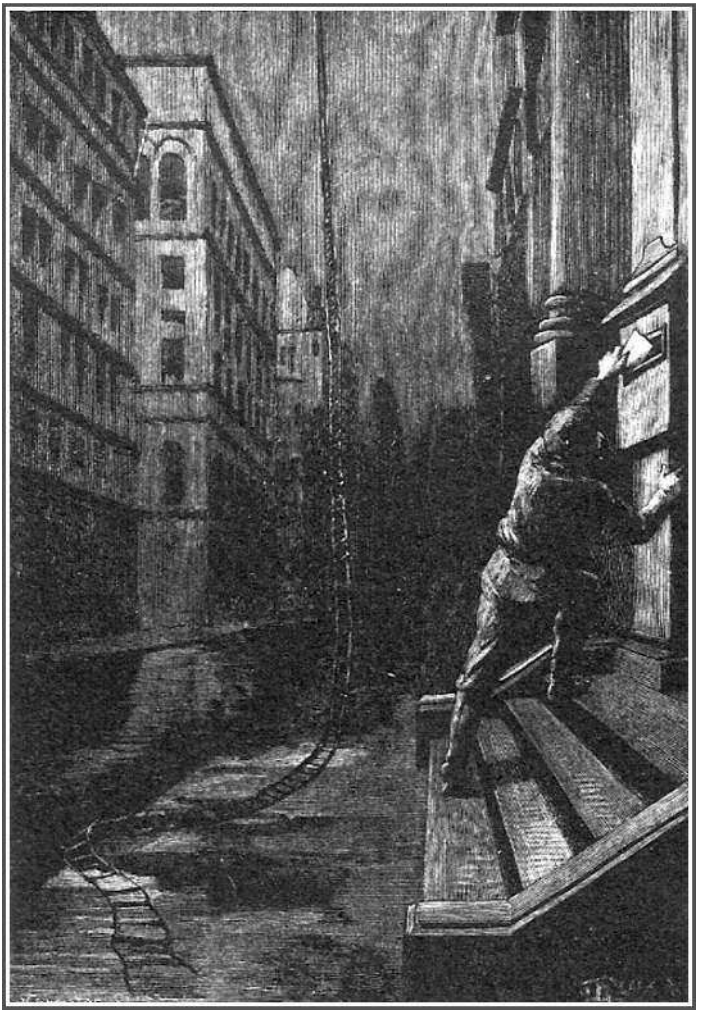
„Víte snad něco nového, Strocku?“

Vytáhl jsem z kapsy dopis s iniciálami.

Pan Ward si ho vzal a před čtením si prohlédl jeho písmo.

„Co je to za dopis?“ zeptal se.

„Dopis od jistého P. S., jak račte vidět.“
„Kde byl dán na poštu?“
„V Morgantonu, v Severní Karolíně.“

Proklouzl podle chodníku a vhodil dopis do schránky

„Kdy jste ho dostal?“
„Dne 13. června… asi před měsícem.“
„Co jste si nejdříve pomyslil?“
„Že je to nějaký nepovedený vtip.“

„A dnes… Strocku?“

„Dnes si myslím přesně to, co bezpochyby i vy, pane Warde, když jste ho viděl.“

Můj velitel vzal znovu dopis a přečetl si ho až do konce.

„Místo podpisu tu jsou jen dvě iniciály,“ podotkl.

„Ano, pane Warde, a jsou to právě počáťeční písmena slov Pán světa z fotokopie druhého dopisu.“

„Tady je originál,“ odpověděl pan Ward a vstal.

„Je jasné,“ dodal jsem, „že oba dopisy psala táž ruka.“

„Ano, táž ruka, Strocku…“

„Vidíte, pane Warde, jakými vyhrůžkami mě varuje před novým pokusem o výstup na Great Eyry.“

„Ano, hrozí vám smrtí! Ale ten dopis jste dostal, Strocku, už před měsícem! Proč jste mi ho neukázal dřív?“

„Protože jsem v tom neviděl nic důležitého… Ale dnes, kdy tu je dopis z *Postrachu*, jsem to už musel brát vážně.“

„S tím souhlasím, Strocku… Ta věc je opravdu vážná a mně přitom napadá, zda by nebylo vhodné pustit se po stopě té podivné osobnosti.“

„To napadlo i mně, pane Warde.“

„Jen jednu věc nechápu… Jaká může být souvislost mezi *Postrachem* a Great Eyry?“

„Na to nedovedu odpovědět a nedovedu si to ani představit.“

„Je tu jen jediné vysvětlení,“ pokračoval pan Ward. „Ovšem nepravděpodobné, není-li vůbec nemožné.“

„Jaké?“

„Že Great Eyry je právě ono místo, které si vynálezce vybral pro sklad potřebného materiálu.“

„No tohle!“ zvolal jsem. „Ale jak by se tam dostal? A jak by vyjel ven? Po tom, co jsem tam viděl, pane Warde, je pro mne vaše vysvětlení opravdu nepřijatelné.“

„Ledaže, Strocku…“

„Ledaže…?“ opakoval jsem.

„Ledaže by stroj toho Pána světa měl také křídla, která by mu umožnila hnízdit přímo v Great Eyry!“

Při představě, že *Postrach* by byl schopen soutěžit s orly a se supy, nemohl jsem se ubránit pocitu nedůvěry. Pan Ward jistě na této domněnce nebude trvat.

Vzal si ostatně zas oba dopisy, znovu je porovnal a zkoumal písmo pod velkou lupou. Konstatoval dokonalou podobnost. Byly napsány nejen

touž rukou, ale i týmž perem… A pak ten vztah mezi P. S. a Pánem světa!

Pan Ward se na několik vteřin zamyslil a pak mi řekl:

„Nechám si váš dopis, Strocku. Jsem rozhodně přesvědčen, že je vám předurčeno sehrát důležitou roli v této podivné záležitosti… lépe v těchto dvou záležitostech! Nedovedu odhadnout, jaké vztahy jsou mezi nimi, ale soudím, že vztah mezi nimi je. Vy jste se vmísil do první z nich a nebude divu, vmísíte-li se i do druhé…“

„To si jen přeji, pane Warde, což vás nemůže nijak udivit u člověka tak zvědavého…“

„… jako jste vy, Strocku. Souhlasím s tím a znovu vám opakuji: Buďte připraven k odjezdu na první pokyn!“

Opouštěl jsem policejní ředitelství s pocitem, že na onen pokyn nebudu dlouho čekat. Mohu se svými dvěma detektivy odjet za hodinu. Na to se mohl pan Ward spolehnout.

Po odmítavé odpovědi kapitána *Postrachu* na nabídku americké vlády se všeobecné vzrušení ještě zvýšilo. V Bílém domě i na ministerstvu vycítili, že veřejné mínění si žádá nějakou akci. To je správné, ale jakou? Kde najít Pána světa? A ukáže-li se někde, jak se ho zmocnit? Jeho objevení bylo vždycky doprovázeno naprosto nevysvětlitelnými okolnostmi. Nebylo pochyb o tom, že jeho stroj je nadán zázračnou rychlostí. Ale jak mohl vniknout do jezera Kirdallu, které nemá žádné spojení s okolím? A jak se z něho zas dostal? A naposledy byl spatřen na Hořejším jezeře. Opakuji, že ho však nikdo nespatřil při přejíždění vzdálenosti tisíce pěti set kilometrů, která obě jezera odděluje! Opravdu zvláštní věc, události přímo nevysvětlitelné. Tím spíš bylo nutné dovést tu záležitost ke konci! Protože milióny dolarů nezabraly, nutno použít násilí! Vynálezce a jeho vynález se nedali koupit. Víme už, jak povýšenými a výhružnými slovy vyjádřil vynálezce své odmítnutí. Dobrá! Budeme na něho hledět jako na zločince, proti němuž budou všechny prostředky oprávněné, aby nemohl nikomu škodit. Žádala si to nejen bezpečnost Ameriky, ale i celého světa. Domněnka, že zahynul při nějaké katastrofě, nedala se už od památného 15. července hájit. Byl živ, opravdu živ, a jeho existence znamenala veřejné nebezpečí, nebezpečí každého okamžiku… Pod vlivem těchto úvah uveřejnila vláda tuto výzvu:

Protože velitel Postrachu *nechce jednat o prodeji svého tajemství ani za cenu nabídnutých miliónů a protože užívání jeho stroje znamená nebezpečí, proti němuž nelze učinit žádná přímá opatření, je velitel postaven mimo zákon. Předem schvalujeme všechna opatření, která*

přivodí zničení jeho stroje i jeho osoby.

To znamenalo vyhlášení války na život a na smrt Pánu světa, který si myslil, že se může postavit proti celému americkému národu!

Od toho dne byly vypsány pozoruhodné odměny každému, kdo by objevil úkryt tohoto nebezpečného člověka, kdo by dokázal zmocnit se jeho osoby nebo kdo by kraj od něho zbavil.

Takový byl stav v druhé půli července. Po zralé úvaze se však dalo soudit, že věc pomůže rozřešit pouze náhoda. Nebylo především nutné, aby se tento psanec napřed někde objevil, aby byl ohlášen a aby se vytvořily okolnosti příhodné k jeho zatčení? Stroj nemůže být zadržen ani jako auto na silnici, ani jako loď na moři, ani jako ponorka pod vodou! Ne! Musil být zadržen nečekaně, dříve než se mu podaří uniknout díky rychlosti, kterou se mu nevyrovná žádný dopravní prostředek.

Byl jsem tedy ve střehu a čekal jsem na Wardův rozkaz, abych se svými detektivy odjel. Rozkaz však nepřicházel z toho prostého důvodu, že ten, koho se to týkalo, zůstával neviditelný.

Blížil se konec července. Noviny nepřestávaly své čtenáře o této záležitosti informovat. Občas se objevily nové zprávy, které vzrušily zvědavou veřejnost. Byly označovány nové stopy. Celkem to však nebylo nic vážného. Po celém státě se křížily telegramy, které si odporovaly a vyvracely se. Je ostatně pochopitelné, že lákavě vysoké odměny vedly jen k omylům, i když šlo o omyly z dobré vůle. Jednoho dne to byl vůz, který se mihl jako blesk… Jindy to byla loď, která se objevila na hladině některého z amerických jezer… Pak to byla ponorka, projíždějící se při pobřeží… Ve skutečnosti to byly jen výplody pracující fantazie lidí, kteří byli stejně vzrušeni jako vyděšeni, kteří všechny tyto jevy viděli zvětšujícími skly odměn! Konečně dne 29. července jsem dostal od velitele rozkaz, abych se neprodleně hlásil v jeho pracovně.

Za deset minut jsem tam byl.

„Za hodinu odjedete, Strocku," řekl mi pan Ward.

„Kam?"

„Do Toleda."

„Byl tam spatřen?"

„Ano… A tam taky dostanete poslední údaje."

„Za hodinu budu se svými detektivy na cestě…"

„Dobrá, Strocku. Dávám vám tedy formální rozkaz…"

„K čemu, pane Warde?"

„K úspěchu! Tentokrát k úspěchu!"

KAPITOLA JEDENÁCTÁ

NA VÝPRAVĚ

Nepolapitelný kapitán se tedy znovu objevil na území Spojených států. Na evropských silnicích a v evropských mořích se dosud neukázal, Atlantský oceán, který by přeplul za tři dny, dosud nepřekonal… Měla být snad jevištěm jeho pokusů jen Amerika? Dalo se z toho soudit, že to je Američan?

Nedivte se, že uvažuji o cestě tajemné ponorky rozsáhlým oceánem mezi Starým a Novým světem. Nemluvě o rychlosti, která jí zajišťovala krátkou dobu plavby i ve srovnání s nejrychlejšími parníky anglickými, francouzskými nebo německými, nemusila se bát ani zlého počasí, v těchto končinách častého. Mlha pro ni neexistovala. Stačí jí opustit vodní hladinu, aby se octla v pouhých šesti metrech v naprostém klidu.

Ale ponorka se o plavbu přes Atlantik nepokusila. Podaří-li se nám ji zadržet, bude to patrně v Ohiu, protože Toledo je jedním z měst tohoto státu.

Ostatně zpráva byla tajemstvím policejního ředitelství a detektiva, který ji odeslal a s nímž jsem se měl setkat. Žádný časopis ji neuveřejnil, ač by byl za ni královsky zaplatil. Bylo nutné udržet vše v tajnosti až do konce našeho poslání. Ani já a mí detektivové jsme nesměli nic prozradit. Detektiv, za nímž mě vyslal Wardův rozkaz, se jmenoval Arthur Wells a očekával mě v Toledu.

Řekl jsem, že jsme byli už dlouho připraveni na cestu. Jako všechna zavazadla jsme měli tři nevelké kufříky, a to i za předpokladu, že se naše nepřítomnost trochu protáhne. John Hart a Nab Walker se vyzbrojili kapesními revolvery a já učinil totéž. Kdo ví, zda nebudeme napadeni a nebudeme se musit bránit.

Město Toledo stojí při jihozápadním cípu jezera Erie, jehož vody omývají severní pobřeží Ohia. Rychlík, v němž jsme měli zajištěna tři místa, projel přes noc východní Virgínií a Ohiem. Neměli jsme žádné zpoždění a v osm hodin ráno se lokomotiva zastavila na nádraží v Toledu.

Na nástupišti už čekal Arthur Wells. Byl zpraven o příjezdu vrchního inspektora Strocka. Řekl mi, že už velmi spěchal na setkání se mnou, a já se mu přiznal, že já taky.

Sotva jsem vystoupil, ihned jsem poznal „svého“ muže, který pozorně sledoval všechny cestující.

Šel jsem k němu.

„Pan Wells?“ zeptal jsem se.

„Pan Strock?“ odpověděl mi.

„Ano, osobně.“

„Jsem vám k službám,“ dodal pan Wells.

„Budeme musit zůstat několik hodin v Toledu?“ ptal jsem se.

„Ne, pane Strocku. Před nádražím na nás čeká povoz se dvěma dobrými koňmi. Musíme ihned odjet, abychom byli před večerem na místě…“

„Pojedeme s vámi,“ odpověděl jsem a kývl jsem oběma svým společníkům, aby šli se mnou. „Pojedeme daleko?“

„Asi šestatřicet kilometrů.“

„A jak se to místo jmenuje?“

„Zátoka Black Rock.“

Ač jsme musili co nejrychleji odjet k této zátoce, pokládali jsme za nutné najít si hotel, kde bychom odložili svá zavazadla. Volba byla díky Arthuru Wellsovi lehká, zvlášť ve městě, které mělo sto třicet tisíc obyvatel.

Povoz nás odvezl do Bílého hotelu, odkud jsme se po rychlé snídani vydali v deset hodin na cestu.

Vůz měl čtyři sedadla a kozlík. Potraviny v jeho bednách nám mohly stačit na několik dní. Zátoka Black Rock je úplně pustá. Nenavštěvují ji ani okolní venkované, ani rybáři. Nic bychom tam nesehnali, ani hostinec, kde bychom jedli, ani pokoj, kde bychom spali. Bylo to uprostřed léta, v červenci, kdy slunce nešetří teplem. Z počasí jsme tedy strach mít nemuseli, i když budeme muset spát pod širým nebem.

Bude-li ostatně naše snaha úspěšná, bude to jen záležitost několika hodin. Buď kapitána *Postrachu* překvapíme, dříve než bude moci uniknout, nebo nám uteče a pak se budeme musit vzdát každé naděje na zatčení.

Arthur Wells byl čtyřicetiletý chlapík, jeden z nejlepších detektivů federální policie. Byl silný, odvážný, podnikavý a velmi chladnokrevný. Osvědčil se už při různých příležitostech, často i s nasazením života. Budil důvěru svých velitelů, kteří mu svěřovali důležité případy. Do Toleda byl vyslán za zcela jinou záležitostí, ale náhoda ho tam přivedla na stopu *Postrachu*.

Vůz jel pod bičem kočího rychle podle břehů jezera Erie a mířil k jeho

jihozápadnímu, cípu. Rozlehlá vodní pláň jezera leží mezi severním kanadským územím a mezi státy Ohiem, Pensylvánií a New Yorkem. Uvádím-li zeměpisnou polohu jezera, jeho hloubku, rozlohu, vodní toky, které je napájejí i které odvádějí jeho vodní přebytky, není to pro další vyprávění vůbec zbytečné.

Povrch jezera Erie je skoro čtyřiadvacet tisíc sedm set šedesát čtverečních kilometrů. Jeho hladina je skoro osmdesát metrů nad mořem. Na severozápadě je spojeno s Huronským jezerem a s jezerem sv. Kláry. Vodu do něho přivádí řeka Detroit. Vlévají se do něho i méně důležité řeky, jako Rocky, Guyahoga a Black. Jeho voda odtéká na severovýchod do jezera Ontario řekou Niagarou se slavnými vodopády.

Největší hloubka, kterou sondy v jezeře Erie zjistily, je čtyřicet metrů. Z toho je zřejmé, že to je vodní nádrž pozoruhodně velká. Leží právě v oblasti nádherných jezer, která se táhnou mezi Kanadou a Spojenými státy americkými.

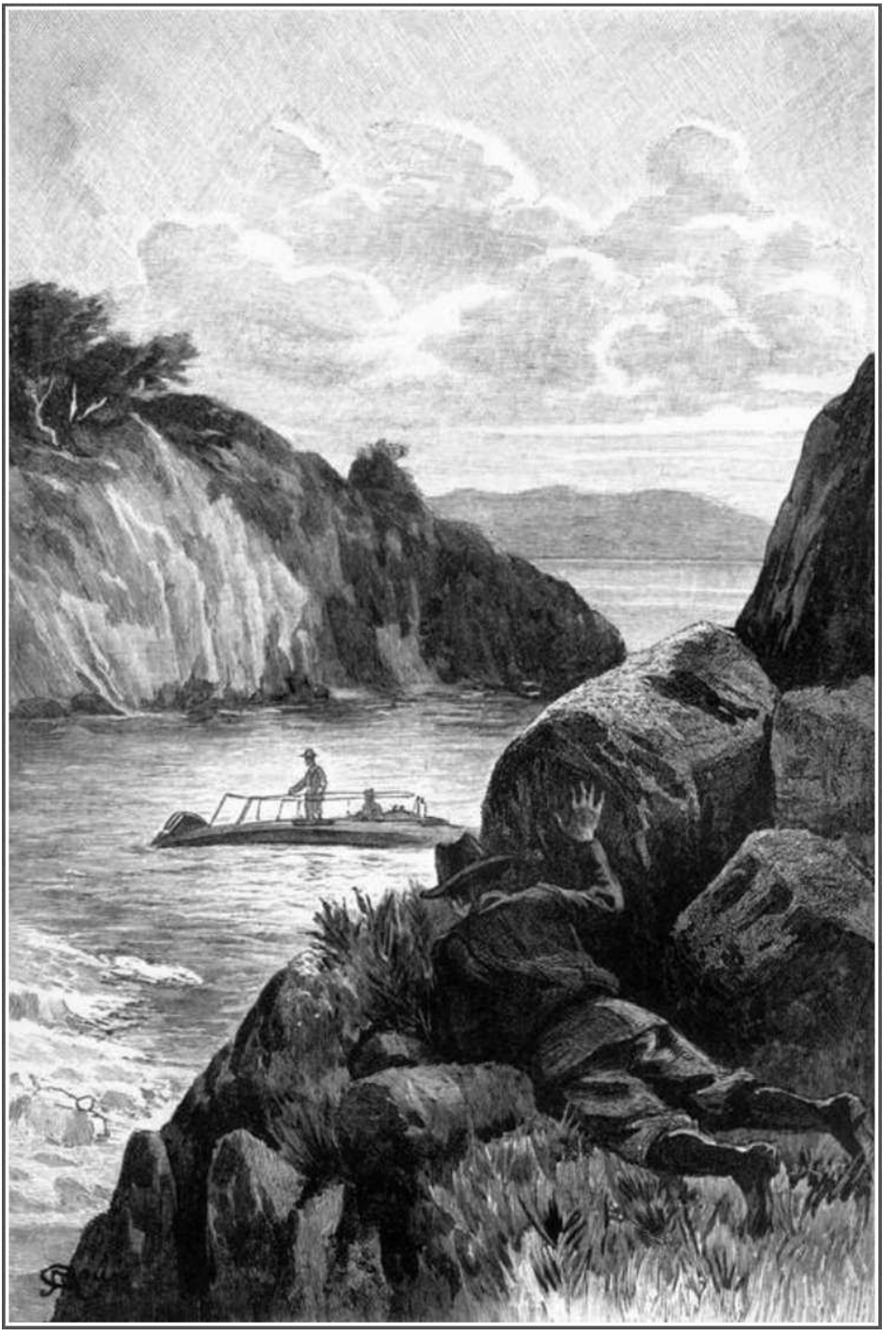
Ač se tento kraj táhne pod čtyřicátou rovnoběžkou severní šířky, má velmi chladné podnebí. Větry z arktické oblasti, kterým nestojí nic v cestě, vnikají tam s neobyčejnou prudkostí. Není proto divu, že jezero Erie bývá každoročně od listopadu do dubna celé zamrzlé.

Na březích tohoto velkého jezera leží důležitá města státu New Yorku Buffalo a Toledo. Jedno na východě, druhé na západě. Na jihu pak ve státě Ohio města Cleveland a Sandusky. Kromě nich je tam množství méně důležitých osad i prostých vesnic, rozsetých po celém pobřeží. Obchodní ruch při jezeře Erie je velmi významný a roční obrat se tam odhaduje nejméně na dva milióny dvě stě tisíc dolarů.

Vůz jel po velmi klikaté cestě, která se přizpůsobovala četným zákrutům pobřeží.

Zatímco kočí nutil své spřežení do klusu, hovořil jsem s Arthurem Wellsem. Informoval mě, proč poslal policejnímu ředitelství ve Washingtonu onen telegram.

Před osmačtyřiceti hodinami, odpoledne 27. července, jel Wells na koni do malé vesnice Hearly, devět kilometrů odtud. Projížděl právě lesíkem, když spatřil jakousi ponorku, která se vynořila na hladinu jezera. Zastavil se, sestoupil s koně a došel na kraj lesa, kde se skryl v křoví. Na vlastní oči odtud spatřil ponorku, když se zastavila v zátoce Black Rock. Byla snad ponorka, která se tu vynořila a pak přistala u břehu, onou lodí od Bostonu a z jezera Kirdallu?

Na vlastní oči jsem spatřil ponorku

Když byla ponorka u úpatí skal, vyskočili z ní na břeh dva muži. Nebyl snad jeden z nich Pán světa, o němž se od jeho posledního objevení na Hořejším jezeře už nemluvilo? Nebyl to onen tajemný *Postrach,* který se tu vynořil z hlubin jezera Erie?

„Byl jsem sám," vypravoval mi Wells. „Úplně sám u zátoky Black Rock. Kdybyste tam byl býval se svými detektivy, pane Strocku, pak tři proti dvěma jsme se mohli pokusit o útok a dopadnout ty chlapíky, dříve než by byli mohli nasednout zas na loď a uprchnout."

„To jistě," odpověděl jsem. „Ale nebylo jich na palubě víc? Nu, na tom nezáleží! Kdybychom zadrželi ty dva, dověděli bychom se snad, co jsou zač."

„Zvlášť kdyby jeden z nich byl kapitán *Postrachu,"* dodal Wells.

„Bojím se jen jednoho, Wellsi. Že ta ponorka, ať je čí chce, už opustila po vašem odchodu zátoku."

„To se za několik hodin dozvíme. Kéž bychom je tam našli! Jakmile se snese noc…"

„Vy jste v lesíku nezůstal až do večera?" ptal jsem se.

„Ne… Odjel jsem k páté hodině a večer jsem dorazil do Toleda, odkud jsem poslal do Washingtonu telegram…"

„A včera jste se k zátoce Black Rock vrátil?"

„Ano."

„A ponorka tam ještě byla?"

„Na stejném místě."

„A co ti dva muži?"

„Také oni tam byli… Soudím, že je na to opuštěné místo přivedla nějaká porucha, kterou musí odstranit."

„To je možné," řekl jsem. „Porucha, která jim brání v plavbě do obvyklého útočiště… Kéž by tomu tak bylo!"

„I já tomu věřím, protože část materiálu vyložili na břeh, a pokud jsem to mohl zjistit, aniž bych je poplašil, zdálo se mi, že pracovali na palubě…"

„Jenom ti dva muži?"

„Ano, jen oni."

„Je to však dostačující počet pro řízení stroje tak rychlého, který je chvíli autem, chvíli lodí a chvíli ponorkou?" namítl jsem.

„To si nemyslím, pane Strocku. Ale toho dne jsem znovu spatřil jen dva muže jako předešlého dne, Několikrát přišli až do lesíka, kde jsem se skrýval, a uřízli tam několik větví, z nichž rozdělali na písku oheň. Ta zátoka je tak opuštěná, že je tam nikdo nemohl zahlédnout, a oni to jistě

věděli.“

„Poznal byste je?“

„Určitě… Jeden je střední postavy, silný, tvrdých rysů a nosí plnovous…

Druhý je zavalitý a menší… Pak jsem jako předtím k páté hodině odjel. Vrátil jsem se do Toleda, kde mě čekal telegram pana Warda se zprávou o vašem příjezdu. Odešel jsem vám naproti na nádraží.“

Co tedy bylo jasné? Ponorka už šestatřicet hodin pobývá v zátoce Black Rock, zřejmě kvůli nezbytným opravám, a my ji tam pravděpodobně naštěstí ještě najdeme… Co se přítomnosti *Postrachu* na Hořejším jezeře týče, dá se vysvětlit docela přirozeně, to jsme si museli s Arthurem Wellsem přiznat. Naposledy byl stroj spatřen na Hořejším jezeře. Ale vzdálenost mezi tímto jezerem a jezerem Erie mohl překonat buď po zemi jízdou na michiganských silnicích, nebo po vodě, plavbou po řece Detroitu. A dokonce i pod vodou! Jeho cesta po zemi však nebyla odnikud hlášena, ačkoli policie střežila tento stát pečlivěji než kterékoli jiné americké území… Zbývala tedy domněnka, že auto se změnilo v loď nebo v ponorku. Za těchto podmínek se mohl kapitán se svými společníky dostat bez vyvolání poplachu do vod jezera Erie.

Nebude však naše hra ztracena, jestliže už *Postrach* zátoku opustil nebo jestliže unikne při pokusu o zadržení? Nevím. Rozhodně bude náš úspěch vážně ohrožen.

Věděl jsem, že na druhém konci jezera v přístavu Buffalo jsou připraveny dva torpédoborce. Pan Ward mě na jejich přítomnost upozornil před mým odjezdem z Washingtonu. Stačil by telegram velitelům torpédoborců, kdyby bylo třeba, aby se pustily za *Postrachem.* Jak se mu však vyrovnat rychlostí a co dělat, změní-li se v ponorku? Jak ho napadnout pod vodou jezera Erie, kdyby se uchýlil do hlubin?

Arthur Wells přiznával, že v tomto nerovném boji nebudou ve výhodě torpédoborce. Nebudeme-li mít tedy příští noci úspěch, bude celá výprava ztracena!

Wells mi řekl, že zátoka Black Rock je málo navštěvovaná. I silnice vedoucí z Toleda do vesnice Hearly, několik kilometrů odtud, vyhýbá se jí značnou oklikou.

Když náš povoz přijel k zátoce, nemohlo ho být od pobřeží vidět. Jakmile dojedeme k cípu lesa, který zátoku zakrývá, budeme moci vůz snadno ukrýt mezi stromy. Odtud se se svými společníky vydám za noci na hlídku k okraji lesa při jezeře Erie. Tam pro nás bude docela lehké pozorovat, co se v zátoce děje.

Wells ostatně zátoku dobře znal. Za svého pobytu v Toledu ji několikrát navštívil. Byla lemována téměř strmými skálami, omývanými vodou jezera. V celém svém obvodu měla hloubku asi deseti metrů. *Postrach* mohl tedy přistat až na samém konci zátoky buď ponořen, nebo vynořen. Na dvou třech místech byly pobřežní skály přerušeny písečným plochým břehem, který se táhl až ke kraji lesa v šíři sedmdesáti až sto metrů.

Bylo sedm hodin večer, když náš povoz po zastávce v půli cesty dojel k lesu. Bylo však ještě příliš světlo, takže jsme se ani ve stínu stromů nemohli vydat k břehu zátoky. Vystavili bychom se totiž nebezpečí, že nás ti lidé zahlédnou. A i kdybychom připustili, že stroj je stále na stejném místě, jistě by rychle odplul na jezero, byly-li ovšem opravy už dokončeny.

„Tady se zastavíme?“ ptal jsem se Wellse, když povoz zarazil na kraji lesa.

„Ne, pane Strocku,“ odpověděl mi. „Bude lépe, když se utábořímе hlouběji v lese. Budeme si aspoň jisti, že nás tam nikdo neobjeví.“

„A může vůz pod stromy projet?“

„Může,“ prohlásil Wells. „Projel jsem tím lesem všemi směry… Pět až šest set kroků odtud najdou koně na pasece pastvu… Jakmile nám to tma umožní, sestoupíme až k úpatí skal, které vroubí břehy zátoky.“

Nezbylo mi než uposlechnout Wellsovy rady. Spřežení jsme vzali za uzdy a odešli jsme všichni, já i mí společníci, na onu paseku.

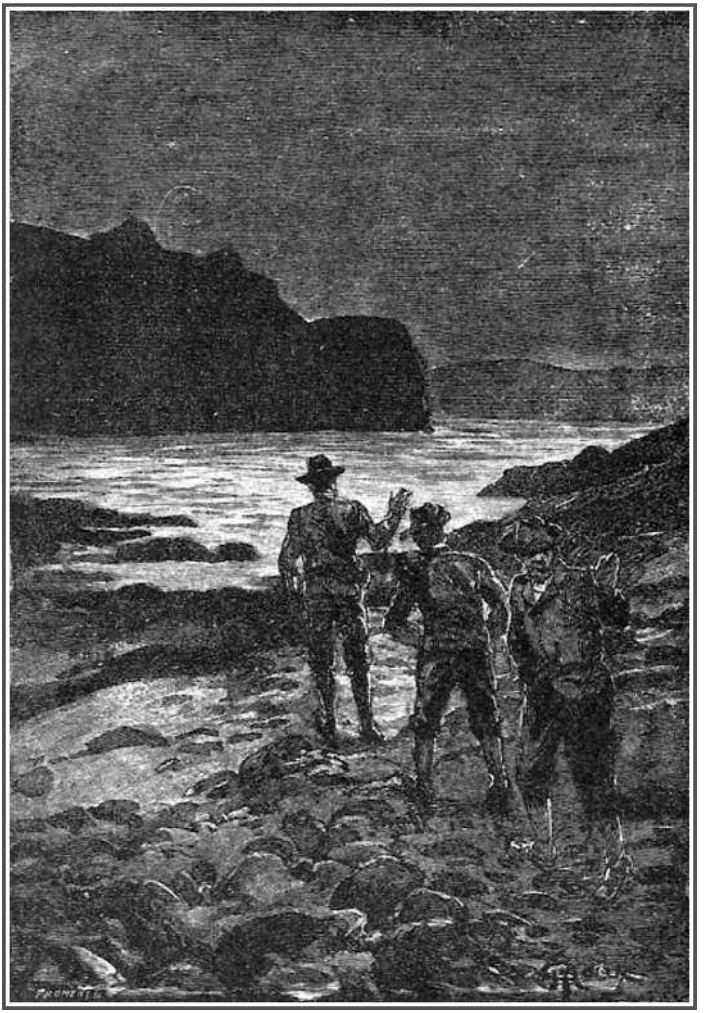
V lese se v nepravidelných skupinách tísnily přímořské borovice, zelené duby a cypřiše. Půda byla pokryta hustým kobercem trávy a zvadlého listí. Listoví korun bylo tak husté, že sluneční paprsky za ním zmizely, protože jím nemohly proniknout. Nenašli jsme tu jedinou cestu, jedinou pěšinu. Přesto však povoz po několika nárazech dojel za deset minut na paseku.

Kolem dokola rostly vysoké stromy a paseka oválného tvaru byla pokryta zelenou trávou. Bylo tam ještě světlo. Stín se sem mohl dostat asi až za hodinu. Měli jsme tedy dost času zastavit se na tom místě a odpočinout si po únavné cestě na velmi hrbolaté silnici.

Samozřejmě jsme už všichni toužili sestoupit k zátoce, abychom se přesvědčili, je-li tam ještě *Postrach.* Opatrnost nás však zadržela. Trochu trpělivosti a tma nám umožní sejít k zátoce bez nebezpečí, že nás někdo spatří. To byl i Wellsův názor a já pokládal za správné se s tím smířit.

Vypřažené koně jsme pustili volně na pastvu. Po dobu naší nepřítomnosti měli zůstat pod dozorem kočího. Otevřeli jsme bednu ve

voze a John Hart s Nabem Walkerem z ní vytáhli zásoby potravin, které rozložili v trávě pod nádherným cypřišem. Připomněl mi stromy morgantonského okresu a v Pleasant Gardenu. Jídla a pití bylo dost. Po

Wells nám dal znamení k postupu

večeři jsme si zapálili dýmky a čekali na chvíli odchodu.

V lese bylo naprosté ticho. Poslední ptačí zpěv umlkl. S večerem se zvolna ztišil vítr, takže listí se trochu chvělo jen na nejvyšších větvích. Nebe po západu slunce zvolna potemnělo a soumrak byl vystřídán tmou.

Podíval jsem se na hodinky. Bylo půl deváté.

„Je čas, Wellsi,“

„Jak si přejete, pane Strocku.“

„Pojďme tedy.“

Kočímu jsme spěšně doporučili, aby za naší nepřítomnosti nenechal koně odcházet z paseky.

Wells šel první. Za ním jsem kráčel já, sledován Johnem Hartem a Nabem Walkerem. Nemít za vůdce Wellse, byli bychom postupovali tmou jen s velkými obtížemi.

Konečně jsme došli k okraji lesa. Před námi se táhlo pobřeží až k zátoce Black Rock.

Všude ticho, všude pusto. Mohli jsme se bez nebezpečí odvážit vpřed. Jestliže tu *Postrach* je, pak musí kotvit na druhé straně skal.

Je tam však ještě? To byla hlavní otázka a já se přiznám, že s blížícím se rozuzlením této rozčilující aféry mi srdce v hrudi prudce tlouklo.

Wells nám dal znamení k postupu… Písek na břehu zátoky nám skřípěl pod nohama… Stačilo dvě stě kroků, jen několik minut, a byli jsme před jednou z průrev vedoucích k břehu jezera…

Nic! Nic! Místo, na němž Wells před čtyřiadvaceti hodinami zanechal *Postrach*, bylo prázdné! Pán světa už v zátoce Black Rock nebyl!

KAPITOLA DVANÁCTÁ

ZÁTOKA BLACK ROCK

Je známo, jak snadno podléhá lidský duch iluzím. Dalo se vskutku čekat, že tolik hledaný stroj už nebude na svém místě, připustíme-li, že to je ten, který zde odpoledne 27. července Wells spatřil při vynořování… Jestliže náhlá porucha jeho trojnásobného pohybového systému mu zabránila v cestě po zemi nebo po vodě do jeho obvyklého útočiště a přinutila ho k pobytu v zátoce Black Rock, co jsme si měli myslet, když jsme ho tu neviděli? Jedině to, že po provedení opravy se vydal znovu na cestu a že vody jezera Erie opustil.

Byla to domněnka jistě velmi pravděpodobná, ale jak čas plynul, přestávali jsme v ni pomalu věřit. Ne! Nepochybovali jsme, že tu jde skutečně o *Postrach*, že je tady zakotven pod úpatím skal, kde mohl Wells jeho přítomnost zjistit.

Jaké rozčarování, řekl bych přímo jaké zoufalství! Celá naše výprava obrácena vniveč! I když *Postrach* dosud pluje na vodě nebo pod vodou jezera, neměli jsme možnost ho najít, chytit, zajmout! Proč si o tom dělat iluze? Byl mimo dosah vší lidské moci!

Zůstal jsem tam s Wellsem zničeně stát, zatímco méně zklamaný John Hart prohlížel s Nabem Walkerem různá zákoutí zátoky.

A přece jsme všechno zařídili dobře! Měli jsme všechny naděje na úspěch. Kdyby v době našeho příchodu oba muži, zahlédnutí Wellsem, byli bývali na břehu, mohli jsme se došplhat až k nim, překvapit je a zatknout, dříve než by se byli dostali zpět na loď. Kdyby bývali byli na palubě za skálami, byli bychom počkali, až vystoupí na břeh, a snadno jim pak odřízli ústup…! Pravděpodobně by se to bylo podařilo, protože Wells poprvé i podruhé spatřil jen dva muže. *Postrach* jistě neměl četnější posádku.

To všechno nám napadlo a tak jsme to chtěli provést! *Postrach* tu však naneštěstí nebyl!

Stál jsem na samém konci skalní průrvy. S Wellsem jsem vyměnil jen několik slov. A potřebovali jsme snad mluvit, abychom si porozuměli? Po zklamání se nás počala zvolna zmocňovat zlost. Vždyť jsme udeřili naprázdno a cítili se neschopnými pokračovat nebo znovu začínat s naším

tažením.

Uplynula skoro hodina… Nepomýšleli jsme na odchod z těchto míst… Naše zraky nepřestávaly prohledávat hustou tmu… Na hladině jezera se občas zachvěl zásvit jiskřící vody, aby zas zhasl a s ním i naše náhle probuzená naděje. Často se nám zdálo, že vidíme ve tmě nějaký obrys… Trup blížící se lodi! Jindy se opět přenesl přes vodu záchvěv, jako by byla zátoka v hloubce něčím rozčeřena. A tyto nejasné příznaky takřka okamžitě zase zmizely… Bylo to jen šálení smyslů, šálení naší vzrušené představivosti!

Když se ke mně vrátili mí dva společníci, má první otázka zněla:

„Nic nového?“

„Nic,“ odpověděl John Hart.

„Obešli jste celou zátoku?“

„Ano,“ řekl Nab Walker, „a nenašli jsme ani stopy po materiálu, o němž hovořil pan Wells.“

„Počkejme ještě,“ řekl jsem, protože jsem se nemohl odhodlat k návratu do lesa.

Ale právě v té chvíli přilákalo naši pozornost zřetelné vlnění, ke kterému došlo přímo u úpatí skal.

„Zní to jako klepot stroje…,“ podotkl Wells.

„Ano,“ odpověděl jsem pudově ztišeným hlasem. „Od čeho to je? Vítr přece docela utichl! Tvoří se snad na povrchu jezera nějaký vír?“

„Nebo pod vodou?“ dodal Wells a sklonil se, aby lépe slyšel.

Opravdu jsme se mohli domnívat, že zde na dně zátoky pluje nějaká loď, jejíž motor způsobuje onen vír.

Tiše a nehybně jsme se snažili proniknout zrakem naprostou tmu, zatímco příboj se tříštil o pobřežní skály.

John Hart a Nab Walker se vyšplhali vpravo na hřeben skal. Já jsem se sklonil až k hladině a pozoroval vír, který se nemenšil. Naopak byl stále zřetelnější, a dokonce jsem už slyšel jakýsi pravidelný tepot, podobný hukotu otáčejícího se lodního šroubu.

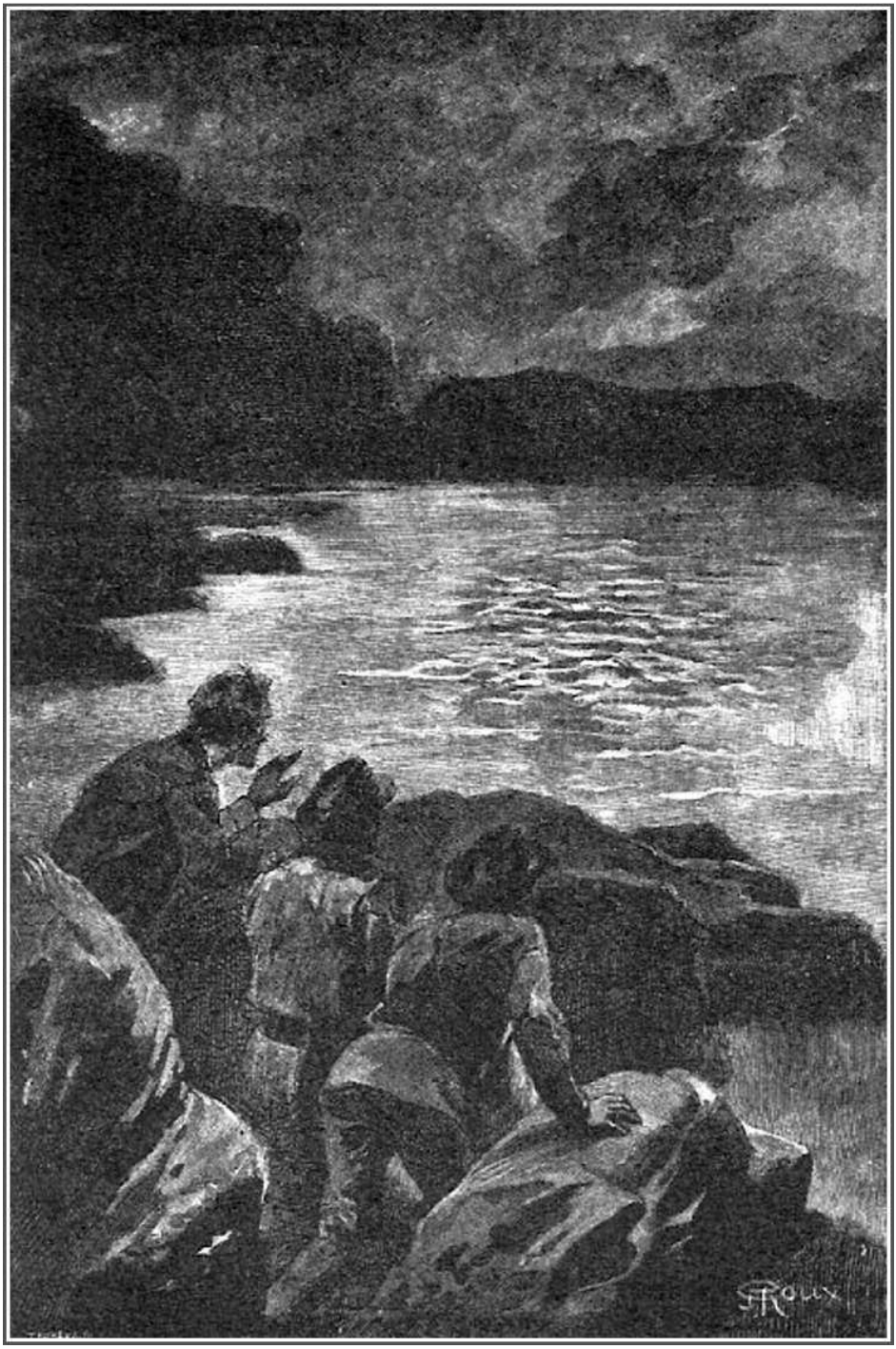
„Jasné,“ prohlásil Wells, když se ke mně sklonil. „Blíží se sem nějaká loď!“

„Jistě,“ odpověděl jsem. „Není-li to ovšem nějaký kytovec nebo žralok, žijící v jezeře Erie.“

„Ne! Je to loď!“ opakoval Wells. „Pluje však ke dnu zátoky nebo chce přistat nahoře?“

„To tady jste ji dvakrát spatřil?“

„Ano, právě tady, pane Strocku.“

Naši pozornost přilákalo zřetelné vlnění u úpatí skal

„Nuže, je-li to ona – a nikdo jiný to být nemůže – není důvodu, proč by se neměla vrátit na stejné místo.“

„Tamhle! Tamhle!“ šeptal Wells a ukazoval rukou k ústí zátoky.

Naši společníci k nám právě doběhli. Všichni jsme si napůl lehlí na kraj břehu a dívali se udaným směrem.

Rozeznávali jsme nejasně tmavý předmět, který se v temnu pohyboval. Blížil se velmi pomalu. Byl ještě asi dvě stě metrů severovýchodně. Teď jsme slyšeli hukot motoru jen slabě. Byl patrně zastaven a loď plula dál už jen setrvačností.

Stroj tedy stráví noc podobně jako včera v zátoce! Proč však své kotviště opustil? Odkud se to vrací? Neutrpěl novou poruchu, která mu brání vyplout na jezero? Nebo musel odplout, dříve než byly opravy dokončeny? Jaká okolnost ho přinutila k návratu na tohle místo? Byl tu nějaký naléhavý důvod, pro který se po proměně v auto nemohl rozjet po ohijských silnicích?

Všechny tyto otázky mi táhly hlavou. Byl jsem přesvědčen, že tento stroj je totožný s *Postrachem*, strojem Pána světa, který v něm napsal onen odmítavý dopis na nabídku Spojených států.

A přece mé přesvědčení nemohlo mít ještě cenu jistoty, ač se nám jisté zdálo.

Buď jak buď, loď se stále blížila. Její kapitán znal zřejmě dokonale úžiny v zátoce Black Rock, když se tam odvažoval v takové tmě. Na palubě nebyla žádná svítilna, lodními okénky nepronikalo zvnitřku žádné světlo. Občas jsme zaslechli tiše pracující stroj. Klapot jeho otáček zesiloval a za několik minut byla loď u „nábřeží“.

Užívám tohoto přístavního názvu docela oprávněně, protože skály na tomto místě skutečně tvořily jakousi plošinu, metr padesát až metr osmdesát nad hladinou jezera, přímo vybízející k přistání.

„Nezůstávejme tady…,“ řekl mi Wells a sevřel mi paži.

„Ne,“ odpověděl jsem. „Mohli by nás tu objevit… Musíme se někde na břehu schovat… a čekat.“

„Jdeme s vámi.“

Neztratili jsme ani minutu. Temná hmota se pomalu blížila a na palubě čnějící nad vodu se už rýsovaly obrysy dvou mužů.

Že by na palubě byli opravdu jen dva?

Prošel jsem s Wellsem, s Johnem Hartem a s Nabem Walkerem průrvou a všichni jsme pak šplhali podle skal. Tu a tam v nich byly dutiny. Já jsem s Wellsem vklouzl do jedné, oba detektivové do druhé.

Jestliže muži z *Postrachu* vystoupí na břeh, nemohou nás spatřit, ale

my můžeme vidět je a budeme moci podle okolností i jednat.

Podle hluku na jezeře a podle několika anglických slov nám bylo jasné, že loď právě přistává. Skoro zároveň bylo vyhozeno kotevní lano na místo u konce zátoky, které jsme zrovna před chvílí opustili.

Wells se odplazil až k ohbí skály a zjistil, že lano přivazuje jeden z námořníků, který vyskočil na břeh. Zaslechli jsme skřípot kotvy na zemi.

Po několika minutách zašustily na pobřežním písku kroky.

Oba muži prošli průrvou a zamířili k okraji lesa, kráčejíce ve svitu svítilny vedle sebe.

Co chtějí na břehu dělat? Je snad zátoka Black Rock pro *Postrach* mateřským přístavem? Nemá tady kapitán skladiště potravin a materiálu? Nejezdí sem doplňovat zásoby, když vrtochy jeho fantastických cest ho zavedou do této části Spojených států? Věděl snad, že to je místo tak pusté a tak málo navštěvované, aby se nemusel bát, že ho tu někdo zahlédne?

„Co dělat?“ ptal se Wells.

„Nechat ty muže, a až se budou vracet…“

Překvapením jsem nedomluvil.

Oba muži nebyli ani třicet kroků od nás, když jeden z nich se obrátil a zář svítilny, kterou nesl, mu padla přímo na tvář.

Byla to tvář jednoho z chlapíků, kteří mě špehovali před mým domem v Dlouhé třídě… Nemohl jsem se mýlit. Poznal jsem ho, jako by ho byla poznala i má stará hospodyně… Byl to on, byl to opravdu on, jeden ze špehů, po nichž jsem nemohl najít jedinou stopu… Nepochyboval jsem už, že dopis z Great Eyry byl od nich. Onen dopis, jehož písmo se shodovalo s písmem Pána světa! Byl snad dopis adresovaný mně napsán také na palubě *Postrachu?* Je ovšem pravda, že vyhrůžky v něm se týkaly Great Eyry. Znovu mi napadlo, že mezi Great Eyry a *Postrachem* může být nějaký vztah…

Několika slovy jsem Wellse do všeho zasvětil. Odpověděl mi:

„To všechno je zcela nepochopitelné.“

Oba muži zatím pokračovali v chůzi k lesíku a brzy se octli až na jeho okraji.

„Jen aby neobjevili naše spřežení!“ šeptal mi Wells.

„Toto se bát nemusíme, neprojdou-li prvními řadami stromů.“

„A objeví-li je?“

„Vrátí se na loď a pak bude čas přetnout jim cestu.“

Ostatně od jezera, kde kotvila loď, neozýval se žádný hluk. Opustil jsem skalní dutinu, prošel průrvou a zastavil se na místě, kde se kotva

zabodla do písku.

Stroj tam byl na konci lana úplně tichý. Na lodi nebylo žádné světlo a na palubní plošině a na můstku nikdo nestál. Nebyla to vhodná příležitost? Vyskočit na palubu a čekat tam na návrat obou mužů?

„Pane Strocku! Pane Strocku!“

To mě volal Wells.

Rychle jsem se vrátil a schoval se vedle něho.

Na obsazení lodi bylo už patrně pozdě. Naše snaha mohla ovšem také ztroskotat, jestliže byli v lodi lidé.

Buď jak buď, muž se svítilnou a jeho společník se právě objevili na pobřeží. Zřejmě nic podezřelého nezjistili.

Oba nesli velké balíky, prošli průrvou a zastavili se pod skalní plošinou.

A tu se ozval hlas jednoho z nich:

„Hej, kapitáne!“

„Tady jsem!“ zněla odpověď.

Wells se ke mně naklonil a zašeptal mi do ucha:

„Jsou tři…“

„Možná že čtyři…,“ dodal jsem. „A snad i pět nebo šest!“

Situace se tím velmi zkomplikovala. Co bychom zmohli proti četnější posádce? Každá neopatrnost nás rozhodně může přijít draho. Když se teď oba muži vraceli, vystoupí se svými balíky na loď? Vytáhne pak ponorka kotvu a vypluje ze zátoky, nebo tu počká až do svítání? Kde ji pak zas najít? Aby opustila jezero Erie, může použít silnic v sousedních státech nebo řeky Detroitu, aby proplula do Huronského jezera… A naskytne se nám znovu podobná situace, i když bude ponorka opět spatřena v zátoce Black Rock?

„Na palubu!“ řekl jsem Wellsovi. „Jsme čtyři. Vy, já, Hart a Walker. Oni útok vůbec nečekají… Překvapíme je… Do toho, jak říkají námořníci!“

Chtěl jsem už zavolat své detektivy, ale Wells mě chytil za rameno.

„Poslyšte!“ řekl. V té chvíli jeden z mužů přitahoval loď, která se blížila ke skálám.

Kapitán a jeho společníci přitom vyměnili několik slov.

„Všechno v pořádku?“

„Ano, pane kapitáne.“

„Musili tam zbýt ještě dva balíky.“

„Ano, dva…“

„Stačí k dopravě na *Postrach* jedna cesta?“

Postrach! Byl to tedy Pán světa!
„Stačí,“ odpověděl jeden z mužů.
„Dobrá… Ráno za východu slunce odplujeme.“

Kapitán na přídi vystřelil

Byli tedy na palubě jen tři? Kapitán a ti dva muži?

Oba chlapíci tedy asi půjdou pro poslední balíky do lesa. Po návratu pak vstoupí na loď, sestoupí do své kabiny a budou spát. Nebude to pak vhodná chvíle překvapit je, dříve než se vzchopí k obraně?

Po vlastních kapitánových slovech jsem byl s Wellsem přesvědčen, že loď odpluje až za svítání. Shodli jsme se, že necháme oba muže v klidu se vrátit, a až usnou, zmocníme se *Postrachu*…

Ale proč opustil kapitán včera své kotviště před naložením všech zásob, což ho donutilo vrátit se do zátoky zpět? Nedovedl jsem si to vysvětlit. Rozhodně to však byla šťastná náhoda, které budeme umět využít.

Bylo už půl jedenácté. V této chvíli zazněly na písku kroky.

Objevil se muž s lampou a jeho druh. Oba stoupali vzhůru k lesu. Jakmile došli na jeho okraj, šel Wells pro moje detektivy, zatímco já jsem vklouzl až na konec průrvy.

Postrach byl uvázán na konci kotevního lana. Pokud jsem mohl soudit, byl to protáhlý stroj vřetenovitého tvaru, bez komína, bez stěžňů, bez lodní výstroje, podobný tomu, který se projížděl ve vodách u Nového Skotska.

Zaujali jsme zase svá místa ve skalních dutinách. Ale předtím jsme ještě prohlédli své revolvery, kterých budeme musit asi použít.

Od odchodu obou mužů uplynulo již pět minut. Každým okamžikem jsme čekali, že se už vrátí s balíky. Až vstoupí na loď, vyčkáme vhodné chvíle a skočíme na palubu. Ale ne dříve než za hodinu, až kapitán a jeho společníci tvrdě usnou. Důležité bude, aby neměli čas odplout se strojem na širé moře nebo se ponořit do hloubky, protože pak by odvlekli s sebou i nás.

Za celou svou policejní službu jsem opravdu nikdy nebyl tak netrpělivý. Zdálo se mi, že oba muže v lese něco zdrželo, že jim nějaký důvod brání v odchodu…

Náhle se ozval hluk a dupot odvázaných koní, ženoucích se podle okraje lesa…

Bylo to naše spřežení, které se splašilo, opustilo paseku a teď se řítilo k pobřeží.

Skoro zároveň přiběhli plným tryskem oba muži.

Zřejmě je poplašili naši koně… Napadlo jim, že se v lesíku skryli policejní agenti… Jsou sledováni, špehováni, budou zatčeni! Proto se ihned vrhli k průrvě. Až vytrhnou kotvu, skočí na palubu, *Postrach* rychlostí blesku zmizí a náš boj bude načisto ztracen.

„Kupředu!“ vykřikl jsem.

Všichni jsme se vrhli na pobřeží, abychom mužům přeťali ústupovou cestu…

Jakmile nás spatřili, odhodili balíky a vypálili ze svých revolverů.

Zranili Johna Harta, který byl zasažen do nohy.

My jsme vypálili taky, ovšem méně šťastně. Oba muži zůstali nezranění a v běhu se ani nezastavili. Když doběhli na konec průrvy, nezdržovali se vytahováním kotvy a několika rozmachy doplavali k *Postrachu.*

Na přídi stál kapitán s revolverem v ruce. Vystřelil. Kulka minula těsně Wellse.

Nab Walker a já jsme popadli kotevní lano a počali jsme loď přitahovat. Stačilo ovšem, aby na lodi někdo lano přeřízl, a ponorka se mohla vydat na cestu.

Náhle se kotva vytrhla z písku a jedno z jejích ramen mě zachytilo za opasek. Walker při tom nárazu upadl, kdežto já jsem byl vlečen pryč a nemohl jsem se vyprostit…

V této chvíli *Postrach* účinkem svého motoru poskočil a rozjel se plnou rychlostí napříč zátokou Black Rock.

KAPITOLA TŘINÁCTÁ

NA PALUBĚ *POSTRACHU*

Když jsem přišel k sobě, svítalo už. Do úzké kabiny, kde jsem byl uložen, vnikal silným sklem lodního okénka polosvit… Kolik bylo hodin? Nevěděl jsem. Ale podle šikmých slunečních paprsků se mi zdálo, že slunce nemůže být ještě příliš vysoko nad obzorem.

Za lůžko mi sloužil prkenný rám a na sobě jsem měl přikrývku. Můj oděv visel v koutě, kde se sušil. Můj opasek, přetržený kotvou, ležel na podlaze.

Jinak jsem necítil žádné zranění. Byl jsem jen trochu polámaný. Uvědomoval jsem si, že jsem neztratil vědomí slabostí. Když mě lano vleklo po hladině jezera, hlava se mi několikrát ponořila pod vodu. Kdyby mě byli nevytáhli, byl bych se zadusil.

Byl jsem teď na palubě *Postrachu* sám s kapitánem a s jeho dvěma muži?

Bylo to pravděpodobné, ne-li jisté. Vzpomněl jsem si na celou scénu: Hart, zraněný kulkou, padá na písek, Walker je sražen na zem ve chvíli, kdy kotva zachycuje můj opasek. Mí kamarádi byli jistě přesvědčeni, že jsem ve vodách jezera Erie zahynul!

Za jakých podmínek teď *Postrach* pluje? Nezměnil kapitán svou loď v auto a nejede po silnicích států v sousedství jezera? Je-li tomu tak, nemůže být stroj ani při své rychlosti ještě příliš daleko, ledaže jsem byl v bezvědomí několik hodin. Nebo se změnil v ponorku a pokračuje v plavbě pod hladinou jezera?

„Ne, *Postrach* plul po široké vodní hladině. Světlo vnikající do mé kabiny prozrazovalo, že se stroj neponořil. A necítil jsem ani žádné otřesy, kterými trpí auto na silnicích. *Postrach* tedy nevyjel na zem.

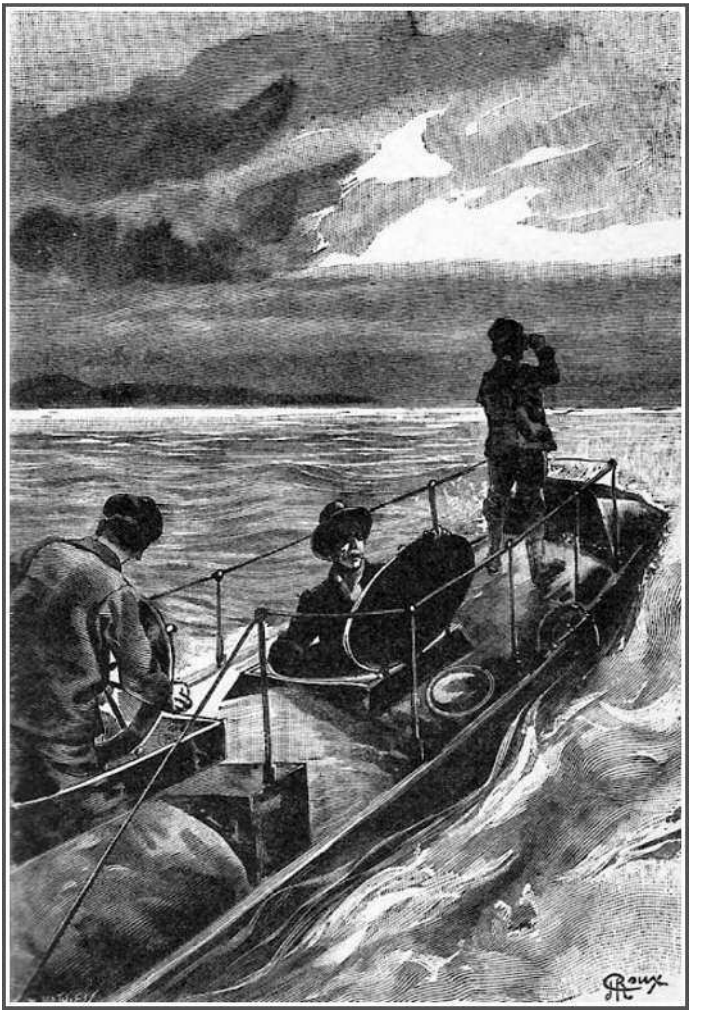
Jiná otázka byla, pluje-li ještě po jezeře Erie. Nemohl kapitán přeplout řekou Detroit buď do Huronského, nebo do Hořejšího jezera napříč obrovskou jezerní krajinou? To jsem nemohl rozpoznat.

Proto jsem se rozhodl vystoupit na palubu. Jakmile budu venku, uvidím.

Vylezl jsem ze svého rámu, vzal jsem si šaty a oblekl se. Stále jsem ovšem nevěděl, nejsem-li v kabině zamčen.

Zkoušel jsem nadzdvihnout poklop nad hlavou. Povolil a já jsem se půlí těla vytáhl ven.

Mou první starostí bylo rozhlédnout se přes pažení *Postrachu* dopředu,

Vytáhl jsem se půlí těla ven

dozadu i do stran.

Všude jen pustá vodní plocha! Nikde v dohledu země! Nic než obzor, vytvořený čárou oblohy! Brzy se přesvědčím, je-li to moře nebo jezero. Protože jsme pluli velkou rychlostí, stříkala voda rozrážená přídí až na

záď a vodní tříšť mi bičovala tváře.

Byla to sladká voda, velmi pravděpodobně voda jezera Erie.

Od chvíle, kdy *Postrach* vyplul ze zátoky Black Rock, nemohlo uplynout více než sedm až osm hodin, protože slunce už bylo v polovině své dráhy, v zenitu. Dnes tedy musilo být 31. července.

Když jsem si uvědomil, že jezero Erie je čtyři sta kilometrů dlouhé a devadesát kilometrů široké, neudivilo mě, že nevidím žádný břeh, ani východní pobřeží při státu New Yorku, ani při kanadském území.

V této chvíli byli na palubě dva muži. Jeden na přídi, kde pozoroval plavbu, druhý na zádi, kde udržoval kormidlem loď v severovýchodním směru, jak jsem usoudil z polohy slunce. První z nich byl právě ten, v němž jsem poznal špeha z Dlouhé třídy, když vystoupil na břeh u zátoky Black Rock. Druhý byl onen, který na cestě do lesa nesl svítilnu.

Marně jsem však hledal třetího, kterého ti dva při příchodu na loď oslovovali „kapitáne“.

Je pochopitelné, že jsem toužil po setkání s tvůrcem zázračného stroje, s velitelem *Postrachu*, s touto fantastickou osobou, o kterou se zajímal celý svět, s odvážným vynálezcem, který se neváhal pustit v boj s celým lidstvem a prohlásit se za Pána světa!

Přistoupil jsem k muži na přídi a po minutovém odmlčení jsem mu řekl: „Kde je kapitán?“

Ten člověk se na mne podíval přivřenýma očima. Nezdálo se, že mi rozuměl. Věděl jsem však podle jeho včerejších slov, že mluví anglicky.

Všiml jsem si ještě něčeho: Nezdál se překvapen, že mě vidí mimo kabinu. Místo odpovědi se ke mně otočil zády a začal pozorovat obzor. Vrátil jsem se tedy na záď, rozhodnut položit stejnou otázku druhému kapitánovu podřízenému. Jakmile jsem se však octl před kormidelníkem, odstrčil mě rukou stranou a nedal mi taky žádnou odpověď.

Nezbylo mi než čekat, až se objeví ten, kdo nás uvítal výstřely, když jsem se svým druhem přitahoval *Postrach* ke břehu.

Zatím jsem měl čas prohlédnout si zvnějšku stroj, který mě unášel… kam asi?

Paluba a ostatní vyčnívající části trupu byly z nějakého kovu, který jsem však nepoznal. Ve středu překrývala vystouplá plošina místnost, kde pracovaly pravidelně a téměř bezhlučně stroje. Jak jsem už řekl, nebyl tam ani stěžeň, ani ráhna, ba ani vlajková žerď na zádi. Na přídi vystupovala hlava periskopu, který umožňoval *Postrachu* řízenou plavbu pod vodou.

Na bocích byly jakési šikmé výstupky, jaké vídáme na holandských

plachetnicích. Jejich význam jsem si nedovedl vysvětlit. Na přídi byl třetí, oblý výstupek, který jistě kryl kabinu obou mužů, když se *Postrach* nepohyboval.

Stejný výstupek na zádi kryl pravděpodobně kabinu kapitána, který se však stále neukazoval.

Výstupky byly zapuštěny do gumových rámů tak vodotěsně, že voda nemohla vniknout dovnitř ani při plavbě pod hladinou.

Motor, který dodával lodi zázračnou rychlost, jsem neviděl. A neviděl jsem ani hnací zařízení, ať to byl šroub, nebo turbína. Mohl jsem pouze zjistit, že loď za sebou nechává jen dlouhou plochou brázdu, díky dokonalému tvaru trupu, který jí umožňuje přemáhat lehce vlny i za špatného počasí.

A abych se k tomu nemusel vracet, dodávám ještě, že pohonnou hmotou nebyla ani pára, ani nafta, ani líh nebo jiné látky, které by se prozradily zápachem a kterých používají auta nebo ponorky. Nebylo pochyb, že loď je poháněna elektřinou, uskladněnou na palubě pod neobyčejně vysokým napětím.

A teď se naskýtala otázka: Kde se tu ta elektřina bere? Z článků? Z akumulátorů? Ale z jakého nevyčerpatelného zdroje prýští? Kde jsou stroje, které ji vyrábějí? Nečerpá ji snad vynálezce přímo z okolního vzduchu nebo z vody dosud neznámým postupem? Napadlo mi, že za těchto podmínek se mi třeba podaří jeho tajemství odhalit…

Pak jsem si vzpomněl na své kamarády, kteří zůstali u zátoky Black Rock. Jeden z nich byl zraněn a druzí – Wells a Nab Walker – možná taky. Mohli předpokládat, že se octnu na palubě *Postrachu*, když mě viděli ve vleku na konci lana? Kdepak! Pan Ward jistě dostal z Toleda telegram se zprávou o mé smrti! A kdo by se teď odvážil podniknout novou výpravu proti Pánu světa?

Tyto různé úvahy mi procházely hlavou, když jsem čekal, až se na palubě objeví kapitán.

V této chvíli mě náhle přepadl pocit hladu, ospravedlněný čtyřiadvacetihodinovým půstem. Od našeho včerejšího jídla jsem nic nejedl… připustím-li, že jsem jedl naposled včera. Podle svírání žaludku jsem se ptal sám sebe, zda jsem nebyl zavlečen na palubu *Postrachu* už před dvěma dny… nebo ještě dříve.

Naštěstí otázka, dostanu-li najíst a jak, byla vyřešena okamžitě.

Muž na přídi sestoupil do kabiny posádky a brzy se zas objevil. Nepronesl jediné slovo, jen přede mne položil nějaké jídlo a odešel zas na své místo.

Byl jsem uctěn snídaní skládající se z konzervovaného masa, z ryby, z námořnických sucharů a ze sklenice piva tak silného, že jsem si je musil rozředit vodou. Posádka zřejmě jedla už před mým odchodem z kabiny, protože mi nikdo nedělal při jídle společníka.

Když jsem z těch lidí nemohl nic dostat, věnoval jsem se zas svým úvahám.

Jak tohle dobrodružství skončí? Uvidím vůbec toho neviditelného kapitána? Vrátí mi svobodu? Nebo se mi podaří získat ji proti jeho vůli? To bude záviset na okolnostech! Bude-li se však *Postrach* držet na širém jezeře daleko od všech břehů nebo popluje-li pod vodou, jak se mi jen podaří utéci? Ledaže by se loď změnila v auto. Jinak se musím každého pokusu o útěk vzdát.

Ale musím se k něčemu přiznat: Nemohl jsem se smířit s myšlenkou, že bych utekl, aniž bych odhalil tajemství *Postrachu*. Vždyť ač jsem si nemohl až dosud ke své druhé výpravě blahopřát – moc nechybělo a mohl jsem přijít o život – ač mi budoucnost slibovala víc zlého než dobrého, celá záležitost se přece jen dostala o kousek vpřed. Je ovšem pravda, že nebudu-li se moci spojit s lidmi, octnu se mimo zákon, protože Pán světa byl prohlášen za psance.

Postrach pokračoval v plavbě k severovýchodu, po délce jezera Erie.

Plul jen střední rychlostí. Kdyby ji byl ovšem zvýšil na maximum, byl by za několik hodin doplul k severovýchodnímu cípu jezera.

V tomto cípu má jezero Erie jediný východ. Je to řeka Niagara, která je spojuje s jezerem Ontario. Niagara je však přehrazena proslulými vodopády, a to necelých třicet kilometrů od Buffala, důležitého města státu New Yorku. Protože *Postrach* nevplul do řeky Detroitu, může se dostat z těchto vod jedině po pozemských silnicích.

Slunce právě prošlo poledníkem. Bylo krásně a značné horko, díky svěžímu vánku nad hladinou však docela snesitelné. Břehy jezera se dosud neukazovaly ani na kanadské, ani na americké straně.

Kapitán se určitě rozhodl, že se mi vůbec neukáže. Měl snad důvod k tomu, aby se nedal poznat? Nesvědčí taková opatrnost o tom, že má v úmyslu vrátit mi svobodu, až se *Postrach* dostane večer k pobřeží? Zdálo se mi to docela pravděpodobné.

Ale ve dvě hodiny odpoledne se ozval slabý hluk, střední poklop se otevřel a netrpělivě očekávaná osobnost se objevila na palubě.

Musím říci, že mi kapitán nevěnoval o nic větší pozornost než jeho lidé. Přešel ke kormidelníkovi, zaujal jeho místo na zádi a kormidelník po několika tichých slovech sestoupil do strojovny.

Kapitán se rozhlédl po obzoru, podíval se na kompas před kormidlem a opravil lehce směr. Rychlost *Postrachu* vzrostla.

Tomu člověku bylo jistě už přes padesát let. Měl střední postavu a

„Vy jste kapitán?“ ptal jsem se

široká ramena, ale držel se ještě zpříma. Hlavu měl silnou, krátké vlasy spíš šedivé než bílé. Neměl ani kníry, ani licousy, jen hustou americkou bradku. Ruce i nohy měl svalnaté, na čelistech mohutné žvýkací svaly a širokou hruď. Nadoční svaly se mu neustále stahovaly, což je

charakteristický znak velké energie. Musel mít jistě železnou konstrukci, neotřesitelné zdraví a pod opálenou kůží mu jistě proudila krev s horkými krvinkami.

Stejně jako oba jeho společníci byl i kapitán oblečen do námořnického oděvu s voskovanou kápí a na hlavě měl vlněný baret.

Díval jsem se na něho. Nevyhýbal se sice mým zrakům, ale jevil naprostou lhostejnost, jako by na palubě nebyl žádný cizí člověk.

Mám snad dodávat, že kapitán *Postrachu* byl jedním z mužů, kteří na mne číhali před mým domem v Dlouhé třídě? A jestliže jsem poznal já jeho, nepochyboval jsem, že i on ve mně poznal vrchního inspektora Strocka, který byl pověřen úkolem vniknout do Great Eyry!

Jak jsem se tak na něho díval, napadlo mi něco, co mi nenapadlo ve Washingtonu. Že jsem tuhle výraznou hlavu už někde viděl… Ale kde? Na oznámení informační kanceláře nebo jako prostou fotografii někde ve výkladu?

Byla to však vzpomínka jen matná. Nebyl jsem jen hříčkou vlastní fantazie?

Když jeho společníci byli tak nezdvořilí a neodpověděli mi, prokáže snad mým otázkám větší čest on? Mluvíme stejným jazykem, ač jsem se nemohl přesvědčit, je-li jako já původem Američan… Ledaže by také předstíral, že mi nerozumí, aby mi nemusil odpovědět!

Co konečně se mnou chce dělat? Hodlá se mě snad beze všech okolků zbavit? Nečeká na noc, aby mě hodil do vody? I to málo, co jsem o něm věděl, udělalo ze mne nebezpečného svědka… Nuže, bylo by bývalo lepší, kdyby mě byl nechal na konci lana… Nemusil by mě teď posílat na dno…

Vstal jsem, odešel jsem na záď a zůstal jsem před ním stát. Upřel svůj ohnivě lesklý zrak přímo do mých očí.

„Vy jste kapitán?“ ptal jsem se.

Mlčel.

„Tato loď je… *Postrach?“*

Na druhou otázku zase žádná odpověď.

Postoupil jsem a chtěl jsem ho vzít za paži…

Odstrčil mě, sice jen lehce, ale pohybem, který prozrazoval neobyčejnou sílu.

Vrátil jsem se k němu podruhé.

„Co se mnou chcete dělat?“ ptal jsem se ostřejším tónem.

Zdálo se mi, že mu konečně uniklo několik slov přes rty stažené zřejmým hněvem. Jako by se chtěl přemoci, odvrátil hlavu. Pak sevřel

prudce regulační páku.

Stroj se okamžitě rozjel rychleji.

Zmocnil se mě vztek. Neovládl jsem se už a vykřikl jsem:

„Buďsi! Mlčte si! Já vím, kdo jste, stejně jako znám tento stroj, hlášený z Madisonu, z Bostonu, z jezera Kirdallu! Ano! Je to týž stroj, který jezdí po silnicích a pluje po hladině i pod hladinou! A tato loď je *Postrach* a vy jí velíte! To vy jste napsal onen dopis vládě… To vy si myslíte, že máte dost síly k boji s celým světem! Vy… vy jste Pán světa!“

Naštěstí se mi podařilo ovládnout se. Zoufalý nad tím, že jsem nedostal žádnou odpověď, šel jsem si sednout na poklop své kabiny. Dlouhé hodiny jsem nepřestával pozorovat obzor. Doufal jsem, že se konečně objeví země…

Ano, čekat! Jedině to mi zbývalo, čekat! Den jistě neskončí, dokud se *Postrach* neoctne v dohledu pobřeží jezera Erie, protože jeho směr je trvale severovýchodní.

KAPITOLA ČTRNÁCTÁ

NIAGARA

Čas však ubíhal a situace se neměnila. Ke kormidlu se vrátil kormidelník a kapitán dohlížel uvnitř lodi na chod strojů. Opakuji znovu, že stroj i při zvýšené rychlosti pracoval bez hluku a s podivuhodnou pravidelností. Nikdy nebyly patrné žádné otřesy, k nimž dochází při použití válců a pístů. Usoudil jsem z toho, že *Postrach* je ve všech svých proměnách poháněn rotačním strojem. Přesvědčit jsem se o tom však nemohl.

Všiml jsem si dále, že směr plavby se vůbec nemění. Loď stále směřovala k severovýchodnímu cípu jezera, to jest přímo k městu Buffalu.

Proč kapitán pluje tímto směrem? pomyslil jsem si. Nemůže mít přece v úmyslu zakotvit v přístavu, uprostřed rybářských a obchodních lodí! Chce-li vyplout z jezera Erie, nemůže přece plout Niagarou! Její vodopády jsou nepřekonatelné i pro takový stroj, jaký má on.

Jediná cesta je řeka Detroit, ale od té se *Postrach* viditelně vzdaloval?

Napadlo mi tehdy, že snad kapitán čeká na noc, aby přirazil k některému břehu jezera Erie… Tam by se loď proměnila v auto a přejela rychle sousedními státy… Nepodaří-li se mi utéci během jízdy po zemi, ztratím všechny naděje na získání svobody!

Je sice pravda, že se nakonec dozvím, kde se Pán světa ukrývá, že objevím jeho skrýš, kterou nemohl nikdo najít, ovšem jen pokud mě tak či onak někde nevysadí… Jistě chápete, co tím vysazením myslím…

Severovýchodní cíp jezera jsem znal. Už několikrát jsem navštívil tuto část státu New Yorku mezi Albany, jeho hlavním městem a městem Buffalem. Před třemi roky mi jistá policejní záležitost umožnila prozkoumat břehy Niagary nad vodopádem i pod ním až k visutému mostu, navštívit oba hlavní ostrovy mezi Buffalem a vesnicí Niagarské vodopády, pak ostrov Navy a Goat Island, který odděluje americkou část vodopádu od kanadské.

Kdyby se mi tam naskytla možnost utéci, neoctl bych se v neznámém kraji. Budu tam však mít takovou možnost a přál bych si jí opravdu využít? Kolik tajemství je ještě v této záležitosti, ve které jsem naštěstí –

nebo snad naneštěstí – dospěl už tak daleko!

Nemohl jsem ostatně vůbec předpokládat, že se dostanu na jeden z niagarských břehů. *Postrach* se přece nepustí do této řeky bez východu a pravděpodobně se nepřiblíží ani k břehům jezera Erie. Bude-li třeba, potopí se, propluje řekou Detroitem, změní se v auto a řízen svým řidičem rozjede se po silnicích Unie.

To byly myšlenky, které mi táhly hlavou, zatímco jsem se beznadějně rozhlížel po obzoru.

Na mysli mi neustále tanula nezbytná, dosud nevyřešená otázka. Proč mi kapitán napsal ten výhružný dopis? Z jakého důvodu mě ve Washingtonu špehoval? A konečně jaký vztah měl ke Great Eyry? Do jezera Kirdallu se mohl dostat nějakými podzemními kanály. Budiž! Ale proniknout nedostupnou skalní stěnou, to není možné.

Ke čtvrté hodině odpolední jsme vzhledem k rychlosti *Postrachu* a k jeho směru nemohli být dál než sedmadvacet kilometrů od Buffala, jehož obrysy se musí co nevidět objevit na severovýchodě.

Během této plavby jsem zahlédl několik lodí, ale ty pluly daleko od nás. A kapitán udržoval stále vzdálenost, která mu byla vhod. Nadto nebylo *Postrach* na hladině jezera téměř vidět: Ze vzdálenosti dvou kilometrů už byl těžko rozeznatelný.

Konečně se počaly objevovat pahorky lemující cíp jezera Erie. Vytvářejí za Buffalem onu nálevku, kterou jezero Erie vlévá své vody do řečiště Niagary. Vpravo se táhlo několik přesypů, tu a tam stála skupina stromů. Na hladině jezera jsem viděl několik obchodních lodí nebo rybářských šalup, parních i plachetních. Nebe se místy černalo chocholy kouře, které slabý vítr hnal k východu.

Na co kapitán pomýšlel, když mířil k tomuto přístavu? Což ho opatrnost nevarovala, aby se tam neodvažoval? Tak jsem každou chvíli čekal, že otočí kormidlem a vrátí se k východnímu břehu jezera… Nemá-li ovšem v úmyslu ponořit se a strávit noc na dně jezera Erie! Ale tu vytrvalost, s jakou mířil přídí k Buffalu, nemohl jsem pochopit.

V této chvíli se kormidelník zahleděl k severovýchodu a dal svému společníkovi jakési znamení. Ten vstal, přešel ke střednímu poklopu a sestoupil do strojovny.

Skoro současně vystoupil na palubu kapitán, zamířil ke kormidelníkovi a tiše s ním hovořil.

Kormidelník s rukou nataženou k Buffalu ukázal na dva tmavé body, které se pohybovaly devět až deset kilometrů před pravým bokem lodi.

Kapitán se tam pozorně zahleděl. Pak pokrčil rameny a šel si sednout

na záď; plavbu *Postrachu* však nezměnil.

Za čtvrt hodiny jsem zjistil, že na severovýchodě se zdvihají dva sloupy dýmu. Tvar obou tmavých bodů se pomalu zpřesňoval. Byly to dva parníky, které vypluly z přístavu Buffalo a rychle se blížily.

Náhle mi napadlo, že ty parníky jsou ony torpédoborce, o nichž mluvil pan Ward a které dostaly už před časem za úkol bdít nad touto částí jezera. Byly to právě ty, jejichž pomoc jsem si mohl vyžádat.

Oba torpédoborce nejnovějšího typu patřily mezi nejrychlejší parníky postavené ve Spojených státech. Hnány silnými stroji nejmodernější konstrukce, dosahovaly rychlosti až padesáti kilometrů za hodinu.

Je ovšem pravda, že *Postrach* měl rychlost mnohem větší, a i kdyby byl zahnán do úzkých a nemohl uniknout, stačilo by mu ponořit se pod hladinu a byl by v bezpečí před každým pronásledováním.

Oba parníky měly být opravdu spíš ponorkami než torpédoborci, aby měly v boji nějakou naději na úspěch. A to ještě nevím, zda by pak byla hra zcela vyrovnaná.

Teď bylo nepochybné, že velitelé obou lodí byli už upozorněni, patrně Wellsem, který jim po návratu do Toleda poslal telegram.

Bylo ostatně téměř jisté, že *Postrach* zahlédli a pustili se plnou rychlostí za ním. A přesto se kapitán o to vůbec nestaral a pokračoval v plavbě k Niagaře.

Co udělají torpédoborce? Jistě budou manévrovat tak, aby byl *Postrach* nucen vplout do cípu jezera Erie. Buffalo bude muset nechat vpravo, protože Niagarou plout nemůže.

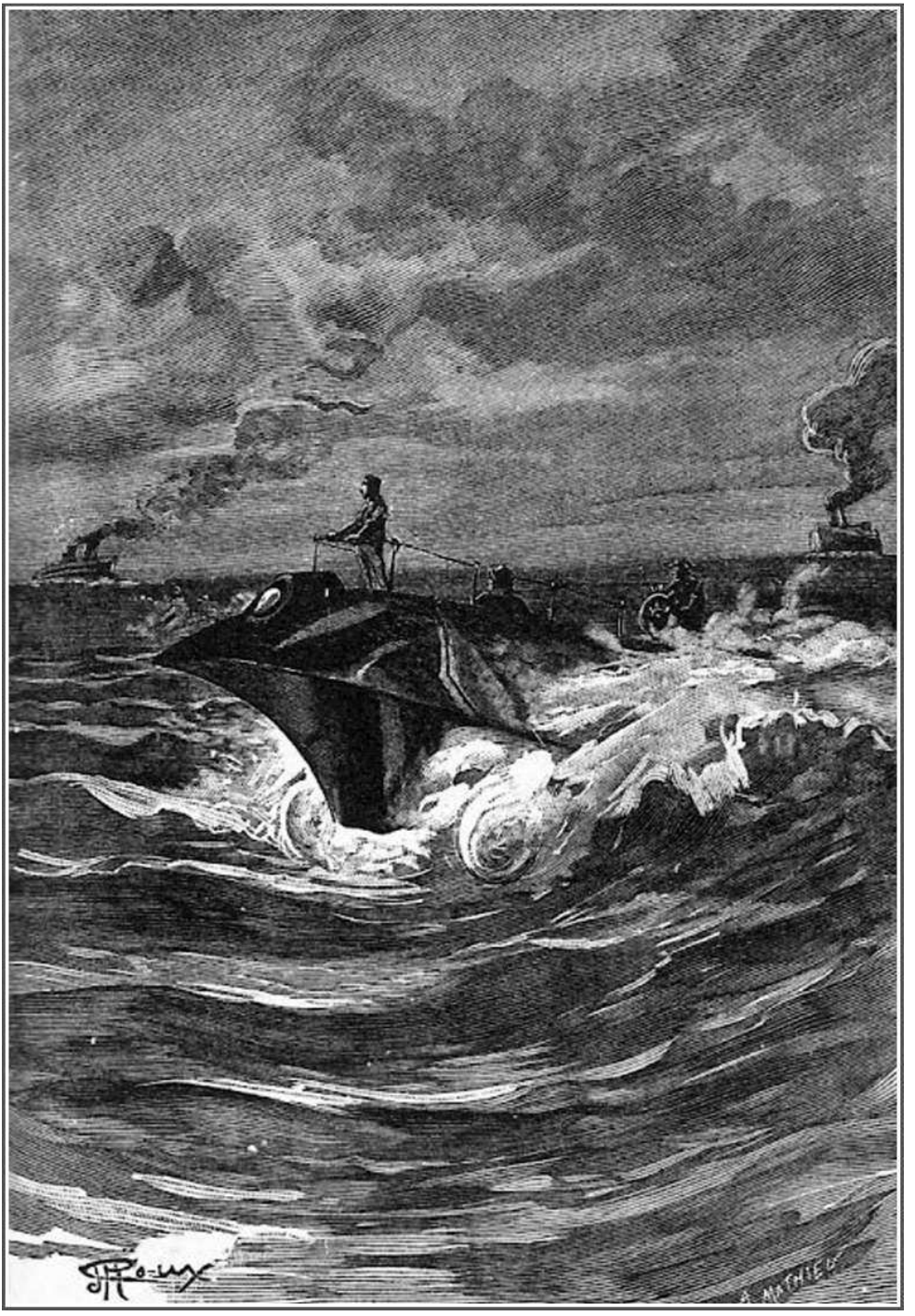
Kapitán přešel ke kormidlu, jeden z mužů na příď a druhý sestoupil do strojovny.

Nedostanu příkaz, abych se vrátil do své kabiny?

K mému velkému ulehčení se to nestalo. Musím říci, že se o mne nikdo nestaral, jako bych na palubě vůbec nebyl…

S živým vzrušením jsem pozoroval, jak se torpédoborce blíží. Manévrovaly ve vzdálenosti nejméně čtyř kilometrů tak, aby držely *Postrach* mezi dvěma ohni.

Na tváři Pána světa se zračilo jen hluboké pohrdání. Věděl, že torpédoborce proti němu nic nezmohou… Stačí rozkaz do strojovny, a nechá je daleko za sebou, ať plují seberychleji! Postačí několik obrátek motoru, a *Postrach* se octne z dostřelu jejich děl. A v hlubinách jezera Erie náboje ponorku nedostihnou!

S živým vzrušením jsem pozoroval, jak se torpédoborce blíží

Po deseti minutách nás oddělovaly od pronásledujících lodí sotva dva kilometry…

Kapitán je nechal ještě přiblížit. Pak stiskl páku a *Postrach se* zdvojeným počtem obrátek šroubu poskočil na hladině jezera. S torpédoborci si jen hrál, a místo aby se vrátil, pokračoval v plavbě vpřed. Kdo ví, zda se neodváží proklouznout mezi nimi a strhnout je k pronásledování až do chvíle, kdy s nastalou nocí budou muset marnou honičku přerušit.

Na břehu jezera se už rýsovalo město Buffalo. Viděl jsem zřetelně jeho budovy, jeho věže a elevátory. Trochu dál na severovýchod se otvíralo řečiště Niagary, asi sedm až devět kilometrů daleko.

K čemu jsem se měl za těchto okolností rozhodnout? Až se octneme vedle torpédoborců nebo mezi nimi, nenaskytne se mi možná příležitost – jaká se už nikdy nebude opakovat – vrhnout se jako dobrý plavec do vody? Kapitán se nebude moci mým vylovením zdržovat! A ponořím-li se, budu mít naději na únik. Z jedné nebo z druhé lodi mě uvidí… Kdo ví, zda velitelé nebyli upozorněni, že jsem pravděpodobně na palubě *Postrachu?* Přijede pak pro mne člun?

Naděje na úspěch by byly opravdu větší, kdyby *Postrach* vplul mezi břehy Niagary. U ostrova Navy bych vystoupil na břeh, který dobře znám… Zdálo se mi však nemožné předpokládat, že by se kapitán pustil do řeky přehrazené vodopádem… Rozhodl jsem se tedy nechat torpédoborce přiblížit a ve vhodnou chvíli jednat…

Ale přiznám se, že mé rozhodnutí nebylo nijak pevné. Nemohl jsem se přece útěkem vzdát vší naděje na odhalení tohoto tajemství. Mé policejní instinkty se ve mně bouřily při pomyšlení, že mi stačilo jen vztáhnout ruku a zatknout tohoto muže, postaveného mimo zákon! Ne! Nezachráním se! To by znamenalo zříci se navždy hry! Jaký osud mě však čeká a kam mě *Postrach* zavleče, zůstanu-li uvězněn na palubě?

Bylo čtvrt na sedm. Torpédoborce se přiblížily až na vzdálenost půldruhého kilometru. *Postrach* plavbu nijak nezrychlil. Brzy měl jednu loď po pravém a druhou po levém boku.

Neopustil jsem své místo. Muž z přídě stál vedle mne.

Kapitán držel nehybně kormidlo a s očima planoucíma pod staženým obočím čekal možná, že zakončí honičku posledním manévrem.

Náhle zazněla z paluby levého torpédoborce rána. Náboj přeletěl těsně při hladině přes příď *Postrachu* a zmizel za zádí pravého torpédoborce.

Vstal jsem. Vedle mne se postavil muž z přídě, zřejmě čekaje na kapitánovo znamení…

Kapitán se ani neohlédl. Nikdy nezapomenu na výraz opovržení, který se mu objevil na tváři.

Mžikem jsem byl postrčen ke své kabině, jejíž poklop se za mnou zavřel. A zavřely se i ostatní poklopy. Neuplynula ani minuta a ponořili jsme se. Ponorka zmizela pod hladinou jezera.

Zazněly ještě další výstřely z děl, jejichž temný zvuk dolehl až k mým uším. Okénkem kabiny vnikalo matné šero. Stroj plul tiše bez podélných i příčných výkyvů jezerem Erie.

Viděl jsem, jak snadno a rychle se *Postrach* proměnil v ponorku. Jistě stejně rychle a stejně snadno, jako když měl jet po silnici!

Ale co udělá Pán světa teď? Pravděpodobně změní směr, nezmění-li se ovšem *Postrach* v auto a nevyjede-li na zem. Po zralé úvaze jsem si však pomyslel, že jakmile svede torpédoborce ze stopy, zamíří spíš na západ, aby se dostal k ústí řeky Detroitu. Pod vodou popluje pravděpodobně jen tak dlouho, než se dostane z dostřelu torpédoborců. A noc pak pronásledování ukončí.

Ale nestalo se to. Uplynulo sotva deset minut, když se na palubě ozval jakýsi hluk. Zaslechl jsem i hovor ze strojovny. Doprovázel ho hřmot mechanického zařízení. Byl jsem přesvědčen, že porucha přiměla ponorku k tomu, aby se vynořila na hladinu…

Nemýlil jsem se. Pološero mé kabiny se náhle proměnilo ve světlo. *Postrach* se právě vynořil… Zaslechl jsem kroky na palubě, jejíž všechny poklopy – i můj – se otevřely.

Kapitán zaujal zas místo u kormidla, zatímco oba muži byli zaměstnáni uvnitř lodi.

Rozhlédl jsem se, jsou-li oba torpédoborce v dohledu. Ano… byly pouze pět set metrů daleko. Sotva spatřily *Postrach*, pustily se hned za ním. Tentokrát přímo k Niagaře.

Přiznám se, že jsem ten manévr vůbec nechápal. Kdyby se chtěl stroj obrátit zpět, zahnán do slepé uličky a neschopen plout pro poruchu motoru pod vodou, našel by cestu zahrazenou torpédoborci. Nebude chtít přistat u břehu, neprojede pak jako auto státem New Yorkem nebo kanadským územím?

Postrach teď měl kilometrový náskok. Torpédoborce ho pronásledovaly plnou parou, ovšem za nepříznivých podmínek, protože svými děly ho dostihnout nemohly. *Postrach* se spokojil s udržováním této vzdálenosti. Mohl ji jistě lehce zvětšit, a až nastane noc, vrátit se do západních vod jezera!

Vpravo už mizelo Buffalo a krátce po sedmé hodině se objevila řeka

Niagara. Jestliže tam kapitán vpluje, věda, že se odtud už nedostane, ztratil jistě rozum. A nebyl vůbec šílenec ten člověk, který se prohlásil a pokládal za Pána světa?

Pozoroval jsem ho, jak stojí klidně a nehybně. Ani se neotočil, aby pozoroval torpédoborce.

Tato část jezera byla ostatně docela pustá. Lodí plujících do vesnic na niagarských březích nebylo mnoho a teď se žádná neukázala. Ani žádná rybářská šalupa nezkřížila cestu *Postrachu.* Jestliže se oba torpédoborce pustí za námi do Niagary, budou se rozhodně musit brzy zastavit.

Řekl jsem už, že řeka Niagara teče mezi americkým a kanadským územím. Z jedné strany Buffalo, z druhé pevnost Erie. Řeka, široká třináct set metrů, se u vodopádů trochu zužuje. Její délka od jezera Ontario k jezeru Erie měří šestašedesát kilometrů. Protože teče na sever, vlévá do posledního jezera vody z Hořejšího, Michiganského a Huronského jezera.

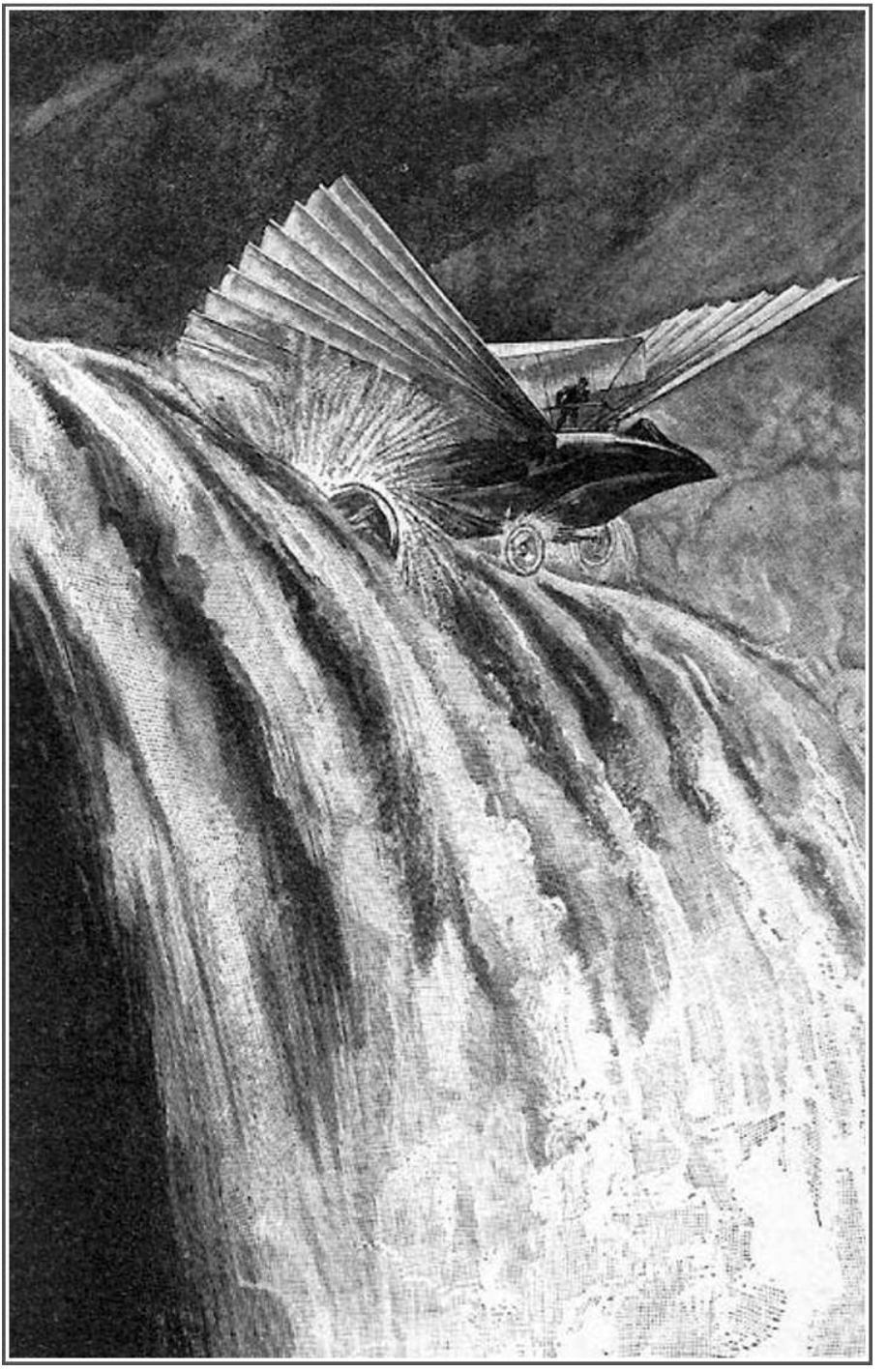
Rozdíl hladin jezera Erie a Ontario je sto tři metry. Vodopád je vysoký jen pětačtyřicet metrů. Říká se mu také Podkovovitý vodopád, pro jeho tvar podkovy. Indiáni mu říkali Hřmící vody. Zní tam skutečně neustálé hřmění, jehož hluk se šíří na mnoho kilometrů od vodopádu.

Mezi Buffalem a vesnicí Niagarské vodopády rozdělují vodní tok dva ostrovy. Je to ostrov Navy, dva kilometry nad vodopádem, a Goat Island, který odděluje, jak už jsme řekli, americkou část vodopádu od kanadské. Na konci tohoto ostrova stála kdysi vyhlídková věž, odvážně umístěná přímo nad vodopádem na kraji propasti. Musila být stržena, protože vodopád se stále posouvá a věž by bývala byla stržena do propasti.

Při horním toku Niagary dlužno jmenovat dvě vesnice. Na pravém břehu to je Schlosser a na levém Chipewa, obě přesně proti ostrovu Navy. V těchto místech proud klesajícím řečištěm vzrůstá a tři a půl kilometru po proudu se mění ve slavný vodopád.

Postrach už minul pevnost Erie. Slunce se sklánělo na západě ke kanadskému obzoru. Na jihozápadě vycházel z mlh měsíc v úplňku: Za hodinu nastane noc.

Torpédoborce zvýšily tlak pod kotly a sledovaly nás ve vzdálenosti necelých dvou kilometrů, aniž získaly větší náskok. Pluly mezi břehy stíněnými stromovím a posetými zeleninovými zahradami, táhnoucími se po zelené pláni.

Postrach vzlétl do prostoru

Postrach se už rozhodně nemohl vrátit. Torpédoborce by ho okamžitě potopily. Je ovšem pravda, že jejich velitelé dosud nevěděli to, co jsem věděl já. Že totiž nenadálá porucha přinutila stroj k setrvání na hladině jezera a že kapitán se už nemůže znovu ponořit, a tak uniknout. Nicméně pokračovali v plavbě vpřed a budou tak zřejmě plout až na nejzazší hranici.

Nemohl jsem si vysvětlit ani toto úporné pronásledování, ani chování *Postrachu.* Za půl hodiny mu přehradí cestu vodopád. I když to byl stroj nesmírně dokonalý, nebyl přece s to překonat Podkovovitý vodopád. Strhne-li ho proud, zmizí v propasti, vyhloubené vodami při patě vodopádu a hluboké padesát metrů. Možná však, že přistane někde u břehu, kde bude moci uniknout na automobilových kolech rychlostí dvou set čtyřiceti kilometrů za hodinu.

Co mám teď dělat? Mám se pokusit o záchranu u ostrova Navy, na jehož břeh bych snadno doplaval? Nevyužiji-li této příležitosti, pak se s tím, co jsem už o Pánu světa věděl, na svobodu nikdy nedostanu.

Jasně jsem však viděl, že tentokrát se mi útěk nepodaří. I když jsem nebyl zavřen v kabině, byl jsem hlídán. Zatímco kapitán stál u kormidla, jeho společník mě nespouštěl z očí. Na první pokyn by se mě chopil a zavřel by mě. Teď byl můj osud pevně spjat s osudem *Postrachu.*

V této chvíli se naše vzdálenost od torpédoborců přece jen zmenšila na několik set metrů. Že by stroj *Postrachu* po oné poruše už nevyvinul větší rychlost? A přece kapitán neprojevoval žádný neklid a nesnažil se někde přistat.

Slyšel jsem už sykot páry unikající zpod záklopek torpédoborců, zahalených v chuchvalce černého dýmu. Slyšel jsem však i hukot vodopádu, asi pět kilometrů po proudu.

Postrach proplul podle ostrova Navy levým ramenem řeky a nechal ostrov brzy za sebou. Za čtvrt hodiny se objevily první stromy ostrova Goat Islandu. Proud byl stále prudší. Jestliže se *Postrach* nebude chtít zastavit, torpédoborce ho už dlouho pronásledovat nebudou! A zlíbí-li se tomu prokletému kapitánovi zřítit se do vírů Podkovovitého vodopádu, nevrhnou se přece za ním do propasti!

Opravdu! Ozvaly se zvuky píšťal a torpédoborce se zastavily asi sto osmdesát až dvě stě metrů před vodopádem. Zazněly výstřely a kolem *Postrachu* prolétly náboje; ale nezasáhly ho…

Slunce právě zapadlo a měsíc vrhal šerem své paprsky k severu. Rychlost stroje, zvýšená rychlostí proudu, byla přímo úžasná. Za minutu se zřítíme do černé dutiny, vytvořené uprostřed kanadského vodopádu…

Hleděl jsem zděšeně na horní cíp Goat Islandu a pak na ostrůvek Tři sestry, zalitý tříští rozbouřených vod.

Vstal jsem… Chtěl jsem se vrhnout do řeky, abych se dostal na ostrov…

Spočinuly však na mně ruce kapitánova společníka…

Náhle jsem zaslechl ostrý zvuk mechanismu, který počal pracovat uvnitř lodi. Velké šikmé výstupky po stranách trupu se roztáhly do tvaru křídel a ve chvíli, kdy *Postrach* byl stržen vodopádem, vylétl do prostoru a přelétl hřmící vodopád, obklopen spektrem měsíční duhy.

KAPITOLA PATNÁCTÁ

ORLÍ HNÍZDO

Když jsem se nazítří po dlouhém spánku probudil, stroj se vůbec nehýbal. Ihned jsem si to uvědomil. Nejel po zemi, neplul po vodě ani pod vodou, neletěl vzduchem. Měl jsem z toho usoudit, že jako vynálezce se dostal do svého tajemného úkrytu, kam před ním nikdy žádný člověk nevkročil?

A protože se mě kapitán dosud nezbavil, podaří se mi konečně odhalit jeho tajemství?

Snad vás udivuje, že jsem během vzdušné cesty tak dlouho spal. Já sám jsem se tomu divil. Napadlo mi, zda můj spánek nebyl vyvolán nějakým uspávacím prostředkem přimíchaným do posledního jídla. Možná že kapitán *Postrachu* mi tím chtěl znemožnit poznání místa, kde přistal.

Mohu jen potvrdit, že jsem měl strašný pocit ve chvíli, kdy stroj místo aby se zřítil do vírů vodopádu, vzlétl se svými stroji jako pták, jehož široká křídla se pohybovala s neuvěřitelnou silou.

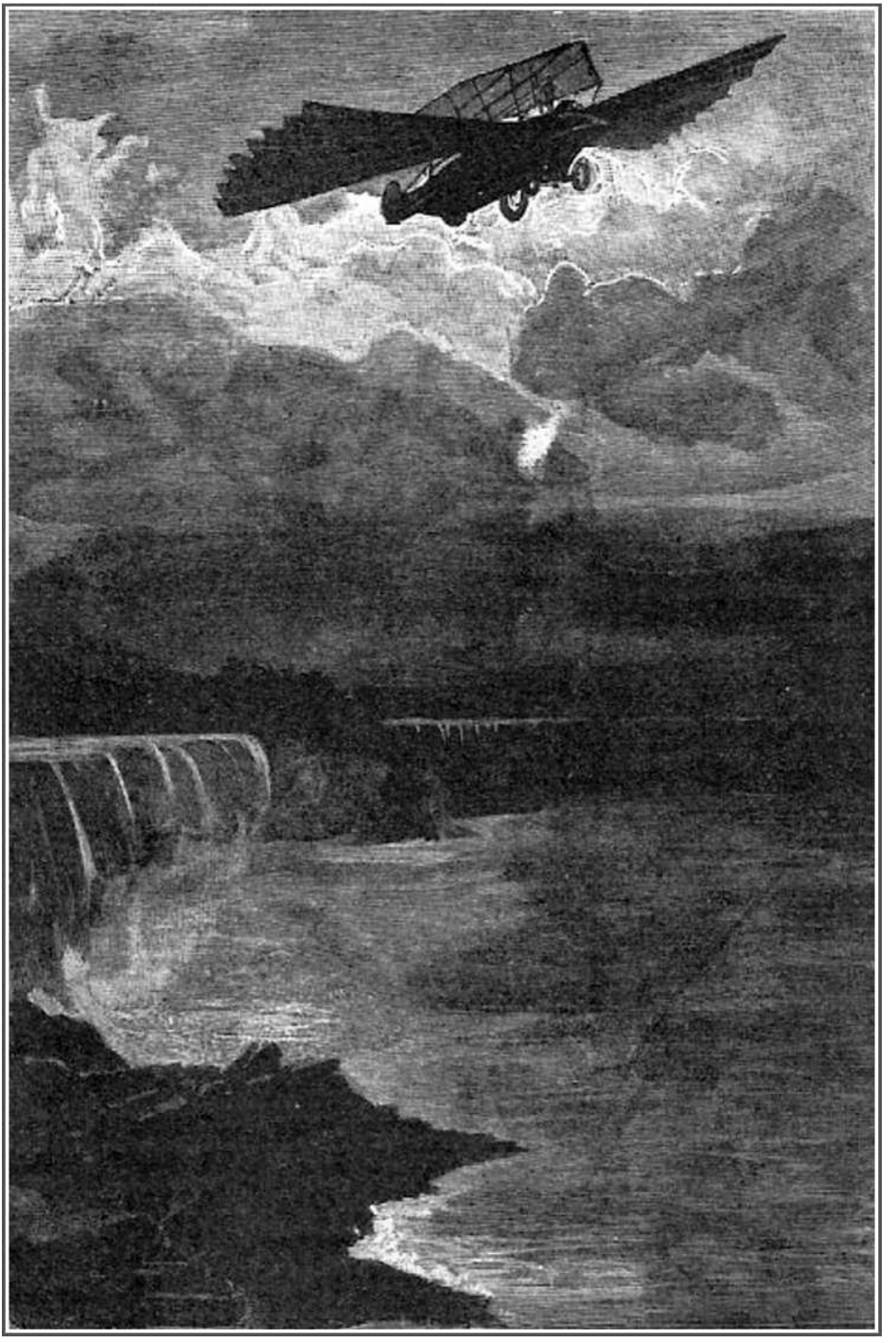
Stroj Pána světa tedy funguje čtverým způsobem! Je to automobil, loď, ponorka a letadlo. Mohl se pohybovat třemi živly, po zemi, vodou a vzduchem. Ale s jakou silou a jakou rychlostí? Ke svým zázračným přeměnám potřeboval jen několik vteřin! A všechny ty různé pohyby ovládal jediný stroj! A já byl svědkem těch proměn!

Stále jsem však nevěděl to, co snad ještě objevím. Z jakých zdrojů čerpá stroj svou energii? A kdo je vlastně ten geniální vynálezce, který stroj nejen postavil, ale i řídil s takovou obratností a odvahou!

Ve chvíli, kdy *Postrach* vzlétl nad kanadský vodopád, byl jsem opřen o poklop své kabiny. Jasný večer mi umožnil sledovat směr letadla. Letělo nad řekou a přelétlo visutý most pět kilometrů pod vodopádem. V těchto místech začínají nesplavné peřeje Niagary, která se tu stáčí k jezeru Ontario.

Zdálo se mi, že od tohoto ohbí zamířil stroj k východu…

Kapitán stál stále na zádi. Neřekl jsem ani slovo. K čemu také? Nebyl by mi odpověděl.

Kapitán řídil stroj s překvapující lehkostí

Všiml jsem si, že řídí *Postrach* s překvapující lehkostí. Vzdušné cesty znal určitě stejně dobře jako cesty vodní a pozemní.

Jak nepochopit tváří v tvář takovým výsledkům nesmírnou pýchu toho, kdo se prohlásil za Pána světa? Což nevlastnil stroj, nadřazený všem strojům vyšlým z lidských rukou, proti němuž lidé nic nezmohou? A opravdu, proč by jej prodával? Proč by přijímal nabízené milióny? Ano, tím vším jsem si vysvětlil jeho naprostou sebedůvěru, která z celé jeho osoby přímo čišela! Ale kam ho jeho ctižádost přivede, jestliže ještě vzroste a změní se v šílenství?

Za půl hodiny po vzletu *Postrachu* jsem nepozorovaně upadl do jakéhosi bezvědomí. Opakuji, že tento stav byl asi vyvolán nějakým uspávacím prostředkem. Kapitán mi bezpochyby nechtěl dovolit, abych sledoval směr letu. Nevím tedy, zda letadlo letělo dál prostorem, nebo zda plulo po mořské či jezerní hladině, nebo zda se pustilo po silnicích na americké území. Nevím vůbec nic z toho, co se oné noci z 31. července na 1. srpna dělo.

Jak teď bude mé dobrodružství pokračovat, a především, jaký závěr bude mít vzhledem k mé osobě?

Řekl jsem už, že ve chvíli, kdy můj podivný spánek skončil, zdálo se, že je *Postrach* naprosto nehybný. Nemohl jsem se v tom mýlit. Ať by byl proměněn v cokoli, cítil bych, zda se pohybuje. Dokonce i ve vzduchu!

Když jsem se probudil, byl jsem ve své kabině, do níž jsem byl zavřen, aniž jsem si to uvědomil. Právě tak jako za oné první noci, kterou jsem na palubě *Postrachu* strávil na jezeře Erie.

Zajímala mě jediná otázka. Mohu-li vystoupit na palubu, když stroj přistal.

Pokoušel jsem se nadzdvihnout poklop, ale ten vzdoroval tlaku.

Řekl jsem si, že mi kapitán možná vrátí svobodu ve chvíli, kdy se *Postrach* vydá na novou plavbu nebo na nový let.

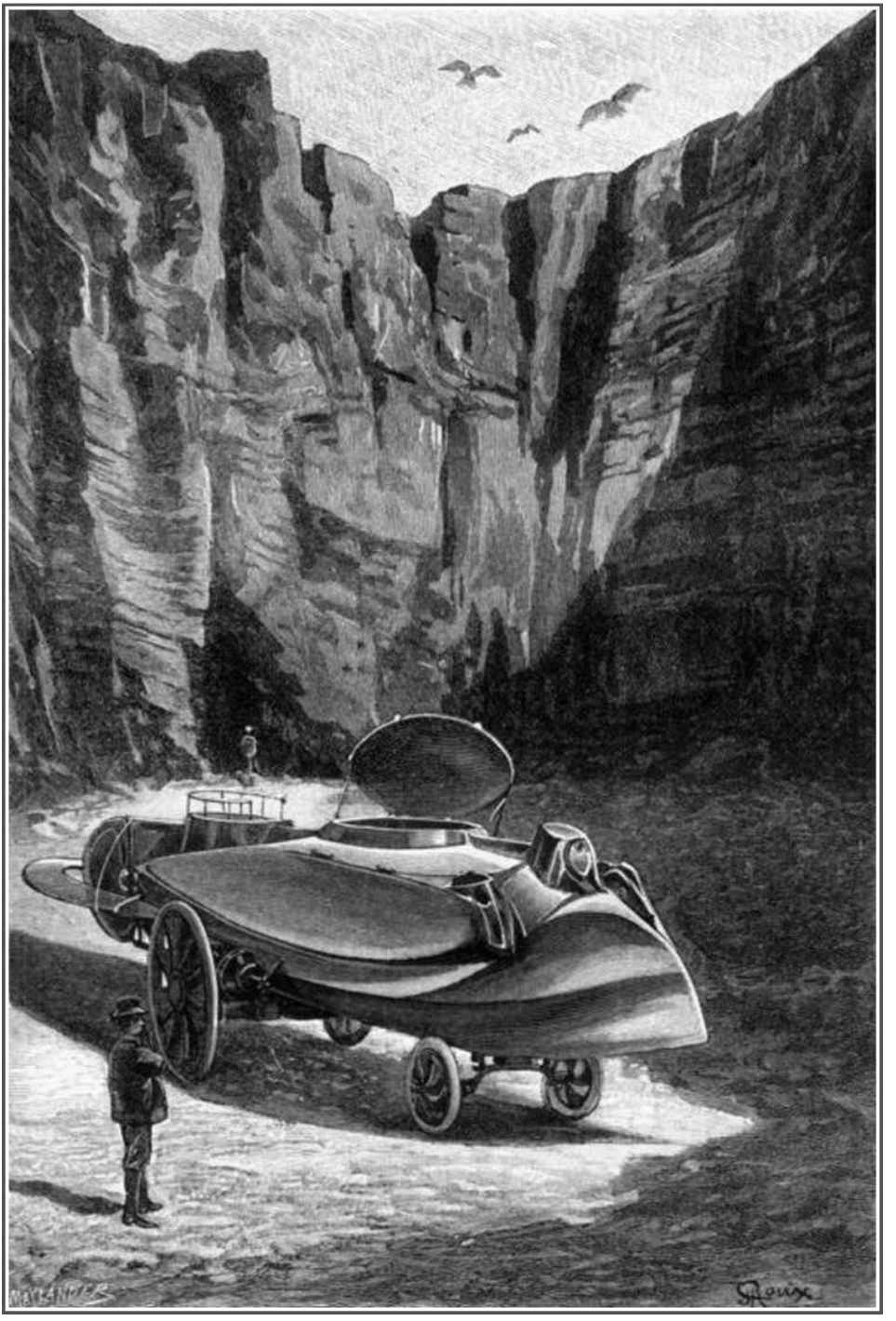
Nebyly to snad jediné dvě okolnosti, za nichž byl jakýkoli útěk nemožný?

Jistě pochopíte mou netrpělivost a můj neklid. Vždyť jsem nevěděl, jak dlouho tato pozemní zastávka potrvá.

Nečekal jsem však ani deset minut. K uším mi dolehl zvuk odsunované závory. Poklop se zvenčí otevřel a do mé kabiny vnikla vlna světla a čerstvého vzduchu.

Skokem jsem byl na palubě, na svém obvyklém místě.

Můj zrak v mžiku prolétl kolem dokola.

Postrach stál na dně oválného dolu

Jak jsem předpokládal, *Postrach* stál na zemi, na dně téměř pravidelného oválného dolu, jehož delší osa směřovala od jihu k severu. Jak byl skalnatý rámec vysoký a jak byl uspořádán, to jsem nemohl posoudit. Nad námi se srazila hustá mlha, kterou sluneční paprsky dosud nepronikly. Několik dlouhých mlžných clon se táhlo až na písečné dno. Bylo zřejmě časné ráno a mlha se jistě brzy rozptýlí.

Měl jsem opravdu dojem, že uvnitř tohoto uzavřeného dolu je značně chladno, ač byl první den měsíce srpna. Usoudil jsem z toho, že jsme na nějakém vyvýšeném místě Nového světa… Kde? O tom jsem si nedovedl udělat nejmenší představu. I když byl náš let seberychlejší, nemohlo letadlo přeletět Atlantik nebo Pacifik, protože od našeho vzletu nad Niagarou neuplynulo víc než dvanáct hodin.

V této chvíli kapitán vyšel z jedné skalní dutiny, patrně z jeskyně vyhloubené v patě skalní stěny, zahalené mlhou.

V mlze jsem občas zahlédl obrysy velkých ptáků, jejichž drsné skřeky rušily hluboké ticho. Kdo ví, zda nebyli vyděšeni příletem tohoto netvora s obrovskými křídly, s nímž se nemohli měřit ani silou, ani rychlostí!

To vše mě přivedlo k přesvědčení, že Pán světa se sem uchyluje vždy, když skončí *své* podivuhodné cesty… Tady byla garáž jeho auta, přístav jeho lodi, hangár jeho létajícího stroje. A teď odpočíval *Postrach* nehybně na dně oválného horského kotle.

Mohl jsem to ostatně prozkoumat. Nezdálo se, že by mi v tom chtěl někdo bránit. Kapitán se opravdu nestaral o mou přítomnost o nic víc než dosud. Jeho dva společníci se k němu připojili a všichni tři vstoupili do jeskyně, o níž jsem už hovořil. Mohl jsem si tedy prohlédnout stroj – aspoň zvenčí. Co se jeho vnitřního uspořádání týče, bylo pravděpodobné, že se budu muset spokojit jen s dohady.

Opravdu. Kromě poklopu mé kabiny byly všechny ostatní poklopy zavřeny. Marně jsem se je pokoušel otevřít. Bylo by jistě zajímavější vyzkoumat, jakého stroje používá *Postrach* při svých četných proměnách.

Seskočil jsem na zem. Měl jsem teď volný čas k provedení prvního výzkumu.

Stroj měl vřetenovitý tvar, vpředu špičatější než vzadu, hliníkový trup a křídla z hmoty, jejíž podstatu jsem nedovedl určit. Spočíval na čtyřech kolech o průměru asi šedesáti centimetrů, opatřených rámy s velmi silnými pneumatikami, které zajišťovaly měkkou jízdu i při plné rychlosti. Paprsky kol se lopatkovitě rozšiřovaly. Při plavbě *Postrachu* na vodě nebo pod vodou musily rychlost značně zvyšovat.

Kola však nebyla jediný prostředek pohybu. Byly tu ještě dvě

Parsonovy turbíny, uložené podél obou boků kýlu. Poháněny strojem největší rychlostí, táhly loď tím, že se zavrtávaly do vody. Napadlo mi, zda nefungují i jako vrtule ve vzdušném prostředí.

Ale ve vzduchu se stroj vznášel hlavně s pomocí ohromných křídel, v klidu složených podle boků v podobě šikmých nástavců. Vynálezce tedy použil systému „těžší než vzduch“, který mu umožňoval pohybovat se prostorem zřejmě rychleji než největší ptáci.

Opakuji znova, že hnací silou všech těch různých mechanismů mohla být jedině elektřina. Z jakých zdrojů však kapitán nabíjel své akumulátory? Měl snad někde v ústraní nějakou elektrárnu, kde je nabíjel? Neměl tu v některé jeskyni kruhového horského kotle dynamo?

Z mého průzkumu vyplývalo, že tento stroj používá kol, turbín a křídel. Nic jsem se však nedověděl o jeho mechanismu a o síle, která ho uváděla v pohyb. Je ovšem pravda, že objev toho tajemství by mi byl málo platný. Potřeboval jsem být volný. Ale po tom všem, co jsem se už dověděl – i když toho nebylo moc. – nevrátí mi Pán světa už nikdy svobodu!

Pravda, zbývala mi ještě možnost utéci. Naskytne se mi však vůbec někdy? A když se mi nenaskytne během cesty *Postrachu,* naskytne se mi snad v tomto údolí?

Nicméně jsem musel především vyzkoumat, kde toto údolí je. Kde to vlastně letadlo přistalo? Jaké spojení má tohle místo s okolní krajinou? Nemá to údolí někde nějaký východ? Nelze snad do něho vniknout jen s letadlem přes skalní stěny? A v které části Spojených států jsme to přistali? I při nejrychlejším letu a za předpokladu, že trval jen od včerejška, nemohl *Postrach* rozhodně opustit Ameriku a odletět do Evropy. Nebylo by rozumné počítat jen s několika kilometry nočního letu?

Nabízela se však domněnka, která mi už napadla několikrát a která stála za úvahu, ne-li za přijetí. Proč by *Postrach* nemohl mít mateřský přístav právě v Great Eyry? Nemohlo se tam snad letadlo dostat zcela snadno? Nedokáže letec to, co dokážou supi a orli? A nenabízí snad to nedostupné hnízdo Pánu světa tajemný útulek, v němž se jistě cítí naprosto bezpečný? Ostatně vzdálenost mezi Blue Ridge a Niagarskými vodopády není větší než osm set kilometrů, a ty mohl *Postrach* zdolat za dvanáct hodin.

Ano! Tato myšlenka mi pomalu vyvstávala v hlavě stále důrazněji než všechny ostatní. A nejsou tím vysvětleny i dosud nejasné vztahy mezi Great Eyry a oním dopisem s iniciálami P. S.? A co hrozby, kterými mi

pisatel vyhrožoval, obnovím-li své pátrání? A co špehování, jehož jsem byl obětí? A co ty jevy, které se odehrály na Great Eyry? Neměly by s tím být i ony spojovány z důvodů, které mi dosud unikaly? Ano! Great Eyry! Great Eyry! A když jsem tam nemohl až dosud vniknout, nebude mi dopřáno dostat se odtamtud na palubě *Postrachu?*

Ach, kdyby se ta mlha rozptýlila! Snad bych to poznal! Možná že by se má domněnka změnila ve skutečnost.

Protože jsem měl naprostou volnost pohybu, protože kapitán a jeho společníci se o mne nestarali, mohl jsem obejít celé údolí.

Všichni tři byli teď v jeskyni na severním konci údolu, a tak jsem počal s obhlídkou na jihu.

Došel jsem ke skalní stěně a postupoval jsem podle jejího úpatí, rozbrázděného četnými puklinami. Nade mnou čněly hladké stěny živcových skal, z nichž se skládají celé Alleghany. Nemohl jsem však zjistit, do jaké výše stěny sahají a jak vypadají nahoře. Musel jsem čekat, až vítr a sluneční paprsky mlhu rozptýlí.

Zatím jsem pokračoval v obchůzce podle masívu, jehož dutiny byly osvědeny jen vstupními otvory. Uvnitř ležely různé zbytky, kusy dřeva a kupy suché trávy. Venku bylo ještě znát otisky nohou, které tu v písku zanechal kapitán se svými společníky.

Ten se ostatně neobjevoval. Byl zřejmě velmi zaměstnán v jeskyni, před níž leželo několik balíků. Chtěl je snad dopravit na palubu *Postrachu?* Nešlo tu o stěhování před definitivním opuštěním tohoto útulku?

Když jsem obchůzku za půl hodiny dokončil, vrátil jsem se do středu kotliny. Tam ležely velké kupy vychladlého popela, časem už vybělených, zbytky trámů a vápnem proniklých prken, sloupky a zbytky kování, ohněm zkroucená kovová osazení a pozůstatky nějakého stroje zničeného ohněm.

Údolí bylo zřejmě nedávno svědkem úmyslného nebo neúmyslného požáru… A jak nevidět souvislost tohoto požáru s jevy pozorovanými na Great Eyry? S plameny nad skalní stěnou, s rachotem, který se nesl vzduchem a vyděsil obyvatelstvo v Pleasant Gardenu a v Morgantonu? Ale co to bylo za materiál a jaký zájem měl kapitán na jeho zničení?

V této chvíli zavanul poryv větru, který se zdvihl od východu. Nebe se náhle vyčistilo od mlhy. Skalní stěnu zalilo světlem slunce, které už bylo na polovině cesty od obzoru k zenitu.

Z úst mi unikl výkřik… Asi třicet metrů nad hlavou se mi objevil horní okraj skalní stěny… A na východě před mým zrakem vystoupil dobře

známý obrys skály v podobě orla.

Byl to tentýž orel, kterého jsme si všimli s Eliasem Smithem za našeho výstupu na Great Eyry!

Nemohl jsem dál pochybovat. Za poslední noci přeletělo letadlo vzdálenost mezi jezerem Erie a Severní Karolínou. A na dně tohoto hnízda stroj teď odpočíval! A bylo to hnízdo hodné silného a obrovského ptáka, vytvořeného géniem vynálezce. Jedině tento stroj mohl překonat neschůdnou skalní stěnu.

A kdo ví, zda kapitán dokonce neobjevil v nějaké hluboké dutině podzemní spojení s okolím, které mu umožňuje opustit Great Eyry a *Postrach* tam nechat?

To vše mi naráz prolétlo hlavou. Tím byl vysvětlen i první dopis z Great Eyry, který mi hrozil smrtí!

Kdyby se nám bylo podařilo vniknout do tohoto kotle, bůhví, zda bychom byli neodhalili tajemství Pána světa, dříve než unikl z našeho dosahu?

Zůstal jsem nehybně stát s očima upřenýma na kamenného orla; byl jsem nesmírně vzrušen! Napadlo mi, zda bych se neměl pokusit zničit stroj, dříve než bude pokračovat v letu světem, ať by se tím už stalo cokoli!

Zaslechl jsem zvuk kroků.

Otočil jsem se.

To ke mně kráčel kapitán. Zastavil se a pohlédl mi do očí.

Neovládl jsem se. Z úst mi vylétla slova:

„Great Eyry! Great Eyry!“

„Ano, pane inspektore!“

„A vy jste… Pán světa!“

„Toho světa, jemuž jsem se už projevil jako nejmocnější člověk.“

„Vy?“ zvolal jsem nanejvýš překvapen.

„Ano, já,“ odpověděl, vypínaje se v celé své výše. „Já… Robur… Robur Dobyvatel!“

KAPITOLA ŠESTNÁCTÁ

JMÉNEM ZÁKONA!

Jak asi skončí dobrodružství, do něhož jsem byl zavlečen? Mohu podnítit jeho blízké nebo vzdálené rozuzlení? Není vše jen v rukou Robura? Mně se pravděpodobně nikdy nenaskytne taková příležitost k útěku, jaká se naskytla strýci Prudentovi a Philu Evansovi nad ostrovem Chatamem. Musel jsem čekat. Ale jak dlouho to bude trvat?

Má zvědavost byla rozhodně částečně ukojena, aspoň ve věci Great Eyry. Konečně jsem se dostal do jeho vrcholu! Měl jsem teď jistotu, že ani venkovanům tohoto okresu Severní Karolíny, ani obyvatelům Pleasant Gardenu a Morgantonu nehrozí sopečný výbuch nebo zemětřesení. V útrobách země tu nepracovaly žádné sopečné síly, žádný kráter se neotevřel v této části Alleghan. Great Eyry byl prostě úkryt Robura Dobyvatele. V tomto nedostupném hnízdě měl sklad materiálu a zásob potravin. Objevil je jistě náhodou za jedné ze svých vzdušných cest. A byl to úkryt možná bezpečnější než na ostrově X v Tichém oceánu.

Dobrá. Jestliže jsem však toto tajemství odhalil, co jsem naproti tomu věděl o zázračném dopravním prostředku a o různém způsobu jeho pohybů? Mohu připustit, že jeho mnohotvárný mechanismus je poháněn elektřinou. Ale jak to bylo vše uspořádáno? Robur mi nic neprozradil a nic neprozradí.

Když jsem uvažoval o tom, zda mi někdy vrátí svobodu, pomyslil jsem si:

Robur chce rozhodně zůstat nepoznán. Ale co chce se svým strojem dělat? Při vzpomínce na jeho hrozby jsem se bál, že mohu čekat spíš zlé než dobré! Rozhodně jsem však nepochyboval o tom, že zachoval-li tajemství své osoby v minulosti, chce je zachovat i v budoucnosti! Jen jeden člověk mohl prokázat totožnost Pána světa a Robura Dobyvatele a tím člověkem jsem byl já, jeho vězeň. Já, který jsem měl právo ho zatknout, já, kterému bylo nařízeno vložit mu jménem zákona ruku na rameno!

Ale mohu čekat na pomoc zvenčí? Jistě ne. Úřady nevědí, co se stalo v zátoce Black Rock. Detektivové John Hart a Nab Walker se jistě vrátili s Wellsem do Washingtonu. Když byl pan Ward do všeho zasvěcen,

nemohl si dělat žádné iluze o mém osudu. Otázka zněla pro něho takto:

Když *Postrach* opouštěl zátoku, visel jsem na konci lana. Potom jsem se buď utopil ve vodě jezera Erie, nebo mě kapitán vytáhl na palubu *Postrachu* – a pak jsem byl v jeho rukou.

V prvním případě nezbývalo než vyhlásit smutek za Johna Strocka, vrchního policejního inspektora z Washingtonu.

Ale jak v druhém případě doufat, že ho ještě někdy někdo spatří?

Vědělo se, že po zbytek noci a celý příští den plul *Postrach* po hladině jezera Erie. Ke čtvrté hodině se za ním pustily před Buffalem dva torpédoborce. *Postrach* jim však nakonec unikl, ať už tím, že zvýšil rychlost, nebo že se ponořil. Pronásledovaly ho i řekou Niagarou, ale tam se zastavily, když je proud užuž strhával do vodopádu. Přišla noc. Co si mysleli lidé na torpédoborcích? Že byl *Postrach* stržen do vodopádu? Byla ostatně tma, a tak vše nasvědčovalo tomu, že letadlo nikdo nespatřil ani při vzletu z Podkovovitého vodopádu, ani za jeho vzdušné cesty ke Great Eyry…

Mám se odhodlat k dotazu, co se mnou Robur zamýšlí? Vyslechne mě vůbec? Nestačí mu snad to, že mi řekl své jméno? Neříkalo snad toto jméno podle jeho mínění už vše?

Den plynul a situace se ani trochu nezměnila. Robur i jeho lidé se zabývali přístrojem, jehož součásti potřebovaly nezbytné opravy. Usoudil jsem, že *Postrach* zas brzy vzlétne a já že se vydám na cestu s ním. Je ovšem pravda, že mě mohou nechat na dně tohoto kotle, odkud jsem se nemohl dostat a kde jsem měl postaráno o živobytí na mnoho dní…

Zvlášť důkladně jsem pozoroval Robura, jehož duševní stav byl zřejmě pod vlivem trvalého vzrušení. Co asi vířilo jeho stále rozjitřeným mozkem? Jaké plány si dělal pro budoucnost? Chtěl snad uskutečnit hrozby ze svého dopisu – hrozby vyloženého šílence?

Noc po prvním dnu na Great Eyry jsem spal na kupě suché trávy v jedné jeskyni, kam mi dali zásobu potravin. Ve dnech 2. a 3. srpna práce pokračovaly. Robur a jeho společníci si vyměnili při práci sotva pár slov. Postarali se taky o doplnění potravinových zásob. Počítali zřejmě s dlouhou nepřítomností. Kdo ví, zda se neměl *Postrach* pustit nesmírnými prostory, zda nechtěl kapitán letět na onen ostrov X uprostřed Tichého oceánu. Několikrát jsem viděl, jak bloudí kotlinou, zastavuje se a zdvihá ruce k nebi, jako by se chtěl ujmout vlády nad světem. Nepřivede ho jeho úžasná pýcha až k šílenství? K šílenství, které jeho nesmírně výstřední společníci nebudou moci ovládnout? Do jakých neuvěřitelných dobrodružství se dá unést? Nepokládá se za silnějšího než živly, kterým

už tak odvážně vzdoroval, když měl jen jediný letoun? Nyní mu voda, země i vzduch poskytovaly nekonečné pole působnosti, kam ho nikdo nemohl následovat.

Musel jsem se v budoucnosti všeho bát, i nejhorších katastrof. A že bych ještě před novou cestou z Great Eyry unikl? To nebylo možné! A jak utéci, až se *Postrach* vydá na let nebo na plavbu? Leda při jízdě po silnicích, pojede-li mírnou rychlostí. Musíte však uznat, že to byla naděje velmi slabá.

Víte už, že po příletu na Great Eyry jsem se snažil dostat od Robura odpověď na otázku po mém osudu. Ale marně. Toho dne jsem se ptal znova.

Odpoledne jsem se procházel před největší jeskyní. Robur stál u vchodu a sledoval mě s napjatou pozorností v očích. Nechtěl snad se mnou mluvit?

Přiblížil jsem se.

„Pane kapitáne," řekl jsem mu, „položil jsem vám už otázku, na niž jste mi nechtěl odpovědět… Opakuji ji tedy: Co se mnou chcete udělat?"

Stáli jsme proti sobě na dva kroky. Hleděl na mne se založenýma rukama. Byl jsem jeho pohledem vyděšen. Ano, vyděšen je pravé slovo! To nebyl pohled člověka se zdravým rozumem! Byl to pohled, v němž nebylo pranic lidského.

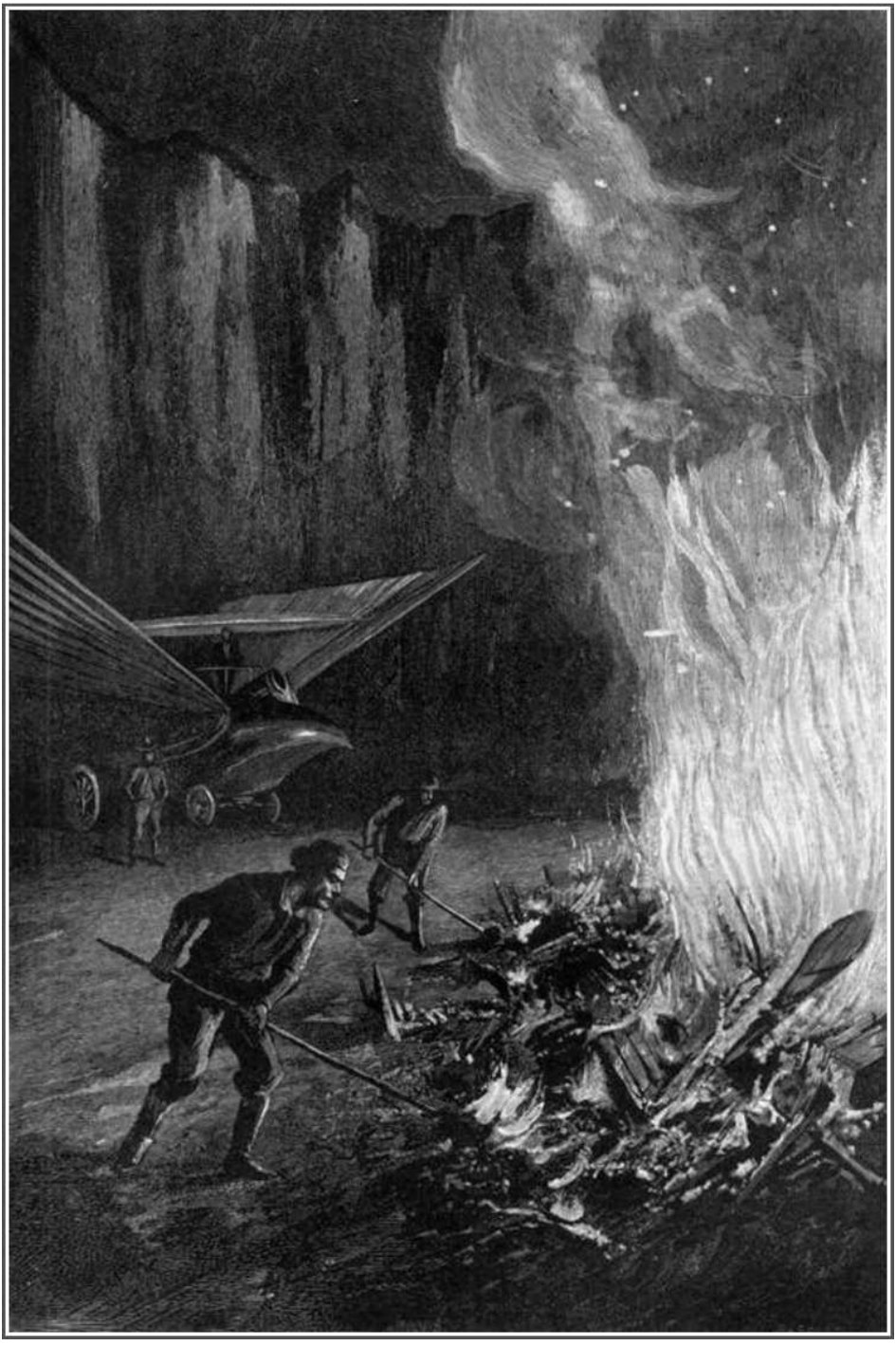
Opakoval jsem otázku naléhavějším tónem. Na okamžik se mi zdálo, že Robur přeruší své mlčení.

„Co se mnou chcete udělat? Vrátíte mi svobodu?"

Robur byl zřejmě v zajetí nějaké utkvělé myšlenky, které se nemohl zbavit. Znovu zvedl paže k nebi pohybem, který jsem u něho už viděl, když obcházel kotlinu. Zdálo se, že ho jakási neviditelná síla táhne k nejvyšším vzdušným zónám, že už nepatří zemi, že mu bylo souzeno žít v prostoru jako věčný host vzdušných výšin.

Robur mi vůbec neodpověděl – jako by mi ani nerozuměl – a vešel do jeskyně, kde se připojil k Turnerovi.

Jak dlouho potrvá náš pobyt, vlastně zastávka v Great Eyry? Nevěděl jsem to. A přece 3. srpna odpoledne jsem zjistil, že opravné a zásobovací práce jsou skončeny. Prostory stroje byly naplněny zásobami potravin, které byly uskladněny v kotlině. Tehdy Turner a jeho společníci vynesli na prostranství vše, co z materiálu zbylo. Prázdné bedny, zbytky lešení, dřevěné součástky pocházející zřejmě ze starého *Albatrosu*, obětovaného novému dopravnímu prostředku. Pod velkou hromadou byla kupa suché trávy.

Vše rázem vzplanulo

Napadlo mi, že Robur se chystá opustit svůj úkryt, aby se do něho už nikdy nevrátil.

Vždyť věděl, že zájem veřejnosti byl přilákán ke Great Eyry, že byl učiněn pokus vniknout do kotle… Neměl oprávněné obavy, že pokus bude jednoho dne opakován s větším úspěchem, že lidé do jeho skrýše nakonec vniknou? Nechtěl snad, aby tu nezůstala jediná stopa po starém zařízení?

Slunce zmizelo za hřebeny Blue Ridge. Jeho paprsky ozařovaly už jen vrchol Black Dome, který se tyčil na severovýchodě. *Postrach* čekal pravděpodobně na noc, aby pokračoval v letu. Nikdo nevěděl, že auto i loď se mohou změnit v letadlo. To nebylo dosud za letu nikde spatřeno. Neobjeví se lidem v této proměně až v den, kdy Pán světa bude chtít provést své nesmyslné hrozby?

K deváté hodině byla kotlina už zahalena úplnou tmou. Na nebi nebyla jediná hvězda; zatemnily je husté mraky, hnané východním větrem. Vzlet *Postrachu* nemohl nikdo zpozorovat ani nad americkým územím, ani nad okolními vodami.

V této chvíli přistoupil Turner k hranici uprostřed prostranství a zapálil podklad z trávy.

Vše rázem vzplanulo. Uprostřed těžkého dýmu vybuchovaly snopy plamenů, které šlehaly až nad vrchol Great Eyry. Obyvatelé Pleasant Gardenú a Morgantonu mohou být zas jednou přesvědčeni, že se tu otevřel kráter a že tyto plameny oznamují brzký výbuch.

Díval jsem se na oheň a naslouchal praskotu, který plnil okolní vzduch. Robur stál na palubě *Postrachu* a přihlížel taky.

Turner se svými druhy přistrkoval do ohně zbytky, jež prudký oheň rozházel po zemi. Plameny pak zvolna klesaly. Zbyly z nich jen vyhaslé uhlíky pod silnou vrstvou popela. Černou nocí zavládlo zas ticho.

Náhle jsem cítil, že mě někdo vzal za paži. To Turner mě odváděl ke stroji. Odpor by byl marný. A raději všechno jiné než zůstat sám bez potravin v horské kotlině.

Jakmile jsem vkročil na palubu, Turner se společníky nastoupili taky. Turner sám vstoupil do strojovny, osvětlené elektrickou lampou, jejíž světlo nepronikalo ven.

Robur stál na zádi s regulační pákou na dosah ruky, aby řídil rychlost a směr.

Já jsem musel sestoupit do své kabiny a její poklop se zavřel. Po tu noc – stejně jako po vzletu z Niagarských vodopádů – mi nebylo dovoleno sledovat manévry *Postrachu.*

Tak opustil *Postrach* Great Eyry

I když jsem nemohl vidět nic z toho, co se dělo na palubě, mohl jsem aspoň naslouchat hukotu strojů. Měl jsem dokonce dojem, že stroj lehce vzlétl a už ztratil styk se zemí. Trochu se zakymácel a vnější turbíny se roztočily úžasnou rychlostí, zatímco velká roztažená křídla bila do vzduchu s dokonalou pravidelností.

Tak opustil *Postrach* – patrně navždy – Great Eyry a „vydal se do vzduchu“, jako se říká o lodi, že se vydala na moře. Letadlo letělo nad dvojitým řetězem Alleghan. Nejvyšší zónu opustí patrně, až přeletí horskou oblast tohoto území.

Ale jakým směrem letělo? Vznášelo se snad za letu nad rozlehlými pláněmi Severní Karolíny a zamířilo nad Atlantik? Nebo letělo naopak k západu, aby přeletělo Tichý oceán? Anebo zamířilo k jihu nad vody Mexického zálivu? Jak poznám po rozednění, nad kterým mořem letí, když mě bude ze všech stran obklopovat jen čára spojující moře s nebem?

Uplynulo několik hodin. Jak mi připadaly dlouhé! Nesnažil jsem se zapomenout na ně spánkem. Hlavou mi vířilo plno myšlenek, většinou nesouvislých. Zdálo se mi, že jsem unášen nemožnem, jako jsem byl vzdušným netvorem unášen prostorem. Kam až se dostanu při této rychlosti během nekonečné noci?

Vzpomněl jsem si na neuvěřitelnou cestu *Albatrosu*, jejíž popis podle vyprávění strýce Prudenta a Phila Evanse uveřejnil Weldonův klub… To, co dělal Robur Dobyvatel se svým letounem, mohl dělat i se svým novým letadlem, a dokonce mnohem snadněji, protože byl pánem země, moří i vzduchu!

Konečně vnikly do mé kabiny první paprsky denního světla. Dovolí mi kapitán vyjít, zaujmout zase místo na palubě, jak jsem to směl na hladině jezera Erie?

Opřel jsem se o poklop. Otevřel se.

Vysunul jsem se půlí těla ven.

Postrach byl obklopen mořským obzorem. Letěli jsme nad oceánem ve výši asi tři sta až čtyři sta metrů.

Robura jsem nespatřil. Byl něčím zaměstnán ve strojovně.

U kormidla stál Turner a jeho společník byl na přídi.

Jakmile jsem vystoupil na palubu, spatřil jsem to, co jsem nemohl vidět za nočního letu od Niagarských vodopádů ke Great Eyry. Totiž velká křídla, která bila do vzduchu na levém i na pravém boku. Na bocích letadla se zároveň zavrtávaly do vzduchu turbíny.

Podle polohy slunce několik stupňů nad obzorem jsem poznal, že letíme k jihu. Jestliže se tento směr nezměnil od chvíle, kdy *Postrach*

přeletěl stěny horské kotliny v Great Eyry, rozkládal se pod našima nohama Mexický záliv.

Velká bledá oblaka stoupající od západu věštila horký den. Tyto příznaky blížící se bouře neunikly ani Roburovi, když k osmé hodině vystoupil na palubu, aby vystřídal Turnera. Možná že si vzpomněl na smršť, v které by byl *Albatros* málem ztroskotal, a na strašný cyklón, z něhož se nad antarktickými vodami dostal jen zázrakem.

Je ovšem pravda, že to, co nemohl v takovém případě udělat *Albatros*, mohl udělat *Postrach.* Mohl opustit výšiny, v nichž došlo k boji živlů, sestoupit na hladinu moře, a kdyby se rozvlnila příliš divoce, mohl si najít klid v tichých hlubinách.

Podle některých známek se mi zdálo, že Robur má nesmírný čich pro počasí. Usoudil, že dnešního dne bouře ještě nevypukne. Pokračoval proto v letu a teprve odpoledne změnil *Postrach* v plavidlo. Ne ovšem ze strachu před nečasem. *Postrach* byl jako mořští ptáci, fregatky nebo chaluhy, které mohou odpočívat na vlnách. S tím rozdílem ovšem, že na jeho kovové stroje, poháněné nevyčerpatelnou elektřinou, neplatila žádná únava.

Rozlehlá vodní pláň byla zcela pustá. Ani v nejvzdálenějších vodách u obzoru nebyla žádná plachta, žádný kouř. Let *Postrachu* vzdušným prostorem nemohl tedy nikdo sledovat.

Po celé odpoledne se nic nepřihodilo. *Postrach* plul jen střední rychlostí. Nemohl jsem nijak uhodnout kapitánovy úmysly. Popluje-li stále tímto směrem, dostane se k některému z ostrovů Velkých Antil a dále k pobřeží Venezuely nebo Kolumbie. V nejbližší noci se však letadlo jistě pustí vzdušnou cestou k dlouhé šíji v Guatemale a v Nicaragui, aby se dostalo na ostrov X v Tichém oceánu!

Když přišel večer, zapadlo slunce za krvavě rudý obzor. Moře kolem *Postrachu* jiskřilo, jako by loď cestou zdvihala mračna jisker. Dalo se čekat to, čemu námořníci říkají „psí počasí“.

To byl zřejmě i Roburův názor. Místo abych zůstal na palubě, musil jsem se vrátit do své kabiny, jejíž poklop se za mnou zavřel.

Za chvíli jsem podle hluku na palubě poznal, že se stroj ponořuje. A skutečně. Za pět minut už plul klidně několik metrů pod hladinou.

Byl jsem tak vyčerpán únavou i starostmi, že jsem upadl do hlubokého spánku, tentokrát zcela přirozeného, nevyvolaného žádným uspávacím prostředkem.

Nemohl jsem odhadnout, jak dlouho jsem spal, ale když jsem se probudil, *Postrach* dosud stále ještě nebyl nad mořskou hladinou.

Ale netrvalo dlouho a vystoupil. Okénkem vniklo do kabiny denní světlo a zároveň jsem pocítil prudké podélné i příčné kymácení, způsobené velkými vlnami.

Mohl jsem zase zaujmout své místo u poklopu a vrhnout první pohled k obzoru.

Od severovýchodu se hnala bouře s těžkými mraky, mezi nimiž už létaly prudké blesky. Slyšel jsem také rachot hromu, prodlužovaný ozvěnou mořských prostor.

Byl jsem překvapen – vlastně něco víc, vyděšen – rychlostí, s jakou bouře stoupala k zenitu. Loď by jen stěží měla čas stáhnout plachty, aby se vyhnula vichru; tak byly jeho poryvy prudké a rychlé.

Vichřice se rozpoutala naráz s neslýchanou zuřivostí, jako by se vyřítila z této mračné clony. Moře se okamžitě strašlivě vzdulo. Rozervané vlny, valící se celou délkou, zalily *Postrach.* Kdybych se byl pevně nezachytil zábradlí, byl bych přelétl přes palubu.

Teď jsme mohli udělat jedinou věc: změnit se v ponorku! Ta by našla bezpečí a klid pouhých několik metrů pod hladinou. Čelit dlouho zuřivosti vzdutého moře znamenalo by zkázu…

Robur stál na palubě. Čekal jsem na jeho příkaz, abych se vrátil do kabiny. Rozkaz však nepřicházel. Dokonce ani přípravy k ponoření nebyly vykonány.

S okem žhavějším než kdy jindy, i v této bouři zcela netečný, čelil kapitán živlům tváří v tvář, jako by věděl, že se jich nemusí vůbec bát. *Postrach* by se jistě ponořil beze ztráty jediné minuty, ale Robur se zřejmě pro tento manévr nerozhodl.

Ne! Zachoval si povýšenost člověka, který se v neústupné pýše pokládá za tvora nadřazeného všemu lidstvu! Když jsem viděl jeho chování, napadlo mi s hrůzou, zda tento člověk není nějaký fantastický tvor z nadpřirozeného světa!

A tehdy mu unikla z úst slova, která se spojila s hvizdotem vichříce a s rachotem hromu:

„Já…! Robur… Robur… Pán světa!“

A udělal rukou gesto, kterému Turner a jeho společníci ihned porozuměli… Byl to rozkaz, který ti nešťastníci, zřejmě šílení jako jejich kapitán, bez váhání provedli.

Letadlo rozložilo svá křídla a zvedlo se tak, jako se vzneslo z Niagarských vodopádů. Ale tehdy se vírům vodopádů vyhnulo, kdežto tentokrát je nesmyslný let unášel přímo do vírů bouře.

Postrach byl naráz rozbit

Letadlo se řítilo mezi tisícerými blesky uprostřed hromového rachotu k rozžhavenému nebi. Letělo oslepujícími záblesky, kde mohlo být na prach rozbito.

Robur své chování nijak nezměnil. S jednou rukou na kormidle a s druhou na řídicí páce řídil stroj s divoce bijícími křídly do nejzuřivější bouře, kde mezi mraky přeskakovaly nejsilnější elektrické výboje.

Teď bylo třeba vrhnout se na toho šílence a zabránit mu v řízení stroje do středu vzdušné výhně! Bylo třeba přinutit ho, aby sestoupil a vyhledal pod vodou záchranu, kterou už nebylo možné najít ani na mořské hladině, ani v nejvyšších vzdušných vrstvách. Jedině pod vodou bylo možno čekat v bezpečí na konec tohoto strašného boje živlů.

A tu se ve mně ozvaly všechny instinkty a můj vášnivý smysl pro povinnost. Ano! Bylo to čiré šílenství, ale musil jsem přece zatknout tohoto zločince, kterého má vlast postavila mimo zákon, který ohrožoval celý svět svým strašným vynálezem! Jak ho nevzít za límec a nevydat ho spravedlnosti? Byl jsem, nebo jsem nebyl vrchní policejní inspektor Strock? Zapomněl jsem, že jsem sám proti třem nad rozbouřeným oceánem. Skočil jsem na záď, vrhl se k Roburovi a hlasem, který přehlušil i rachot bouře, jsem zvolal:

„Jménem zákona vás…“

Vtom se *Postrach* otřásl jako pod silnou elektrickou ranou. Celý jeho trup se zachvěl, jako se chvěje lidské tělo v elektrickém výboji. Zasažen doprostřed trupu, celý stroj se rozpadl.

Postrach byl naráz rozbit. Se zlomenými křídly a se zničenými turbínami zřítil se z výše tří set metrů do hlubin zálivu…

KAPITOLA SEDMNÁCTÁ

POSLEDNÍ SLOVA STARÉ GRADY

Když jsem se vzpamatoval z bezvědomí, jehož délku nemohu určit, ležel jsem v kabině naplněné námořníky, kteří mě přivedli k životu.

U hlavy postele stál důstojník, který mi kladl otázky. Jakmile jsem nabyl paměti, mohl jsem mu odpovídat.

Řekl jsem mu vše. Ano, vše! A ti, kdo mi naslouchali, musili být jistě přesvědčeni, že mají co dělat s nešťastníkem, jehož rozum se ještě nevzpamatoval.

Byl jsem na palubě parníku *Ottawa,* plujícího přes Mexický záliv do New Orleansu. Když loď prchala před bouří, zahlédla její posádka jakousi trosku, na niž jsem se zavěsil. Vzali mě na palubu.

Já jsem byl zachráněn, ale Robur Dobyvatel a jeho dva společníci skončili svůj dobrodružný život ve vodách zálivu. Tak navždy zmizel Pán světa, zasažen bleskem, jemuž se odvážil čelit ve vzdušném prostoru. A vzal s sebou i tajemství svého neobyčejného stroje.

Po pěti dnech připlula *Ottawa* k louisianským břehům a ráno 10. srpna zakotvila uprostřed přístavu.

Když jsem se rozloučil s důstojníky parníku, vstoupil jsem do vlaku připraveného k odjezdu do Washingtonu. Kolikrát jsem už ztratil naději, že své rodné město ještě někdy spatřím!

Nejdříve jsem se vypravil na policejní ředitelství. Chtěl jsem, aby má první návštěva platila panu Wardovi.

Jaké překvapení, údiv a zároveň radost pocítil můj velitel, když jsem stanul ve dveřích jeho pracovny! Neměl snad podle hlášení mých kamarádů všechny důvody k přesvědčení, že jsem zahynul ve vodách jezera Erie?

Zasvětil jsem ho do všeho, co se událo od mého zmizení. Vypravoval jsem mu o pronásledování torpédoborců na jezeře, o vzletu *Postrachu* nad Niagarské vodopády, o zastávce v kotlině na Great Eyry, o katastrofě v bouři nad Mexickým zálivem. Dověděl se tak, že stroj postavený geniálním Roburem se mohl pohybovat prostorem stejně jako na zemi a na moři…

A neopravňovalo snad vlastnictví takového stroje k tomu, aby se jeho

vynálezce nazval Pánem světa?

Rozhodně bylo jisté, že veřejná bezpečnost jím byla trvale ohrožována, protože neměla žádné obranné prostředky. Ale pýcha, která v tomto úžasném muži před mýma očima stále narůstala, přinutila ho k vzdušnému boji s nejstrašnějším ze všech živlů. Byl to zázrak, že jsem z té hrozné katastrofy vyšel živ a zdráv.

Pan Ward jen stěží uvěřil mému vyprávění.

„Nu, milý Strocku," řekl, „vrátil jste se, a to je hlavní! Hrdinou dne jste teď po tom úžasném Roburovi vy! Doufám, že v této situaci se vám nezatočí hlava pýchou, jako se to stalo tomu šílenému vynálezci…"

„To ne, pane Warde," odpověděl jsem. „Ale jistě mi přiznáte, že žádný zvědavec, lačný po ukojení své zvědavosti, nebyl nikdy vystaven takovým zkouškám…"

„To rád přiznám, Strocku… Odhalil jste tajemství Great Eyry i proměny *Postrachu!* Naneštěstí tajemství Pána světa zmizelo s ním!"

Večer téhož dne přinesly noviny Unie zprávu o mých dobrodružstvích. O její pravdivosti nemohl nikdo pochybovat. A jak to řekl pan Ward; stal jsem se hrdinou dne.

Jedny noviny napsaly:

„Díky inspektoru Strockovi stala se Amerika držitelkou policejního rekordu. Zatímco všude jinde operuje policie s většími nebo menšími úspěchy na zemi a na moři, americká policie pronásledovala zločince i hlubinami jezer a oceánů, ba dokonce vzduchem."

Když jsem jednal tak, jak jsem tu vylíčil, nedělal jsem snad jen to, co možná koncem tohoto století bude úkolem mých budoucích kolegů?

Jistě si dovedete představit přijetí, které mi uchystala má stará hospodyně, když jsem se vrátil do svého bytu v Dlouhé třídě.

Když jsem se jí zjevil – a to je správné slovo – myslel jsem, že z toho ta dobrá žena bude mít smrt. Když mě pak vyslechla, poděkovala se slzami v očích Prozřetelnosti, že mě zachránila z tolika nebezpečí.

„Tak co, pane Strocku," řekla mi, „neměla jsem pravdu?"

„A v čem, Grado?"

„Když jsem říkala, že Great Eyry slouží za útulek ďáblu!"

„Ale Robur přece nebyl…"

„No dobrá," odsekla stará Grada, „ale zasloužil si jím být!"

OBSAH

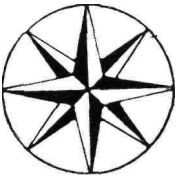
KAPITOLA PRVNÍ
Co se děje na venkově 2
KAPITOLA DRUHÁ
V Morgantonu 9
KAPITOLA TŘETÍ
Great Eyry 18
KAPITOLA ČTVRTÁ
Automobilové závody 30
KAPITOLA PÁTÁ
Při pobřeží Nového Skotska 39
KAPITOLA ŠESTÁ
První dopis 48
KAPITOLA SEDMÁ
Do třetice 55
KAPITOLA OSMÁ
Stůj co stůj 64
KAPITOLA DEVÁTÁ
Druhý dopis 72
KAPITOLA DESÁTÁ
Mimo zákon 73
KAPITOLA JEDENÁCTÁ
Na výpravě 79
KAPITOLA DVANÁCTÁ
Zátoka Black Rock 88
KAPITOLA TŘINÁCTÁ
Na palubě Postrachu 97
KAPITOLA ČTRNÁCTÁ
Niagara 105
KAPITOLA PATNÁCTÁ

Orlí hnízdo 115
KAPITOLA ŠESTNÁCTÁ
Jménem zákona! 123
KAPITOLA SEDMNÁCTÁ
Poslední slova staré Grady 134

PODIVUHODNÉ CESTY

Svazek 16

Řídí dr. Arnoštka Kubelková

PRO ČTENÁŘE OD 9 LET

JULES VERNE

ROBUR DOBYVATEL
a
PÁN SVĚTA

Z francouzských původních vydání Robur le Conquérant a Le Maître du monde, vydaných nakladatelstvím J. Hetzel et Cie v Paříži, přeložil Václav Netušil. Původní francouzské ilustrace L. Benetta a G. Rouxe. Obálku navrhl a graficky upravil Josef Prchal. Vydalo jako svou 2466. publikaci Státní nakladatelství dětské knihy, n. p., v Praze roku 1964. Odpovědná redaktorka dr. Arnoštka Kubelková. Výtvarný redaktor Vlastimil Lažanský

Z nové sazby písmem Garamond, se 75 obrázky v textu vytiskla Svoboda, grafické závody, n. p., závod 2, Praha 1. 21,52 AA (text 16,81, ilustr. 4,71), 21,64 VA, D-10*30521. Náklad. 60.000 výtisků. Robur Dobyvatel – 3. vydání (v knižnici Podivuhodné cesty první), Pán světa – 1. vydání v SNDK

13-069-64 14/3 Vázaný výtisk Kčs 29,- 56/VII-i